

การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูและความสามารถในการใช้ภาษาไทย
ของนักเรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู

1 พ.ย. 2537

ปริญพานิพนธ์
ของ
สมชาย กระจายศรี

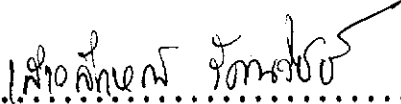
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

ธันวาคม 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

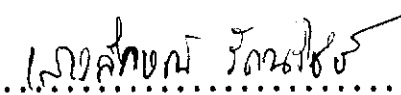
.... ประธาน

(รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย)

.... กรรมการ

(ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น)

คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน

(รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย)

.... กรรมการ

(ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.สนั่น มีขันหมาก)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยา พูลสุวรรณ)

วันที่ 27 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2536

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนจากศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สนับสนุนโดยมูลนิธิไรটারี่ของไรটারี่สากล
เป็นเงิน 10,000 บาท

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ ด้วยความกรุณาและการให้คำปรึกษาจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น และ
อาจารย์สนั่น มีบัณฑิตมาก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ทัญย์ ตันหยง รองศาสตราจารย์จริย์ สุวัทธิ
รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ รองศาสตราจารย์พวงรัตน์
ทวีรัตน์ รองศาสตราจารย์สุวิทย์ วัฒนวงศ์ และอาจารย์อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ
ที่ได้ให้คำแนะนำและให้แนวทางในการวิจัยตลอดจนการสร้างเครื่องมือ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณนรเศรษฐ ปัทมานันท์ ประธานโครงการพิเศษ 3H
ของโรตารีและอดีตผู้ว่าการภาค 3350 โรตารีสากล มูลนิธิโรตารีของโรตารีสากล ศูนย์วิจัย
และพัฒนาการสอนภาษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และรองศาสตราจารย์
ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ที่ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนทุนการวิจัย และเปิดโอกาสให้ผู้วิจัย
ได้รับความรู้ตลอดจนประสบการณ์ตรงที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผู้กำกับการตำรวจ
ตระเวนชายแดนที่ 21 จังหวัดสุรินทร์ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอสังขะ หัวหน้าการ
ประถมศึกษาอำเภอทาบเชิง และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบัวเชด ที่ได้กรุณาและอำนวยความสะดวก
ความสะดวกในการประสานงานกับโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบพระคุณอาจารย์อนุวัติ คุณแก้ว อาจารย์พีระ รัตนวิจิตร อาจารย์พรพิมล
ประสงค์พร ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง และอาจารย์กฤษ ละมูลมอญ
ผู้ช่วยผู้วิจัยที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมวิชาเอกการประถมศึกษาทุกท่านที่เป็นกำลังใจและร่วมงาน
ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบใจภรรยาและบุตรสุดที่รัก ผู้ซึ่งเป็นทั้งแรงใจและร่างกาย และช่วยผลักดัน
จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
ของคุณพ่อคุณแม่ ที่ได้ให้การอบรม เลี้ยงดู จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งด้าน
การศึกษา และชีวิตราชการ ตลอดมาทุกวันนี้

สมชาย กระจายศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู	49
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย	112
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	119
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	139
สมมติฐานการวิจัย	146
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	147
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	147
เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง	148
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	152
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	160

การวิเคราะห์ข้อมูล	162
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	162
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	170
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	170
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	170
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	184
ความมุ่งหมายของการค้นคว้า	184
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	184
สมมติฐานการวิจัย	184
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	185
เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง	186
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	188
การวิเคราะห์ข้อมูล	189
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	189
อภิปรายผล	190
ข้อเสนอแนะ	197
บรรณานุกรม	198

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนโรงเรียน ครู และนักเรียนที่ได้รับการลุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง	148
2	แสดงค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตการสอน	153
3	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษา ด้านการเขียน	157
4	แบบแผนการทดลอง	161
5	แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ค่าทดสอบความแตกต่างเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอน ของครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง	172
6	แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ค่าทดสอบความแตกต่างเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอน ของครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง	175
7	แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ค่าทดสอบความแตกต่างเพื่อเปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ย ของพฤติกรรมการสอนของครูหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม	178
8	แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ค่าทดสอบความแตกต่างคะแนนความสามารถในการใช้ ภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง ..	181
9	แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ค่าทดสอบความแตกต่างคะแนนความสามารถในการใช้ ภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง ..	182
10	แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ค่าทดสอบความแตกต่างของผลต่างของคะแนนความสามารถ ในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	183
11	แสดงจำนวนโรงเรียน ครู และนักเรียนที่ได้รับการลุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง	186
12	แสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือสังเกต บันทึกพฤติกรรมการสอนของครู ...	305

13	แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการใช้ภาษาไทยทางด้านการฟังและการพูด	307
14	แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ทางด้านการอ่าน	308
15	แสดงค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (D) และค่าความเชื่อมั่นของการ ตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยทางด้าน การเขียน	309

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูระหว่างกลุ่มทดลอง และ
กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง 173
- 2 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูระหว่างกลุ่มทดลอง และ
กลุ่มควบคุม หลังการทดลอง 176
- 3 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการสอนของครู
หลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 179

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	215
ภาคผนวก ก	216
ภาคผนวก ข	295
ภาคผนวก ค	304
ประวัติย่อผู้วิจัย	310

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความสำคัญสำหรับคนไทยทุกคน เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันแล้ว ภาษาไทยยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของคนไทยอีกด้วย ปัจจุบันคนไทยก็ยังใช้ภาษาไทยทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกได้เป็นอย่างดี (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2529 : 2)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสในที่ประชุมของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ดังนี้

...ภาษาไทยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือ เป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง ...ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยนั้น มีภาษาของเราซึ่งต้องหวงแหน ...เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้...

(สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2529 : 2 ; อ้างอิงมาจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. 2505 : 179 - 190)

รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาไทยจึงได้กำหนดนโยบายการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ในหมวดที่ 3 ข้อ 9 เอาไว้ว่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระดับ รวมทั้งประชาชนโดยทั่วไป มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อการสื่อสาร เพื่อสร้างสรรค์ และพัฒนาความคิด และองค์ความรู้และเพื่อธำรงรักษาวัฒนธรรมของชาติ (พรสวัสดี เพชรแดง และนิติพร เพิ่มพูนศิลป์. ม.ป.ป. : 8) ดังนั้นวิชาภาษาไทยจึงนับ

ว่าเป็นวิชาที่สำคัญอันดับแรกโดยเฉพาะในการเรียนระดับประถมศึกษา (อารี สัตหฬวี. 2526 : 1) ซึ่งหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนภาษาไทยว่าภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามควรแก่วัยเห็นคุณค่าทางภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล (กรมวิชาการ. 2534 : 7) การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมีความสำคัญกับผู้เรียนทุกคน ครูและผู้เรียนควรตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ครูต้องจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ. 2534 : 8) แต่สภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังคงมุ่งเน้นเพียงเพื่อให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้เท่านั้น ทั้งนี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพ (เขียน เสือคำ. 2521 : 1)

๖ ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้ คือ ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. 2523 : 4 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 4 - 7 ; สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2529 : 14 - 15 ; สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 1012 ; ศรีสมร พุ่มสะอาด. 2530 : 6 ; สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 8 ; อัจฉรา ชิวพันธ์. 2533 : 73) คือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน (นิรมาน วงศ์ณะชัย. 2527 : 2 ; ทิพย์วรรณ สัมพันธ์รัตน์. 2531 : 1 ; กรมวิชาการ. 2532 : 277)

๗ ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน (ดวงเดือน เทศวานิช. 2527 : 1 ; สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2529 : 15 ; สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 1012 ; สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 8) นักเรียนมาจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันพื้นฐานทางด้านความรู้จะแตกต่างกัน โดยเฉพาะนักเรียนในชนบทซึ่งมาจากสภาพครอบครัวที่ยากจนและมีปัญหาการขาดอาหาร จะมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาการด้านสมองของนักเรียนด้วย เป็นปัญหาต่อการสอนภาษาไทย (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 14) นักเรียนที่

จบประโยคประถมศึกษาไปแล้วส่วนมากยังไม่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยให้เหมาะสมตาม
จุดมุ่งหมายในหลักสูตรวิชาภาษาไทย (เขียน เสือคำ. 2521 : 1)

ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีสอนแบบเดิม คือ ครูทำหน้าที่เป็นผู้พูด
ผู้บรรยาย หรือ ผู้บอกแก่นักเรียน สารการสอนยังคงเน้นด้านเนื้อหาวิชาและความรู้ความจำ
มากกว่าการสอนโดยใช้กระบวนการและเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความสามารถในการพิจารณา
หาเหตุผลด้วยตนเอง ครูยังขาดการค้นหาวีธีสอนที่ได้ผล (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. 2523 :
4 ; ทิพย์วรรณ สัมพันธ์รัตน์. 2531 : 2 ; กรมวิชาการ. 2532 : 118, 225 ;
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 1 ; ประยูร ศรีประสาธน์.
2533 : 18 ; อัจฉรา ชีวพันธ์. 2533 : 73) การสอนให้ได้ผลดีนั้น ต้องอาศัยเทคนิค
วิธีการหลาย ๆ วิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็น
อย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องพยายามเรียนรู้ เทคนิควิธีการสอนหลาย ๆ แบบ (ทศนา แหม่มณี.
2533 : 18)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters)
เป็นการสอนที่ยึดแนวทฤษฎีการสอนภาษาหลายแบบอย่างบูรณาการ เช่น แนวทฤษฎีการสอน
เพื่อการสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบ
ธรรมชาติ (The Natural Approach) และทฤษฎีการสอนอ่าน (Teaching Reading
Approach) (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 20 - 23) การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
มีเป้าหมายหลักให้ผู้เรียนได้รู้จักเทคนิคกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางภาษา
เช่น การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีเจตคติในการใช้ภาษาในทางบวก เช่น
รักการอ่าน รักการเขียน เข้าใจความรู้สึกนึกคิดจากการสื่อความหมายทางภาษา พร้อมทั้งมีความ
รู้สึกรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การรู้จักประชาธิปไตย และมีความคิด
สร้างสรรค์เป็นของตนเอง (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 18) นักเรียนที่ได้รับการสอน
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ ความคงทน
ในการจำ และมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ (สุรศักดิ์
กาญจนการุณ. 2531 : 78 - 80 ; สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์. 2531 : 100 - 104 ;

นฤมล กังวาลไกล. 2534 : 89 - 91) จึงอาจกล่าวได้ว่าการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นรูปแบบการสอนที่ดีเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาแบบหนึ่งจากการทดลองโครงการนำร่องกับโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อปีการศึกษา 2530 นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาไทยได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนโรงเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 17) ได้มีการนำเอาการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาไปใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในขณะนี้จากการขยายผลอย่างรวดเร็วและดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้รับการประกาศเกียรติคุณจากสโมสรโรตารีสากล เป็นโครงการดีเด่น 1 ใน 16 โครงการของโลกจาก 184 ประเทศทั่วโลก (ฉัตร นาวัน. "โครงการรู้หนังสือในประเทศไทยได้รับรางวัลดีเด่นจากโรตารีสากล," เดลินิวส์. 3 สิงหาคม 2535. หน้า 5. ; "โรตารีไทยคว้ารางวัลโครงการดีเด่นโลก," มติชน. 19 สิงหาคม 2535. หน้า 14. ; "ประธานโรตารีสากลเยือนไทยประกาศเกียรติคุณโครงการดีเด่นโลก," ประชาชาติธุรกิจ. 27 - 29 สิงหาคม 2535. หน้า 58. ; ทีมการศึกษา. "วิธีสอนหนังสือแบบใหม่เน้นให้เด็กคิดเป็นมากกว่าท่องจำ," ไทยรัฐ. 1 กันยายน 2535. หน้า 8.)

จากปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยดังกล่าว ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากครูเป็นผู้มีบทบาทที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ (แหวนใจ หนึ่งน้อย. 2530 : 2) ครูคือตัวเอกของกระบวนการหลักสูตรที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดปลูกฝังค่านิยม คุณธรรมที่พึงประสงค์ (ธงชัย คำพิมพ์. 2532 : 1) ให้กับนักเรียน การสอนของครูมีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าครูมีความรู้และทักษะในการสอนไม่เพียงพอ ขาดประสบการณ์ ก็จะนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่ดีหรือไม่ประสบผลสำเร็จ (พรพิมล ประสงค์พร. 2535 : 2; อ้างอิงมาจาก Good. 1983 : 140) พฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ พฤติกรรมการเรียนจะดำเนินไปด้วยดีนั้นย่อมจะต้องอาศัยพฤติกรรมการสอนที่ดีของครูด้วย (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2526 : 125) วิธีการที่จะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุง

การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การสังเกตการสอน (Instructional Observation) เพราะเป็นวิธีการหนึ่งในการพิจารณาหาสมรรถภาพของผู้สอนที่สำคัญซึ่งสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้สอนได้มากที่สุดทุก ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการสอน และผลที่นักเรียนได้รับจากการสอน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 6) การสังเกตการสอนมีหลายวิธี การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Analysis) เป็นวิธีการหนึ่งของการสังเกตการสอนอย่างมีระบบ ประกอบไปด้วย วิธีการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของแฟลนเดอร์ส (Flanders' Instruction Analysis) ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording System) ระบบการสังเกตการสอนโดยใช้หลักการสอนเพื่อความแม่นยำ (Precision Teaching Observational System) หรือวิธีการนิเทศ หรือการสังเกตการสอนของลินด์สเลย์ (Lindsay's Observation Method) และระบบการสังเกตการสอนด้วยการวิเคราะห์ข้อความต่อเนื่อง (Discourse Analysis) (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 14 - 35) ในแต่ละวิธีจะมีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกันไป แต่ข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ทุกแบบ จะช่วยให้การประเมินสมรรถภาพของครูในด้านต่าง ๆ ชัดเจนขึ้น และหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศการสอน เพราะเท่าที่ปฏิบัติกันมา คือ การเข้าไปสังเกตการสอนในชั้นเรียน แล้วประเมินผลโดยวิจารณ์ตามหัวข้อที่กำหนดให้ ในลักษณะความเรียงและให้ข้อเสนอแนะจึงมีลักษณะเป็นอัตนัยมาก เพราะไม่สามารถบอกปริมาณมากน้อยของพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ (นิรมาน วงศ์ณะชัย. 2527 : 4)

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเอาการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording System) มาใช้เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูที่สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู และเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน และการนิเทศการสอนวิชาภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูที่สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1. จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน เพื่อจะได้ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการนิเทศการสอนของศึกษานิเทศก์
3. จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการที่จะวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครู และปรับปรุงการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอชายแดน (อำเภอสงขละ อำเภอกาบเชิง อำเภอบัวเขต) จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาทางภาษา ราษฎรส่วนใหญ่ใช้ภาษาเขมร ภาษาส่วย และภาษาลาว

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสงขละ อำเภอกาบเชิง และอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 10 โรงเรียน ตามสัดส่วน

ดังนั้นคือ อำเภอสังขะ สุ่มมา 6 โรงเรียน อำเภอกาบเชิง สุ่มมา 2 โรงเรียน อำเภอบัวเขต สุ่มมา 2 โรงเรียน จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเลือกเป็นโรงเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมดังนี้

อำเภอสังขะ สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 3 โรงเรียน กลุ่มควบคุม 3 โรงเรียน

อำเภอกาบเชิง สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 1 โรงเรียน กลุ่มควบคุม 1 โรงเรียน

อำเภอบัวเขต สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 1 โรงเรียน กลุ่มควบคุม 1 โรงเรียน

ในการสุ่มนั้นถ้าสุ่มได้โรงเรียนที่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพียง 1 ห้องเรียน ให้ถือว่าครูประจำชั้น และนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ถ้าสุ่มได้โรงเรียนที่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากกว่า 1 ห้องเรียน จะจับฉลากเอาเพียง 1 ห้องเรียน และถือว่าครูประจำชั้น และนักเรียนในห้องเรียนที่จับฉลากได้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลองสอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครู จำนวนนักเรียนสุ่มโดยการจับฉลากห้องเรียนละ 10 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 สังเกตบันทึกพฤติกรรมครูก่อนการทดลอง (Pre-test)

สัปดาห์ที่ 2 อบรมครูกลุ่มทดลอง

สัปดาห์ที่ 3 ดำเนินการสอน (ทดสอบนักเรียนก่อนเรียน)

สัปดาห์ที่ 4 ดำเนินการสอน

สัปดาห์ที่ 5 ดำเนินการสอน

สัปดาห์ที่ 6 ดำเนินการสอน

สัปดาห์ที่ 7 ดำเนินการสอน

สัปดาห์ที่ 8 สังเกต บันทึก สรุปพฤติกรรมครูหลังการทดลอง (Post-test)

และทดสอบนักเรียนหลังเรียน

4. การดำเนินการก่อนการทดลอง

4.1 บรรณิเทศผู้ช่วยผู้วิจัยเกี่ยวกับรายละเอียดการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม และการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของครูตามเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.2 บรรณิเทศครูกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน

4.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยไปเยี่ยมชั้นเรียนและสร้างความคุ้นเคยกับครู นักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 ห้องเรียน เพื่อจัดตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจจะเกิดขึ้น เมื่อผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสอนจริงในชั้นเรียน

5. การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม และการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของครู ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเข้าสังเกต บันทึกพฤติกรรม และวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของครูในห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 ห้องเรียน เพื่อศึกษาพฤติกรรมของครูก่อนการทดลอง (Pre-test) หลังจากนั้นผู้วิจัยจะอบรมครูกลุ่มทดลองทั้ง 5 คน เกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในเดือนพฤษภาคม 2536 โดยใช้หลักสูตรของศูนย์วิจัย และพัฒนาการสอนภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ภายหลังการอบรมครู และครูกลุ่มตัวอย่างเริ่มดำเนินการสอนจนถึงสัปดาห์ที่ 8 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเข้าสังเกต บันทึก และสรุปพฤติกรรม การสอนของครูเป็นครั้งสุดท้ายก่อนเสร็จสิ้นการทดลอง (Post-test) เพื่อเปรียบเทียบว่าครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนจากเดิมเพียงใด

6. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และใช้เครื่องมือดังกล่าววัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และใช้วัดหลังเรียน (Post-test) อีกครั้งหนึ่ง เมื่อดำเนินการเรียนการสอนจนถึงสัปดาห์สุดท้าย (สัปดาห์ที่ 8) ของการทดลอง

7. เครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์

ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตบันทึกพฤติกรรมและวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของครู โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording

System) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุงมาจากแบบ Modified Marburg University Foreign Language Observation Form (MMUFLOF) ของ เสาวลักษณ์ เสือเพชร (Saowalak Suapechra. 1980 : 87) และแบบ Modified Marburg University Foreign Language Classroom Observation Form II (MMUFLCOF II) ของ สอาด ศศิธรรมาศ (2529 : 45) และบันทึกด้วยระบบสัญลักษณ์ (Sign System) ลงในแบบฟอร์มของเครื่องมือการบันทึกการสังเกตการสอนเป็นช่วงเวลา

8. ตัวแปรที่ศึกษา

8.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอน 2 แบบ คือ

8.1.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

8.1.2 การสอนตามคู่มือครู

8.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

8.2.1 พฤติกรรมการสอนของครู ทางด้าน

8.2.1.1 การตั้งคำถามของครู

8.2.1.2 การเสริมต่อการเรียนรู้

8.2.1.3 การให้แรงจูงใจ

8.2.1.4 การบรรยายหรืออธิบาย

8.2.1.5 การใช้ภาษากาย

8.2.1.6 การใช้อารมณ์ขัน

8.2.1.7 การฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

8.2.1.8 การใช้สื่อการเรียนการสอน

8.2.1.9 การแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในทันทีทันใด

8.2.1.10 การเสริมแรง

8.2.2 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง การกระทำ การแสดงออก หรือกิจกรรมที่ครู และนักเรียนแสดงออกในการเรียนการสอนภาษาไทยที่เกิดต่อเนื่องในชั้นเรียน โดยใช้เวลาเป็น คาบ ๆ ละ 20 นาที ทั้งพฤติกรรมทางวาจา (Verbal Behavior) และพฤติกรรมที่ไม่ใช้ วาจา (Non-Verbal Behavior) ประกอบด้วย

1.1 การตั้งคำถามของครู หมายถึง การที่ครูตั้งคำถามถามนักเรียนในขณะที่ ดำเนินการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในชั้นเรียน ซึ่งมีการใช้คำถามในลักษณะที่เป็นพฤติกรรม ทางบวก เช่น ถามได้อย่างชัดเจนตรงประเด็น เป็นคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนคิด และการใช้ คำถามในลักษณะที่เป็นพฤติกรรมทางลบเช่น ถามไม่ตรงประเด็นหรือยากแก่การเข้าใจ ถามในสิ่ง ที่นักเรียนรู้แล้ว ไม่ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดหาคำตอบเอง

1.2 การเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบ ความสำเร็จในการเรียนรู้ โดยการต่อความ เสริมความคิด ที่ผู้เรียนต้องการพูด เขียน หรือ แสดงออกทางความคิดต่าง ๆ เพื่อการสื่อสาร รวมทั้งการให้กำลังใจผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งทางวาจา และไม่ใช้วาจา โดยครูเป็นผู้สร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นร่วมกันกับผู้เรียน การเสริม ต่อการเรียนรู้ของครูมีลักษณะดังนี้คือ การพูดเพื่อให้รูปแบบภาษา การพูดเพื่อเสริมความหรือ ต่อความ และการพูดเพื่อให้แนวทางหรือชี้แนะ

1.3 การให้แรงจูงใจ หมายถึง การที่ครูกระตุ้นหรือล่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรม การเรียนรู้ขึ้นด้วยสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นและอยากเรียน เช่นการให้นักเรียนทำงานแข่งขันกันเป็นกลุ่ม การให้นักเรียนได้ทราบความสำเร็จในการเรียน การให้นักเรียนได้ทราบพัฒนาการความก้าวหน้าของตนเอง หรือการที่ครูใช้สื่อ อุปกรณ์ ช่วยใน การเรียนการสอน

1.4 การบรรยายหรืออธิบาย หมายถึง การที่ครูบรรยายหรืออธิบาย รายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่สอนให้นักเรียนฟัง ขณะที่ดำเนินการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในคาบเรียนนั้น ๆ

1.5 การใช้ภาษากาย หมายถึง การที่ครูใช้หรือแสดงกิริยาท่าทางประกอบ การบรรยายได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่สอน

1.6 การใช้อารมณ์ขัน หมายถึง การที่ครูแสดงพฤติกรรมการเรียนการสอน ทั้งภาษาพูดหรือภาษากายในเชิงขำขันเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวสังเกตได้ตามระดับความรู้สึก เช่น การยิ้ม การแยม การหัวเราะ รวมทั้ง พฤติกรรมที่แสดงออกให้รู้ว่ามีความรู้สึก สนุกสนาน ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส

1.7 การฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มหรือการให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มอย่างมี ระบบ หมายถึง การที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มมีการเลือกผู้นำกลุ่ม มีการประชุมปรึกษาหารือ วางแผน และกำหนดลำดับขั้นตอน ในการทำงาน มีการมอบหมายงานหรือการแบ่งงานกันทำ

1.8 การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การที่ครูมีการเตรียมสื่อ และใช้ สื่อประกอบการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชาที่สอนได้อย่างเหมาะสม และให้ความคิดรวบยอดได้ อย่างชัดเจน

1.9 การแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในทันทีทันใด หมายถึง การที่ครูพบ ข้อบกพร่องของนักเรียนในขณะที่ดำเนินการเรียนการสอนทั้งด้านการพูด การอ่าน และการเขียน แล้วครูให้คำแนะนำหรือช่วยแก้ไขทันที เช่น ครูพูดคำที่ถูกต้องซ้ำ ๆ หลายครั้ง แล้วให้นักเรียน พูดตาม

1.10 การเสริมแรง หมายถึง การที่ครูให้สิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งแก่นักเรียน ไปแล้ว ทำให้นักเรียนแสดงความพึงพอใจออกมาโดยครู อาจจะให้การเสริมแรงทางวาจา เช่น ดี ดีมาก เก่ง ถูกต้อง ฯลฯ หรืออาจจะให้การเสริมแรงทางกาย เช่น การผกศีรษะ การยก หัวแม่มือให้ หรืออาจจะให้การเสริมแรงด้วยรางวัล

2. การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง การที่ผู้วิจัยและผู้ช่วย ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน โดยสังเกตพฤติกรรม การสอนของครูทั้ง 10 ข้อ ที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา ตามเวลาที่กำหนด และบันทึกสัญลักษณ์ของ แต่ละพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นส่วนใหญ่ในทุก ๆ 1 นาที ลงในแบบฟอร์ม เครื่องมือการบันทึก

การสังเกตการสอนเป็นช่วงเวลา ให้ตรงกับช่วงเวลาที่เกิดในการบันทึกนั้นถ้าพฤติกรรมที่ครูแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ประสบความสำเร็จจะทำเครื่องหมายบวก (+) ไว้บนตัวเลขของพฤติกรรมนั้น ถ้าพฤติกรรมที่ครูแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ไม่ประสบความสำเร็จจะทำเครื่องหมายลบ (-) ไว้บนตัวเลขของพฤติกรรมเช่นเดียวกัน เช่น

พฤติกรรมที่ 1 การตั้งคำถามของครูในหน้าที่ที่ 1 ครูมีการตั้งคำถามถามนักเรียนเป็นส่วนมากจะบันทึกเลข 1 ลงในช่องของแบบฟอร์ม ถ้าคำถามนั้นประสบความสำเร็จคือครูถามได้ชัดเจน ตรงประเด็น หรือเป็นคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดจะบันทึกเป็น 1+ ถ้าคำถามนั้นไม่ประสบความสำเร็จคือครูถามไม่ชัดเจน ไม่ตรงประเด็นยากแก่การเข้าใจหรือถามในสิ่งที่นักเรียนรู้แล้วไม่ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดหาคำตอบเองก็จะบันทึกเป็น 1-

3. การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนหรือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของครู หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูจากแบบฟอร์มเครื่องมือการบันทึกการสังเกตการสอนเป็นช่วงเวลามาวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 นำข้อมูลจากผู้สังเกต 2 คน มาหาค่าความสอดคล้องของพฤติกรรมการสอนแต่ละข้อที่สังเกตในแต่ละครั้ง โดยใช้สูตร

$$\frac{A}{A + D} \times 100$$

ในเมื่อ

A = จำนวนของพฤติกรรมที่เห็นพ้องต้องกันหรือบันทึกเหมือนกัน

D = จำนวนของพฤติกรรมที่ไม่เห็นพ้องต้องกันหรือบันทึกไม่เหมือนกัน

ถ้าคำนวณได้ 80% ขึ้นไป แสดงว่าข้อมูลที่บันทึกมีค่าความเชื่อมั่นใช้ได้ และนำไปหาค่าเฉลี่ยต่อไป แต่ถ้าคำนวณได้ไม่ถึง 80% จะต้องนำเทปที่บันทึกภาพหรือเสียงมาวิเคราะห์ใหม่

3.2 ภายหลังการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูแต่ละคนสิ้นสุดลง รวมความถี่แต่ละพฤติกรรมที่บันทึกในแบบฟอร์มตามเวลาที่ใช้ในการสังเกตการสอนแต่ละครั้ง (ครั้งละ 20 นาที) โดยพิจารณาพฤติกรรมที่เป็นบวกและลบด้วย ทาเวลาที่ใช้ในการสังเกต การสอน 20 นาที ให้เป็น 100 แล้วคำนวณหาค่าของแต่ละพฤติกรรมดังนี้

ในเวลา 20 นาที ของการสังเกตการสอนครูคนที่ 1 ครั้งที่ 1 นับความถี่ ของพฤติกรรมที่ 1 ได้ 5 ครั้ง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ โดยการเทียบอัตราส่วนจาก

$$\begin{aligned} \text{เวลา 20 นาที} &= 100 \% \\ \text{เวลา 20 นาที ครูแสดงพฤติกรรมที่ 1} &= 5 \text{ ครั้ง} \\ \text{ถ้าเวลา 1 นาที ครูแสดงพฤติกรรมที่ 1} &= \frac{5}{20} \text{ ครั้ง} \\ \text{คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้} &= \frac{5}{20} \times 100 = 25\% \end{aligned}$$

แสดงว่าในเวลา 20 นาที ครูคนที่ 1 แสดงพฤติกรรมที่ 1 (การตั้งคำถามของครู) 25%

ในเวลา 20 นาที ครูคนที่ 2 แสดงพฤติกรรมที่ 1 ออกมา 8 ครั้ง

$$\text{คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ } \frac{8}{20} \times 100 = 40\%$$

แสดงว่าในการสังเกตการสอนครั้งที่ 1 ครูคนที่ 2 แสดงพฤติกรรมที่ 1 (การตั้งคำถามของครู) มากกว่าครูคนที่ 1 และจากการพิจารณาพฤติกรรมที่เป็นบวกและลบ จะทราบว่า ในแต่ละ พฤติกรรมนั้น ครูแต่ละคนประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด วิเคราะห์พฤติกรรมแต่ละข้อของครู แต่ละคนเปรียบเทียบกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลจากการวิเคราะห์ภูมิสัมพันธ์จะทราบว่าพฤติกรรมการสอนของครูทั้ง 10 ข้อ ที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาซึ่งเป็นพฤติกรรมการสอนที่ดีของครูสอนภาษาไทย และสอดคล้องกับพฤติกรรมการสอนของครูตามที่หลักสูตรต้องการ หากครูแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่มีเปอร์เซ็นต์ ค่อนข้างสูง และประสบความสำเร็จ จะส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาไทยประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกัน

4. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย หมายถึง การที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในทักษะด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ความสามารถในการฟัง นักเรียนฟังแล้วเข้าใจ จับใจความสำคัญของ ประโยคหรือข้อความ และตอบคำถามได้ถูกต้อง

4.2 ความสามารถในการพูด นักเรียนสามารถพูดสื่อความได้ และตอบคำถามได้ชัดเจนถูกต้อง

4.3 ความสามารถในการอ่าน นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน และสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

4.4 ความสามารถในการเขียน นักเรียนเขียนสื่อความได้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามบริบท

5. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters) เป็นรูปแบบการสอนที่บูรณาการมาจากวิธีสอนภาษาหลาย ๆ วิธีเป็นการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาการรู้หนังสือในระดับปฏิบัติการ (Functional Literacy) หมายถึง การคิดเป็นในสิ่งที่อ่านและเขียน สามารถนำความรู้จากการอ่าน การเขียน หรือการสื่อสารไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเรียนรู้มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เป็นการสอนที่มุ่งเน้นการให้ปัจจัยป้อน และกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนมีส่วนร่วม และได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาคือเริ่มจากการให้ความหมายโดยรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดถือการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเป็นหลัก

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามี 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 สำหรับระดับก่อนประถมศึกษา - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รูปแบบที่ 2 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

รูปแบบที่ 3 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้การสอนเฉพาะรูปแบบที่ 1 ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง (ทั้งเรื่อง)

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สั้นหนา หรืออภิปราย

เกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกัน ระหว่างครู และนักเรียน (จบทั้งเรื่อง)

ขั้นที่ 4 ทำหนังสือเล่มใหญ่

ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนเล่นเกมหรือกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

6. การสอนตามคู่มือครู เป็นการสอนภาษาไทยตามคู่มือครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งมี 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การสอนโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษาจากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 2 การสอนอ่านในใจจากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 3 การสอนสะกดคำจากแบบฝึกในหนังสือเรียน

ขั้นที่ 4 การสอนอ่านออกเสียงจากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 5 การฝึกการใช้ภาษา

ขั้นที่ 6 การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา และการอ่านเป็นรายบุคคล

ขั้นที่ 7 การสอนซ่อมเสริม

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 88)

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2531 : 580)

การสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์ สถานการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้น การสอนเป็นศิลป์ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (แหวนใจ ห่มน้อย. 2530 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1973 : 552)

พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางด้านร่างกาย ความคิดและความรู้สึกของครูในการจัดประสบการณ์ สถานการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นการแสดงออกทั้งของครู และนักเรียนที่เกิดขึ้นต่อเนื่องอย่างมีปฏิสัมพันธ์ (แหวนใจ หิมน้อย. 2530 : 17)

พฤติกรรมการสอน หมายถึง พฤติกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เป็นกระบวนการของครูและนักเรียนที่เกิดต่อเนื่องกันเพื่อให้บรรลุถึงความมุ่งหมายในการสอน (นิภา เล็กบำรุง. 2518 : 7)

พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานของครูซึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดกิจกรรมการสอนเนื้อหาวิชาในห้องเรียน โดยแบ่งเป็นช่วงเวลา ก่อนสอน ขณะสอน และ หลังสอน พฤติกรรมนี้วัดโดยเครื่องมือวัดสิ่งที่ครูผู้สอนปฏิบัติ (ศักดิ์ชัย นิรุตติวี. 2532 : 65)

จึงพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอน หมายถึง การที่ครูกระทำหรือปฏิบัติงานหรือจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ถ้าครูแสดงออกก็เรียกพฤติกรรมการสอนของครู ถ้านักเรียนเป็นผู้แสดงออกก็เรียก พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมการสอนที่ดีของครูย่อมผลักดันให้พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนดำเนิน ไปในทางที่ดีด้วย (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2526 : 125) พฤติกรรมครูนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะในการเรียนการสอนครูนับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดำเนินการจัดการเรียน การสอน ดังนั้นพฤติกรรมครู จึงเป็นตัวกำหนดสิ่งต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอนได้เป็น อย่างมาก (ทพวงมหาวิทยาลัย. 2529 : 14) ทั้งนี้เพราะครูเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียน ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนและเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาขึ้นรอบด้านในตัวนักเรียน พฤติกรรมการสอนของครูจึงมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากงานของครู เป็นงานที่ยากและซับซ้อน เพราะครูจะต้องคิดค้น แสวงหากลวิธีต่าง ๆ มาใช้ในการถ่ายทอด กระตุ้น ยั่วยุและแนะแนวทางให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่พึงประสงค์ ภาระ หน้าที่ของครูมีทั้งที่เกี่ยวข้อโดยตรง และโดยอ้อมต่อนักเรียนและสังคม การที่ครูผู้สอนสามารถ ปฏิบัติหน้าที่และแสดงบทบาทการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายได้นั้น ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีทักษะ

และความสามารถอย่างเพียงพอเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่หลักสูตรได้วางไว้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การเรียนการสอนจะบรรลุเป้าหมาย ตามเจตนารมณ์ ของหลักสูตรได้หรือไม่ั้น ครูจะต้องเป็นผู้มีสมรรถภาพในการปฏิบัติ การสอน

จากการศึกษาพฤติกรรมการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการพบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร เนื่องจากครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรม การสอนให้เป็นไปตามแนวทางและความคาดหวังของหลักสูตร แต่ยังคงใช้วิธีสอนตามแบบเดิม เช่น การอธิบาย หรือการบรรยาย การถามตอบ การมอบหมายงานให้นักเรียนทำ และให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2526 : 142)

ครูประถมศึกษาที่ดี ควรจะได้เตรียมการสอนทุกครั้งก่อนที่จะสอน โดยการศึกษา แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน และเอกสารประกอบหลักสูตร แล้วจัดสื่อการเรียนที่จะต้องใช้ประกอบการสอน และควรแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าว่า ครั้งต่อไปจะเรียนเรื่องอะไร สำหรับครูนั้นควรจะต้องทราบว่า จะสอนอะไร สอนอย่างไร จะวัดผลอย่างไร และครูควรพัฒนา พฤติกรรมการสอนดังต่อไปนี้ (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2526 : 151)

1. ต้องประเมินพฤติกรรมการสอนของตนเองอยู่เสมอว่าในขณะที่สอนครูพูดอธิบาย คนเดียวมากไปหรือเปล่า ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากน้อยเพียงใด
2. ต้องใจกว้าง ยอมรับฟังคำวิพากษ์ วิจารณ์การสอนจากบุคคลอื่น เพื่อพัฒนา พฤติกรรมการสอนของตน
3. ต้องศึกษาหาความรู้ในเทคนิคและกลวิธีสอนใหม่ ๆ จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น
4. ต้องหาโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มพูน ประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนของตน
5. ต้องหาโอกาสไปสังเกตและศึกษาการสอนของเพื่อนครูที่มีผลงานดีเด่น
6. ต้องปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองทั้งในด้านการแต่งกาย น้ำเสียง ท่าทางการใช้คำพูด ครูควรมีอารมณ์ขัน เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

สำหรับ แทวนใจ หิมน้อย (2530 : 21) ได้ให้ความเห็นว่า

1. ครูต้องให้ความเป็นกันเองกับเด็ก ท้าตัวให้เหมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเด็ก เป็นทั้งครู พี่เลี้ยง เพื่อน พ่อ แม่ หมอ และผู้พิพากษา ที่ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม เพื่อให้เด็กเกิดความอบอุ่น เหมือนมีพ่อแม่อยู่ใกล้ ๆ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือเมื่อเด็กมีปัญหา ความอบอุ่นและความไว้วางใจนี้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตัวครูพร้อมที่จะรับในสิ่งที่ครูสอน

2. ครูต้องประพฤติเป็นตัวอย่างสม่ำเสมอ สุภาพและเชื่อถือได้ งดเว้นอารมณ์ฉุนเฉียว ไม่ล่าเอียง มีแต่บรรยากาศแห่งความเป็นมิตร เพื่อจะให้เกิดความมั่นใจในตัวครู

3. ครูไม่ควรทำตนเป็นคนสำคัญ เพียงคนเดียวในห้องเรียนแต่ควรทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่า แต่ละคนต่างก็เป็นส่วนหนึ่ง ของห้องเรียนและของโรงเรียน ให้เป็นผู้รับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เขาเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ครูต้องรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก นำเอาความคิดที่ดีไปปฏิบัติร่วมกัน ครูควรให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง

4. ครูควรใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อช่วยส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าสนใจ เช่น การสอนแบบแก้ปัญหา การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม การเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมติ ฯลฯ ครูควรเลือกและนำมาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนหรือเรื่องที่สอน

5. ในการใช้คำถามครูควรใช้คำถามที่เปิดกว้าง เพราะคำถามแต่ละคำถามนั้นจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนคิด คำตอบไม่ควรจะเกี่ยวข้องกับเฉพาะหลักวิชาเท่านั้น แต่ควรเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ความเชื่อ วัฒนธรรม และข้อจำกัดส่วนตัวของผู้เรียนอีกด้วย

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมในห้องเรียน พฤติกรรมของครู และพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา (ทพวงมหาวิทยาลัย. 2529 : 11 - 12) พบว่าสมรรถภาพของครูมีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบคือ

1. ความสามารถในการใช้หลักเกณฑ์เทคนิค และทักษะการสอน
2. ความสามารถในการจูงใจ และการให้แรงเสริม
3. ความสามารถในการแนะแนว และการให้คำปรึกษา

4. ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอน

5. คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครู

6. ความสามารถในการกระบวนการกลุ่ม

7. ความสามารถในการสัมพันธ์กับบุคคลและชุมชน

ลักษณะของครูที่ดี ที่สังคมต้องการ (ทัศนีย์ ศุภเมธี. ม.ป.ป. : 9 ;

อ้างอิงมาจาก วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 2518 :17 - 25) ได้กล่าวไว้ว่า

1. ลักษณะด้านความประพฤติ ครูไม่ควรหาความสราญจากไหนที่คลับไม่ควรเล่น การพนัน ควรประเมินตนให้เป็นแบบอย่างแก่เด็กนักเรียนครูควรวางตนให้เหมาะสมต่อนักเรียน และควรยึดถือปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย

2. ลักษณะความรู้ด้านวิชาการ ครูควรมีคุณวุฒิด้านวิชาการพอสมควร ครูควรมีความรู้วิชาอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากวิชาที่ตนสอนอยู่ ครูควรเป็นผู้ไม่หาความรู้ เพิ่มเติมให้ทันสมัยอยู่เสมอและควรเรียนวิธีสอน ตลอดจนหาการฝึกสอนก่อนออกไปเป็นครู

3. ลักษณะด้านความสามารถในการสอน ครูควรสอนให้เหมาะสมทั้งเนื้อหาวิชานั้น ๆ เอาใจใส่เข้มงวดต่อการเรียนของเด็กคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญและควรสอนตรงตามเวลา

4. ลักษณะด้านการปกครองนักเรียน ครูควรหาเวลาอบรมศีลธรรมจรรยาแก่นักเรียน กวดขันจากการกระทำผิดระเบียบมีเวลาในการว่ากล่าวตักเตือน เกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนควรแนะนำสั่งสอน เมื่อเห็นนักเรียนประพฤติผิดวินัยของโรงเรียน และควรหาวิธีแก้ไขปัญหาด้านความประพฤติของนักเรียนให้ถูกต้องและได้ผล

5. ลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูควรแสดงความเป็นกันเองกับนักเรียน และบุคคลอื่นตามสมควร ครูควรมีคุณลักษณะของความเป็นครู ที่เด็กจะเคารพเลื่อมใส ควรให้คำแนะนำช่วยเหลือตามควร เมื่อนักเรียนประสบปัญหาด้านต่าง ๆ ครูควรช่วยสังสรรค์กับผู้ปกครองตามควร ให้ความร่วมมือปรับปรุงชุมชนเมื่อมีโอกาส และครูควรเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครู

6. ลักษณะด้านบุคลิกภาพ ครูควรแต่งกายให้เหมาะสมวางตนสงบเสงี่ยม
สง่างามอยู่เป็นนิตย์ ใช้ภาษาพูดให้ถูกต้องและสุภาพ พูดด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไม่ควร
แสดงอาการโกรธเสียกิริยา ควรแสดงอารมณ์ขันในบางโอกาส ครูควรมีสุนัขภาพที่ทั้งร่างกาย
และจิตใจ ควรมีลักษณะความเป็นผู้นำ มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส

ครูประถมศึกษาควรมีทักษะและพฤติกรรมในการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. การกระตุ้นให้คิด
3. การใช้คำถาม
4. การเล่าเรื่อง บรรยาย อธิบาย แสดงความคิดเห็น
5. การเล่านิทาน แต่งนิทาน
6. การนำเสนอ
7. การให้คำแนะนำ ควบคุม ดูแลให้นักเรียนมีปฏิบัติ
8. การเสริมแรง
9. การร้องเพลง
10. การสรุปความ
11. การสาธิต
12. การทำเกมและเล่นเกมต่าง ๆ
13. การแสดงบทบาทสมมติและให้คำแนะนำวิธีแสดง
14. การจัดกลุ่มและใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการสอน
15. การสร้างและปลูกฝังระเบียบวินัยในการทำงานของนักเรียน
16. การปรับเปลี่ยนวิธีสอน
17. การใช้ท่าทางสื่อความหมาย
18. การใช้กระดานดำ
19. การสร้างและใช้อุปกรณ์การสอน
20. การแก้ปัญหาและแนวทางเบื้องต้น

21. การทำสังคมมิติ
22. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
23. การประเมินผลงานของนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
24. การสร้างข้อสอบแบบต่าง ๆ
25. การสร้างแบบฝึก โจทย์ปัญหา แบบทดสอบชนิด Formative และ

Summative

(สุโขทัยธรรมาธิราช. 2529 : 41 - 42)

จึงพอสรุปได้ว่า ครูประถมศึกษาควรมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านวิชาการ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะครูเป็นปูชนียบุคคลเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาคนให้มีทั้งความรู้ ความสามารถตลอดจนทักษะในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวิชาการ ครูจะต้องมีทั้งความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่สอน มีความสามารถในการถ่ายทอดให้นักเรียนเข้าใจโดยใช้เทคนิค กระบวนการวิธีสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีการเตรียมการหรือวางแผนที่ดี ปฏิบัติการสอนตามลำดับขั้นตอนและเป็นระบบ คำนึงถึงหลักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ ประเมินผลการเรียนการสอนอย่างครบวงจร และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ครูจะต้องรู้จักตัวเองว่า มีพฤติกรรมเป็นอย่างไร พฤติกรรมหรือสมรรถภาพใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้พัฒนาตัวเองให้ดียิ่งขึ้น

การนิเทศการสอน

การนิเทศการสอน หมายถึง การให้ข้อมูลเชิงปฏิบัติการแก่ผู้สอน โดยการแนะนำปรึกษาหารือ และช่วยแก้ไขปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การให้ข้อมูลเชิงปฏิบัติการสอนของผู้นิเทศ จำเป็นจะต้องมีกระบวนการวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบและเชื่อถือได้ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อสรุปในการประเมินผลการสอน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

คุณสมบัติของผู้นัก

ผู้นักจำเป็นต้องเข้าใจเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถภาพของผู้นัก (Teacher Competencies) เพื่อเป็นหลักในการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมได้จากสภาพ การเรียนการสอนจริง พร้อมทั้งวิเคราะห์ว่ามีข้อดีหรือข้อเสียที่ควรแก้ไขอย่างไร หรือจะ ปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างไรสมรรถภาพของครูผู้นักเมื่ออยู่ด้วยกัน 3 ประการคือ

1. สมรรถภาพในด้านความรู้ (Knowledge Competencies) คือผู้นักจะ ต้องมีความรู้ในด้านเนื้อหา (Content) ในสาขาวิชาที่สอนอย่างแจ่มแจ้ง นอกจากนี้ผู้นักจะ ต้องมีความรู้ในกระบวนการนำความรู้ (Process) มาใช้สอนได้อย่างเหมาะสมด้วย

2. สมรรถภาพในด้านงานสอน (Performance Competencies) ผู้นักมีความ สามารถในการใช้วิธีการสอน และเทคนิคการสอน เพื่อให้ผู้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา และมีความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

3. สมรรถภาพในการวัดและประเมินผล (Consequence Competencies) ผู้นักควรมีความสามารถในการตรวจสอบหาข้อมูลย้อนกลับ ของผู้นักเรียนเกี่ยวกับความเข้าใจและ มีความสามารถในการนำความรู้ต่าง ๆ มาปฏิบัติได้รวมทั้งพิจารณาพฤติกรรมต่าง ๆ ในการเรียน การสอน เพื่อหาทางแก้ไขสภาพการเรียนการสอนต่อไป

ผู้นักเองก็ควรตระหนักด้วยว่า ผู้นักจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถภาพทั้ง 3 ประการดังกล่าวด้วย ทั้งนี้เพราะผู้นักจะต้องเข้าใจเนื้อหา กระบวนการสอน การวัดผล และการประเมินผลอย่างดีด้วย เพื่อจะได้แนะนำผู้นักให้ถูกต้อง เหมาะสมในการปรับปรุง แก้ไข สภาพการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 1 - 2)

วิธีการพิจารณาหาสมรรถภาพของผู้นัก (Method of Deriving Teacher Competencies) มีอยู่ด้วยกันหลายวิธี และหลายขั้นตอนคือ

1. การพิจารณาจากการตัดสินทางอาชีพโดยทั่วไป (Professional Judgement) การพิจารณาสมรรถภาพของผู้นักในลักษณะนี้สามารถทำได้โดยการพิจารณาความรู้ ประสบการณ์ของผู้นัก ในการพิจารณาความสามารถในการสอนของผู้นัก ผู้นักมักใช้วิธีการวัด และการประเมินผลโดยการให้คะแนน แต่ข้อมูลยังไม่เป็นที่น่าเชื่อถือนัก เพราะข้อมูลที่ให้เกี่ยวกับ

ผู้สอนไม่ชัดเจนพอที่จะดูความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการสอนของผู้สอนกับพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน (Instructional Observation of Classrooms) การสังเกตการสอนในชั้นเรียน นับว่าเป็นวิธีหาข้อมูลเพื่อพิจารณาสมรรถภาพในการสอนของผู้สอนเป็นสำคัญ เพราะสามารถให้ข้อมูลโดยทั่วไปเกี่ยวกับผู้สอน รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของผู้สอน และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในสภาพจริงของชั้นเรียนได้ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือสังเกตการสอน ซึ่งสามารถช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้สอนกับผู้เรียนได้อย่างละเอียด และน่าเชื่อถือได้เพียงพอที่จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณา ประเมินสมรรถภาพในการสอนของผู้สอนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นข้อมูลดังกล่าวอาจจะช่วยให้ผู้สอนได้แนวทางในการปรับปรุงการสอนของตนได้อีกด้วย

3. การพิจารณาโดยใช้ขอบข่ายทางทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้สอน (Theoretical Framework of Teacher Behavior) การพิจารณาสมรรถภาพผู้สอนด้วยวิธีการนี้จะอาศัยทฤษฎีหรือหลักการที่เกี่ยวกับกระบวนการในการเรียนการสอน เพื่อทำนายประสิทธิภาพของพฤติกรรมของผู้สอนในลักษณะต่าง ๆ การพิจารณาดังวิธีนี้จะมีจุดอ่อนกว่าการพิจารณาสมรรถภาพของผู้สอนทั้งหมด ทั้งนี้เพราะทฤษฎีที่มีเหตุผลเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีการทำการทดลองหรือวิจัย เพื่อดูผลของพฤติกรรมของผู้สอนและผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนจริง ๆ

4. การพิจารณาจากการศึกษาเชิงทดลอง (Experimental Studies) งานวิจัยเชิงทดลองเป็นวิธีการที่ค่อนข้างจะซับซ้อนและมีกระบวนการหลายขั้นตอนในการพิจารณาสมรรถภาพของผู้สอนแต่จะให้ผลที่แน่นอนและเที่ยงตรงได้มาก การวิจัยเพื่อพิจารณาสมรรถภาพของผู้สอนจะให้ข้อสรุปที่เป็นเหตุและผลได้มากกว่าการพิจารณาความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรม การสอนกับผลการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้เพราะการศึกษาเพียงสหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การสอนและผลการเรียนของนักเรียนจะให้ข้อสรุปได้เพียงว่าพฤติกรรมของผู้สอน จะสัมพันธ์กับผลการเรียน ของนักเรียนหรือไม่เท่านั้น แต่ผลการทดลอง หรือผลจากการทำวิจัยเชิงทดลอง

ในการสอนจะสามารถชี้ให้เห็นได้ว่า พฤติกรรมแบบใดในการสอนของครูผู้สอน จะก่อให้เกิดผลอย่างไรกับผู้เรียน

การสังเกตการสอน (Instructional Observation) การสังเกตการสอนเป็นวิธีการหนึ่งในการพิจารณาหาสมรรถภาพของครูผู้สอนที่สำคัญ ซึ่งสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูผู้สอนได้มากที่สุดทุก ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการสอน และผลที่นักเรียนได้รับการสอน การสังเกตการสอนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้สังเกตต้องเข้าใจกระบวนการสังเกตการสอนอย่างละเอียด รวมทั้งการสร้างเครื่องมือหรือการเลือกใช้เครื่องมือในการสังเกตการสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ในการนิเทศในแต่ละที่ การสังเกตการสอนที่ดีจำเป็นต้องกระทำอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับการสังเกต เป็นที่น่าเชื่อถือได้ และเพียงพอที่จะสรุปผล และประเมินสมรรถภาพของครูผู้สอน โดยเฉพาะในด้านการสอน เพื่อให้ครูผู้สอนยอมรับและได้แนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการสอนของตน ครูผู้สอนเองก็มีโอกาสที่จะได้ศึกษารูปแบบของการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญ ในการวางแผนการสอนและได้รับข้อมูลย้อนกลับ จากการสังเกตการสอนนั้น เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติการสอนให้ดียิ่งขึ้น (เสาวลักษณ์ รัตวิรัช, 2531 : 6 - 7)

การวัดและการประเมินงานของครูผู้สอน (Measuring Teacher Performance)

สมรรถภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอน นับว่าเป็นสมรรถภาพที่สำคัญยิ่งที่ผู้สังเกตจำเป็นต้องหาวิธีการและจัดกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อวัดและประเมินสมรรถภาพในการสอนให้เป็นระบบ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีค่าความเชื่อมั่น และมีความเที่ยงตรงได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขั้นตอนดังกล่าวอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นก่อนปฏิบัติการ (The Preoperational Stage) ในขั้นนี้ผู้สังเกตจะวัด และประเมินสมรรถภาพในการสอนของครูผู้สอนโดยทั่วไป

2. ขั้นลงมือปฏิบัติตามกระบวนการ (The Immediate Process Stage) ในขั้นนี้ผู้เฝ้าเทศจะวัดและประเมินสมรรถภาพในการสอนของผู้สอน โดยพิจารณาจากการใช้ กลวิธีการสอน กระบวนการสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ
 3. ขั้นสรุปผลรวม (The Intermediate Process Stage) ในขั้นนี้ผู้เฝ้าเทศ จะต้องรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมและทักษะต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้ปฏิบัติเพื่อการประเมินผลต่อเนื่อง ในขั้นสุดท้ายต่อไป
 4. ขั้นพิจารณาผล (The Product Stage) ในขั้นนี้ผู้เฝ้าเทศจะรวบรวมผลการเรียน ผลการปฏิบัติงานตลอดจนความคิดเห็นของผู้เรียนเท่าที่สามารถรวบรวมได้เพื่อนำมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้
- ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการทั้ง 4 ขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เฝ้าเทศ สามารถวัดและประเมินสมรรถภาพในการสอนของผู้สอนได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน น่าเชื่อถือ และมีความเที่ยงตรงได้ เพื่อชี้แนะหรือเป็นแนวทางต่อผู้สอนในการปรับปรุงการสอนต่อไป
- (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 3 - 6)

การสร้างเครื่องมือการสังเกตการสอน

สิ่งสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสอน คือการสร้างเครื่องมือในการสังเกตการสอนที่รัดกุม ที่สามารถ ให้ข้อมูลได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีความเชื่อมั่นที่น่าเชื่อถือได้ มีความเที่ยงตรงและความเป็นปรนัยสูง เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้งถึงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลการสอน และได้แนวทางการปรับปรุงการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบของเครื่องมือในการสังเกตการสอนแบ่งออกได้ 3 ลักษณะคือ

1. แบบบรรยาย (Descriptive) เครื่องมือการสังเกตการสอนลักษณะนี้ ผู้เฝ้าเทศจะใช้การบรรยายสรุปข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนเป็นข้อความ ในขณะที่ทำการสังเกตหรือหลังจากการสังเกตการสอนจบสิ้นแล้ว เพื่อบันทึกและให้คำแนะนำแก่ผู้สอนในแต่ละครั้ง หรือสรุปรวมผลของการปฏิบัติการสอน ข้อดีและข้อเสีย ของแบบสังเกตการสอนลักษณะนี้มีดังนี้

ข้อดี

- ก. ง่ายและสะดวกในการสร้างและการบันทึก เพราะไม่จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์บังคับในการสังเกตมากนัก เพียงแต่ผู้สังเกตให้หลักการและทฤษฎี โดยทั่วไปของการสอนเป็นเกณฑ์ตัดสินจากความคิดเห็นของผู้สังเกตในแต่ละครั้ง
- ข. ผู้สังเกตมีอิสระในการให้ความคิดเห็นของตนเองได้มาก

ข้อเสีย

- ก. ไม่มีความน่าเชื่อถือ หรือ ไม่มีความเที่ยงตรง เพราะหลักเกณฑ์หรือการวางระบบที่ตายตัวแน่นอน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะเป็นเหตุเป็นผลเพียงพอที่ผู้สอนจะเชื่อถือได้มากนัก ทั้งนี้เป็นเพราะการให้ข้อมูลจะขึ้นอยู่กับความคิดเห็น และความสามารถในการวินิจฉัยของผู้สังเกตเป็นส่วนใหญ่
- ข. ข้อมูลที่นำเสนอยังไม่น่าเชื่อถือ เพราะผู้สังเกตต่างคนกัน อาจจะให้ความเห็นเกี่ยวกับการสอนของผู้สอนคนเดียวกันไม่เหมือนกัน ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่จะทำการนิเทศเป็นระบบได้ยาก ปัญหาด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความเอนเอียงของจิตใจทั้งของผู้นิเทศและผู้สอนเกี่ยวกับความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้ จะทำให้การให้ข้อสรุปของการสอนกระทำได้ยาก และอาจมีปัญหาในการเห็นพ้องต้องกันระหว่างผู้สอนและผู้นิเทศ

2. แบบตรวจสอบเป็นรายข้อ (Checklist) รูปแบบของเครื่องมือในการสังเกตการสอนที่จะจัดเป็นรายข้อ เพื่อตรวจสอบพฤติกรรม จะช่วยให้การเก็บข้อมูลในการสอนของผู้สอน ละเอียดย ครอบคลุมได้มากขึ้น เพราะผู้สอนและผู้สังเกตจำเป็นต้องเข้าใจรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะต้องสังเกตได้ชัดเจนขึ้น การสรุปข้อมูลย่อมได้รายละเอียดที่แน่นอนกว่า ผู้นิเทศเองก็จะสะดวกสบายในการสังเกตและพิจารณาประเด็นสำคัญต่าง ๆ ตามรายข้อที่ต้องการวัดและประเมิน

รูปแบบของการตรวจสอบเป็นรายข้อในการสังเกตการสอนอาจกระทำได้เป็น 2 ระบบด้วยกันคือ

1. ระบบแยกประเภทพฤติกรรมที่จะสังเกตอย่างต่อเนื่อง (Category System) การสังเกตการสอนจะกระทำอย่างต่อเนื่องกัน ตั้งแต่เริ่มสังเกตจนกระทั่ง การสังเกตการสอนเสร็จสิ้นลง ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสังเกต มีระบบความ ต่อเนื่องของพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะแสดงเหตุและผลของการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจน ระบบการสังเกตการสอนนี้ ได้แก่ แบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของแพลนเดอร์ส

2. ระบบสัญลักษณ์ (Sign System) หมายถึง ระบบการสังเกตการสอนที่ ผู้บันทึกบันทึกลงในหัวข้อพฤติกรรมการสอนที่ต้องการ เป็นสัญลักษณ์ เช่น เครื่องหมาย / X หรือตัวอักษรย่อ เป็นต้น การสังเกตการสอนด้วยระบบสัญลักษณ์ ไม่จำเป็นต้องบันทึกพฤติกรรม ทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง จะบันทึกเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตเท่านั้น เช่น การสังเกต การสอนแบบระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา

3. แบบประเมินค่าเป็นระดับ (Rating) รูปแบบของการสังเกตการสอน อีกรูปแบบหนึ่ง คือ การประเมินค่า เพื่อให้ผู้บันทึกให้ค่าคะแนนของการสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการ ต่าง ๆ เป็นคำพูดหรือตัวเลข เช่น ดี พอใช้ ยังต้องปรับปรุง หรือ 1 (ยังต้องปรับปรุง) 2 (พอใช้) 3 (ดี) 4 (ดีมาก)

การใช้รูปแบบการสังเกตการสอนแบบนี้ ข้อดีคือ ผู้บันทึกมีความสะดวกสบายที่จะ บันทึก แต่ข้อเสีย คือยังต้องใช้ความคิดเห็นของตนเป็นหลักในการตัดสินค่าคะแนน ซึ่งอาจทำให้ ความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงเกี่ยวกับข้อมูลที่รวบรวมได้ ไม่ดีเท่าที่ควร (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 7 - 9)

หลักในการสร้างเครื่องมือการสังเกตการสอน

หลักการในการสร้างเครื่องมือสังเกตการสอนอย่างมีระบบทำได้ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐาน (Standard) ผู้สร้างศึกษาค้นคว้าหาการกำหนด มาตรฐานในการสังเกตการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพโดยศึกษาจาก ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อขอบข่ายของปรัชญา กฎเกณฑ์ที่จะพิจารณาถึงพฤติกรรมในการเรียนการสอน ซึ่งข้อมูลดังกล่าว อาจจะได้จาก

1.1 แหล่งภายใน (Internal Influence) เป็นข้อมูลจากภายใน โรงเรียน หน่วยงาน จากบรรดาบุคลากรที่มีอยู่ทำได้โดยการใช้แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์

1.2 แหล่งภายนอก (External Influence) เป็นข้อมูลจากภายนอก โรงเรียนเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการ

1.3 จากสภาพแวดล้อมที่ระบบการประเมินจะถูกนำมาใช้ (Contextual Influence) เป็นข้อมูลที่ได้จากความจำเป็นที่จะต้องประเมินในที่ ๆ จะทำการประเมิน เช่น พิจารณาจากคุณสมบัติของผู้เรียน แหล่งในการฝึกอบรมที่อาจจะมีข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเฉพาะ อย่างได้

แหล่งข้อมูลทั้ง 3 ประการ จะช่วยให้การหาข้อมูลทางทฤษฎีมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาแบบการสังเกตให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. การกำหนดตัวแปรที่ต้องการ (Selected Variable) ในขั้นนี้ ผู้สร้าง จำเป็นต้องพิจารณาเลือกทฤษฎี แนวคิดหรือหลักการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสร้างมาตรฐาน ในการตั้งข้อสังเกตการสอนโดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของครูผู้สอนกับผล ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการกำหนดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการสังเกต มักจะจัด เป็นหัวข้อ หรือประเภทของพฤติกรรมอย่างชัดเจนมีความเป็นปรนัย ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความ เทียบตรง และน่าเชื่อถือได้

3. การวางแผนที่จะออกแบบรูปแบบสังเกตการสอน (Criteria) การพิจารณา ข้อมูลจากการสังเกต จะต้องวางแผนหลักเกณฑ์ให้แน่นอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการประเมินควรมีลักษณะดังนี้

3.1 ละเอียดยึดถ้วน (Accuracy) ประเมินได้ตรงตามจุดประสงค์

3.2 น่าเชื่อถือได้ (Reliability) ใช้เครื่องมือสังเกตแบบเดียวกัน ต้องมีความเห็นสอดคล้องกัน

3.3 เทียบตรง (Validity) เป็นเครื่องมือที่วัดสมรรถภาพการสอนของผู้สอนได้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมาย

3.4 เป็นปรนัย (Objectivity) มีความชัดเจนในพฤติกรรมที่จะวัด ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย ไม่คลุมเครือ

3.5 ใช้ได้สะดวก (Feasibility) รูปแบบการสังเกตการสอน ควรออกแบบหรือวางแผนทำให้สะดวกต่อการนำไปใช้

4. การประเมิน (Evaluation) การประเมินเครื่องมือในการสังเกตการสอน ที่มีประสิทธิภาพต้องทดลองนำไปใช้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการอบรม ในการสอน ในชั้นเรียนเพื่อจะได้ปรับปรุง แก้ไข ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 9 - 11)

การประเมินการสังเกตการสอน (Observation Evaluation)

ในการประเมินการสังเกตการสอน มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. พิจารณามาตรฐานที่วางไว้ การพิจารณาจะเน้นมาตรฐานเกี่ยวกับพฤติกรรม หรือทักษะต่าง ๆ ในการสอนที่จัดว่าอยู่ในประเภทที่ดี และไม่ดี ในสาขาวิชาที่ต้องการ โดยได้หลักการพิจารณาจากทฤษฎี งานวิจัย หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

2. พิจารณาตัวแปรที่เลือกสรรแล้ว หรือพฤติกรรมและทักษะการสอนที่ต้องการสังเกตตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ การพิจารณาดังกล่าวกระทำได้โดยพิจารณาว่าพฤติกรรม และทักษะการสอนที่จะต้องสังเกต มีอะไรบ้าง สำคัญจำเป็นอย่างไร

3. พิจารณาเกณฑ์ที่วางไว้ หรือจัดรูปแบบของการสังเกตการสอน พิจารณาการบันทึกพฤติกรรม หรือทักษะการสอน ระยะเวลาในการสังเกต วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การบันทึก การสัมภาษณ์ การหาค่าความเชื่อมั่น

4. พิจารณาการเก็บรวบรวมข้อมูล พิจารณาการเก็บรวบรวมข้อมูลว่ามีความละเอียดถี่ถ้วนตามเกณฑ์ที่ต้องการหรือไม่ มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ค่าของความเชื่อมั่นของแบบสังเกตอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการหรือไม่

5. การเปรียบเทียบ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการสังเกตการสอน เพื่อพิจารณาว่า ได้เก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ หรือไม่อย่างไรข้อมูลที่สมเหตุสมผลกับการวางหลักเกณฑ์ในการสังเกตตามความมุ่งหมายในการนิเทศหรือไม่

6. การสรุปผล นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาสรุปผลโดยใช้มาตรฐาน (ในข้อที่ 1) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาสมรรถภาพของผู้สอนว่าเป็นอย่างไร สมควรจะต้องแก้ไข ปรับปรุง พฤติกรรม หรือทักษะการสอนใดอย่างไร

(เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 11 - 12)

การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์และเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์

การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ เป็นวิธีการหนึ่งของการสังเกตการสอนอย่างมีระบบ ส่วนมากจะเน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาและไม่ใช้วาจาของผู้สอนผู้เรียนในชั้นเรียน พฤติกรรมทางวาจามักจะได้รับความสนใจมากเป็นพิเศษในการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดในการเรียนการสอน พฤติกรรมทางวาจาของผู้สอนและผู้เรียนจะให้ข้อมูลของ กระบวนการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอน การใช้จิตวิทยาในการสอนได้อย่างดี ปฏิกริยาตอบโต้ของนักเรียนที่พูดออกมาจะช่วยให้อำนาจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผลการสอน และ พฤติกรรมการสอนที่ผู้สอนแสดงออกได้

พฤติกรรมที่ไม่ใช้วาจาเป็นการใช้ท่าทาง การใช้สัญลักษณ์หรือสัญญาณ การใช้สื่อ การสอน ก็มีผู้นำมาวิเคราะห์และถือว่าเป็นพฤติกรรมในการปฏิสัมพันธ์ด้วย

ประโยชน์ของการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน มีดังนี้

1. ระบบการสังเกตการสอนที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของผู้สอน และผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สังเกตหรือผู้บันทึกและผู้สอน สามารถได้ภาพรวมของการสอนได้อย่าง ชัดเจน

2. ในการฝึกหรืออบรมครู การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์จะช่วยให้ผู้สอนตระหนัก ถึงพฤติกรรมเฉพาะอย่างในการสอน และได้ข้อมูลย้อนกลับจากพฤติกรรมที่แสดงออกในการสอน ได้ชัดเจนมากขึ้น ทำให้การเตรียมการสอน และการปฏิบัติการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้สอนและความมุ่งหมายทางการศึกษา ความมุ่งหมายที่แท้จริงของนักศึกษาและนักวิจัย คือการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการสอน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการสอน การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน จะช่วยให้ นักการศึกษา

สามารถได้ข้อมูลที่บ่งชี้ความสามารถของผู้สอน ช่วยให้การประเมินผลการสอนชัดเจนขึ้น และผลการประเมินจะช่วยบ่งชี้ว่า พฤติกรรมการสอนต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติในชั้นเรียน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่

4. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้เรียนพฤติกรรมในการสอนของผู้สอน ได้จากการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ จะแสดงให้เห็นถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาด้วยการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากพฤติกรรมการสอนจะแสดงให้เห็นถึงความต้องการและลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

5. การประเมินสมรรถภาพผู้สอน ข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ จะช่วยให้การประเมินในการสอนของผู้สอนในด้านต่าง ๆ ชัดเจนขึ้น หาวิธีการแก้ไขปรับปรุงได้ง่ายขึ้น

การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์นี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์อยู่หลายประเภทได้แก่

1. การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของเฟลนเดอร์ส (Flander's Interaction Analysis)
2. ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording System)
3. ระบบการสังเกตการสอนโดยใช้หลักการสอนเพื่อความแม่นยำ (Precision Teaching Observational System) หรือวิธีการนิเทศหรือการสังเกตการสอนของลินด์สเลย์ (Lindsay's Observational Method)
4. ระบบการสังเกตการสอนด้วยการวิเคราะห์ข้อความต่อเนื่อง (Discourse Analysis)

ซึ่งเครื่องมือแต่ละประเภทต่างก็มีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป (เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. 2531 : 14 - 35) สำหรับเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยสนใจและนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording System) เพราะเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เครื่องมือวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording System)

เครื่องมือการสังเกตการสอนแบบนี้จะใช้ระบบการสังเกตการสอนโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ซึ่งจะบันทึกการเกิดขึ้นของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องบันทึกอย่างต่อเนื่องกันทุก ๆ พฤติกรรม

ระบบการบันทึกการสังเกตการสอนเป็นช่วงเวลานี้ได้ดัดแปลงมาจากข้อเสนอแนะของ ดร. เลียนา เบลลี (Dr. Leona G. Bailey) ในปี ค.ศ. 1977 และจากงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ เลือเพ็ชร ในปี ค.ศ. 1980 ในการใช้ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลาในการฝึกนิสิตฝึกสอนที่สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลาได้มีการพัฒนาและวิจัยครั้งแรกในการสอนวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่าใช้ได้ผลดี ซึ่งมีการดัดแปลงและนำมาใช้ในวิชาอื่น ๆ เช่น จากงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ เลือเพ็ชร ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่านิสิตฝึกสอนที่ได้รับการนิเทศด้วยเครื่องมือการสังเกตการสอนด้วยระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลาให้ผลดี นิสิตฝึกสอนวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มทดลองสามารถพัฒนาการสอน โดยเฉพาะพฤติกรรมในด้านการให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแตกต่างจากนิสิตฝึกสอนวิชาภาษาอังกฤษ ในกลุ่มควบคุมซึ่งใช้ระบบการนิเทศของมหาวิทยาลัยโดยทั่ว ๆ ไป นอกจากนี้ในพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ต้องการสังเกตอีกหลายพฤติกรรมก็ปรากฏผลในการพัฒนาดีขึ้นแตกต่างจากการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย (Saowalak Suapechra. 1980)

หลักการในการใช้ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลามีดังต่อไปนี้

1. การวางมาตรฐาน การวางมาตรฐานใช้การพิจารณาลักษณะพฤติกรรมการสอนที่ถือว่ามีประสิทธิภาพ และที่ไม่ถือว่าเป็นพฤติกรรมการสอนที่ดีในวิชาต่าง ๆ โดยศึกษาจากทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประกอบการพิจารณาเลือกพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตและการประเมินผลการสอนตามความมุ่งหมายต่อไป

2. การเลือกพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต จุดมุ่งหมายในการเลือกพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต ก็เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของพฤติกรรมที่สำคัญในการฝึกทักษะการสอน หรือ

เพื่อให้ผู้สอนตระหนักในพฤติกรรมนั้น ๆ ไม่ว่าจะ เป็นไปในทางบวกหรือทางลบ นอกจากนี้ ยังสังเกตพฤติกรรมนั้น ๆ ว่ามีการพัฒนาการใช้พฤติกรรมในทางบวกมากขึ้น หรือลดการใช้ พฤติกรรมในทางลบลงได้มากน้อยเพียงใดอีกด้วย การเลือกพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต จำเป็น ต้องใช้หลักการและทฤษฎี หรือผลงานวิจัยที่ศึกษาแล้วในการวางมาตรฐาน ประกอบกับพฤติกรรม เฉพาะอย่างที่มีนิเทศต้องการสังเกต เพื่อฝึกหัดหรือดูการพัฒนาของผู้สอนแต่ละคนซึ่งอาจจะ ไม่ เหมือนกันได้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการตามข้อเท็จจริงที่ว่า ไม่มีผู้ใดสอนได้ดีสมบูรณ์แบบทุกประการ หรือ สอนได้ ไม่ใช่ไปหมดทุกประการเช่นกัน ดังนั้นการเลือกพฤติกรรมเฉพาะอย่างเพื่อการสังเกต ตามแต่ความมุ่งหมายในการนิเทศ จะช่วยลดระยะเวลาในการพัฒนาการสอนให้ได้ผลโดยการ นิเทศได้มากอีกด้วย

3. หลักเกณฑ์ในการสังเกตหรือการบันทึกการสังเกต ในการสังเกตจะใช้ สัญลักษณ์ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งก็ได้ บันทึกสำหรับพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตต่าง ๆ เช่น ใช้เครื่องหมาย / x หรือเป็นตัวอักษรแสดงความหมายของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การบันทึกจะกระทำทุกช่วงเวลาที่ต้องการตามความสะดวกในการใช้เครื่องมือ หรือตามลักษณะ ความสำคัญของธรรมชาติในแต่ละวิชาที่สอนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและถี่ถ้วนเพียงพอในการ นาไปวิเคราะห์และประเมินผลการสอนภายหลัง เช่น อาจบันทึกทุก ๆ 10 วินาที 1 นาที หรือ 3 นาที ดังนี้ เป็นต้น

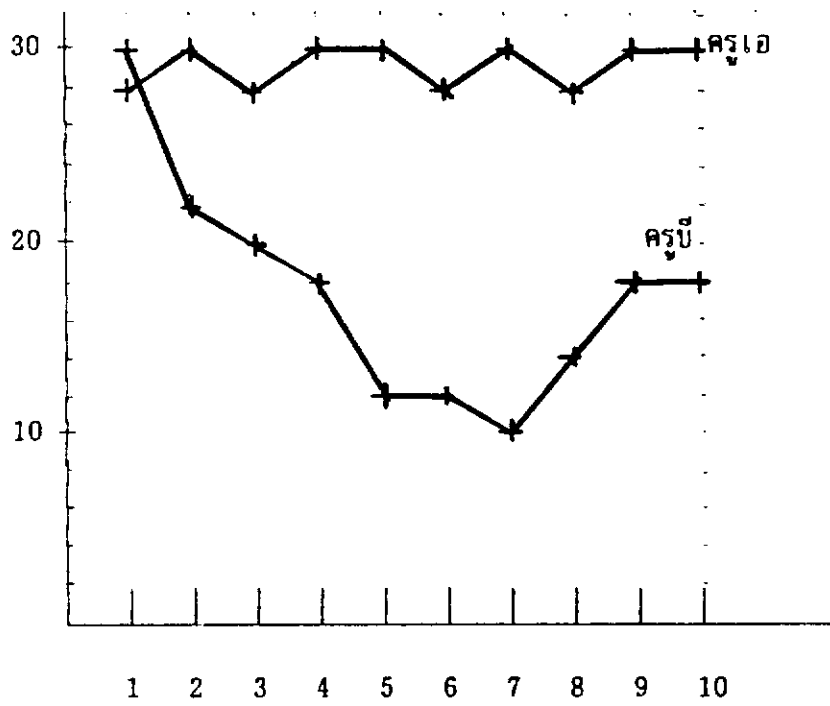
การบันทึกสัญลักษณ์จะบันทึกเฉพาะช่วงเวลาใดที่เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ สังเกตเท่านั้น ช่วงเวลาใดที่ไม่เกิดพฤติกรรมในการสังเกต ก็ไม่จำเป็นต้องบันทึกแต่อย่างใด การบันทึกไม่จำเป็นต้องใช้เวลาทั้งคาบเรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายในการนิเทศ การสอนด้วย

ตัวอย่างแบบบันทึกการสังเกตการสอนด้วยการบันทึกเป็นช่วงเวลา
(แปลมาจากงานวิจัยของเสาวลักษณ์ เลือเพ็ชร)

การบันทึกเป็นช่วงเวลา

	นาที่ที่ 1	นาที่ที่ 2	นาที่ที่ 3
ครูถาม			
นักเรียนตอบ			
ครูให้การเสริมแรง ให้การชมเชย			
ครูพูดภาษาอังกฤษ (หรือพูดภาษาแม่)			

ตัวอย่างกราฟแสดงความถี่ในการใช้ภาษาอังกฤษของครูเอ และครูบี
ในการสอนภาษาต่างประเทศ

ตัวอย่างเครื่องมือการบันทึกการสังเกตการสอนเป็นช่วงเวลา สร้างโดย

ดร.เสาวลักษณ์ (เลื้อเพ็ชร) รัตนวิทย์ ใน พ.ศ. 2523

ชื่อ _____	โรงเรียน _____
ชั้นประถมศึกษาปีที่ _____	ห้อง _____
เวลาที่สังเกต _____	วัน เดือน ปี _____
การสังเกต _____	ผู้สังเกตร่วม _____
พฤติกรรมที่สังเกตต่าง ๆ	
1. _____	4. _____
2. _____	5. _____
3. _____	6. _____

วินาที	นาที	1	2	3	4	5	6	7
10-20								
30-40								
50-60								
วินาที	นาที	8	9	10	11	12	13	14
10-20								
30-40								
50-60								
วินาที	นาที	15	16	17	18	19	20	21
10-20								
30-40								
50-60								

	หน้า ที่	22	23	24	25	26	27	28
10-20								
30-40								
50-60								

	หน้า ที่	29	30	31	32	33	34	35
10-20								
30-40								
50-60								

	หน้า ที่	36	37	38	39	40	41	42
10-20								
30-40								
50-60								

	หน้า ที่	43	44	45
10-20				
30-40				
50-60				

รวมพฤติกรรมที่สังเกตทั้งหมด = _____

จำนวนพฤติกรรมที่บันทึกตรงกัน (A) = _____

จำนวนพฤติกรรมที่บันทึกต่างกัน (D) = _____

พฤติกรรมที่บันทึกตรงกัน $\frac{A}{A + D} \times 100 = \text{_____} \%$

A + D

ความเห็น : _____

4. การรวบรวมข้อมูล จะพิจารณาความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ต้องการและทำการเขียนบันทึกในกราฟ จะใช้กราฟลักษณะใดก็ได้ เพื่อบ่งชี้ให้เห็นพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตนั้น ๆ ของผู้สอนทุก ๆ ครั้งที่ต้องการบันทึก (ดูตามตัวอย่างที่เสนอไว้ในข้อ 3)

กราฟที่บันทึกพฤติกรรมของผู้สอน ในลักษณะต่าง ๆ ผู้นิเทศจะนำกราฟดังกล่าว มาใช้เพื่อปรึกษาหารือ อภิปราย ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการสอนแก่ผู้สอน

เพื่อให้ข้อมูลมีค่าความเชื่อมั่นเป็นที่น่าเชื่อถือได้ ควรหาค่าความเชื่อมั่นของข้อมูลที่บันทึก โดยใช้ผู้บันทึกหรือผู้สังเกตมากกว่า 1 คน เพื่อทำการเปรียบเทียบข้อมูลที่บันทึกได้ ตามสูตรดังนี้

$$\frac{A}{A + D} \times 100$$

A = จำนวนของพฤติกรรมที่เห็นพ้องต้องกัน หรือบันทึกเหมือนกัน

D = จำนวนของพฤติกรรมที่ไม่เห็นพ้องต้องกัน หรือบันทึกไม่เหมือนกัน

ถ้าคำนวณได้ 80% ขึ้นไป แสดงว่า ข้อมูลที่บันทึก มีค่าความเชื่อมั่นใช้ได้และเป็นที่น่าเชื่อถือได้ที่จะนำไปประเมินผลการสอนต่อไป

5. เปรียบเทียบข้อมูลที่บันทึก เปรียบเทียบข้อมูลที่บันทึกกับหลักเกณฑ์ที่วางไว้ว่าเป็นไปตามที่ต้องการครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร จำเป็นต้องทบทวนหรือทำการบันทึกการสอนใหม่หรือไม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มั่นใจได้ เป็นที่น่าเชื่อถือได้มากพอในการประเมินและสรุปผลการสอนต่อไป

6. ประเมินและสรุปผลการสอน นำข้อมูลทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กราฟบันทึกความก้าวหน้าในการใช้พฤติกรรมการสอนของผู้สอนที่สังเกตได้ ทั้งนี้เพราะผู้นิเทศจำเป็นต้องนำผลการสอน และการสรุปผลจากการบันทึกกราฟได้ทราบผลการสอนและผลในการพัฒนาในแต่ละครั้งที่ทำการสอน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ผลของการบันทึกจะช่วยให้ผู้สอนแก้ไขข้อบกพร่องทราบการพัฒนาของตนเองได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้น ในการประเมินและสรุปผลจำเป็นต้องพิจารณามาตรฐานที่วางไว้ เพื่อเป็นหลักในการประเมินด้วย

ข้อวิจารณ์ ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับระบบการสังเกตการสอน ด้วยระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลามีดังนี้

ข้อดี

1. วิธีการนี้สะดวกต่อการนำไปใช้ในการนิเทศได้มาก เพราะการบันทึกกระทำได้ง่าย ผู้นิเทศเพียงบันทึกพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตตามความมุ่งหมาย ของการนิเทศเฉพาะต่าง ๆ โดยใช้สัญลักษณ์ ในการบันทึกได้ในลักษณะต่าง ๆ
2. ผู้นิเทศสามารถใช้วิธีการนี้ในการฝึกสมรรถภาพการสอนได้ตามความสามารถ และทักษะของผู้สอนเป็นรายบุคคล
3. ผลของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สังเกตได้จะแสดงให้เห็นให้ผู้สอนได้ทราบข้อมูลย้อนกลับที่ชัดเจนมาก กราฟทำให้ผู้สอนได้ภาพรวมการสอนของตนได้ดี ทำให้สามารถให้แนวทางในการปรับปรุงข้อบกพร่องของตน ได้ชัดเจนขึ้น และสามารถเห็นการพัฒนาการสอนของตนได้ง่ายและชัดเจนขึ้นอีกด้วย
4. การใช้เวลาในการบันทึก จะใช้ช่วงเวลาใด ของคาบเรียนก็ได้ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายในการนิเทศแต่ละครั้ง ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาทั้งคาบเรียนก็ได้

ข้อเสีย

1. ต้องมีการตกลงกันในระหว่างผู้นิเทศ หรือผู้สังเกตการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต เพื่อการสังเกตพฤติกรรมเฉพาะอย่างตามจุดประสงค์เฉพาะในการนิเทศแต่ละครั้ง รวมทั้งการประเมินผลรวมกัน เฉพาะผู้สอนเป็นรายบุคคล ไม่สามารถใช้พฤติกรรมที่ต้องการสังเกตที่เหมือนกัน เป็นแบบอย่างเดียวกัน สำหรับผู้สอนทุก ๆ คนได้ เป็นแบบสังเกตการสอนชนิดอื่น
2. จำเป็นต้องมีการสังเกตการสอนบ่อยครั้ง เพื่อการพัฒนาการสอนจากพฤติกรรมที่สังเกตเฉพาะอย่าง ถึงแม้จะใช้เวลาเป็นช่วงเวลาที่จำเป็นต้องนานเกินไปก็ตาม

เครื่องมือวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording System) เป็นเครื่องมือที่มหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก ประเทศเยอรมันได้ปรับปรุงจากเครื่องมือวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนภาษาต่างประเทศของ Nearhoof โดยลดความสลับซับซ้อนลง เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ต่อการนำไปปฏิบัติมากยิ่งขึ้น (สอาด ศศิธรรมาศ. 2529 : 36 ; อ้างอิงมาจาก เสาวลักษณ์ เสือเพชร. 1980 : 84) แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก เป็นเครื่องมือบันทึกพฤติกรรมสอนภาษาต่างประเทศ ในห้องเรียนโดยเฉพาะโดยทำการบันทึกพฤติกรรมทุก ๆ 3 นาที ตลอดเวลาที่ทำการสอน 40 หรือ 45 นาที รายละเอียดพฤติกรรมในแบบสังเกตของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก ประกอบไปด้วย

1. ลำดับชั้นการสอน หมายถึง ลำดับชั้นการสอนโดยทั่ว ๆ ไป ในการดำเนินการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เหตุการณ์การสอนที่แตกต่างไปก็จะบันทึกไว้ในช่องคำว่า "อื่น ๆ"
2. การทำการบ้านในแบบฟอร์มอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว จะไม่กล่าวถึงเรื่องการบ้าน ทั้ง ๆ ที่เป็นกิจกรรมหนึ่ง ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
3. ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การใช้ภาษาระหว่างครูผู้สอน กับนักเรียนว่าเป็นแบบไหน คือ แบบเปิดหรือปิด
4. ภาษาของครู หมายถึง การใช้ภาษาของครูว่า ตลอดคาบที่สอน ครูใช้ภาษาต่างประเทศหรือไม่ ใช้ได้ถูกต้องไหม หรือใช้ภาษาแม่ ทำไมต้องใช้ภาษาแม่ เป็นต้น
5. ภาษาของนักเรียน หมายถึง การใช้ภาษาของนักเรียนว่าเขาใช้ภาษาต่างประเทศมากน้อยแค่ไหน หรือใช้ภาษาแม่
6. การฝึกทักษะว่า ครูผู้สอนฝึกทักษะอะไร การฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน
7. การแก้ไขข้อผิด การแก้ไขข้อผิดนี้ ก็จะใช้คู่กับข้อที่หนึ่ง คือลำดับชั้นการสอน ในขณะที่นักเรียนฝึกทักษะแล้วผิด ครูจะแก้ไขหรือไม่ แก้ไขบ่อยแค่ไหน
8. การใช้สื่อการสอน ว่าครูใช้สื่อการสอนอะไรบ้าง เป็นหนังสือเรียน รูปภาพ เทป ฯลฯ

9. บรรยายภาสการเรียนการสอน หมายถึง การสอนของครูมีลักษณะเป็น
ประชาธิปไตยหรือเผด็จการ และนักเรียนได้รับแรงจูงใจในการเรียนหรือเบื่อหน่าย

10. การให้ความร่วมมือของนักเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียน
ในการเรียนการสอน

เสาวลักษณ์ เสือเพชร (1980 : 86) ได้แสดงความคิดเห็นต่อแบบ
วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อดีของแบบวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน ของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก

1. เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครูและผู้สอน สามารถวัดพฤติกรรมการสอน
เป็นปรนัยได้

2. มีรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง
ในห้องเรียนอย่างเหมาะสม รวมทั้งการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน

3. ง่ายและสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์พฤติกรรม สามารถทำได้โดย ตัวผู้สอนเอง โดยการ
บันทึกเทป หรือวิดีโอเทป เอาไว้ก่อน

ข้อเสียของแบบวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก

1. ไม่ได้สร้างขึ้น เพื่องานวิจัยโดยเฉพาะ

2. ในเรื่องบรรยาภาสการเรียนการสอน ยังมีความเป็นอัตนัยสูง

3. ช่วงเวลาการบันทึกพฤติกรรม นานถึง 3 นาที ผู้สังเกตจะบันทึก
ตอนไหนก็ได้ทำให้ไม่มีความละเอียดพอ

ในปี ค.ศ. 1980 เสาวลักษณ์ เสือเพชร ได้ทำการปรับปรุงแบบ
วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์กใหม่ โดยตั้งชื่อว่า Modified Marburg
University Foreign Language Observation Form ซึ่งได้ทำการปรับปรุงดังนี้

1. ได้ปรับตารางความถี่ของการวัดจาก 3 นาทีเป็น 1 นาที และได้จัด
รูปแบบตารางใหม่เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการบันทึกมากยิ่งขึ้น

2. ปรับปรุงข้อความในพฤติกรรมการเรียนการสอนข้อที่ 10 คือบรรยากาศในการเรียนการสอนใหม่ โดยแบ่งพฤติกรรมของครู ที่มีลักษณะเป็นเผด็จการเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 ออกคำสั่ง

2.2 วิพากษ์ วิจารย์พฤติกรรมนักเรียน

2.3 แก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนโดยไม่ชี้แจงเหตุผล และแบ่งพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.4 ใช้ความคิดเห็นของนักเรียนในการแก้ไขข้อผิดพลาด

2.5 รับฟังข้อคิดเห็นของนักเรียน

ส่วนพฤติกรรมของนักเรียนได้เพิ่มข้อความที่จะขยายลักษณะ 2 ประการในแบบฟอร์มเดิมของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก คือ ลักษณะที่ได้รับแรงจูงใจ และเบื่อหน่าย ลักษณะที่นักเรียนได้รับ แรงจูงใจแบ่งเป็น

1. หัวเราะ

2. มีส่วนร่วม

3. ใช้ภาษาต่างประเทศ

4. ถามคำถาม

ลักษณะที่เบื่อหน่ายคือ

1. เงียบ

2. สับสน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนการสอน และการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้แนวทางในการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือเพื่อใช้วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยได้ยึดแนวทางจาก Modified Marburg University Foreign Language Observation Form (MMUFLOF) ของเสาวลักษณ์ เลือเพ็ชร และจาก Modified Marburg University Foreign Language Classroom Observation Form 11 (MMUFLCOF 11) ของ สอาด ศศิธรามาศ

การบันทึกพฤติกรรมการสอนโดยทั่วไปแล้วแบ่งเป็นระบบใหญ่ ๆ 2 ระบบ คือ

1. Sign System เป็นระบบการสังเกตที่ประกอบด้วยพฤติกรรมเฉพาะอย่าง โดยกำหนดพฤติกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต ผู้สังเกตจะบันทึกพฤติกรรมเฉพาะอย่างที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกตพฤติกรรมและเพียงครั้งเดียว โดยไม่คำนึงถึงความถี่ของการเกิดพฤติกรรม

2. Category System เป็นระบบที่จำแนกพฤติกรรมออกเป็นประเภท โดยใช้หมายเลขหรือสัญลักษณ์แทนบันทึกพฤติกรรมในช่วงเวลาที่จำกัด ผู้สังเกตจะต้องเรียนรู้ลักษณะของพฤติกรรมว่าจะไร้อยู่ประเภทใด และเกิดกี่ครั้งในแต่ละช่วงเวลาที่ทำการสังเกต ตัวอย่าง ได้แก่ ระเบียบวิธีสังเกตของ แพลนเคอร์ส

การจะเลือกใช้ระบบใดในการบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนนั้น เมดเลย์และมิทซึล (สอาด ศศิรามาศ. 2529 : 47 ; อ้างอิงมาจาก Ober. 1976 : 36 ; citing Medley and Mitzel. 1963) ให้ข้อเสนอแนะว่า เมื่อบันทึกพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวควรใช้ Category System แต่ถ้าต้องการศึกษาพฤติกรรมการสอนที่มีความสำคัญเท่ากันหลาย ๆ ด้าน และไม่ทราบว่า พฤติกรรมด้านใดสำคัญกว่ากัน ควรใช้ Sign System จะดีกว่า

คุณสมบัติของครูสอนภาษา

คุณสมบัติของครูสอนภาษาที่ดี เสาวลักษณ์ เสือเพชร (1980 : 91 - 96) ได้สรุปไว้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผนการสอนและการบันทึกการสอน
 - 1.1 ครูจะต้องมีความรู้ทางไวยากรณ์และโครงสร้างภาษาอย่างดี
 - 1.2 กิจกรรมการสอนควรจะเน้นการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน
 - 1.3 นักเรียนควรเข้าใจจุดมุ่งหมายของบทเรียนที่เรียนอย่างแจ่มแจ้ง
 - 1.4 ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน
 - 1.5 ครูควรมีความสามารถเข้าใจและใช้สื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการดำเนินการเรียนการสอน

2.1 ครูผู้สอนพูดภาษาต่างประเทศอย่างเป็นธรรมชาติด้วยอัตราความเร็วปกติ ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนไม่ว่าครูหรือนักเรียนจะพูดควรใช้ภาษาต่างประเทศนั้น ๆ

2.2 ครูควรลดปริมาณการพูดลง

2.3 ครูควรทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้ว โดยเน้นทักษะการพูด โดยใช้คำถามต่าง ๆ

2.4 คำสั่งและคำอธิบายของครูควรชัดเจนและตรงเป้าหมาย

2.5 ครูควรศึกษาเนื้อหาก่อนเพื่อปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

2.6 ในห้องเรียนครูไม่ควรใช้เวลามากในการสอนอ่านในใจและการสอนเขียน

2.7 ครูควรเขียนกระดานให้น้อยลง

3. ด้านแรงจูงใจ

3.1 ครูควรจัดกิจกรรมการสอนที่ให้นักเรียนสนใจในการเรียนตลอดเวลา ที่ทำการสอน ทบทวน หรือการสอนเนื้อหาใหม่

3.2 ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม และการกระตุ้นดังกล่าวควรเป็นภาษาต่างประเทศนั้น หรือเป็นการแสดงออก โดยใช้กิริยาท่าทางต่าง ๆ (Gestures)

3.3 ครูควรยิ้มแย้ม ชมเชย และตลกอย่างมีเจตนาบ่อย ๆ การชมเชยอาจจะใช้ Gestures ก็ได้

4. ด้านบุคลิกภาพ

4.1 ครูควรเป็นคนที่อบอุ่นและเป็นกันเอง

4.2 ครูควรใจเย็น ยืดหยุ่น และเป็นคนที่ไวต่อความรู้สึกของผู้เรียน

4.3 เสียงของครูควรดังพอที่จะได้ยินทั่วทั้งชั้น

4.4 ครูควรใช้กิริยาท่าทางอื่น ๆ (Gestures) ประกอบการสอน

4.5 ครูควรกล้าแสดงออกและกระตือรือร้น

4.6 ครูควรเคลื่อนไหวไปมารอบ ๆ ห้องเรียน

4.7 ครูควรรักษาระเบียบวินัยของห้องเรียน

5. ด้านการประเมินผล

ครูควรประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งด้านการสอบข้อเขียนและ

ปากเปล่า

6. ด้านการแก้ไขข้อผิดพลาด

6.1 ครูควรฟังการพูดของนักเรียน แก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนอย่างฉลาด

6.2 ในขณะที่ครูกำลังแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน ครูควรมองนักเรียนเสมอ

6.3 ครูควรแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนทันทีทันใด

7. การบ้าน

การบ้านหรืองานที่ครูให้นักเรียนทำควรชัดเจนและต้องส่งเสริมให้นักเรียน

บรรลุจุดมุ่งหมายบทเรียนนั้น ๆ

8. นักเรียน

8.1 นักเรียนควรใช้ภาษาต่างประเทศที่นักเรียนเรียนในชั้นเรียน

8.2 นักเรียนควรให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน

8.3 นักเรียนควรแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น ในขณะที่กิจกรรม

การเรียนการสอนดำเนินอยู่

9. ความเข้าใจ

9.1 นักเรียนส่วนใหญ่จะต้องตอบคำถามของครูได้

9.2 นักเรียนส่วนใหญ่ควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนและปฏิบัติตาม

คำสั่งของครูได้

10. บรรยากาศการเรียนการสอน

10.1 บรรยากาศห้องเรียนควรอบอุ่น เป็นกันเอง และเป็นประชาธิปไตย

10.2 ห้องเรียนควรมีระเบียบวินัยที่ดี

10.3 นักเรียนควรมีความสนุกสนานกับการเรียนการสอน โดยสังเกตจาก

การเรียนของนักเรียนในชั้นเรียน เช่น การยกมือ การหัวเราะ ฯลฯ

ส่วนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 43 - 44 ; อ้างอิงมาจาก สวัสดิ์ ประทุมราช. 2523 : 41 - 42) ได้วิเคราะห์สมรรถภาพ ค่านคุณลักษณะและเจตคติของครูภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ค่านคุณลักษณะและเจตคติ (โดยทั่วไป)

- 1.1 คล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง เหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ
- 1.2 ใช้คำพูดง่าย ๆ ชัดเจน สื่อความหมายให้ถูกต้อง
- 1.3 ยิ้มแย้มแจ่มใสเบิกบาน
- 1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- 1.5 มีไหวพริบ
- 1.6 แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
- 1.7 มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่
- 1.8 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.9 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 1.10 มีวินัย
- 1.11 ช่างสังเกตรวบรวมข้อมูล
- 1.12 ทำงานประณีต
- 1.13 มีความรับผิดชอบต่องานที่
- 1.14 เป็นตัวอย่างที่ดี
- 1.15 ความเป็นประชาธิปไตย
- 1.16 ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
- 1.17 มีเจตคติที่ดีต่อการสอนระดับประถมศึกษาและวิชาชีพครู

2. คุณลักษณะและเจตคติต่อกลุ่มทักษะภาษาไทย

- 2.1 ควรตระหนักในคุณค่าของภาษาไทย ในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

2.2 ตระหนักในคุณค่าของภาษาไทย ในแง่ที่ช่วยสร้างเสริมความงาม
ในชีวิต

2.3 ตระหนักในคุณค่าของภาษาและวรรณคดีในฐานะเป็นวัฒนธรรม
ประจำชาติ

2.4 ใช้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม

ประกอบ สุธาสาร (2533 : 38) ได้กล่าวว่า การสอนภาษาไทยให้มี
ประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่ที่ตัวครูเป็นสำคัญ ครูภาษาไทยที่ดี จะมีคุณสมบัติ เหล่านี้คือ

1. มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย สามารถจูงใจให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญของ
ภาษาไทย และรักที่จะเรียนภาษาไทย ทั้งปลูกสำนึกให้รักและหวงแหนภาษาไทย
2. เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนในการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน
และการเขียน เช่น พูด เสียง ร ล คำควบกล้ำชัดเจน ไม่ใช้คำคนอง เขียนอักษรไทยถูกต้อง
มีความแม่นยำในการเขียนสะกดคำ เมื่อเห็นนักเรียนใช้ภาษาผิด ๆ ก็แก้ไขปรับปรุง ให้คำแนะนำ
ชี้แจงอยู่เสมอไม่เพิกเฉยละเลย
3. มีกลวิธีการสอนที่ดึงดูดความสนใจนักเรียน จัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียน
สนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนให้เรียนปนเล่นหรือเล่นปนเรียน
4. สร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน ให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุขเกิดความ
อบอุ่นรักที่จะเรียน ครูรู้จักยืดหยุ่น และมีอารมณ์ขันบ้าง
5. ใช้ภาษาพูดหรืออธิบายอย่างง่าย ๆ สามารถสอนเรื่องที่ยากทำให้ง่ายลง
ใช้ภาษาไทยเหมาะสมกับวัยของนักเรียน
6. มีความกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้ให้ถูกต้อง แม่นยำ เพื่อนำ
ไปถ่ายทอดให้แก่เรียนอย่างถูกต้อง

จากรายละเอียดดังกล่าวแล้วผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงและสร้างเครื่องมือวิเคราะห์
ปฏิสัมพันธ์พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนขึ้นโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ
จุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษา ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในส่วนที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทย คือ การจัดการเรียนการสอน

ภาษาไทยอย่างมีกระบวนการ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม ฯลฯ และทักษะที่จำเป็นในการสอนภาษาไทยที่ครูพึงมี เช่น การกระตุ้นให้คิด การใช้คำถาม การเล่าเรื่อง การบรรยาย การอธิบายและแสดงความคิดเห็น การเล่านิทาน แต่งนิทาน การนำเสนอ การให้คำแนะนำ ควบคุมและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การสรุปความ การทำเกมและเล่นเกมต่าง ๆ การแสดงบทบาทสมมติ การให้คำแนะนำวิธีแสดง การใช้ท่าทางสื่อความหมาย ฯลฯ (กรมวิชาการ. 2534 : 14 - 15) แต่เนื่องจากพฤติกรรมที่ครูแสดงออกในการเรียนการสอนนั้น มีอยู่อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาเพียงบางพฤติกรรม ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การตั้งคำถามของครู
2. การเสริมต่อการเรียนรู้
3. การให้แรงจูงใจ
4. การบรรยายหรืออธิบาย
5. การใช้ภาษากาย
6. การใช้อารมณ์ขัน
7. การฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม
8. การใช้สื่อการเรียนการสอน
9. การแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในทันทีทันใด
10. การเสริมแรง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู

การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูโดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์หรือพฤติกรรมทางภาษานั้น ในต่างประเทศได้มีนักวิจัย ทำการศึกษาและวิจัยอย่างเป็นระบบดังนี้

ไรอันส์ (Ryons. 1960 : 32) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรมของครู โดยวิธี Critical Incident Techniques แล้วรวบรวมพฤติกรรมที่ดีของครูดังนี้

1. คั่นตัวอยู่เสมอ
2. สนใจตัวนักเรียนและกิจกรรมของชั้น
3. ร่าเริงแจ่มใส
4. ควบคุมตนเองได้
5. มีอารมณ์ขัน
6. ยอมรับเมื่อตนทำผิด
7. ไม่ล่าเอียงสนใจเฉพาะบางคน
8. มีความอดทน
9. แสดงความเข้าใจนักเรียน
10. แสดงความเป็นเพื่อนและสุภาพต่อนักเรียน
11. ช่วยเหลือปัญหาส่วนตัวของนักเรียนเท่า ๆ กับปัญหาการเรียน
12. ยกย่องชมเชยผู้ทำงานดี
13. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
14. เตรียมการสอนเป็นอย่างดี

ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของครูที่ดีที่บีคเคิล (Biddle. 1967 : 346) ได้ศึกษาและจำแนกคุณลักษณะของครูที่ดี มี 3 ประการคือ ประการแรก ด้านการกระทำของครู ซึ่งอาจศึกษาและสังเกตได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ของครูโดยตรงเช่น การยอมรับความรู้สึกของนักเรียน การยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็น การซักถามปัญหา การแนะแนวทาง คุณลักษณะประการที่สองได้แก่ ด้านกิริยามารยาท สามารถควบคุมความประพฤติของตนไว้ได้ มีความมั่นคงสม่ำเสมอ สำนึกกิริยาท่าทาง คุณลักษณะประการที่สาม ได้แก่ พฤติกรรมของครูและสอนในห้องเรียน ส่วนผลการใช้คำชมเชย และบอกผลการทำงานที่ได้ศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า กลุ่มที่ได้รับคำชมเชย และกลุ่มที่รู้ผลการทำงานจะทำงานได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งแสดงว่าการสนใจของครูโดยการเสริมแรง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่า (Rucinski. 1968 : 368 - 370)

จาคอบ (Jacob. 1973 : 213 - 220) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรม การสอน โดยการสังเกตพฤติกรรมการสอน" กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในนิวยอร์ก จำนวน 20 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุมไม่ทราบเทคนิคการวิเคราะห์กิริยา ร่วมทางวาจา ส่วนกลุ่มทดลองทราบและใช้วิธีวิเคราะห์กิริยาร่วมทางวาจา ในการสังเกต การสอนของครูด้วยกัน 10 ครั้ง ๆ ละ 25 นาที หลังจากนั้นให้ครูทั้ง 2 กลุ่ม สอนวิชาและ เนื้อหาเดียวกันโดยบันทึกกิริยาร่วมทางวาจาไว้ทุกครั้ง ที่ทำการสอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูในกลุ่มทดลอง ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน และนำความคิดเห็นของ นักเรียนมาใช้มากกว่า และมีพฤติกรรมประเภทการออกคำสั่ง การบรรยายน้อยกว่าครูในกลุ่ม ควบคุม
2. ครูในกลุ่มทดลองใช้อธิบายทางอ้อมในการสอนมากกว่าครูในกลุ่มควบคุม
3. ครูในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมแบบนำความคิดเห็น หรือคำตอบของนักเรียน มาใช้มากกว่าครูในกลุ่มควบคุม

แฟสต์ (Faast. 1982 : 1364-A) ได้ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมครู ผู้ประเมินผลการสอน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการประเมินผลการสอนของครูวิชา ต่าง ๆ จำนวน 125 คน ในกลุ่มโรงเรียน Des Moines Schools กลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมเทคนิคการนิเทศแบบคลินิก การศึกษาครั้งนี้ได้มุ่งเน้นศึกษาในเรื่องทักษะในการประเมิน ผลการสอน ในเรื่องการวิเคราะห์แผนการสอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการสอนใน ห้องเรียน เทคนิคการประชุมครูและการเขียนรายงาน ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้ประเมินผล การสอนมีพฤติกรรมการประเมินผลทุกด้านดีกว่าก่อนการได้รับการอบรมเทคนิคการนิเทศแบบคลินิก

เสาวลักษณ์ เสือเพชร (Saowalak Suapechra. 1980 : 150 - 155) ได้สร้างเครื่องมือวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนซึ่งเรียกว่า Modified Marburg University Foreign Language Classroom Observation Form ซึ่งได้ปรับจากเครื่องมือวิเคราะห์ พฤติกรรมการสอนภาษาต่างประเทศของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก ประเทศเยอรมัน เพื่อใช้เป็น เครื่องมือในการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบ พฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอนที่ได้รับการนิเทศ โดยใช้เครื่องมือ Time Interval

Recording System และกลุ่มที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นิสิตและนักศึกษาฝึกสอนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองได้รับการนิเทศโดยใช้เครื่องมือ Time Interval Recording System ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการนิเทศแบบปกติ ผู้วิจัยได้ทำการ Pre-Test และ Post-Test กลุ่มตัวอย่างทั้งสองโดยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ Modified Marburg University Foreign Language Classroom Observation Form

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกสอนในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการนิเทศโดยใช้เครื่องมือ ประกอบการนิเทศ Time Interval Recording System มีพฤติกรรมการสอนแตกต่างจาก กลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการนิเทศ แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกพฤติกรรมที่ทำการศึกษาคือ มีพฤติกรรมการสอนสูงกว่าและ กริศากร กิตติลักษณ์ (Kridakorn. 1983 : 32-A) ได้สร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์ในระหว่างที่มี การประชุมนิเทศ กลุ่มตัวอย่างคือ ศึกษานิเทศก์ 15 คน ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งการนิเทศการศึกษา ในโรงเรียนในรัฐอลาบามา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัย ออเลอร์น จำนวน 12 คน กลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกให้ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ การปฏิสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์และ ครูผู้สอนในขณะที่ทำการประชุมนิเทศ เครื่องมือวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากเครื่องมือ วิเคราะห์พฤติกรรมของ บลัมเบิร์ก และแกลโลเวย์ (Blumburg and Galloway) การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของเครื่องมือโดยใช้ Pearson Product Moment Correlation พบว่าเครื่องมือดังกล่าว มีสหสัมพันธ์และความเชื่อมั่นสูง

สมสรร วงษ์น้อย (2518 : 48 - 51) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์สังกัดแผนกวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 9 คน และนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่เรียนกับอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 284 คน จากการใช้ เครื่องมือวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย ซึ่งมีคุณภาพเชื่อถือได้ สรุปได้ว่า อาจารย์ในกลุ่มตัวอย่างได้แสดงพฤติกรรมการสอนประเภทให้ความรู้มากที่สุดของพฤติกรรมทั้งหมดรองลงมา

ได้แก่ พฤติกรรมประเภทให้ความคิดเห็น พฤติกรรมประเภทถามปัญหาแคบ และพฤติกรรมประเภทไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิตมีปริมาณน้อยที่สุด

ส่วนวินัย บุญไชย (2519 : 63 - 65) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของนักศึกษาครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ จำนวน 63 คน ที่ผ่านการเรียนวิชาวิธีสอนวิทยาศาสตร์เบื้องต้น โดยวิธีสถานการณ์จำลองกับวิธีสอนตามปกติ พบว่า พฤติกรรมการสอนที่กลุ่มทดลองมีมากกว่ากลุ่มควบคุม ได้แก่ การยอมรับความรู้สึกของนักเรียน การชมเชยให้กำลังใจ การวิจารณ์หรือใช้อำนาจของครู นักเรียนตอบคำถามครูและกิจกรรมนักเรียน พฤติกรรมที่กลุ่มควบคุมมีมากกว่ากลุ่มทดลอง ได้แก่ การยอมรับหรือใช้ความคิดนักเรียน การบรรยาย การเงี่ยบ หรือสับสนวุ่นวาย และงานวิจัยของเสาวลักษณ์ สิงห์วงษา (2520 : 60 - 61) ที่ศึกษาพฤติกรรมการสอน : การพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน จำนวน 46 คน พบว่า พฤติกรรมที่อาจารย์ใช้เป็นส่วนมาก ได้แก่ การทวนมือประกอบ การอธิบาย การใช้คำขึ้นต้น หรือลงท้ายจนติดเป็นนิสัย การใช้ประโยคคำถาม พฤติกรรมที่อาจารย์ใช้เป็นส่วนน้อยหรือไม่ใช้เลย ได้แก่ การใช้สายตา กับพฤติกรรมนักเรียน การแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ การพูดเสียงดังๆ แสดงความโกรธ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ (2519 : 46 - 47) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของนักศึกษาครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ จำนวน 12 คน ที่ผ่านการเรียนวิชาวิธีสอนวิชาวิทยาศาสตร์เบื้องต้น โดยวิธีสถานการณ์จำลองกับวิธีสอนตามปกติ พบว่านักศึกษาฝึกสอนทั้งสองกลุ่มใช้พฤติกรรมการสอนที่มีอิทธิพลทางตรงซึ่งประกอบด้วย การอธิบาย การแนะแนวทางการวิจารณ์ หรือตัดสินใจด้วยอำนาจมากกว่าพฤติกรรมการสอนที่มีอิทธิพลทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วย การยอมรับความรู้สึก การชมเชย การยอมรับความคิด และการใช้คำถาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี พันธุ์ชาติศรี (2528 : 54 - 57) ที่ได้สังเกต และวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนสังคมศึกษาในชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม จำนวน 10 คน พบว่า นักเรียนฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนที่มีอิทธิพลทางตรงคือ การอธิบายการใช้

คำสั่ง หรือการวิจารณ์ ศาสนิกนักเรียนมากกว่าพฤติกรรมการสอนที่มีอิทธิพลทางอ้อม คือการยอมรับความรู้สึกของนักเรียน การชมเชยหรือการยอมรับความรู้สึกของนักเรียน และยังพบว่า นักเรียนฝึกสอนสอนสังคมศึกษาโดยวิธีบรรยายมากกว่าวิธีฝึกปฏิบัติจริง

สอาด ศศิธรรมาศ (2529 : 119) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษ ทักษะคิดของครูผู้สอนต่อการนิเทศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิคกับการนิเทศภายในแบบปกติในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 24 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษกับครูผู้สอน จำนวน 917 คน พบว่าครูผู้สอนในกลุ่มทดลองมีปริมาณความถี่ของพฤติกรรมการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุมทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษของครูบรรยายภาศการเรียนการสอนที่การแสดงออกของครูมีลักษณะเป็นประชาธิปไตย ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน และการใช้ภาษาไทยของครู พฤติกรรมการสอนที่ครูผู้สอนในกลุ่มทดลองมีน้อยกว่าครูผู้สอนในกลุ่มควบคุมได้แก่ การใช้ภาษาไทยของนักเรียน บรรยายภาศการเรียนการสอนที่การแสดงออกของครูมีลักษณะเป็นอัตตาธิปไตย

รัตนา ถินขาว (2532 : 97 - 92) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนกับครูที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิค และการนิเทศภายในแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย 18 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญ จังหวัดชลบุรี จำนวน 560 คน พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยหลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิค มีพฤติกรรมการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศ

นรา บุรณรัช (2518 : 49 -53) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญกรุงเทพมหานคร จำนวน 51 คนและนักเรียนที่เรียนกับครูในกลุ่มตัวอย่าง พบว่า พฤติกรรมที่ครูใช้เป็นส่วนมากคือ ประเภทการนำเทคนิค ขบวนการและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้และที่ใช้น้อยที่สุดคือ ประเภทยอมรับหรือนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ ในด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนพบว่า

พฤติกรรมที่ครูใช้มากคือ พฤติกรรมที่ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนตอบ ส่วนพฤติกรรมที่ใช้บ่อยที่สุดคือพฤติกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ริเริ่ม

นิภา เล็กบำรุง (2518 : 53 - 55) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูระดับประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับการกำหนดงานให้นักเรียนและการทบทวนเมื่อจบบทเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสังกัดเทศบาล จำนวน 87 คน พบว่า ประสิทธิภาพในการสอน แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์และการปรับตัวมีผลทำให้พฤติกรรมการสอนของครู ทั้งด้านการกำหนดงานให้นักเรียนและการทบทวนเมื่อจบบทเรียนแตกต่างกัน วุฒิของครูมีผลทำให้พฤติกรรมการสอนของครูแตกต่างกัน ในด้านการกำหนดงานให้นักเรียน ส่วนหน่วยงานที่ครูสังกัด และระดับชั้นที่สอนไม่มีผลทำให้พฤติกรรมการสอนของครูทั้งสองด้านแตกต่างกัน

กุลวดี เรืองเดช (2518 : 59 - 60) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์การสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ครั้งนี้เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี จำนวน 40 คน โดยเป็นครูสังกัดกรมสามัญศึกษา 8 คน สังกัดเทศบาล 5 คน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 17 คนและสังกัดกองการศึกษาเอกชน จำนวน 10 คน พบว่า ครูที่มีเพศ วุฒิจำนวนปีที่ทำการสอน ระดับชั้นที่สอนและสังกัดของโรงเรียนต่างกัน พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์การสอนไม่แตกต่างกัน ครูที่มีพฤติกรรมการสอนในด้านการเตรียมการสอนมากก็ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนมากด้วย

จันทร์เพ็ญ ขวศิริ (2520 : 53) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาระหว่างนักศึกษาฝึกสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูนครราชสีมา จำนวน 36 คน พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้อธิพลทางอ้อมมีพฤติกรรมทางวาจาตอบสนองและริเริ่มมากกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้อธิพลทางตรงและกลุ่มที่เรียนโดยใช้อธิพลผสม

เคื่อนเพ็ญ ฤกษ์อร่าม (2523 : 83 - 84) ได้สังเกตพฤติกรรมการสอนภาษาไทย ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 18 คน พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูจากการสังเกต ไม่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทย ในทุกกลุ่มพฤติกรรม

อรรณพ วงษ์วิทยกิจ (2526 : 57 - 59) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นครู 106 คน และนักเรียน 2,667 คนในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี พบว่า พฤติกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นนั้นพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เป็นพฤติกรรมของครูมากกว่าพฤติกรรมของนักเรียน ครูมีการใช้อธิพลทางตรงมากกว่าอธิพลทางอ้อม และนักเรียนมีอัตราการคิดริเริ่มน้อย ส่วนพฤติกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์นั้น พฤติกรรมการเรียนการสอนเป็นพฤติกรรมของครูมากกว่าของนักเรียน ครูใช้อธิพลทางตรงมากกว่าอธิพลทางอ้อม และนักเรียนมีอัตราการคิดริเริ่มน้อยและพฤติกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์นั้น พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมของครูมากกว่าเป็นพฤติกรรมของนักเรียน และครูมีการใช้อธิพลทางตรงมากกว่าอธิพลทางอ้อม

สุทัศน์ แดงทอง (2528 : 86 - 87) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท จำนวน 335 คน พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา มีพฤติกรรมการสอนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านการควบคุมชั้นและสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ด้านการวัดผลและการประเมินผลด้านวิธีสอนที่ครูใช้ ด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้อุปกรณ์การสอน

ไพโรจน์ ดวงสุดา (2530 : 102 - 103) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม 23 คน และอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

จำนวน 37 คน พบว่า พฤติกรรมการสอนด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ของครูในโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา (คพศ. 7) และนอกโครงการไม่มีความแตกต่างกัน

กรมวิชาการ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2529 : 14; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ. 2518) กรมวิชาการได้ใช้ระบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของ แพลนเคอร์ส วิเคราะห์พฤติกรรมของครูและนักเรียนในชั้นที่สอนวิชาสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่แล้วพฤติกรรมการสอนของครูคล้ายคลึงกันทุกประเภทของโรงเรียน ทุกชั้น ครูที่มีวุฒิหรือประสบการณ์ต่างกัน พฤติกรรมการสอนก็มีได้แตกต่างกัน นอกจากครูที่เป็นโสด และแต่งงานแล้วเท่านั้นที่มีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน ในการสอนครูจะใช้เวลาพูดมากกว่านักเรียน ครูใช้วิธีบรรยายหรืออธิบายมากกว่าวิธีอื่น ๆ ครูใช้วิธีกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมใกล้เคียงกับใช้วิธีควบคุมพฤติกรรม ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยกว่าการให้นักเรียนพูดเพื่อตอบคำถามของครู ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น และนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ไม่ถึงร้อยละ 3 ของเวลาทั้งหมด บทบาทในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ประมาณครึ่งหนึ่งของเวลาทั้งหมดเป็นของครู

ฮวด บุญประเสริฐ (2530 : 91 - 93) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 60 คน เป็นครูผู้สอนในจังหวัดที่อยู่ใต้โครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา (คพศ.7) ซึ่งสุ่มมาจากอำเภอเมือง และอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม 24 คน ครูผู้สอนในจังหวัดที่อยู่นอกโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา (คพศ. 7) สุ่มจากอำเภอเมือง และอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 36 คน พบว่า ในด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และด้านการใช้วิธีสอน ครูในโครงการมีพฤติกรรมการสอนดีกว่าครูนอกโครงการ

นิรมล คงอินทร์ (2532 : 77 - 80) ได้ศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับพฤติกรรมในการสอนและการเรียนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูผู้สอน 4 คน และนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 4 ห้องเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยศึกษาพฤติกรรมในการสอนที่ครูใช้เทคนิควิธีแบบยึดกิจกรรม

เพื่อสื่อความหมายและสอนโดยครูไม่ใช้เทคนิควิธีแบบยึดกิจกรรมเพื่อสื่อความหมาย พบว่า ด้านบรรยากาศภายในชั้นเรียนครูที่ใช้เทคนิควิธีแบบยึดกิจกรรมเพื่อสื่อความหมายมีลักษณะที่เด่นชัดคือ ครูมีลักษณะใช้อำนาจน้อย มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยปานกลาง และนักเรียนได้รับแรงจูงใจมาก ส่วนในชั้นเรียนของครูที่ไม่ใช้เทคนิควิธีแบบยึดกิจกรรมเพื่อสื่อความหมายที่เด่นชัดคือ ครูมีลักษณะใช้อำนาจมาก มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยน้อย และนักเรียนได้รับแรงจูงใจปานกลาง

มโน พิสุทธิรัตนานนท์ (2532 : 51) ได้ศึกษาทัศนคติของครูสอนศิลปศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ต่อพฤติกรรมการสอนศิลปศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูสอนศิลปศึกษา จำนวน 120 คน พบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนปรากฏค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่ระดับ 3.425 ด้านวิธีสอนและใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน ได้ค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่ระดับ 3.391 ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในการสอนได้ค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่ระดับ 3.340 และด้านการวัดผลและประเมินผล ได้ค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่ระดับ 3.009

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูจะเห็นได้ว่างานวิจัยเกือบทุกเรื่องมีความสอดคล้องต้องกันว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่โดยเฉพาะครูในระดับประถมศึกษาใช้วิธีสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูมีบทบาทมากเกินไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมน้อย และยังมีพฤติกรรมการสอนที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรอีกด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย

นับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการได้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน จากการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า หลักสูตรดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคม ให้มีความรู้ มีคุณธรรมสามารถพึ่งตนเอง และนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต กรมวิชาการจึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความ

เปลี่ยนแปลง ความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต (กรมวิชาการ, 2534 : คานา) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา โครงสร้างความรู้ของหลักสูตรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ค่านิยม และการจัดการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ สามารถคิด และแก้ปัญหาเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในกลุ่มทักษะภาษาไทย ได้กำหนดจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิดความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ
5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาและวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
6. มีความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดีทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการสร้างเสริมความงามในชีวิต (กรมวิชาการ,

การเรียนการสอนภาษาไทย มีความมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนคือ

1. ใช้ภาษาสื่อความได้ ให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนสามารถนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมดังนี้

1.1 ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา สามารถพูดและออกเสียง ได้ชัดเจนถูกต้อง และใช้คำในการพูดได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา อ่านออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว และเขียนคำ วลี ประโยค และข้อความได้ถูกต้องตามอักขรวิธี

1.2 ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เน้นการใช้ภาษาให้ เหมาะสมกับบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่ การใช้ภาษาอย่างเป็นทางการและไม่เป็น ทางการ ใช้ภาษาระดับต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และคำนึงถึงมารยาทและบุคลิกภาพที่ดีในการใช้ ภาษา ซึ่งจะช่วยให้การสื่อความมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 มีความคิดและวิจารณญาณในการใช้ภาษา สามารถใช้ความคิดในการ ลำดับเหตุการณ์ คิดวิเคราะห์หลักการ วิพากษ์ วิจารณ์ และสรุปความ พัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักคิด และใช้ภาษาเพื่อการสื่อความ

2. เห็นคุณค่าและความงามของภาษาไทย

มุ่งให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนภาษาไทย และช่วยอนุรักษ์ไว้ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมดังนี้

2.1 ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของ การเรียนภาษาไทย โดยชี้ให้เห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาไทยว่า การมุ่งมั่นเรียนภาษาไทย จนสามารถใช้ภาษาไทยได้ดี มีหลักเกณฑ์นั้น จะช่วยพัฒนาตนเองหลายด้าน นับตั้งแต่ช่วยให้มี สมรรถภาพในการสื่อความได้ดี เป็นเครื่องมือทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิต

2.2 เห็นความงามของภาษาไทย โดยให้ผู้เรียนได้สัมผัสพบร้อยแก้ว และ ร้อยกรองที่มีคุณค่า มีความไพเราะ อ่านแล้วเกิดภาพพจน์มีความอืมใจ สุกใจ เพื่อเป็นพื้นฐานให้ ผู้เรียนเกิดความชื่นชอบและความชื่นชมในการเรียนภาษาไทย รักภาษาไทย ห่วงแทนภาษาไทย และอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่ตลอดไป

2.3 มีความภูมิใจในการใช้ภาษาไทย โดยเน้นให้ผู้เรียนชื่นชมและยกย่อง ผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ภูมิใจในภาษาไทยและพยายามพัฒนา การใช้ภาษาของตน

3. มีนิสัยรักการอ่าน

ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง มีนิสัยที่ดีในการอ่านหนังสือได้ หลายประเภท และอ่านได้เป็นจำนวนมาก มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่ส่งเสริม การเรียนรู้และสร้างนิสัยในการแสวงหาความรู้ ผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่านจะมีความรู้และความคิด กว้างไกล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต (กรมวิชาการ. 2534 : 8 - 9) จุดประสงค์ ที่ต้องการให้เป็นคุณลักษณะประจำตัวของนักเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาสรุปได้ดังนี้

3.1 ความพร้อม การเตรียมความพร้อมก่อนเรียนเป็นการเตรียมตัว นักเรียนให้มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

การฟัง เน้นปฏิบัติตามคำสั่งได้

การพูด แสดงความต้องการของตนเองได้

การอ่านและการเขียน ให้สามารถสังเกต จัดหมวดหมู่สิ่งของต่าง ๆ มีทักษะในการใช้ตา กล้ามเนื้อมือและกล้ามเนื้ออื่น ๆ ให้สัมพันธ์กับด้านอารมณ์ สามารถแสดงออก ทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

3.2 การฟัง มีมารยาทในการฟัง

3.2.1 นาทักษะการฟัง ไปใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ความคิดและ ประสบการณ์ทางภาษา

3.2.2 หาความเพลิดเพลินจากการฟังได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

3.2.3 ฟังเพื่อความเข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

3.2.4 มีความคล่องแคล่วรวดเร็วและเข้าใจเรื่องที่ฟัง

3.2.5 วิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

3.2.6 วิเคราะห์หลักการ เจตนารมณ์และนัยของข้อความและเรื่อง

3.2.7 มีความชื่นชมต่อภาษาไทย

3.3 การพูด

3.3.1 พูดได้ชัดเจน ถูกต้อง และสื่อความได้

3.3.2 มีมารยาทที่ดีในการพูด

3.3.3 พูดเพื่อความบันเทิงได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

3.3.4 พูดได้ชัดเจน ถูกต้องและสื่อความได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

3.3.5 พูดได้คล่องแคล่ว

3.3.6 มีความสามารถในการคิด สลับเหตุการณ์ วิพากษ์ วิจารณ์

และสรุปความ

3.3.7 มีบุคลิกภาพที่ดีในการพูด

3.3.8 มีความชื่นชมต่อภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

3.3.9 พูดอย่างมีวิจารณญาณ

3.3.10 ใช้คำพูดได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

3.3.11 กล่าวพูด

3.3.12 สามารถใช้คำพูดเพื่อติดต่อธุรการงานได้

3.4 การอ่าน

3.4.1 มีทักษะในการอ่านออกเสียงและอ่านในใจ

3.4.2 อ่านถูกต้องชัดเจน

3.4.3 มีความเข้าใจในการอ่าน

3.4.4 รู้หลักเกณฑ์การอ่าน

3.4.5 มีนิสัยที่ดีในการอ่าน

3.4.6 รักการอ่าน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

3.4.7 อ่านถูกต้องชัดเจน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

3.4.8 อ่านอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว

3.4.9 สรุปเรื่องที่อ่านได้

3.4.10 คิวิเคราะห์ วิเคราะห์ใจความสำคัญได้

3.4.11 ใช้พจนานุกรมได้ถูกต้อง

3.4.12 รู้จักใช้และเก็บรักษาหนังสือ

3.4.13 เลือกหนังสืออ่านได้และใช้ห้องสมุดเป็น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

3.4.14 อ่านโดยถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกได้

3.5 การเขียน

3.4.1 มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้องสวยงามและสื่อความได้

3.4.2 ลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนได้

3.4.3 มีนิสัยที่ดีในการเขียน

3.4.4 รักการเขียน

3.4.5 นำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

3.4.6 เขียนได้ถูกต้องสวยงาม

3.4.7 สื่อความได้

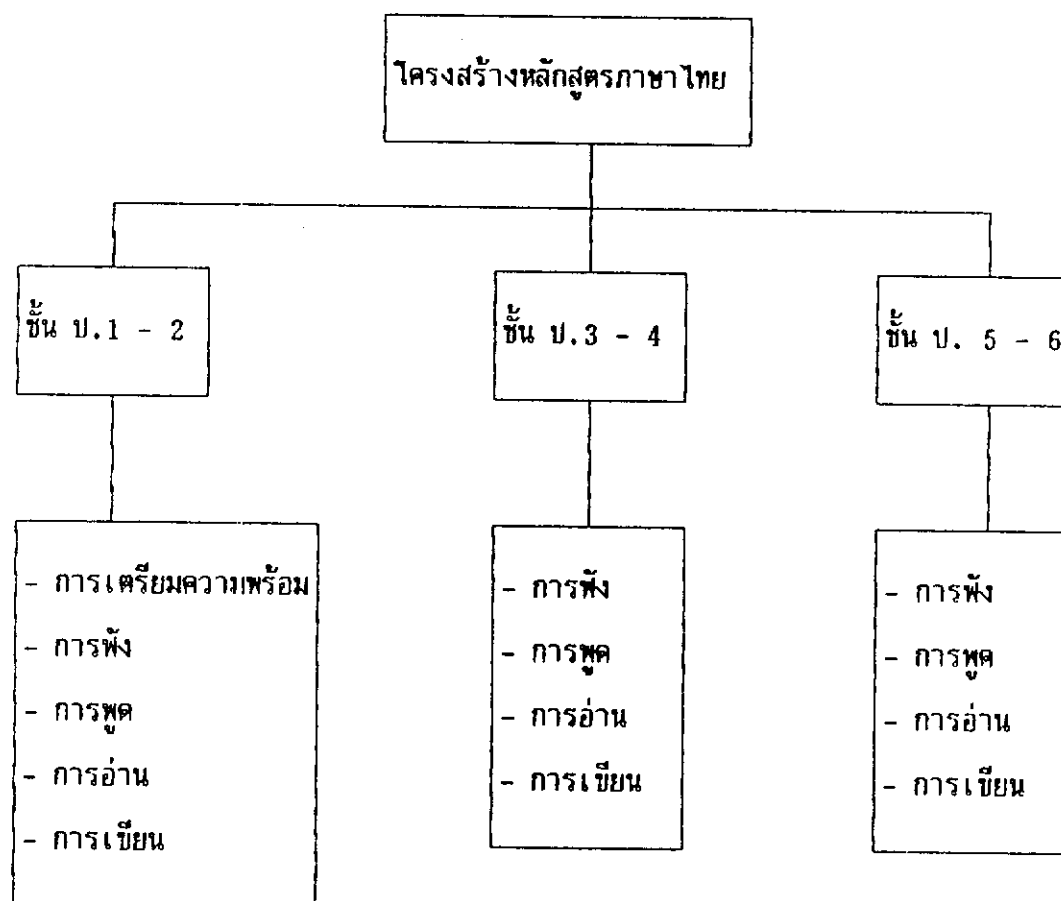
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

3.4.8 เขียนได้ถูกต้องคล่องแคล่ว

3.4.9 เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรีได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

3.4.10 เขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

อัตราเวลาเรียน

ระดับชั้น	ชั่วโมง/ปี	คาบ/ปี	คาบ/สัปดาห์
1 - 2	350	1050	26 - 27
3 - 4	200	600	14 - 15
5 - 6	100	300	7 - 8

เอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

สำหรับหลักสูตรภาษาไทยมีเนื้อหาแตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ เนื่องจากจะต้องใช้เรื่องราว ของกลุ่มประสบการณ์อื่นมาเป็นสื่อ เพื่อฝึกทักษะการใช้ภาษา กรมวิชาการได้ปรับปรุงเอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทยและให้โรงเรียนทั่วไปเริ่มใช้หลักสูตรปรับปรุงในปีการศึกษา 2534 ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยครูจะต้องจัดทำแผนการสอนและปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง

ประเภทของเอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. เอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทยสำหรับครู
2. เอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทยสำหรับนักเรียน

1. เอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทยสำหรับครู หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นให้ผู้สอน ได้ใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วย

1.1 คู่มือครู สำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนมี 2 เล่ม จัดทำขึ้นเพื่อเสนอแนะแนวการสอนเป็นรายบทเรียน ครูสามารถนำไปดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถของนักเรียน

แนวการสอนภาษาไทยในคู่มือครูใช้วิธีสอนดังนี้

1. การสอนภาษาไทยโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษา
2. การสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียน
3. การสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา
4. การสอนภาษาไทยโดยอ่านหนังสือเรียนเป็นรายบุคคล

การสอนภาษาไทย ทั้ง 4 วิธีมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อยในแต่ละวิธี ดังนั้น การนำวิธีการสอนทั้ง 4 วิธี มาผสมผสานกัน จะช่วยให้การสอนภาษาไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คู่มือครูภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้เสนอแนวทางการสอนโดยวิธีผสมผสานจาก 4 วิธีข้างต้น มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. การสอนโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษาจากหนังสือเรียน
2. การสอนอ่านในใจจากหนังสือเรียน
3. การสอนสะกดคำจากแบบฝึกในหนังสือเรียน
4. การสอนอ่านออกเสียงจากหนังสือเรียน
5. การฝึกการใช้ภาษา
6. การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านเป็นรายบุคคล
7. การสอนซ่อมเสริม

1.2 เอกสารต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับครู นอกจากคู่มือการสอน และแนวการสอนภาษาไทยแล้ว ยังมีเครื่องมือการวัดผลการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์ ชุดการสอนภาษาไทย เอกสารแนะนำวิธีสอนภาษาไทย และแบบฝึกสอนซ่อมเสริม

2. เอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทยสำหรับนักเรียน หมายถึง เอกสารที่จัดทำ ขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้ใช้ประกอบในการเรียนการสอนภาษาไทย ประกอบไปด้วย

- 2.1 หนังสือเรียนภาษาไทย
- 2.2 แบบฝึกความพร้อมการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2.3 แบบฝึกหัดภาษาไทย

2.4 หนังสือเสริมประสบการณ์

สื่อการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สื่อแต่ละชนิดจะมีลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่

แตกต่างกัน ดังนั้นครูจึงควรพิจารณาเลือกใช้สื่อให้เหมาะสม โดยยึดหลักต่อไปนี้

หลักในการเลือกสื่อการเรียนการสอน

1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา
2. เหมาะสมกับวัยและความต้องการของนักเรียน
3. มีลักษณะสร้างความสนใจ
4. ช่วยเสริมสร้าง เจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย
5. ช่วยประหยัดเวลา ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น

6. ควรเป็นสิ่งที่จัดหา หรือจัดหาได้ง่าย ครูสามารถทำเองได้หรือ
อาจให้นักเรียนช่วยทำ

7. สามารถใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่า

การประเมินผลการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรระดับประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อ
ปรับปรุงการเรียนและตัดสินผลการเรียนของนักเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จึงได้
กำหนดให้มีการประเมินผลดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียน เมื่อเริ่มต้นการเรียนแต่ละบทหรือแต่ละหน่วยควรมี
การประเมินผลก่อนเรียนเพื่อ

1.1 ถ้านักเรียนมีความรู้ และทักษะ ไม่เพียงพอ ก็ให้ครูดำเนินการสอน
ซ่อมเสริม

1.2 ถ้านักเรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ครูอาจทบทวน หรือให้นักเรียนคนนั้นผ่าน
จุดประสงค์ได้เลย โดยไม่ต้องให้นักเรียนเรียนจุดประสงค์นั้นอีก เพราะจะทำให้เกิดความ
เบื่อหน่ายและเสียเวลา

2. การประเมินผลระหว่างเรียน กระทำเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
จุดประสงค์ใดที่นักเรียนไม่บรรลุจะต้องมีการสอนซ่อมเสริม จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินผล
ระหว่างเรียนคือ

2.1 นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด

2.2 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล
หรือกลุ่มย่อย

2.3 เพื่อช่วยให้ใช้วัสดุการเรียนและวิธีการสอนที่ถูกต้องในการแก้ไข
ข้อบกพร่องการเรียนของนักเรียน

การประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ครูจะต้องใช้เครื่องมือวัดให้
สอดคล้องกับจุดประสงค์คือ

1. จุดประสงค์ทางด้านความรู้ความคิด จะใช้แบบทดสอบเป็นหลัก
2. จุดประสงค์ทางด้านความรู้สึก จะใช้แบบสังเกตพฤติกรรมหรือแบบสอบถามทางด้านการแสดงความรู้สึก
3. จุดประสงค์ทางด้านปฏิบัติจะใช้แบบสำรวจรายการ แบบจัดอันดับคุณภาพ แบบสังเกต การตรวจผลงาน การทดสอบปฏิบัติจริง

3. การประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน โดยเลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญให้ครอบคลุมพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และด้านกระบวนการ

จากรายละเอียดดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาชั้น มีจุดประสงค์จะให้ เป็นเครื่องมือแก่ผู้เรียนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อสื่อสาร การแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน การประกอบอาชีพ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ นอกจากนั้นยังให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความคิดและวิจารณญาณในการใช้ภาษา

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย

ในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ นั้นทั้งครูผู้สอนคือตัวครู และผู้เรียนคือนักเรียน จะต้องประสบปัญหาค้างกันทั้งนั้น (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2533 : 26) การเรียนการสอนภาษาไทย ก็เช่นเดียวกัน ปัญหาที่พบเห็นส่วนมากคือ ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน และปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน ซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอย่างมาก

ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน จากเอกสารรายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ, 2532 : 203 - 250) ทางด้านสมรรถภาพครูและการสอนพบว่า

1. ครูยังยึดครูเป็นศูนย์กลางในการสอน และยังคงใช้วิธีสอนแบบเดิม
2. ครูไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน เพราะคำนึงถึงความสะดวก

3. ครูยังไม่สนใจศึกษาค้นคว้า รวมทั้งหาแหล่งวิทยาการที่จะช่วยให้นักเรียนดำเนินไปด้วยดี ตามจุดมุ่งหมาย

4. ครูสอนเน้นเนื้อหามากกว่าการจัดกิจกรรม

5. ครูกลุ่มทักษะใช้วิธีการบรรยายติดต่อกันเป็นเวลานาน เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน

ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจาก

1. ครูผู้สอนภาษาไทย ไม่ชอบภาษาไทยและไม่ชอบสอนภาษาไทย มีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาษาไทยและต่อตนเอง มีความน้อยใจเกิดความท้อแท้ และไม่สนใจในการสอนเท่าที่ควร

2. ครูภาษาไทยไม่เข้าใจความหมายของหลักสูตรแน่ชัดไม่เข้าใจแนวการสอนภาษาไทยตามหลักสูตร ตลอดจนไม่เข้าใจวิธีการสอน แบบทักษะสัมพันธ์วิชา

3. ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจ และไม่แม่นยำในเนื้อหาที่สอนจึงทำให้ครูขาดความมั่นใจว่า จะสามารถสอนให้ผู้เรียนบรรลุผล ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

(สมพร มั่นตะสูตร. 2526 : 8 - 10 ; สนม ครุฑเมือง. 2523 : 13 ; สุโขทัยธรรมาธิราช. 2529 : 1012 - 1013 ; สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 13 - 14)

4. ครูภาษาไทย บางคนขาดทักษะและไม่มี ความชัดเจนในการใช้ภาษาไทย อาจเป็นเพราะมาจากครอบครัวที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ จึงมักจะมีข้อบกพร่องในการใช้ภาษาทำให้นักเรียนไม่ศรัทธา

5. ครูภาษาไทยบางคนทำตัวเป็นนายภาษา ทำตนเคร่งครัด เจ้าระเบียบเกินไป ทำตนเป็นคนเปลี่ยนแปลงยาก ไม่ยอมเข้าใจหรือไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสมัยปัจจุบันเป็นเหตุให้นักเรียนเห็นครูภาษาไทยเป็นคนคร่ำครึ โบราณ ล้าสมัย และพลอยสรุปว่า ภาษาไทยเป็นล้าสมัย ไม่น่าสนใจ

(สมพร มั่นตะสูตร. 2526 : 8 - 9 ; สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 13 - 14)

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523 : 20, 26) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสอนของครูว่า กลวิธีสอนที่เห็นค่อนข้างจะกลาดเกลื่อนสำหรับทุกวิชา คือ ครูเข้าห้องเรียนแล้วบอกนักเรียนโดยครูเข้าใจว่าเป็นการให้ความรู้แต่การบอกไม่ใช่การสอน การสอนคือการแนะทางให้เรียน ในการสอนภาษาทุกประเทศประสบความลำบากคล้ายคลึงกันในข้อที่ว่า ครูไม่ค่อยรู้ธรรมชาติของภาษา และไม่ค่อยคำนึงถึงการจูงใจนักเรียน แต่ปัญหายิ่งใหญ่ของการเรียนการสอนในโรงเรียนของไทย ก็คือทุกวิชาคร่ำที่จะให้ให้นักเรียนใช้ความคิด แม้แต่ครูเองก็คิดคำถามไม่ถูก ถ้าครูไม่สามารถทำให้นักเรียนคิดได้ เรื่องการสอนภาษาเป็นอันหมดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานสรุปผลการสัมมนา เรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ และนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 4 - 7) ที่ว่า ครูผู้สอนยังมีปัญหาเรื่องศรัทธาในความเป็นครูอย่างแท้จริงรวมทั้งขาดความกระตือรือร้นที่จะไม่หาความรู้เพิ่มเติมในขณะที่วิทยาการต่าง ๆ ได้ก้าวไกลไปทุกวัน ซึ่งจะเห็นจากครูที่มีอายุราชการมาก ๆ ยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิมและสอนเรื่องเดิมในลักษณะ "หากินโดยอาศัยของเก่า" อยู่ตลอดเวลา

จากปัญหาดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้ว่าครูจะมีงานในความรับผิดชอบหลายด้านเช่น งานวิชาการ งานธุรการการเงิน งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์กับชุมชน งานโครงการพิเศษต่าง ๆ แต่งานเหล่านี้ก็ล้วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทั้งสิ้น ถ้าครูผู้สอนเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไปในทางที่พึงประสงค์ เช่น มีการเตรียมการสอน มีลำดับขั้นในการจัดกิจกรรมการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึง วัย ความพร้อม ความแตกต่างของนักเรียน ใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ สอนโดยใช้สื่ออุปกรณ์และจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นอย่างดีแล้ว ก็เชื่อมั่นได้ว่าการเรียนการสอนจะมีคุณภาพยิ่งขึ้นการเรียนการสอนนั้น ครูจะต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้มาก และตัวครูต้องมีความพอใจและภาคภูมิใจ ในการสอนวิชาภาษาไทย ต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้รอบรู้ในวิชาที่ตนสอนเป็นคนทันสมัย เข้าใจหาวิธีให้ครูวิชาการต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในการฝึกฝนอบรม และแก้ไขข้อบกพร่องด้านภาษาไทยร่วมกัน อย่าทำตนเป็นครูสอนที่ไม่ศรัทธาในงานที่ตนปฏิบัติอยู่ การสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับตัวครูผู้สอนเป็นสำคัญ ครูภาษาไทยที่ดีจะต้อง

1. มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย มีศรัทธาในการสอนภาษาไทย และตั้งใจให้รัก การสอนภาษาไทย ตลอดจนมีความตระหนักและเห็นในคุณค่าของภาษาไทย สามารถจูงใจให้ นักเรียนมองเห็นความสำคัญของภาษาไทย และรักที่จะเรียนภาษาไทย

2. มีเทคนิคกลวิธีในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดี มีกลวิธีที่ดึงดูดความ สนใจ ใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ใช้ภาษาพูด อธิบาย อย่างง่าย ๆ และเหมาะสม สอนให้สัมพันธ์ทักษะใช้สื่ออุปกรณ์มีการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน

3. มีความกระตือรือร้น หมั่นศึกษาและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ เช่น ศึกษา หลักสูตรเอกสารการสอน และมีการเตรียมการสอน

4. ศึกษาจิตวิทยาเด็ก เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ พัฒนาการของเด็ก ความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและต้องรู้จักนำหลักจิตวิทยา มาใช้ในการเรียนการสอนด้วย

5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ท้าทายเป็นมิตรและสร้างความ เข้าใจกับเพื่อนครูทุกคน

(สเม ศรุตเมือง. 2523 : 8 - 9 ; สมพร มั่นตะสูตร. 2526 : 10 - 11 ; สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 43 - 44 ; สัจจิต เพียรชอบ. 2531 : 14 - 15 ; ประคอง สุทธสาร. 2533 : 38)

ซึ่งคุณลักษณะและเจตคติเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของครู เช่น ถ้าครู เป็นคนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่หาความรู้อยู่เสมอมีไหวพริบดี และคล่องแคล่ว กระฉับ กระเฉง ครูก็จะกระตือรือร้น ที่จะลองนำเอาวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาลองใช้กับนักเรียน ถ้าครูมี ลักษณะที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเป็นประชาธิปไตยครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนลองแสดง ความคิดเห็นโดยใช้ภาษาของเขาเองอย่างเสรี ซึ่งการสอนภาษาไทย ในลักษณะนี้เอง จะช่วยให้ นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และอาจสร้างผลงานทางภาษาไทยที่มีคุณค่าต่อไปในอนาคต ได้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 44 - 45)

ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน

ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน เป็นปัญหาที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน จากรายงาน การประเมินความก้าวหน้าคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2530 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 80) โดยการเปรียบเทียบ อัตราความก้าวหน้าต่อปี ของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อพยากรณ์จากคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 - 2530 พบว่า อัตราความก้าวหน้าต่อปีของกลุ่มทักษะภาษาไทยมี เพียงร้อยละ 2.32 ซึ่งต่ำสุด ในขณะที่อัตราความก้าวหน้าต่อปีในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์สูงกว่า กลุ่มอื่น ๆ คือ ประมาณร้อยละ 5.04 และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2532 (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 8) ก็พบว่า กลุ่มทักษะภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2530 2531 และ 2532 เพียงร้อยละ 64.47 61.85 และ 63.61 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลที่น่าพอใจ นักทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า

1. นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษาไทย ไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทยเพราะ ถือว่าเป็นภาษาของตนเอง ไม่ต้องเรียนก็สามารถติดต่อสื่อสารได้อยู่แล้ว
2. นักเรียนรู้สึกว่ายากและคะแนนน้อย นักเรียนบางคน ขาดทักษะในการใช้ภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนจึงเกิดความเบื่อหน่าย และไม่สนใจเรียน
3. นักเรียนบางคนเคยชินและใช้ภาษาถิ่น จึงมีปัญหาในการเรียนภาษาไทย
4. นักเรียนขาดกำลังใจในการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง เพราะเมื่อมี ข้อบกพร่องมักจะถูกครุฑทักท้วงอยู่เสมอ ๆ
5. นักเรียนขาดอุปกรณ์และสื่อการเรียน โดยเฉพาะแบบฝึกหัดและแบบฝึก ทักษะต่าง ๆ ทำให้ขาดการฝึกทักษะอย่างต่อเนื่องประกอบกับความเจริญและความก้าวหน้าทาง ด้านเทคโนโลยี นักเรียนจะใช้เวลากับการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ เพื่อความบันเทิงมากกว่าการใช้ เวลาว่างในการอ่านหนังสือ และการศึกษาหาความรู้

(สนม ครุฑเมือง. 2523 : 15 - 16 ; สมพร มั่นตะสูตร. 2526 : 11 - 12 ; สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 1012 ; สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 16)

6. พื้นฐานด้านความรู้ของนักเรียนแตกต่างกันทำให้การสอนได้ผลดีไม่เท่าที่ควร นักเรียนในชนบทจากครอบครัวที่ยากจนมีปัญหาการขาดอาหาร จะมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาการทางด้านการมองเห็นของนักเรียนด้วย ระดับสติปัญญาจึงเป็นปัญหาต่อการสอนภาษาไทย (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 14)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาภาษาไทยของนักเรียน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจคือนักเรียนยังไม่มีความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้เหมาะสมในชีวิตประจำวันตามที่หลักสูตรต้องการ

ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน

ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน เป็นปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนไม่น้อย ถึงแม้ว่าครูจะมีการเตรียมการสอนมาอย่างดีเพียงใดก็ตาม ถ้าครูขาดเทคนิควิธีการสอนที่ดี หรือใช้วิธีสอนที่จำเจ ก็อาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ เอกสารรายงานการวิจัย เรื่องการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ. 2532 : 249) เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางหลักสูตรพบว่า

1. ครูไม่มีความสามารถในการสอนจริยศึกษา คณิตศาสตร์ ศิลปะ และศิลปศึกษา
2. ครูเลือกใช้วิธีการสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผลยังไม่เหมาะสม
3. ครูยังสับสนในวิธีการสอนแบบใหม่ ยังติดอยู่กับบทบาทเดิม
4. ครูยังไม่ใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล

สนม ครูทเมือง (2523 : 14 - 15) และสุจริต เพียรชอบ (2531 : 11 - 12) ได้เขียนถึงปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทยเอาไว้ว่า

1. ครูภาษาไทยขาดวิธีการสอนที่แปลกใหม่ ครูคุ้นเคยกับการสอนแบบเดิมคือแบบบรรยาย สอนเน้นให้นักเรียนสอบไล่ได้เท่านั้น ถึงแม้ว่าหลักสูตรปัจจุบันเป็นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และเน้นการสอนแบบสัมพันธ์ทักษะก็ตาม แต่ครูมักจะเป็นผู้อธิบายวิพากษ์ วิจารณ์แต่ผู้เดียว ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วม

2. ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะแต่ในการเรียนการสอนครูไม่ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกทักษะหรือฝึกการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และครูบางคนเคร่งครัดเจ้าระเบียบเกินไป ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนไม่น่าสนใจเท่าที่ควร

3. ครูไม่เข้าใจความคิดรวบยอดของภาษาไทย ไม่เข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและวิธีการสอนซ่อมเสริม ทำให้การสอนซ่อมเสริมไม่ได้ผลดีเท่าที่ควรซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

วิธีสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรมวิชาการ (2534 : 15) ได้ให้แนวทางว่าครูต้องรู้จักเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมในการสอนภาษาไทย โดยเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมในทักษะต่าง ๆ วิธีสอนที่ควรนำมาใช้ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การสาธิต การแบ่งกลุ่ม ค้นคว้า การแบ่งกลุ่มระดมความคิด การแบ่งกลุ่มทำงาน การค้นคว้ารายบุคคล การสอนเป็นรายบุคคล การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เกมและเพลงประกอบการสอนการใช้บทเรียนสำเร็จรูป หรือ ศูนย์การเรียนรู้ การใช้สถานการณ์จำลอง และการสอนเป็นคณะ

ถึงแม้ว่ากรมวิชาการ จะกำหนดแนวทางวิธีสอนไว้อย่างหลากหลายก็ตามแต่ บันลือ พฤกษ์วัน (2534 : 94) ได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับวิธีสอนว่า ไม่มีวิธีสอนใดที่ดีที่สุดที่สอนได้ผลทุกเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนจะต้องเลือกรูปแบบวิธีสอนเอง โดยยึดหลักการว่า เป็นวิธีสอนที่สามารถช่วยให้นักเรียนส่วนใหญ่ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดอย่างได้ผลดีที่สุด เพราะการเรียนการสอนนั้นจุดมุ่งอยู่กับการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เพิ่มพูนขึ้นการจัดการเรียนการสอนที่ได้ผลนั้นครูควรพิจารณาในข้อต่อไปนี้

1. เลือกเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ
2. จัดกิจกรรมการเรียนให้สนุกสนาน
3. จัดลำดับเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง เรียนจากง่ายไปหายาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด
5. บทบาทของครูผู้สอนนั้นควรเป็นผู้ชี้ช่องทางและผู้ชี้แนะมากกว่าการบอกให้นักเรียนปฏิบัติตาม

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนที่ครูผู้สอนไม่พยายามเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับสภาพของเนื้อหาวิชา ครูยังคงใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นหลัก โดยครูเป็นฝ่ายพูด บอก เล่า อธิบายเนื้อหา หรือเรื่องราวต่าง ๆ แต่เพียงฝ่ายเดียว เพราะครูเห็นว่าสอนได้รวดเร็ว ประหยัดเวลา และสะดวกสำหรับครู จึงทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ฉะนั้นครูผู้สอนจึงควรพิจารณาเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา โดยเฉพาะในการสอนภาษาซึ่งมีวิธีสอนให้เลือกอย่างหลากหลาย แต่วิธีการสอนภาษาที่เป็นที่ยอมรับกันอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพราะเป็นการสอนภาษาที่มุ่งเน้นการนำไปปฏิบัติ บ่อย และกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่อง (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2534 : 18)

ความสามารถในการใช้ภาษาไทย เป็นความสามารถของนักเรียนในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทย ในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งการใช้คำ ประโยค การจับใจความ การบอก รายละเอียด การลำดับความ และการวิเคราะห์ความตามรายละเอียดต่อไปนี้

1. การฟัง

1.1 ความหมายของการฟัง

บันลือ พุกกะวัน (2522 : 33) ได้ให้ความหมายของการฟังไว้ว่า การฟัง หมายถึง การได้ยิน โดยมีความเข้าใจจะรับและเกิดความเข้าใจตามเจตนาที่อีกฝ่ายหนึ่งสื่อมา ส่วนการได้ยินนั้นหาได้มีความตั้งใจหรือสนใจเป็นทุนไม่...ความหมายของการฟังลึกซึ้งกว่ามาก ดังนั้น เมื่อเราต้องการจะให้ใครฟังเราพูด เราจึงต้องทำให้เขามีวิธีการที่จะทำให้เขาสนใจ ตั้งใจที่จะฟัง หากปราศจากความตั้งใจหรือสนใจแล้ว ก็คงเป็นการได้ยินเท่านั้น ส่วน จิตรรา บุณนาค และคนอื่น ๆ (2522 : 297) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟังมิได้มีความหมาย เพียงได้ยินเท่านั้นแต่หมายถึง การได้ยินอย่างรู้เรื่องและเข้าใจความหมายของเสียงที่ได้ยินตรงตามจุดประสงค์ของผู้เปล่งเสียงนั้น ...การฟังยังหมายรวมถึงการรู้จักใช้วิจารณญาณว่าสิ่งที่ได้ยินนั้นควรเชื่อหรือไม่ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ได้อย่างไร

แอสตัมเมอร์ (Stammer. 1977 : 661) ได้อธิบายเกี่ยวกับการฟังว่าประกอบไปด้วย

1. การได้ยินเสียง (Hearing) เป็นการกระทำที่ไม่ตั้งใจบางครั้งก็ไม่มีจุดหมาย เช่น เสียงที่ได้ยินจากแตรรถยนต์ เสียงคุยกัน

2. การฟัง (Listening) เป็นการกระทำอย่างตั้งใจ สามารถที่จะจับความหมายของสิ่งที่ได้ฟังนั้นได้

3. การตีความ (Auding) เป็นการฟังเพื่อเข้าใจความหมาย ผู้ฟังต้องมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาช่วยจึงจะเข้าใจความหมายส่วน ริเวอร์ส (Rivers. 1980 : 16) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟังเป็นทักษะที่สร้างความหมาย (Creative Skill) ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. การชี้แนะทางภาษาศาสตร์ หมายถึง สิ่งที่ผู้ฟังได้ฟังผ่านหูทั้งสำเนียง คำและการจัดเรียงคำออกมาเป็นคำพูด ผู้ฟังไม่จำเป็นต้องฟังสิ่งที่ผู้พูดพูดออกมาทั้งหมด แต่ผู้ฟังจะสามารถสร้างข้อความที่ตามมาได้หมดจากคำพูดที่พูดในตอนแรก

2. สถานการณ์ในการพูดที่ส่งผลต่อการรับฟังของผู้ฟังคือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ผู้ฟังได้ยิน สิ่งที่ได้ถูกนำมาพูด และสิ่งที่ผู้ฟังคาดว่าจะได้ยินต่อไป

3. ความเข้าใจข่าวสารของผู้ฟังขึ้นอยู่กับความตั้งใจของผู้พูดทัศนคติและจุดมุ่งหมายของการพูด ผู้ฟังอาจยึดตัวชี้แนะทางเสียงของผู้พูด ตีความหมาย ซึ่งจะทำให้ความหมาย ของสิ่งที่ได้ยินแตกต่างกันไปตามสถานการณ์

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การฟังคือ การที่เราได้ยินเสียงโดยที่เราเข้าใจ รู้เรื่องในสิ่งที่ได้ยิน และสามารถนำสิ่งที่ได้ยินนั้นไปประกอบกิจอันสมควรต่อไป

1.2 ความสำคัญของการฟัง

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญมากทักษะหนึ่ง ทั้งนี้เพราะได้มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี สื่อสารมวลชน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ซึ่งทำให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนต้องใช้ทักษะการฟังเป็นอันมาก (สุจริต เพียรชอบ

และสายใจ อินทรมพรรย์. 2523 : 78) ส่วนฉะบอบ ไบชะกฤษณะ (2526 : 183) มีความเห็นในเรื่องการฟังว่า การฟังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญญา เกิดความรอบรู้ เจตียวจลาด... การฟังเป็นจุดเริ่มต้นที่จะก่อให้เกิดปัญญา หัวใจของนักปราชญ์ข้อแรกก็คือ การฟัง การฟังเป็นส่วนสำคัญของการคิดและการพูด ผู้ที่มีความสามารถในการฟัง ย่อมช่วยให้การคิดและการพูดมีประสิทธิภาพตามไปด้วย (สนิท ตั้งทวี. 2526 : 58)

จึงสรุปได้ว่า การฟังมีความสำคัญต่อคนเราเป็นอย่างมากเพราะ การฟังเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ ถ้าเราฟังและเข้าใจภาษาได้เป็นอย่างดีแล้ว เราสามารถที่จะสื่อความหมายกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ลักษณะการฟังที่ดี

การฟังเป็นพฤติกรรมที่ต้องฝึกฝนจนเกิดการเรียนรู้ การเป็นผู้ฟังที่ดี ต้องอาศัยการฝึกฝน และปรับปรุงทักษะในการฟังของตน ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ (2520 : 15) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะการฟังที่ดีว่า ผู้ฟังจะต้อง

1. สรุปลงใจความสำคัญได้
2. ติดตามฟังตั้งแต่ต้นจนจบ
3. วิเคราะห์ความคิดหลักและรายละเอียดที่เป็นองค์ประกอบได้
4. จับประเด็นเรื่องได้ เข้าใจตัวอย่างได้ แจ่มแจ้งและ

ตั้งจุดมุ่งหมายในการฟัง

5. ฟังอย่างสร้างสรรค์ เชื่อมโยงประสบการณ์เก่าใหม่เข้าด้วยกัน
6. ฟังอย่างมีวิจารณญาณ

การฟังที่ดีจะต้องมีสมาธิในการฟัง มีความสนใจในเรื่องที่ฟัง ฟังด้วยความพยายาม ตั้งใจฟังอย่างสรวม โดยมารยาทอันดีงามต้องวางใจเป็นกลาง มีการตั้งจุดมุ่งหมายในการฟัง เมื่อฟังแล้วต้องจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ และวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่ฟังได้ (สนิท ตั้งทวี. 2526 : 60 - 61) จึงสรุปได้ว่า ลักษณะการฟังที่ดีนั้น ผู้ฟังจะต้องมีสมาธิในการฟัง เข้าใจเรื่องที่ฟัง สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ตอบคำถาม ปฏิบัติตามได้ มีนิสัยและมารยาทที่ดีในการฟัง

1.4 การวัดและประเมินผลการฟัง

การวัดผลและประเมินผลเป็นเครื่องมือที่จะใช้ตรวจสอบได้ว่าการเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

วาเล็ทท์ และดีลิก (Valette and Disick, 1977 : 141 - 148) ได้จัดระดับขั้นของพฤติกรรมในการทดสอบการฟังไว้ 5 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 ทักษะด้านกลไก (Machanical Skills) เป็นการวัดความสามารถในการได้ยินความแตกต่างระหว่างภาษาของผู้เรียนกับภาษาต่างประเทศ แม้จะไม่เข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ยิน การทดสอบนั้นให้นักเรียนแยกเสียงที่ได้ยินว่าเหมือนหรือแตกต่างกัน แยกระดับเสียงสูงต่ำในประโยค และทดสอบความสามารถในการฟังเสียง เน้นหนักในคำ

ขั้นที่ 2 ความรู้ (Knowledge) เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนที่จะเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคที่ได้เรียน การทดสอบนักเรียน คือ ให้อ่านประโยคที่ได้ยินกับรูปภาพ ข้อความที่ได้ยินจะเป็นข้อความที่มีความยาว ข้อความละ 1 ประโยค

ขั้นที่ 3 การถ่ายโอน (Transfer) เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนว่าเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและศัพท์ สามารถตอบคำถามได้ว่าถูกหรือผิด สามารถเลือกข้อความหรือคำตอบที่เหมาะสมกับคำถาม และสามารถเข้าใจข้อความที่มีหลาย ๆ ประโยค การทดสอบก็เป็นการทดสอบความเข้าใจศัพท์ ความรู้ทางไวยากรณ์ และการทดสอบโดยให้นักเรียนฟังข้อความสั้น ๆ แล้วตอบคำถาม

ขั้นที่ 4 การสื่อสาร (Communication) เป็นการวัดความสามารถว่า ผู้เรียนสามารถเข้าใจคำสั่งหรือไม่ การทดสอบก็ให้นักเรียนฟังข้อความที่มีคำศัพท์ที่นักเรียนไม่เคยได้ยินมาก่อน แล้วให้ตอบคำถามหรือข้อความที่ได้ยิน

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์วิจารณ์ (Criticism) เป็นการวัดความสามารถว่า ผู้เรียนสามารถเข้าใจและบอกได้ว่าภาษาที่ได้ยินอยู่ในระดับใดสามารถเข้าใจความรู้สึก อารมณ์ของผู้พูดซึ่งแทรกอยู่ในน้ำเสียง สามารถประเมินภาษาที่ได้ยินว่าเหมาะสมหรือไม่ ในการสื่อความคิด ให้นักเรียนบอกจากเสียงที่ได้ยินว่าผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร และให้นักเรียน

ฟังบทสนทนาในรูปแบบต่าง ๆ กัน แล้วให้นักเรียนบอกว่า การสนทนาที่นักเรียนได้ยินนั้น เป็นการสนทนาอย่างเป็นทางการ (Formal) หรือเป็นการสนทนาของคนสนิทสนมกัน (Familiar) หรือเป็นภาษาที่ไม่สุภาพ (Impolite)

คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง. พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ. 2534 : 113 - 114) ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มทักษะภาษาไทย ในแบบ ป.02 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ในด้านทักษะการฟังว่า

1. ฟังคำ วลี ประโยค ประกาศ คำสั่ง และปฏิบัติตาม
2. ฟังเรื่องสั้นและง่าย แล้วเข้าใจ
3. มีความเพลิดเพลินในการฟัง
4. เพิ่มพูนทักษะ ประสบการณ์ทางภาษาโดยการฟัง
5. ตั้งใจฟัง

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการฟังมีทั้งพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย ฉะนั้นเครื่องมือวัดผลประเมินผลการฟังจึงมีทั้งข้อสอบแบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ การสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดอันดับคุณภาพและการทดสอบแบบปากเปล่า (Oral - Test) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยของการฟังในระดับประถมศึกษาสามารถให้ข้อสอบเป็นเครื่องมือในการวัดได้ดี (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2529 : 954) ในการถามควรถามความจำจากข้อความหรือเรื่องราวต่าง ๆ ในลักษณะให้แปลความหมาย คือความหมาย และขยายความ หรือสร้างจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง ถามใจความสำคัญ หรือสาระสำคัญของเรื่อง ถามให้วินิจฉัยลักษณะของคำหรือข้อความ หรือถามให้สรุปข้อยุติจากเรื่อง และถามให้ประเมินคุณภาพของเรื่องราวที่ได้ฟัง เนื้อหาที่ควรนำมาใช้ในการออกข้อสอบได้แก่ คำ ข้อความ คำสั่ง คำแนะนำ คำถาม คำอธิบาย นิทาน พระธรรมเทศนา ข่าวเหตุการณ์ ปริศนาคำทาย ภาษิต คำพังเพย บทร้อยกรอง เพลง ฯลฯ โดยให้ฟังจากบุคคล สื่อมวลชน และเครื่องบันทึกเสียง

จึงสรุปได้ว่า การวัดผลประเมินผลด้านทักษะการฟังนั้น สามารถแบ่งพฤติกรรมการฟัง เป็น 2 ระดับ คือ ระดับความรู้ความจำ เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถแยกแยะ

ได้ว่า เสียงนั้นแตกต่างจากเสียงอื่นที่ได้ยินอย่างไรซึ่งเป็นความสามารถของการฟังในระดับต้นหรือระดับพื้นฐาน ส่วนระดับความเข้าใจหรือระดับขั้นสูงนั้น ผู้เรียนจะต้องรับรู้การสื่อความหมาย ของภาษาที่ฟังได้ในทันทีทันใด ซึ่งเป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ในชีวิตประจำวัน

2. การพูด

2.1 ความหมายของการพูด

นันทา ขุนภักดิ์ (2528) ได้ให้ความหมายของการพูดว่า การพูดเป็นการแสดงหรือถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก และความต้องการของผู้พูดออกมาโดยอาศัยถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งการทำทางทำให้ผู้ฟังได้ยิน และเข้าใจจุดหมายหมายของผู้พูด จนสามารถแสดงปฏิกิริยาได้ตอบ ให้ผู้พูดทราบจนเป็นที่เข้าใจกันได้ ส่วนสมปราชญ์ อัมมะพัน (2529 : 3) ให้ความหมายว่า การพูดเป็นพฤติกรรมธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่ใช้เป็นเครื่องช่วยให้การสื่อความหมายซึ่งกันและกันโดยใช้เสียง รหัสหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น และความต้องการจากผู้พูดไปยังผู้ฟัง

วรวรรณ วสุกุล (2533 : 23) ได้สรุปการพูดไว้ว่า การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก หรือความต้องการด้วยเสียงภาษา และกิริยาท่าทาง เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และเข้าใจ ตามความมุ่งหมายของผู้พูด

กล่าวโดยสรุปแล้ว การพูด คือ การสื่อความหมายทางด้านความคิด ความรู้ ประสบการณ์ และความต้องการของผู้พูดไปยังผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ โดยอาศัย น้ำเสียง ภาษา และกิริยาท่าทางเป็นสื่อ

2.2 ความสำคัญของการพูด

การพูดเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในสังคม การพูดเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้กิจการต่าง ๆ สำเร็จไปได้ด้วยดี ในการพูด ถ้าผู้ฟังได้เห็นสีหน้า ท่าทางของผู้พูดเป็นส่วนประกอบ ยิ่งทำให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และการพูดยังสามารถสื่อความหมายได้อย่างรวดเร็วกว่าการสื่อความหมาย ด้วยวิธีอื่น ๆ ผู้สอนควรพยายามหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดจริง ๆ ในชั้นซึ่งอาจจะเป็นการพูดตามอย่างที่เคย

ไคยีน หรือพูดอย่างอิสระ ผู้เรียนควรได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตน ออกมาเป็นคำพูด และควรพูดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟังมาก่อน เพราะจะทำให้ผู้เรียนพูดได้อย่างมั่นใจ และเป็นธรรมชาติ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 77) ในวงการศึกษาคำพูด และนักเรียนก็ต้องอาศัยการพูดสำหรับการเรียนการสอน ในวงการคำก็ต้องอาศัยการพูดสำหรับ คิดต่อคำขาย จึงสรุปได้ว่า การพูดมีความสำคัญต่อคนเราเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

2.3 ความสามารถในการพูด

วาเล็ทท์ (Valette. 1977 : 120) ได้เน้นถึงความสามารถ ในการพูดว่ามีใช่เป็นเพียงการออกเสียงพูด ออกเสียงสูงต่ำในประโยค หากจะต้องทำให้ผู้อื่น เข้าใจในสิ่งที่ตนพูด และยังต้องมีการเลือกใช้สำนวนภาษาพูดที่ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับ ของเจ้าของภาษาคด้วย

พอลสตัน (Paulston. 1978 : 56 - 57) กล่าวว่า ความสามารถในการพูดสื่อสารมิได้เป็นเพียงปฏิสัมพันธ์ทางภาษาเท่านั้น แต่ถ้าสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้พูดจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความหมายของภาษาทางด้านสังคมด้วย นั่นคือ จะต้อง ใช้ภาษาตามกฎของสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้การพูดสื่อสารยังรวมถึงพฤติกรรมที่ไม่ใช้คำพูดด้วย (Non - Verbal Behavior) ดังนั้นองค์ประกอบที่ไม่ใช่คำพูดนั้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ อย่างหนึ่งของความสามารถในการพูดสื่อสาร

แครชเช่น และเทอร์เรล (Krashen and Terrell. 1983 : 32 - 35) กล่าวว่า ความเข้าใจในการฟัง เป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกต่อความสามารถในการพูด การพูดอย่างคล่องแคล่วในภาษาที่ 2 ไม่ได้เกิดจากการสอนโดยตรง แต่ความสามารถในการพูด จะปรากฏออกมาเองหลังจากสร้างสมรรถภาพ โดยผ่านข้อมูลป้อนเข้าที่สามารถเข้าใจความหมาย ได้ ทางกรฟังมาแล้วอย่างเพียงพอที่ผู้เรียนจะมีระยะเวลาปรับตัวก่อน ซึ่งอาจจะใช้เวลาเป็น ชั่วโมง เป็นเดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และอายุ ผลที่ได้ในตอนแรกอาจจะจะมีข้อบกพร่อง และ ไม่มีความถูกต้องมากนัก อาจจะเป็นเพียงคำหรือวลีสั้น ๆ เมื่อได้รับข้อมูลที่ป้อนเข้า ที่เข้าใจได้ ซึ่งรวมถึงโครงสร้าง และมีความหมายมากขึ้น ก็จะได้ความสมบูรณ์ในการพูดมากขึ้น

จึงสรุปได้ว่า ความสามารถในการพูด คือ ความสามารถในการ แลกเปลี่ยนความหมายของภาษาทั้งโดยพฤติกรรมที่ใช้และไม่ใช้คำพูด โดยการเลือกใช้สำนวน ภาษาที่ถูกต้องสละสลวย เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนพูด

2.4 การวัดผลและประเมินผลการพูด

การวัดผลและประเมินผลมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานทุกประเภท ทั้งนี้เพราะข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลจะเป็นแนวทางให้ทราบผลของการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ผ่านไประหว่างมีข้อดี ข้อเสียอย่างไร และมีอะไรที่ยังบกพร่องต้องการปรับปรุงแก้ไข สำหรับการพัฒนาด้านทักษะการพูดก็เช่นกัน จำเป็นต้องมีการวัดผล ประเมินผลเพื่อช่วยให้ผู้พูดได้รับแนวทาง สำหรับปรับปรุงการพูดในครั้งต่อไป การวัดผลและประเมินผล การพูดของนักเรียนนั้นทำได้หลายแบบ นอกเหนือจากการสังเกต ครูวัดผลและประเมินผลการพูดของนักเรียนโดยการสร้างแบบวัดผล การบันทึกเสียง หรือถ่ายวิดีโอเทปก็ได้ จะทำให้นักเรียนทราบข้อบกพร่องได้ดียิ่งขึ้น การวัดผลและการประเมินผลครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลด้วย แต่ที่สำคัญจะต้องมีการวัดผลทันทีที่นักเรียนฝึกการพูดสิ้นสุดลง ปัญหาด้านการวัดผล การฝึกพูด คือ มีการวัดผลน้อยครั้ง ครูไม่วัดผลการพูดทันที ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีจุดหมายในการฝึก และไม่ทราบพัฒนาการในการฝึกการพูดของตนเอง (ปรียา หิรัญประดิษฐ์, 2520 : 69) การพูดต้องอาศัยกระบวนการสังเคราะห์ทางสมอง เพราะผู้เรียนจะต้องนำความรู้ ความสามารถหลายอย่างมาผสมผสานกัน เช่นจะต้องรู้จักคำถามพอ สามารถจัดลำดับคำเข้าเป็นประโยค และเรียบเรียงเป็นข้อความตลอดจนสามารถจัดระเบียบความรู้ ความคิดให้แสดงออกมาในลักษณะที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นรับรู้ได้ตามที่ต้องการ ดังนั้นจึงถือว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ปรากฏอยู่ในจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านการพูด สามารถวัดได้โดยใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยประกอบด้วยได้ วิธีวัดด้านการพูด การพูดเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ฉะนั้นวิธีการวัดผลและประเมินผลความสามารถด้านนี้ที่ถูกต้องและตรงที่สุด คือ การให้ปฏิบัติจริงแล้วให้คะแนน หรือครูผู้สอนกำหนดเรื่องให้ แล้วให้นักเรียนออกมาพูดแสดงความคิดเห็น แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งเอาไว้ แต่พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยที่เกี่ยวกับการพูด มี 2 ประการ คือ พฤติกรรมด้านการ

สังเคราะห์ และการนำไปใช้ การวัดผลและประเมินผลด้านการพูดโดยกำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง แล้วให้คะแนนด้วยวิธีจัดอันดับคุณภาพ แม้จะเป็นวิธีที่ถูกต้องและตรงที่สุดก็ตาม แต่ก็อาจจะไม่ยุติธรรมต่อผู้เรียนเสมอไป เนื่องจากความผิดพลาด คลาดเคลื่อนจากเกณฑ์ที่กำหนดและจากตัวผู้ให้คะแนนเอง จึงควรวัดพฤติกรรมทางอ้อมประกอบด้วย ซึ่งนิยมวัดที่การเขียนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการพูดและการเขียนเป็นสมรรถภาพด้านการสื่อสารทั้งคู่ เนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตรสามารถนำมาใช้ในการออกข้อสอบได้ เช่น ถ้อยคำ ข้อความหรือเรื่องราว ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง อาจกำหนดให้ผู้เรียนในลักษณะของการให้ความรู้ เช่น รายงาน อภิปราย หรือพูดในลักษณะให้ความบันเทิง และชักจูง เช่น เล่านิทาน นิยาย พูดในลักษณะแสดงละคร รวมทั้งพูดในโอกาสต่าง ๆ

การวัดพฤติกรรมทางอ้อมโดยข้อสอบ ซึ่งใช้วิธีให้เขียน ทำได้หลายลักษณะดังนี้

1. วัดความคล่องแคล่วในการใช้คำ
2. วัดความชัดเจนและเรียบคมของคำพูด
3. วัดการพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล
4. วัดการพูดได้เหมาะสมกับสถานการณ์
5. วัดการพูดได้ถูกต้องตามแบบแผนของประเพณี และวัฒนธรรม
6. วัดการพูดในลักษณะสนทนาโต้ตอบกัน

(สุโขทัยธรรมาธิราช. 2529 : 964 - 969) หรืออาจจะวัดการพูดโดยการที่ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบและการนำเอารูปภาพมาให้นักเรียนดูแล้วให้นักเรียนเลื่อก ครูจะถามเหตุผลในการเลือกภาพนั้น ๆ โดยการอัดเทปคำพูดของนักเรียนไว้ แล้วไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ต่อไป ซึ่งจะใช้กับการทดสอบแบบปากเปล่า (Oral Test)

3. การอ่าน

3.1 ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการอ่าน ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

บันลือ พุกกะวัน (2522 : 80) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านหมายถึง การแปลตัวอักษร (สัญลักษณ์) ออกมาเป็นคำพูด (เสียง) และมีความหมายที่จะใช้สื่อความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน (ผู้ฟัง) ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องออกเสียงก็เข้าใจความหมายกันได้ การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารความคิดจากผู้อ่านไปสู่ผู้เขียน เป็นการแปลความ สัญลักษณ์ หรือตัวอักษรที่ใช้แทนคำพูดให้ได้ความหมายที่แจ่มชัดสมบูรณ์ โดยนำไปสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้อ่าน หัวใจที่สำคัญ ของการอ่าน คือ ความเข้าใจในสิ่งที่อ่านและสอดคล้องกับความหมายที่ว่า การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านนำความหมายที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2529. 348)

ลาโด (Lado. 1964 : 14 - 132) กล่าวว่า การอ่านเป็นการรวบรวมทักษะในการถอดความ การวิเคราะห์คำ ความหมายของคำ ความเข้าใจในเนื้อเรื่อง การตีความ และการให้ข้อคิดเห็น ทั้งยังเป็นการทำความเข้าใจรูปแบบของภาษาจากตัวหนังสือด้วย ส่วนริเวอร์ส (Rivers. 1970 : 135) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นปัจจัยในการแสวงหาความรู้ ทำให้เกิดความคิดและได้รับประสบการณ์ที่จะนำมาช่วยพัฒนาความเข้าใจสังคม ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน และการอ่านยังช่วยสร้างคุณค่าทางสติปัญญาให้แก่มนุษย์ ทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกได้อย่างกว้างขวาง

ส่วนเดอชองท์ (Dechant. 1970 : 15) กล่าวว่า การอ่านเป็นการทำปฏิกริยาระหว่างการมองเห็นกับองค์ประกอบในการแปลความ โดยผู้อ่านจะเคลื่อนสายตาไปตามบรรทัดของตัวอักษรจากซ้ายไปขวา หยุดทำความเข้าใจคำ แล้วรวบรวมเข้าเป็นหน่วยความคิดผู้อ่านจะตีความสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิม ประมวลเข้าเป็นความคิด การพิจารณาและการสรุปความเห็น แฮร์ริส และสมิธ (Harris and Smith. 1976 : 14) ให้ความหมายว่า การอ่านเป็นกระบวนการคิดที่ใช้ความรู้ ประสบการณ์เดิม ทักษะของผู้อ่านหรือค้นหาความหมาย ความคิด ข่าวนสารจากสิ่งที่ต้องการจากสิ่งที่ตนอ่าน

จากความหมายดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการ
ติดต่อสื่อสารความคิดจากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องแปลความหมายตัวอักษรหรือสัญลักษณ์
โดยใช้ประสบการณ์เดิมให้ได้ความสมบูรณ์ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านหรือ
ใกล้เคียงกับการสื่อความคิดของผู้เขียน

3.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่ง ทำให้บุคคลสามารถไข
เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ และการดำเนินชีวิตประจำวัน การอ่านจะช่วยพัฒนาสติปัญญา
ให้สูงขึ้น ถ้ารู้จักเลือกอ่านอย่างถูกวิธี สามารถวินิจฉัย ความถูกต้องของเรื่องราวที่ได้อ่านอย่าง
มีเหตุผล มีหลักเกณฑ์แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้จับใจ เนื่องจากประสบการณ์จากการอ่านทำให้เป็นผู้ที่
เข้าใจสถานการณ์ที่เผชิญได้อย่างรวดเร็ว และสามารถนำมาแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันทั่วทั้งที่
ช่วยขยายความคิดสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เกิดความจรรโลงใจ ทำให้เกิดความ
เพลิดเพลิน เป็นการพัฒนาคุณค่าชีวิต ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน
เป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหา สรรพวิชาต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่
นิยมนิรักการอ่าน มีอัตราเร็วในการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้และการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ในต่างประเทศ ปัจจุบันนี้ได้มีการส่งเสริมการอ่านเป็นอย่างมาก ทั้งในระดับ
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพราะหากนักเรียนมีพื้นฐานทักษะการอ่านอย่างดีแล้ว ย่อมสามารถ
นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี การอ่านนอกจาก
จะเป็นทักษะสำคัญของการแสวงหาความรู้แล้ว การอ่านยังมีความสำคัญในด้านอื่น ๆ ต่อไปนี้ คือ

1. เป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ เพราะการหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือ
2. เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สู่สังคมและความต้องการระหว่างบุคคลกับบุคคล
3. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะได้อ่านเอกสารที่ให้ความรู้ในการปฏิบัติงานของตนเองอยู่เสมอ

4. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะถ้าเราอ่านได้ก็สามารถทำความเข้าใจร่วมกับคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผ่านไปได้อย่างราบรื่น

5. เป็นเครื่องมือในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทย
สู่คนรุ่นหลังต่อไป

6. เป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้และมี
ประสบการณ์กว้างขวาง (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 348)

จึงสรุปได้ว่าการอ่านมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะนอกจากจะอ่านเพื่อความเพลิดเพลินแล้วการอ่านยังเป็นการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งยังเพิ่มพูนสติปัญญาของคน บุคคลที่มีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างแท้จริง ย่อมสามารถหาความรู้ ความคิด ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งแก่ตนและสังคมได้เป็นอย่างดี

3.3 ความจำเป็นในการพัฒนาการอ่าน

การอ่านเกี่ยวข้องกับคนเราเป็นอย่างมาก เพราะสภาพของ
สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แบบเรียน ป้ายประกาศโฆษณา ป้ายจอตรรกประจําทาง ฯลฯ ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมาก จึงมีความ
จำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะในการอ่าน เพราะ

1. การอ่านช่วยในการติดต่อสื่อสาร มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกัน มีการ
ติดต่อซึ่งกันและกัน ซึ่งสังคมขยายตัวกว้าง ออกไปเพียงใดก็ยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นเพียงนั้น
โดยอาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับติดต่อสื่อสาร

2. การอ่านเป็นการปูพื้นฐานของการเรียนในชั้นสูงต่อไป และ
ปลูกฝังลักษณะนิสัยให้เด็กรักการอ่าน การอ่านเป็นทักษะที่เด็กจะต้องค่อย ๆ เรียนรู้ เมื่อเด็กมา
เข้าโรงเรียน พื้นฐานของเด็กเกี่ยวกับประสบการณ์เดิม การอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของ
ผู้ปกครอง การใช้ภาษาถิ่น เป็นจุดสำคัญที่ครูจะต้องศึกษาเพื่อปูพื้นฐานด้านความพร้อมในการอ่าน
เมื่อเด็กได้รับการฝึกความพร้อมในการอ่าน เด็กจะเกิดการเรียนรู้ และเกิดความพร้อมใน
การอ่านมากขึ้น ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานในการเรียนชั้นสูงต่อไป

3. การอ่านช่วยให้มีประสบการณ์กว้างขวาง คนที่อ่านมากย่อมได้ประสบการณ์มาก มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ รู้จักนำความรู้ไปปรับปรุงตนเอง และนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. การอ่านช่วยให้บุคคลที่พ้นวัยเรียนไปแล้ว เป็นผู้ที่มีความรู้ทันสมัย ไม่ล้าหลัง เพราะได้ผ่านการเตรียมความพร้อมในการอ่าน การฝึกทักษะในการอ่าน การใช้ห้องสมุด การอ่านป้ายประกาศ ฯลฯ มาแล้ว จะทำให้เขามีความสนใจติดตามการอ่านข่าวสาร ความเคลื่อนไหว และสามารถวิเคราะห์วิพากษ์ วิจารณ์ ในรายละเอียดของเหตุการณ์นั้นได้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 381 - 382) การสอนอ่านในปัจจุบันนั้น เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531 : 85) ได้อธิบายว่า มีเป้าหมายในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ในการจับใจความสำคัญของเรื่อง แปลความ ตีความ และขยายความของเรื่องได้ โดยมีกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์เดิมของตนให้มากที่สุด ในการตีความหมาย ผู้สอนจะเป็นผู้ช่วยในการจัดเนื้อหาและจัดประสบการณ์ในการอ่านแก่ผู้เรียน พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิควิธีในการอ่านที่จะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่าน สามารถอ่านและค้นคว้าด้วยตนเอง

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาการอ่าน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเสริมสร้างให้คนไทยใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อจะได้อยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข เกิดความมั่นคงในชาติ และเนื่องจากปัจจุบันมีเอกสารสิ่งพิมพ์ ค่อนข้างมาก จึงต้องใช้วิธีการอ่านที่รวดเร็ว และจับใจความสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ได้

3.4 การวัดผลและประเมินผล

ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการวัดผลและประเมินผลความรู้ความสามารถในการอ่านของเด็กตลอดเวลา เพราะ

1. จะช่วยให้ทราบถึงความสามารถในการอ่านของเด็กได้ถูกต้อง
2. จะช่วยให้เด็กสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้น เมื่อเด็กทราบความ

ก้าวหน้า จากการประเมินผลเป็นระยะ

3. จะช่วยให้ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถได้
4. จะช่วยให้ครูประเมินการสอนของตนเองได้ว่า ควรแก้ไข

ปรับปรุงอย่างไร

5. จะช่วยให้สามารถวินิจฉัย และทำนายผลเกี่ยวกับการเรียน

การสอนได้

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการประเมินผลการอ่าน คือ

1. เน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงการอ่าน
2. คำนึงถึงประสบการณ์และลักษณะของผู้เรียน
3. ประเมินผลการอ่านอย่างมีระบบ และผสมผสานกับการสอน
4. ประเมินผลการอ่านต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
5. ประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย
6. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการประเมิน

(สุโขทัยธรรมาธิราช. 2529 : 401 - 402) และต้องประเมินผลการอ่านให้สอดคล้องกับ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เครื่องมือการวัดผลและประเมินผลการอ่านมีทั้งข้อสอบ แบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ การให้ปฏิบัติจริง การสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดอันดับคุณภาพ

(สุโขทัยธรรมาธิราช. 2529 : 970) หรือจะใช้ข้อสอบแบบโคลซ (Cloze Test) ก็ได้

(เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. ม.ป.ป. : 23)

4. การเขียน

4.1 ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก การที่จะเขียนได้ดีเพียงใด นั้น ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของทักษะทางด้านการฟัง การพูด และการอ่านเป็นสำคัญ สุจริต เทียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2523 : 134) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียนคือการเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ ทานองคำขวัญ ร้อยแก้วสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ ก็ได้ ข้อเขียนต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของมันเอง ทั้งในด้านความคิด

และการใช้ภาษาเรียบเรียง เมื่อผู้เรียนสามารถเรียบเรียงความรู้ ความคิดของตนเองออกมาเป็นภาษาได้แล้ว ก็จะต้องเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ และสามารถใช้ภาษาเขียนได้อย่างถูกต้อง แฮร์ริส (พรพิมล ประสงค์พร. 2535 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1969 : 68 - 69) ได้กล่าวไว้ว่าการเขียน คือ ความสามารถในการรวบรวมทักษะหลาย ๆ อย่าง ของภาษาเข้าด้วยกัน ดังนั้นการเขียนจึงต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ

1. Content ได้แก่ เนื้อหา หรือประเด็นที่ผู้เขียนต้องการสื่อกับผู้อ่าน
2. Form ได้แก่ การวางรูปแบบ หรือการจัดระบบของเนื้อหา
3. Grammar ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาตามหลักไวยากรณ์ และโครงสร้างประโยค
4. Style ได้แก่ สลีลาในการใช้ภาษาของผู้เขียน การเลือกคำและสำนวนต่าง ๆ ของภาษาที่ใช้ในการเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดอรรถรส
5. Mechanics หมายถึง กลไกด้านอื่น ๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการเขียน เช่น การเขียนแบบสรุปความ ควรใช้ลักษณะอย่างไร ควรจะเลือกใช้ตัวอักษรในภาษาอย่างไร จะใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างไรจึงจะถูกต้อง และเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ของภาษานั้น

การเขียนเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความคิด ผู้เขียนจะต้องพยายามสื่อสารความคิดกับผู้อ่าน ในการเขียนที่ดี มีองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การเขียนสามารถสื่อความได้ชัดเจน ได้แก่ จุดหมายในการเขียน หลักการใช้คำโครงสร้างทางไวยากรณ์ การใช้ภาษาที่เหมาะสมและถูกต้องตามบริบท การลำดับความคิด เรียบเรียงเนื้อหาความได้สอดคล้องกัน จะทำให้ผู้อ่าน สามารถเข้าใจตรงตามความมุ่งหมายของผู้เขียน

จึงสรุปได้ว่า การเขียนเป็นสิ่งที่จำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งเพราะการเขียนเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางภาษา เป็นลายลักษณ์อักษรที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถในด้านความคิด ความรู้สึก จินตนาการและประสบการณ์ของผู้เขียนมาประกอบกัน สมควรที่จะได้รับการฝึกฝนอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นงานเขียนรูปแบบใดก็ตาม

4.2 ความสามารถในการเขียน

ลาโด (Lado. 1961 : 248) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียน คือ ความสามารถที่จะใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมาย สามารถเรียบเรียงข้อความจากลักษณะโครงสร้างภาษาที่ใช้ ใช้แบบฟอร์มของการเขียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย ของการเขียนนั้น ๆ ตลอดจนการใช้ด้วยคำสำนวนอย่างถูกต้อง สำหรับ แวลเลต์ (Valette. 1977 : 217) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียนเป็นความสามารถในการใช้คำศัพท์ การสะกดตัวและไวยากรณ์ โดยการเขียนอย่างเชี่ยวชาญในลีลาของการใช้ภาษา ส่วนเพ็คตี้ และคนอื่น ๆ (Patty and others. 1985 : 226) กล่าวว่า ความสามารถของการเขียน คือ ความสามารถในการแสดงออก ซึ่งความคิดที่ต้องการเชื่อมโยง จัดวางและพัฒนาการรายละเอียดต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยค เป็นข้อความสั้น ๆ และเป็นเรื่องราว

กล่าวโดยสรุป ความสามารถในการเขียน คือ ความสามารถในการใช้คำศัพท์ การสะกดคำ โครงสร้างไวยากรณ์ กลไกในการเขียน และส่วนต่าง ๆ ตลอดจนเรียบเรียงความคิดออกมา เป็นข้อความได้อย่างเหมาะสม

4.4 การวัดผลและประเมินผล

พฤติกรรมการเรียนรู้ ในด้านการเขียนส่วนใหญ่ เป็นพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เพราะการเขียน เป็นพฤติกรรมที่สามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมด้านการเขียนเป็นกระบวนการสังเคราะห์ของสมองเช่นเดียวกับการพูด เพราะผู้เรียนจะต้องนำความรู้ความสามารถหลายชนิดมาผสมผสานกัน เช่นจะต้องมีความรู้ในเรื่องคำ ต้องรู้จักคำมากพอ สามารถใช้คำได้ถูกต้องตรงความหมาย รู้จักนำคำมาประกอบเป็นประโยคได้เหมาะสม สามารถนำประโยคมาเรียบเรียงเป็นข้อความ รู้จักลำดับข้อความ จัดระเบียบความรู้ตามลำดับก่อนหลัง สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านรับรู้ ได้ตามที่ต้องการ ดังนั้นจึงสามารถวัดด้านการเขียนด้วยเครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย ซึ่งถือว่าเป็นการวัดพฤติกรรมทางอ้อมได้ด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเขียนนี้ทั้งการให้ปฏิบัติจริง การจัดอันดับคุณภาพ การสังเกต แบบสำรวจรายการ และข้อสอบ

(สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 984) ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบและแบบโคลซ (Cloze) ซึ่งเทย์เลอร์ (Taylor) คิดขึ้นโดยยึดหลักจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ (Gestalt) ซึ่งใช้ทฤษฎีที่เรียกว่า "Closure" คือ การเติมสิ่งที่ขาดไปให้สมบูรณ์การเติมได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์นั้น นอกจากจะเข้าใจความหมายของคำ ลักษณะแบบแผนของภาษาแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนต้องเข้าใจความหมายของข้อความและบริบททางภาษาคด้วย

การทดสอบทางภาษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (ม.ป.ป. : 1) ได้เขียนเกี่ยวกับการทดสอบทางภาษาว่า

การทดสอบทางภาษา หมายถึง การวัดความสามารถทางภาษา (Language Ability) ของผู้เรียนว่า เรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้เรียนตามหลักสูตรภาษาต่างประเทศ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรไปแล้ว (Oller. 1979 : 1 - 2) การทดสอบทางภาษาจะครอบคลุมการทดสอบองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนในวงกว้างและมีความละเอียดของการวัดผลที่หลากหลายมากกว่าการวัดผลทางการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้ เนื่องจากการทดสอบทางภาษาจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับหลักการทางต่าง ๆ เช่น จิตวิทยา ไวยากรณ์ภาษา ฯลฯ การทดสอบทางภาษาจึงต้องกระทำทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะรวมทั้งการทดสอบสมรรถภาพทางสมอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพร้อม บุคลิกภาพ ทัศนคติ หรือแม้แต่การประเมินผลในชั้นเรียน การค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางภาษาจะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะทำให้เกิดการสร้างแบบทดสอบทางภาษามีประสิทธิภาพได้

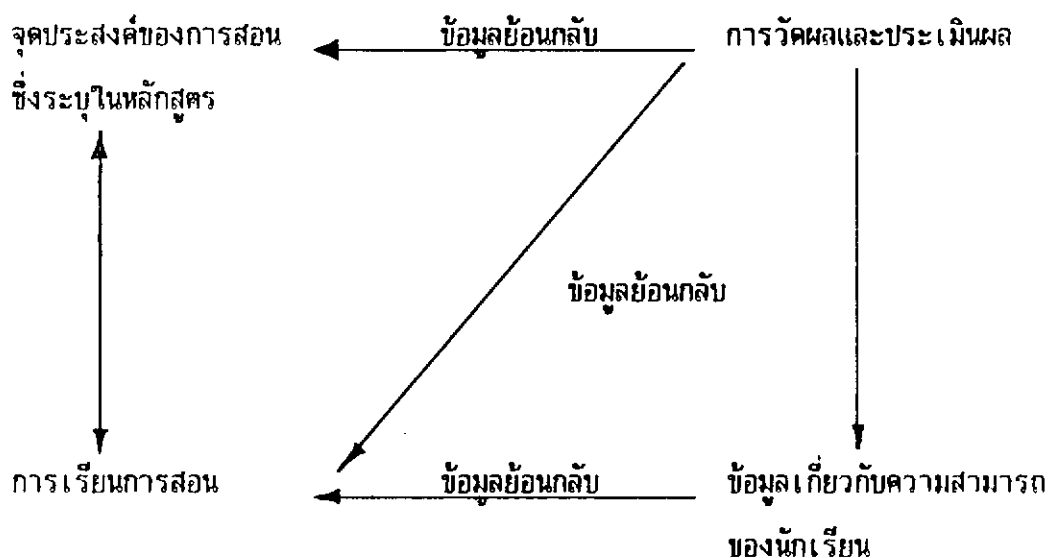
อลเลอร์ (Oller. 1979 : 3 - 5) ได้ให้ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลที่ควร จะทำการค้นคว้าจากงานวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบทางภาษาไว้โดยสรุปดังนี้ คือ

1. วิธีจำกัดขอบเขตของระดับความสามารถทางภาษา และคุณภาพของภาษา ต่างประเทศ หรือภาษาที่สองที่ใช้
2. ความก้าวหน้าของการเรียนภาษาที่แตกต่างจากชั้นเริ่มต้นเมื่อแรกเรียน พร้อมทั้ง การบอกระดับความสามารถทางภาษาในปัจจุบัน
3. ผลสัมฤทธิ์ของการใช้บทเรียน หรือเทคนิคการสอนที่ใช้อยู่

4. ความเหมาะสมของความรู้กับสภาพของสังคมในแต่ละระดับที่ผู้เรียนเรียนอยู่ พร้อมทั้งความสามารถในการนำไปประยุกต์

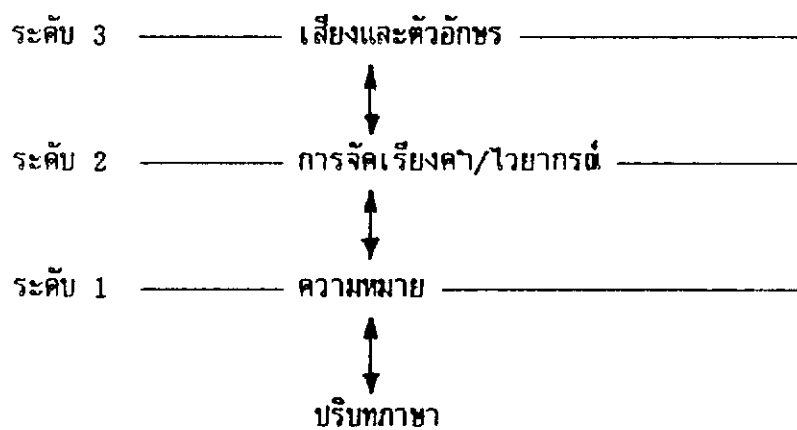
สมรรถภาพในการวัดและประเมินผลของผู้สอน จะหมายถึงความสามารถในการพิจารณา และวินิจฉัยความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งเกี่ยวเนื่องมาจากสมรรถภาพในด้าน ความรู้ และสมรรถภาพในด้านการสอนของผู้สอนเองด้วย เครื่องมือในการวัดและประเมินผล การเรียนที่ดีที่สุดก็คือ ข้อทดสอบหรือข้อสอบซึ่งจำเป็นต้องมีระบบในการสร้างเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง การเรียนการสอนซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้สอนได้ในขณะเดียวกัน

ภาพรวมของหลักทฤษฎีการสอนและการสอบ

ธรรมชาติของภาษา

ภาษาเป็นระบบอยู่ในตัว โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ทั้ง 3 ระดับนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกัน กล่าวคือ เมื่อเราใช้ภาษานั้น จะเป็น การสื่อความหมาย ตามบริบทภาษาอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการสื่อความหมายนั้น เราจะแสดงออกมาได้โดยการนำคำต่าง ๆ มาจัดเรียงเข้าด้วยกัน และในคำต่าง ๆ เหล่านั้นจะประกอบด้วย เสียงและตัวอักษร

จุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษา

โดยธรรมชาติของการสื่อสารของมนุษย์นั้น เราจะใช้ภาษาเพื่อสื่อความเข้าใจหรือสื่อความหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในแง่ของการเรียนการสอนภาษาก็มีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน คือ ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ ซึ่งเป็นการมุ่งให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ภาษา ในระดับที่ 1 ตามโครงสร้างของระบบภาษา แต่อย่างไรก็ตามถ้าเรากำหนดจุดประสงค์แตกต่างกันไป เราก็อาจจะฝึกนักเรียนแตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าจะเน้นเพียงการฝึกให้ออกเสียงได้ชัดเจน ก็คือการสอนภาษาระดับ 3 และถ้าจะเน้นการฝึกใช้คำและไวยากรณ์ ก็เป็นการสอนภาษาระดับ 2

การสร้างข้อสอบเพื่อการวัดผลทางภาษา

การสอนและการสอบจะต้องสัมพันธ์ สอดคล้องกันตลอดเวลา และทั้ง 2 สิ่งนี้จะต้องยึดถือตัวหลักสูตรเป็นหลักสำคัญ เพราะสิ่งต่าง ๆ ที่กำหนดในหลักสูตร เป็นเป้าหมายหลักสำคัญที่ต้องปฏิบัติให้ได้อย่างแท้จริง ในเมื่อหลักสูตรภาษากำหนดไว้ว่า ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ การสอนจึงต้องเน้นการฝึกให้นักเรียนใช้ภาษาในการสื่อความหมายในบริบทต่าง ๆ การสอบก็เช่นเดียวกัน ข้อสอบที่สร้างขึ้นจะต้องวัดความสามารถของนักเรียนในเรื่องของการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการวัดความสามารถในการใช้ภาษาโดยภาพรวม และมีความหมายอย่างแท้จริง

อลเลอร์ (Oller, 1979 : 50 - 52) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีไว้ 4 ประการด้วยกัน คือ

1. มีความเที่ยงตรง (Validity) ก่อนจะลงมือสร้างข้อทดสอบผู้สอนควรศึกษาเป้าหมายของหลักสูตร และวิชานั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร ระดับความสามารถของผู้เข้ารับการทดสอบควรอยู่ในระดับใด หลังจากได้ข้อมูลเหล่านั้นแล้วจึงสร้างคำถาม และสร้างแบบทดสอบให้เหมาะสมกับเป้าหมาย และระดับความสามารถซึ่งจะทำให้แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงได้
2. มีความเชื่อมั่น (Reliability) แบบทดสอบจะต้องมีความเชื่อมั่น หรือมีความคงเส้นคงวาของคำถาม และผลของการตอบควรจะใกล้เคียงกัน หรือมีผลของการสอบในแต่ละครั้งพอ ๆ กัน คำคำถามของข้อสอบจึงควรจะต้องมีความเที่ยงตรงควบคู่กันไปด้วย
3. มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติ (Practicality) การเตรียมการและการจัดการเกี่ยวกับให้คะแนน รวมทั้งการกำหนดค่าใช้จ่ายในการสร้างอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสร้างแบบทดสอบ เวลาที่ต้องใช้และผลที่คาดว่าจะได้รับ รวมทั้งการแปลผลของคะแนนจากแบบทดสอบเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาก่อนลงมือสร้างแบบทดสอบ แบบทดสอบจึงจะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติได้
4. มีคุณค่าทางการสอน (Instructional Value) ผู้สอนต้องคำนึงว่า แบบทดสอบที่จัดสร้างขึ้นนั้นเหมาะสมกับการเรียนการสอนแบบใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหมาะสมกับการทดสอบผู้เรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศหรือไม่ นอกจากนี้ควรคำนึงถึงผลของการทดสอบ ซึ่งจะบ่งบอกข้อบกพร่องของผู้เรียน และชี้แนะทางการปรับปรุงการสอนของผู้สอนได้อย่างไร เป็นต้น

อลเลอร์ (Oller, 1979 : 196 - 197) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า เกณฑ์ทางสถิติ เช่น การหาค่าระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบไม่ได้ช่วยให้แบบทดสอบทางภาษานั้น ๆ มีประสิทธิภาพ และตัดสินความเที่ยงตรงของภาษาได้ทุกด้าน การสร้างแบบทดสอบทางภาษาจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของภาษาอีกหลายประการ เพื่อวัดผลความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนจริง ๆ ได้

สรุปแล้วลักษณะของแบบทดสอบที่ดี ควรมีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น มีประสิทธิภาพในการนำไปปฏิบัติ และคุณค่าในการบ่งบอกข้อบกพร่อง และความสำเร็จในความสามารถของผู้เรียน เพื่อการปรับปรุงการเรียนของตน และให้ข้อมูลผู้สอนในการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

รูปแบบของแบบทดสอบ

ออลเลอร์ (Oller. 1979 : 36 - 70) ได้กล่าวถึงรูปแบบของแบบทดสอบ 3 ประการ ซึ่งมีความแตกต่างกันพอสรุปได้ดังนี้

1. แบบทดสอบชนิดจุดย่อย (Discrete Point Test) แบบทดสอบชนิดนี้จะวัดองค์ประกอบย่อยของภาษาในระดับภาษาจุลภาค (Micro-Language) ซึ่งหมายถึง หน่วยเสียง หน่วยคำ วากยสัมพันธ์ หรือทักษะต่าง ๆ ซึ่งแยกออกเป็น ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

การสร้างแบบทดสอบ จะสร้างโดยการแยกการวัดผลและประเมินผลภาษาในส่วนของความรู้ต่าง ๆ ทางภาษา หรือความสามารถในการใช้ภาษาในแต่ละทักษะ และแยกแบบทดสอบออกเป็นชุด ๆ หรือเป็นตอน ๆ ตามทักษะที่ต้องการวัด แบบทดสอบชนิดนี้ ได้แก่ แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ และแบบทดสอบชนิดจับคู่

2. แบบทดสอบชนิดรวม (Integrative Test) แบบทดสอบชนิดนี้จะตรงกันข้ามกับแบบทดสอบแบบจุดย่อย แบบทดสอบชนิดรวมจะวัดทักษะทางภาษาต่าง ๆ โดยรวมในแบบทดสอบฉบับเดียวกัน ไม่มีการวัดและประเมินผลความสามารถทางภาษาออกเป็นส่วน ๆ การวัดและประเมินผล จะวัดการใช้ภาษาในระดับมหภาค (Macro-Language) นั่นคือ วัดความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งจะรวมความสามารถทางด้านภาษา สังคม สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมด้วย แบบทดสอบดังกล่าว ได้แก่ การเขียนเรียงความ การเขียนตามคำบอก ฯลฯ

3. แบบทดสอบเชิงปฏิบัติ (Pragmatic Test) แบบทดสอบชนิดนี้จะวัดกระบวนการลำดับองค์ประกอบของภาษา ซึ่งจะทำให้เกิดปริบท หรือความแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติในการใช้ภาษา ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับปริบทของภาษาในด้านอื่น ๆ อีกด้วย แบบทดสอบชนิดนี้จะทดสอบทางด้านความรู้ความจำ (The Factive หรือ Cognitive Aspect) ซึ่งได้แก่ การใช้คำวลี ประโยค และข้อความต่อเนื่อง (Discourse) ในการให้ข้อมูล และทดสอบทางด้านอารมณ์ (The Emotive หรือ Affective Aspect) ซึ่งได้แก่ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งใช้การแสดงออกภายนอก ได้แก่ ท่าทาง น้ำเสียง และการเลือกถ้อยคำ

แบบทดสอบชนิดรวม (Integrative Test) อาจนำมาใช้ร่วมกับแบบทดสอบเชิงปฏิบัติได้ เนื่องจากเป็นแบบทดสอบที่วัดได้มากกว่า 1 ทักษะ หรือ 1 จุด ในการทดสอบแบบทดสอบชนิดรวม จะมีความคล้ายคลึงกับแบบทดสอบเชิงปฏิบัติในกรณีที่สามารถวัดทักษะทางภาษาโดยรวมได้ ต่างกันเพียงแบบทดสอบเชิงปฏิบัติ จะวัดความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้กับองค์ประกอบคำอื่น ๆ นอกเหนือจากคำด้วย เช่น อารมณ์ ความรู้สึกและท่าทาง การทดสอบแบบนี้จะวัดความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ในรูปแบบของการพัฒนามากกว่าจะวัดเป็นจุดย่อย หรือเป็นเรื่อง ๆ เช่น การทดสอบแบบจุดย่อย

แบบทดสอบเชิงปฏิบัติ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. การเขียนคำบอกประกอบกับแบบทดสอบชนิดโคลส (Combined Cloze and Dictation) แบบทดสอบชนิดนี้ จะให้ผู้สอบอ่านบทความที่มีข้อความบางส่วนถูกตัดออกไป และให้ฟังบทความที่สมบูรณ์ โดยให้ผู้สอบเติมคำลงในช่องว่างที่หายไป เหมือนกับการทำแบบทดสอบชนิดโคลส ซึ่งจะตัดคำออกเป็นช่วง ๆ ช่วงละ 7, 8, 9 หรือ 10 คำเป็นต้น การตัดคำออกเป็นช่วงจะเป็นกระบวนการทดสอบแบบโคลส แต่ถ้าตัดคำออกมากก็จะเป็นการเขียนตามคำบอกแบบทดสอบแบบนี้จะวัดความสามารถของผู้เรียนได้ทุกทักษะ รวมทั้งการตีความของภาษาโดยรวม เช่น ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนด้วย

2. การทดสอบด้วยกระบวนการโคลสแบบปากเปล่า (Oral Cloze Procedure) วิธีการทดสอบนี้ จะใช้การบันทึกบทความข้อความไว้แล้วปล่อยให้ว่างเป็นช่วง ๆ คล้ายแบบทดสอบแบบ Cloze ทั่วไป แต่ใช้การบันทึกเสียง เมื่อทดสอบจะเปิดให้ผู้สอบฟังหรือหยุดเทป หรือใช้การอ่านให้ฟัง แล้วให้ผู้สอบเดาคำที่หายไปโดยให้เวลาคิดพอสมควร จากนั้นผู้สอนจะบันทึกคำตอบที่ถูกต้องลงเทปเพื่อเฉลย และเปิดให้ผู้สอบฟังภายหลัง วิธีการนี้จะวัดทักษะทางภาษา โดยเฉพาะทักษะการฟัง การอ่าน และการพูดได้

3. การเขียนตามคำบอกประกอบเสียง (Dictation with interfering Noise) วิธีการทดสอบจะใช้การให้ผู้เรียนเขียนคำบอก ซึ่งมีการอัดเสียงข้อความหรือถ้อยคำจากเสียงที่ผู้เรียนอาจได้ยินในชีวิตประจำวันจริง ๆ เช่น การถกเถียงในเหตุการณ์บางอย่าง การสนทนาในห้องนั่งเล่นขณะโทรศัพท์ การประกาศข้อความต่าง ๆ ในท่าอากาศยาน ฯลฯ

เสียงต่าง ๆ จะต้องเป็นเสียงที่จะได้ยินในสถานการณ์ต่าง ๆ จริง เช่น เสียงซ่าของวิทยุ เสียงรถวิ่งบนถนน ฯลฯ

4. การทดสอบความเข้าใจจากการอ่านประโยค (Paraphrase Recognition)

ให้ผู้สอบอ่านประโยคหรือบทความ แล้วให้เลือกคำตอบซึ่งเป็นตัวเลือกแทนความคิดรวบยอดของบทความ คล้ายกับการเล่าเรื่องราวบทสนทนานั้นเกี่ยวกับอะไร หรือมีใจความสำคัญอย่างไรบ้าง รูปแบบการทดสอบจะคล้ายกับการตีความในการทดสอบความเข้าใจในการอ่าน แบบทดสอบแบบนี้จะเป็นการทดสอบแบบปากเปล่าหรือการเขียนก็ได้

ตัวอย่าง แบบทดสอบชนิดการตอบแบบปากเปล่า จาก Test of English as a Foreign Language

ผู้สอบจะได้ยินประโยค

ตัวเลือกในกระดานคำถาม

- ก. ข่ายส่งจดหมาย
- ข. ข่ายเปิดจดหมาย
- ค. ข่ายทำจดหมายหาย
- ง. ข่ายทำลายจดหมาย

5. การถามและการตอบ (Question Answering)

ให้ผู้เรียนฟังคำถามจากเทป และเลือกคำตอบจากกระดาษคำถาม ดังตัวอย่าง

เสียงผู้ชาย : สวัสดีมาลี นี่สมมุติจากที่ทำงาน วันนี้คุณเป็นดีขึ้นไหม

เสียงผู้หญิง : คะ คุณสม คีขึ้นกว่าวันก่อนมาก แต่ผมบอกว่า คงจะต้องนอนพักผ่อนอีกจนกว่าจะถึงวันจันทร์

เสียงที่สาม : แล้วตอนนี้ ปิ่นอยู่ไหนล่ะ

ตัวเลือกในกระดานคำถาม

- ก. อยู่ที่ทำงาน
- ข. กำลังเดินทางไปทำงาน
- ค. นอนอยู่ที่บ้าน
- ง. ไปพักผ่อนชายทะเล

วิธีการอื่นที่น่าสนใจ คือ การใช้ภาพ หรือการ์ตูนสี่ และให้ผู้สอบตอบสนองแสดงความสามารถทางภาษาจากภาพนั้น ๆ การทดสอบแบบนี้จะเป็นการทดสอบเชิงปฏิบัติได้ดีมาก เพราะคำถามจะมีความสัมพันธ์กับบริบทที่นอกเหนือภาษา อันได้แก่ อารมณ์ ความรู้สึก การใช้ท่าทางต่าง ๆ เป็นต้น

6. การสัมภาษณ์ปากเปล่า (Oral Interview)

การทดสอบแบบนี้ แบบทดสอบควรมีคำถามที่เฉพาะเจาะจง และมีความชัดเจนในการให้คะแนน การทดสอบอาจใช้รูปภาพ หรือสถานการณ์จริงได้ ผู้ทำการทดสอบจะต้องมีเกณฑ์การให้คะแนนที่แน่นอนและมีคุณภาพ โดยใช้แบบฟอร์มช่วยเพื่อให้การให้คะแนนยุติธรรม และน่าเชื่อถือได้

7. การเขียนเรียงความ (Composition or Essay Writing)

ในการเขียนเรียงความอาจให้ผู้เขียนเลือกหัวข้อเอง หรือมีการควบคุมการเขียนได้บ้าง คือ การให้เติมคำลงในช่องว่างในบทความ หรืออาจใช้วิธีให้ผู้สอบฟังข้อความโดยการฟังหรืออ่าน จากนั้นให้เขียนจากการระลึกข้อความสำคัญจากประโยคเหล่านั้น

นอกจากนี้ยังอาจให้ผู้สอบเขียนขยายความ (Dehydrated Sentence or Dehydrated Essay) ซึ่งการเขียนแบบนี้จะช่วยให้การเขียนเรียงความของผู้สอบทำได้ง่ายขึ้น การเรียงลำดับความจะเป็นไปได้ง่าย และการแต่งประโยคจะชัดเจนขึ้น

8. การเล่าเรื่อง (Narration)

การเล่าเรื่องเป็นวิธีการทดสอบอย่างหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน โดยให้พูดเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ตื่นเต้น ทำให้ผู้สอนใช้ภาษาได้เป็นจริงมากขึ้น และผู้ทดสอบสามารถวัดความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาได้มาก

9. การแปล (Translation)

แม้ว่าวิธีการแปลจะไม่ได้ได้รับความสนใจจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษามากนัก แต่ในบางกรณีการแปลจะสามารถทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาได้มาก โดยเฉพาะความเข้าใจการใช้ภาษาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การใช้ประโยค การใช้คำที่มีความหมายตรงกับเนื้อหาของบริบทต่าง ๆ เป็นต้น

แนวโน้มในการวัดและประเมินผลภาษาในปัจจุบัน

เนื่องจากหลักสูตรวิชาภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษของประเทศไทยในปัจจุบัน เน้นการสอนเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาในการฟัง พูด อ่าน เขียน และความเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา หรือภาษาเป้าหมายที่เรียน แนวโน้มในการวัดและประเมินผลจึงเน้นการทดสอบการใช้ภาษา (Language Use) ในบริบทต่าง ๆ ของผู้เรียนมากกว่าความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา หรือการศึกษาภาษา (Language Usage หรือ Language Study) ซึ่งเป็นภาคทฤษฎีการทดสอบว่า ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อสารได้จริง มีความถูกต้องมากน้อยเพียงใดเป็นเรื่องสำคัญ วิธีการทดสอบความสามารถในการสื่อสารควรใช้การทดสอบทั้งแบบภาษาจุลภาค และภาษามหภาค ให้เหมาะสมตามแต่ละจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่ต้องการในการทดสอบควรจัดสภาพของการทดสอบให้ผู้สอบมีโอกาสดemonstrate ความสามารถในการสื่อสารความหมายภาษาที่ต้องการสื่อสารจริง ๆ การทดสอบไม่จำเป็นต้องเป็นทางการ การทดสอบแบบอิงเกณฑ์จะช่วยให้สามารถประเมินผลความก้าวหน้าได้มากกว่าการทดสอบแบบอิงกลุ่ม พร้อมทั้งช่วยการสอนซ่อมเสริมจากการพิจารณาข้อบกพร่องของผู้เรียนจากการทดสอบด้วย รูปแบบของแบบทดสอบ ควรเป็นแบบทดสอบเชิงปฏิบัติ (Pragmatic Test) ดังที่ John Oller (1979) เสนอแนะไว้เพราะจะสามารถวัดความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันได้มาก เช่น ความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ การใช้คำ ซึ่งเป็นความสามารถในระดับภาษาจุลภาค (Micro-Language) ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic Competence) ความสามารถในการด้านความสัมพันธ์ของข้อความต่อเนื่อง (Discourse Competence) และความสามารถในการสื่อความหมายทั้งที่ใช้วาจา (Verbal) และไม่ใช้วาจา เช่น การใช้ท่าทาง หรือกิริยาประกอบในการสื่อสาร การเน้นข้อความบางแห่ง ที่ต้องการด้วยน้ำเสียง เป็นต้น

การประเมินผลจากการสอน ผู้สอนต้องพิจารณาว่า

1. ผู้เรียนสามารถแสดงสมรรถภาพดังที่ได้รับระบุไว้ในจุดประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่
2. จะต้องจัดกิจกรรมซ่อมเสริมให้ผู้เรียนหรือไม่ ถ้ามีการจัดกิจกรรมควรจัดอย่างไร
3. วิธีการสอนควรได้รับการปรับปรุงอย่างไรต่อไป

ตัวอย่างการสร้างแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการในการทดสอบทักษะทางภาษา

ข้อทดสอบเชิงปฏิบัติที่เกี่ยวกับกิจกรรมการฟัง ข้อทดสอบชนิดนี้ ได้แก่ การเขียน

ตามคำบอก

ข้อทดสอบชนิดเขียนตามคำบอกที่ถือว่าเป็นข้อทดสอบเชิงปฏิบัติการ จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญ

2 ประการ ดังนี้

1. แบบทดสอบนั้นจะต้องเป็นไปตามลำดับของการใช้ภาษาโดยใช้อำนาจประกอบของภาษาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. แบบทดสอบนั้น จะต้องทำให้ผู้สอบสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหน่วยย่อย ๆ ของภาษาซึ่งเป็นข้อความที่ต้องการสื่อสารได้แบบทดสอบที่เขียนตามคำบอกมีหลายชนิด เช่น การเขียนตามคำบอกแบบมาตรฐาน (Standard Dictation) การเขียนตามคำบอกบางส่วน (Partial Dictation) การเขียนตามคำบอกพร้อมกับการเขียนเรียงความ (Dictation/Composition) และการเลียนแบบสิ่งที่ได้รับฟัง (Elicited Imitation)

แบบทดสอบดังกล่าว จะวัดความสามารถในการใช้ภาษาของผู้สอบได้มาก เพราะผู้สอบต้องแสดงความสามารถในการเข้าใจภาษาในข้อความต่อเนื่อง (Discourse) ทุกตอนจึงจะสามารถเขียนตามคำบอกได้ ซึ่งจะดีกว่าข้อสอบแบบเลือกตอบ

ขั้นตอนในการเตรียมข้อทดสอบชนิดเขียนตามคำบอก

1. การเลือกข้อความและลำดับขั้นตอนในการเตรียมทำข้อทดสอบ ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการทดสอบ

2. เลือกชนิดของข้อทดสอบให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการทดสอบ

3. กำหนดเนื้อหาต่าง ๆ ที่จะออกข้อสอบ

4. กำหนดเวลาที่ใช้ในการทดสอบ การตรวจให้คะแนนและการกำหนดวิธีแปล

ความหมายของคะแนนที่ได้จากการทดสอบ

ขั้นตอนในการดำเนินการสอบการเขียนตามคำบอกแบบมาตรฐาน

ขั้นที่ 1 ผู้สอนอ่านข้อความทั้งหมดด้วยความเร็วปกติ ผู้สอบจะตั้งใจฟังและพยายามทำความเข้าใจเนื้อเรื่องในข้อความนั้นให้มากที่สุด

ขั้นที่ 2 ผู้สอนอ่านข้อความครั้งที่ 2 ซึ่งการอ่านครั้งนี้ผู้สอนจะอ่านวลี หรือประโยคช้า ๆ และมีการหยุดพักเป็นช่วง ๆ จะมีการแบ่งวรรคตอนตามความยาวของวลีและประโยคที่เหมาะสม ถ้ามีเครื่องหมายวรรคตอน ผู้สอนก็จะอ่านออกเสียงด้วย ในขั้นนี้ผู้สอบจะฟัง เขียนวลี และประโยคที่ได้ยิน

ขั้นที่ 3 ในขั้นนี้ ผู้สอนอ่านข้อความทั้งหมดด้วยความเร็วปกติอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้สอบได้ตรวจทานสิ่งที่เขียนไว้ และเติมส่วนที่ขาดตกบกพร่องให้สมบูรณ์

การแบ่งวรรคตอนในประโยค ควรแบ่งระหว่างคำที่สามารถแยกจากกันได้โดยไม่ทำให้เกิดความหมาย ไม่ควรแบ่งระหว่างคำที่มีความหมายต่อเนื่องกัน

ตัวอย่างการเขียนตามคำบอกแบบมาตรฐาน (Standard Dictation) และการแบ่งวรรคตอน

เช้าวันหนึ่ง/นักเรียนบอกครูว่า/"ผมฝันเห็นเจ้าจ้อ/สร้างบ้านสีขาว/บนต้นไม้/
บ้านของเจ้าจ้อ/สวยงามอยู่/เจ้าจ้อได้/บนต้นไม้ผู้ ๆ /หน้าถ้า/แล้วตกลงมากระแทก//
เพื่อนของมัน/วิ่งมาช่วย//เจ้าจ้อคือ/ยักษ์ขาว//แล้วพูดว่า/"ขอบใจ/เพื่อนรัก"//
แล้วผมก็ตกใจตื่น"//

ตัวอย่าง การเขียนตามคำบอกบางส่วน (Partial Dictation)

โจฮันสัน (Johanson. 1973) เสนอแนะวิธีการเลือกเนื้อเรื่องเพื่อเขียนตามคำบอก 2 วิธี คือ การบันทึกเสียงข้อความหรือประโยคที่เป็นธรรมชาติ เช่น จากบทสนทนา รายการวิทยุ การบรรยายการสอน หรือการคิดเนื้อเรื่องขึ้นมาแล้วบันทึกเทปไว้ อาจเป็นบทร้อยแก้ว ร้อยกรอง หรือข้อความต่าง ๆ จากนั้นพิมพ์ข้อความนั้น ๆ เป็นข้อทดสอบโดยเว้นช่วงของวลีหรือประโยค บางตอนที่ต้องการออกไปให้ผู้เรียนเขียนเติม จากการฟังข้อความที่สมบูรณ์ในเทป

ผู้เรียนจะฟังเพลงที่มีเสียงสมบูรณ์ของข้อความที่ผู้สอนแจกให้ ผู้เรียนต้องเขียนเติมในช่องว่างที่เว้นไว้ให้สมบูรณ์ วิธีการนี้อาจใช้เป็นบทเพลง โคลง กลอน ก็ได้

ตัวอย่าง บ้านหลังนั้นปลูกอยู่ริมชายป่า ภายใต้มันมีอันร่ม (รื่น) ไม้ดอกออกดอกบานสะพรั่ง (ส่ง) กลิ่นหอมคลอบอบวล

ดวงอาทิตย์ (คล้อย) ตาลง หม่นหม่นก็เริ่ม (บิน) กลับสู่รัง ชายวัยกลาง (คน) (ในวงเล็บ คือ เสียงที่ผู้สอนอ่านหรือให้ผู้เรียนฟัง แต่ผู้เรียนจะต้องเขียนเติมในแบบทดสอบของตน ในแบบทดสอบจะเว้นคำที่อยู่ในวงเล็บนั้น)

ตัวอย่าง การเขียนตามคำบอกแบบเลียนแบบสิ่งที่ได้รับฟัง

วิธีการนี้ให้ผู้สอบพูดหรือเลียนแบบเสียงที่ได้ยินซ้ำ การทดสอบอาจใช้เครื่องบันทึกเทป 2 เครื่อง เครื่องหนึ่งเปิดให้ผู้สอบฟัง อีกเครื่องหนึ่งใช้บันทึกเสียงที่ผู้สอบพูดซ้ำหรือเล่าซ้ำ เรื่องที่ใช้ทดสอบอาจเป็นนิทานสั้น ๆ หรือข้อความสั้น ๆ

วิธีการตรวจให้คะแนน

วิธีการตรวจให้คะแนนการเขียนตามคำบอก อาจใช้ได้ 2 วิธี คือ

1. วิธีให้คะแนนตามเนื้อหา ผู้สอนจะตัดสินคะแนนของคำทุกคำที่มีในเนื้อเรื่อง เกณฑ์การให้คะแนนขึ้นอยู่กับจำนวนคำในเนื้อเรื่อง เช่น อาจตัด 1 คะแนน หรือ 1/2 คะแนน ของคำแต่ละคำ เป็นต้น คำว่าเฉพาะจะคะแนนรวมและเฉลี่ยค่าคะแนนจากจำนวนคำทั้งหมดที่มีในเนื้อเรื่อง
2. วิธีให้คะแนนโดยอนุโลม ผู้สอนอาจอนุโลมการตรวจให้คะแนนบางอย่าง เช่น คำที่สะกดผิด แต่มีการออกเสียงที่คล้ายคลึง เช่น การ กาล กานต์ กาตุจน์ กาฬ หัน หันธุ์ พรรณ ภัณฑ์ ขัน ขันธุ์ บรรค เป็นต้น

ข้อทดสอบเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับกิจกรรมการพูด

การทดสอบเกี่ยวกับการพูด จำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการที่ผู้พูดแสดงความสามารถในการใช้ภาษาพูด เพื่อสื่อความหมายต่อคู่สนทนา แบบทดสอบเพื่อวัดผลการพูดของผู้เรียนมีดังนี้

1. แบบทดสอบที่ใช้ภาพเพื่อการเรียงประโยคของผู้พูด

การให้ผู้สอบดูภาพ ภาพจะกระตุ้นให้ผู้สอบมีเรื่องมีความคิดที่จะพูดออกมาได้ง่ายขึ้น และสร้างความน่าสนใจให้กับผู้สอบได้ การให้คะแนนจะพิจารณาจากความเป็นไปได้ของภาพที่ผู้สอบดูและคำนึงถึงการสื่อความหมายจากการพูดของผู้สอบเป็นหลัก ผู้สอนอาจไม่คำนึงถึงการใช้ไวยากรณ์ที่บกพร่องไป หรือพิจารณาเพียงรูปแบบของภาษาเท่านั้น

2. การใช้แบบทดสอบแบบสัมภาษณ์

เช่น The Ilyin Interview และ The Upshur Oral Communication Test ออลเลอร์ (Oller, 1979 : 314 - 319)

แบบทดสอบแบบสัมภาษณ์ จะใช้ภาพเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้สอบตอบคำถามของผู้ทำการทดสอบ คำถามของผู้ทดสอบจะสร้างตามภาพ เช่น ภาพสรุปกิจกรรมในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต การกำหนดเวลาตายตัวของการทดสอบจะช่วยให้การแก้ปัญหาการใช้ภาษา ซึ่งใช้เวลานานเกินไปของผู้สอบแต่ละคนได้ เช่น การอธิบายภาพ ๑ หนึ่งมากเกินไป เป็นต้น เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ควรใช้หลักคำตอบจากคำถามแต่ละข้อที่สามารถสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจได้

แบบทดสอบการพูดโดยใช้การสัมภาษณ์อีกแบบหนึ่งที่เป็นที่นิยม คือ The Foreign Service Institute Oral Interview (FSI) ข้อทดสอบนี้ใช้กันแพร่หลายทั่วไปในการทดสอบจะมีผู้สัมภาษณ์ 2 คน พร้อมทั้งมีการบันทึกเพื่อการตรวจคำตอบหรือการสนทนา จุดประสงค์หลักของแบบทดสอบชนิดนี้ มีอยู่ด้วยกัน 5 ข้อ ตามลำดับความยากง่าย คือ

1. ผู้สอบสามารถใช้ภาษาพื้นฐานทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวันได้
 2. ผู้สอบสามารถใช้ภาษาที่ใช้กันอยู่ในสังคมได้
 3. ผู้สอบสามารถพูดภาษาได้ถูกต้องตามโครงสร้างและใช้คำศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 4. ผู้สอบสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องตรงกับความต้องการทางอาชีพ
 5. ผู้สอบสามารถพูดได้อย่างคล่องแคล่วเทียบเท่าเจ้าของภาษาที่มีการศึกษา
- การสัมภาษณ์จะใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที ในกรณีที่ผู้สอบไม่สามารถดำเนินการสนทนาได้ก็จะใช้เวลาอย่างน้อย 15 นาที

หลักเกณฑ์ในการให้คะแนน จะให้คะแนนโดยการให้น้ำหนักคะแนนเป็นระดับ ตั้งแต่ระดับที่ 1 - 6 ตามลำดับ จากนั้นจึงจะแปลงเป็นคะแนนอีกครั้ง เกณฑ์ในการพิจารณาให้ค่าน้ำหนักคะแนนมีดังนี้

1. การออกเสียง (Accent) ให้คะแนนเป็น 6 ระดับ ตามความสามารถ ตั้งแต่ระดับ 1 (ได้น้ำหนักคะแนนน้อยที่สุด) คือ ออกเสียงแล้วไม่เป็นที่เข้าใจ จนถึงระดับ 6 (ได้น้ำหนักคะแนนมาก) คือ ออกเสียงได้ใกล้เคียงเจ้าของภาษามากที่สุด
2. ไวยากรณ์ (Grammar) ให้คะแนนเป็น 6 ระดับ ตามความสามารถ ตั้งแต่ระดับ 1 คือ ใช้ไวยากรณ์ไม่ถูกต้องเลย จนถึงระดับ 6 ซึ่งได้คะแนนมากที่สุด คือ มีข้อผิดพลาดไม่เกิน 2 ที่ ตลอดการสัมภาษณ์
3. คำศัพท์ (Vocabulary) ให้คะแนนเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่ 1 คือ ใช้คำศัพท์ไม่มากพอในสถานการณ์ปกติ จนกระทั่งถึงระดับ 6 หมายถึง ผู้สอบมีความรู้ในด้านคำศัพท์ถูกต้อง และกว้างขวางเทียบเท่าเจ้าของภาษาที่มีการศึกษา
4. ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) ให้คะแนนเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่ 1 คือ การพูดที่มีการหยุดแยกคำ ทำให้การสนทนาดำเนินไปไม่ประสบความสำเร็จ จนกระทั่งถึงระดับที่ 6 ซึ่งหมายถึง พูดได้อย่างคล่องแคล่วเทียบเท่าเจ้าของภาษา
5. ความเข้าใจ (Comprehension) ให้คะแนนเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่ 1 คือ เข้าใจได้เพียงเล็กน้อยในสถานการณ์ที่ธรรมดาที่สุด จนกระทั่งถึงระดับที่ 6 คือ เข้าใจเรื่องทุกอย่างได้ดีเทียบเท่าเจ้าของภาษา

ตารางสำหรับให้ค่าระดับคะแนน มีดังนี้

ระดับความคล่องแคล่ว	1	2	3	4	5	6	รวม
การออกเสียง	0	1	2	2	3	4	
ไวยากรณ์	6	12	18	24	30	36	
คำศัพท์	4	8	12	16	20	24	
ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา	2	4	6	8	10	12	
ความเข้าใจ	4	8	12	15	19	23	

เกณฑ์ของค่าคะแนนจะเป็นไปตามระดับต่าง ๆ ตามตาราง เช่น การออกเสียง ถ้าผู้ให้คะแนนให้ระดับ 6 แสดงว่าได้คะแนน 4 คะแนน การใช้คำศัพท์ ถ้าผู้ให้คะแนนให้ระดับ 4 แสดงว่าได้คะแนน 16 คะแนน เป็นต้น

จากค่าคะแนนที่ได้ จะมีตารางแปลงคะแนนเป็นระดับของการสอบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแปลงค่าระดับคะแนนเป็นระดับของการสอบ

คะแนนรวมทั้งหมดจากตารางลงน้ำหนักคะแนน	ระดับของ FSI
16 - 25	0+
26 - 32	1
33 - 42	1+
43 - 52	2
53 - 62	2+
63 - 72	3
73 - 82	3+
83 - 92	4
93 - 99	4+

ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินผลการสัมภาษณ์ ควรพูดภาษาเป้าหมายได้อย่างคล่องแคล่ว และแยกเกณฑ์ในแต่ละระดับเพื่อการตัดสินใจให้ชัดเจน ก่อนการให้คำแนะนำกับของระดับหรือคะแนนนั้น ๆ

3. การอ่านออกเสียง (Reading Aloud) การออกเสียงอาจจะใช้เพื่อวัดความสามารถในการพูด หรือความคล่องในการอ่านได้ วิธีการทดสอบทำได้ง่าย ๆ โดยการบันทึกเทปการอ่านออกเสียงของผู้สอบ ตั้งแต่คำแรกจนถึงคำสุดท้าย แล้วคำนวณหาเวลาในการอ่านตลอดจนความถูกต้องในการอ่านด้วย การให้คะแนนความถูกต้องจะให้แบบคำต่อคำ ทั้งนี้ต้องออกเสียงได้ถูกต้องทุกคำ แล้วบันทึกคะแนนกับเวลา ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบระหว่างผู้อ่านที่เป็นเจ้าของภาษากับผู้อ่านที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา การให้คะแนนอีกวิธีหนึ่งจะใช้วิธีเดียวกันกับการประเมินผลในการสัมภาษณ์ (แบบ FSI)

การทดสอบจากการอ่านออกเสียงนี้ จะมีหลักการจากการที่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศที่พูดไม่คล่อง จะไม่สามารถอ่านเรื่องที่มีเนื้อหายากขึ้นได้ ผู้ที่พูดไม่คล่องจะสามารถพูดได้คล่องขึ้น ถ้าได้รู้เนื้อหาที่พูด นอกจากนี้ผู้ไม่ใช่เจ้าของภาษาจะไม่รู้ภาษานั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะอ่านข้อความได้คล่อง แต่อาจไม่เข้าใจข้อความที่อ่าน การทดสอบนี้จึงเป็นการทดสอบลำดับขั้นตอนทางภาษาอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของแบบทดสอบเชิงปฏิบัติ

4. การเล่าเรื่อง (Narrative Tasks) การเล่าเรื่องจะเป็นวิธีการทดสอบอย่างหนึ่งที่สามารถวัดความสามารถในการพูดของผู้สอบได้ ใช้วิธีการทดสอบและการให้คะแนนจะคล้ายคลึงกันกับการอ่านออกเสียง หลักการให้คะแนนจะเน้นประสิทธิภาพของการใช้ภาษาในการสื่อสาร

5. วิธีการโคลซแบบปากเปล่า (Oral Cloze Procedure) วิธีการโคลซแบบนี้จะใช้วิธีการแบบเดียวกับการเขียนตามคำบอกโดยเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมก่อนและใช้เฉพาะข้อความสั้น ๆ ซึ่งต้องตัดแปลงเป็นรูปแบบของการพูด จากนั้นเว้นช่องว่างให้ผู้สอบเดาคำที่จะเติมลงในช่องว่าง บางครั้งอาจให้เดาจากวลีหรือกลุ่มคำที่มีความหมายได้ วิธีการนี้จะวัดความสามารถในการเข้าใจการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้คะแนนสามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ

1. ให้คะแนนคำตอบที่เห็นว่าเหมาะสม
2. ให้คะแนนคำตอบที่เหมาะสมกับบริบทโดยพิจารณาเนื้อเรื่อง และความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในบริบท

แบบทดสอบเชิงปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการอ่าน

แบบทดสอบที่วัดความสามารถในการอ่านและเขียนได้ดี คือ แบบทดสอบแบบโคลซ (Cloze Test) หลักการของแบบทดสอบแบบโคลซนี้จะได้หลักการมาจาก Gestalt นักจิตวิทยาผู้มีชื่อเสียง วิธีการทดสอบแบบนี้ จะตัดคำของเนื้อหาออกเป็นช่วง ๆ เพื่อให้ผู้สอบเขียนเติม การทดสอบแบบนี้ผู้สอบจะต้องเชื่อมโยงความหมายในการตีความ จากประโยคต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้สอบจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้องภายในประโยคด้วย การทดสอบแบบนี้จะวัดความสามารถในการใช้ภาษาของผู้สอบได้ทั้งในระดับภาษาจุลภาคและมหภาค

วิธีการสร้างและการใช้แบบทดสอบโคลซ

1. การเลือกเนื้อหา แบบทดสอบโคลซสามารถใช้ได้กับเนื้อหาทุกประเภท วิธีการเลือกเนื้อหาควรใช้วิธีสุ่มแบบเป็นสัดส่วน โดยให้สัดส่วนนั้นเป็นตัวแทนของเนื้อหาทั้งหมดได้ เทคนิคการสุ่มเนื้อหาที่เชื่อได้ว่าจะสามารถเป็นตัวแทนของเนื้อหาทั้งหมด มีดังต่อไปนี้

1.1 ถ้าหนังสือเรียนมีความยาวมาก อาจใช้วิธีทางคณิตศาสตร์ คือ การแบ่งออกเป็นช่วง ๆ เสียก่อนแล้วจึงสุ่มช่วงของเนื้อหาตอนนั้น ๆ

1.2 ถ้าหนังสือเรียนหรือเนื้อหาแบ่งออกเป็นบท ก็ใช้วิธีสุ่มแต่ละบทในสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน

การเลือกเนื้อหาควรคำนึงระดับของผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ควรเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรูสึกหรืออารมณ์ของผู้เรียน ซึ่งอาจจะเกี่ยวกับความขัดแย้ง หรือความรู้สึกไม่เห็นด้วย เช่น เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการขัดแย้งทางศาสนา หรือความขัดแย้งทางการเมือง

ควรเลือกเนื้อหาที่มีขนาดความยาวพอเหมาะ คือ ความยาวของคำในแต่ละช่วง รวมทั้งเรื่องมีคำที่ละไว้ประมาณ 50 คำ

2. การละคำในแบบทดสอบโคลง การละคำควรละคำทุก ๆ ช่วงคำที่เท่า ๆ กัน ความยาวของแต่ละเนื้อหาคือเป็นเกณฑ์ในการตัดสินตำแหน่งของคำที่ละ เช่น ถ้าเนื้อหามีความยาว 250 คำ จำนวนของคำที่ละในแบบทดสอบแต่ละชุด คือ 50 คำ ดังนั้นจะต้องละทุก ๆ คำที่ 5 ถ้าเนื้อหามีความยาวประมาณ 350 คำ ก็ควรจะละทุก ๆ คำที่ 7 เป็นต้น

การทำแบบทดสอบโคลง ควรเลือกข้อความที่สามารถครอบคลุมเนื้อเรื่องทั้งหมดได้ ข้อความที่มีการเว้นคำหรือละประโยคมากเกินไปก็ไม่ถือว่าเป็นแบบทดสอบที่ดี ผู้สอบจะต้องอ่านข้อความจนจบเรื่องและทำความเข้าใจว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จากนั้นจึงพยายามหาคำมาเติมให้ถูกต้อง

คำสั่งที่ใช้ควรเป็นภาษาง่าย ๆ สำหรับผู้เรียนชั้นต้น ๆ ผู้สอนอาจอธิบายปากเปล่าและเขียนตัวอย่างบนกระดานด้วยได้ การกำหนดเวลาเป็นเรื่องสำคัญด้วย ผู้เรียนที่อ่อนที่สุดควรให้เวลาคิดได้ 50 ข้อ ต่อเวลา 50 นาที ถ้าแบบทดสอบอยู่ในระดับง่ายก็อาจให้เวลาน้อยลงได้

วิธีการให้คะแนน

วิธีการให้คะแนนอาจใช้ได้ 2 วิธี คือ

1. วิธีให้คะแนนตามคำที่ถูกต้องกับต้นฉบับหรือให้คะแนนตายตัว เช่น

เขาพบบอลย์นอยูริม บัว บ่อมจึงชวนบอล

คำที่ถูกต้องตามต้นฉบับคือ สระ บางครั้งผู้สอบอาจตอบคำที่มีความหมายได้ดีและเหมาะสม เช่น คู บึง บ่อ ฯลฯ คำเหล่านี้จะถือว่าผิดก็ไม่สมควรนัก ผู้สอนจึงควรพิจารณาว่าคำใดที่อาจเป็นคำตอบที่ถูกต้องเสียก่อนในการทำเฉลย และอนุโลมให้คะแนนได้ ตามคำต่าง ๆ ที่คาดคะเนไว้ในเฉลย

2. วิธีให้คะแนนแบบอนุโลมคำตอบ วิธีการให้คะแนนแบบอนุโลมคำตอบ จะพิจารณาความเหมาะสมของคำกับบริบทเป็นสำคัญ ซึ่งบางครั้งอาจขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้ตรวจ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องด้วย

แบบทดสอบเชิงปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเขียน

การทดสอบการเขียนในปัจจุบัน ไม่มีกระบวนการที่น่าเชื่อถือในการวัดและประเมินผลนัก การเขียนจะต้องสามารถประเมินได้จากการที่ผู้เขียนมีความประสงค์จะสื่อสารเป็นตัวอักษรให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ความสมบูรณ์ของการเขียนจะมีส่วนสำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ การเขียนในแต่ละประโยคจะต้องมีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน และต้องสามารถให้ข้อมูลเป็นลำดับต่อเนื่องกัน การทดสอบการเขียนที่สามารถวัดผลความสามารถในการเขียนของผู้สอบได้คือ การเขียนเรียงความ แต่จุดอ่อนของแบบทดสอบชนิดนี้ คือ การตรวจและให้คะแนน ออลเลอร์ (Oller, 1979 : 385 - 390) ได้เสนอวิธีการตรวจและให้คะแนนโดยใช้สูตรดังนี้ คือ

$$\text{คะแนน} = \frac{\text{จำนวนคำที่นักเรียนทำได้ถูกต้อง} - \text{จำนวนคำที่ผิด}}{\text{จำนวนคำที่เขียนใหม่}}$$

การตรวจให้คะแนนที่จะมีความเชื่อมั่นได้ ควรให้ผู้ตรวจอย่างน้อย 2 คน โดยอาจจะตั้งเกณฑ์การให้คะแนนให้ตรงกัน และหาค่าเฉลี่ยจะใช้คำนวณหาความเชื่อมั่นของคะแนนโดยใช้สูตรการหาค่าสหสัมพันธ์ Pearson Moment Product Correlation Coefficient

โดยสรุปแล้ว การสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมในการวัดและประเมินผลความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียน จำเป็นต้องพิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้ ในการเรียนการสอนแต่ละคาบเรียนเป็นสำคัญด้วย จึงจะทำให้การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ปลายทางที่ต้องการในหลักสูตร

การวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ควรจะจัดให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอนด้วย เช่น การสอนเพื่อการสื่อสารจะเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสนำภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์มากที่สุดในการเรียน การวัดผลก็ควรใช้วิธีการออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับทักษะที่ผู้เรียนต้องฝึกการใช้ภาษา เช่น แบบทดสอบเชิงปฏิบัติในกิจกรรมการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังที่ยกตัวอย่างมาแล้ว ผู้เรียนจะรู้สึกสบายใจและไม่หวาดระแวงกับการทดสอบมากจนเกินไป และได้ใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ การทดสอบอย่างเป็นทางการ เช่น การใช้แบบทดสอบแบบตัวเลือกอาจเป็นประโยชน์ในกรณีที่ต้องการวัดความสามารถทางภาษาของผู้เรียนในลักษณะแยกเป็นจุดย่อย หรือครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดอย่าง

กว้าง ๆ ได้ การทดสอบและการสอนควรกระทำควบคู่กันไปอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนทราบข้อบกพร่องในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ง่าย และจะช่วยให้ผู้สอนจัดการสอนซ่อมเสริมได้ง่ายและตรงจุดที่ผู้เรียนต้องการอีกด้วย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย

ด้านการฟัง

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข (2525 : 57) ได้ศึกษารูปแบบการเล่านิทานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง และความคงทนในการจำวิชาภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแจ่มจันทร์ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน พบว่า การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบมีผลทำให้คะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนสูงกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว และยังพบว่าการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบมีผลทำให้คะแนนความคงทนในการจำของนักเรียนสูงกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

สุจิตรา ศรีนวล (2526 : 38) ได้สร้างแบบฝึกทักษะการฟังภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเกษมสุริยัมมาจ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนทักษะการฟังวิชาภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในด้านทักษะการฟังสูงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ นที นิยม (2527 : 46 - 47) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพญาไท กรุงเทพมหานคร และงานวิจัยของ มะลิ มกรามณี (2529 : 45) ที่ได้สร้างแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แบบฝึกประกอบทำให้นักเรียนมีทักษะการฟังสูงขึ้น

พจนีย์ วิริยสุนทรภาพร (2530 : 43 - 47) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียง และจากการอ่านของครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 54 คน พบว่า ในด้านความเข้าใจใน

การฟังนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียงและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้แบบฝึกจากการอ่านของครูไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านพัฒนาการทางการฟังนั้นนักเรียนที่ได้รับการฝึกฟังด้วยแบบฝึกจากแถบบันทึกเสียง และนักเรียนที่ได้รับการฝึกฟังด้วยแบบฝึกจากการอ่านของครูจะมีความเข้าใจในการฟังสูงขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของ ไตรเทพ ให่ไก่ (2533 : 66 - 68) ที่ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาไทย และความสนใจในวิธีสอนฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 80 คน พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียง และนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังจากการอ่านของครู มีความเข้าใจในการฟังไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียง และจากการอ่านของครูจะมีความสนใจในการฟังแตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัย จึงสรุปได้ว่า การสอนทักษะการฟังโดยใช้แบบฝึกทักษะการฟัง และการให้ผู้ฟังได้เห็นท่าทางประกอบการพูดจะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังดีขึ้น

ด้านการพูด

ปริยา หิรัญประดิษฐ์ (2520 : 67 - 69) ได้ศึกษาปัญหาการสอนทักษะการพูดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ครูหัวหน้าสาย ครูสอนภาษาไทย และนักเรียนต่างมีความเห็นว่าเป็นการฝึกฝนการพูด การใช้ภาษาให้ดีขึ้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในด้านปัญหาการเรียนการสอน ทักษะการพูด ครูหัวหน้าสาย ครูสอนภาษาไทย และนักเรียนต่างมีความเห็นว่า ครูไม่สามารถที่จะฝึกหัดนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนน้อยมาก มีการวัดผลด้านการพูดของนักเรียนน้อยครั้ง และไม่ได้วัดผลทันที ปัญหาเกี่ยวกับตัวครูที่สำคัญคือ ครูไม่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อให้เป็นครูสอนทักษะการพูดโดยเฉพาะ และครูบางคนขาดความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการพูด เช่นเดียวกันกับลมไชย เจริญวงศ์ (2528 : 83-87) ได้นำเสนอโปรแกรมการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูดในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็พบว่า การฝึกทักษะการพูดนั้น ครูใช้วิธีกำหนดหัวข้อให้นักเรียนพูดตามใจ ส่วนความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการที่ครูใช้ในการสอนทักษะการพูด คือ การเสนอปัญหาให้นักเรียนได้หาที่ตามกฎเกณฑ์ หรืออภิปรายแหล่งศึกษาเพิ่มเติมในการสอนทักษะการพูดของครู คือ หนังสือ เอกสาร วารสารต่าง ๆ ส่วนแหล่งศึกษาของนักเรียน คือ วิทยุ และโทรทัศน์ ในด้านประโยชน์ และความต้องการที่มีต่อกิจกรรมการพูดนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่าทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่าทำให้ได้รับประสบการณ์กว้างขวางขึ้น ในด้านการประเมินผลทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า วิธีการส่วนใหญ่ที่ครูใช้คือ การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการพูดนั้น ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ยังต้องปรับปรุง

จึงสรุปได้ว่าจากการศึกษางานที่เกี่ยวกับการสอนทักษะการพูด พบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการฝึกทักษะการพูดค่อนข้างน้อย ขาดการให้หลักเกณฑ์การพูดที่ดีและถูกต้อง

ด้านการอ่าน

สมพิศ ชังชมแก้ว (2515 : 72 - 73) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาไทย (Reading Comprehension) ของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ 2 ของวิทยาลัยครู 5 แห่ง ในนครหลวงกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแปลความสูงกว่าตีความ และตีความสูงกว่าขยายความ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนไม่แตกต่างกันมากนัก นักเรียนหญิงมีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย

สนธิ ตั้งทวี (2526 : 41) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย โดยการใช้และไม่ใช้บทเสริมทักษะของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนกช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม จำนวน 60 คน พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเสริมทักษะประกอบการสอนมีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้บทเสริมทักษะประกอบการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของพูนพงษ์ งามเกษม (2518 : 25)

ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะกับการสอนแบบเดิม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีวนาราม และโรงเรียนวัดคู้จวารี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกก็พบว่า แบบฝึกหัดเสริมทักษะเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้ความสามารถในการอ่านของนักเรียนดีขึ้น ทำให้นักเรียนสนใจในการอ่านมากขึ้น

เสาวณี คลองน้อย (2530 : 67) ได้เปรียบเทียบผลการฝึกความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบฝึกหัดกับเขียนสรุปความ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านอมพรม อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 48 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้แบบฝึกหัดกับเขียนสรุปความ มีผลการฝึกความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของมณัส อารีพงษ์ (2530 : 68 - 69) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาไทยของเด็กที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียว กับเด็กที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในอายุระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในเขตพระโขนง สังกัดกรุงเทพมหานคร ก็พบว่า การใช้แบบฝึกการอ่านประกอบการสอนอ่านภาษาไทยสามารถช่วยให้ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียว และที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษสูงขึ้น เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของอรุณศรี แสงแก้ว (2530 : 81 - 84) ก็พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้แบบฝึกอ่านที่ใช้คำถามระดับต่าง ๆ มีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ

สุวดี ภูประดิษฐ์ (2526 : 61 - 65) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านและวิเคราะห์ปัญหาการอ่านบทร้อยกรองไทย โดยใช้แบบทดสอบแนวโคลง กลุ่มประชากรเป็นนิสิตวิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรพบว่า ความสามารถในการอ่านของนิสิตด้านบทร้อยกรอง ประเภทร่ายสุภาพ และอินทรีวิเชียรจันทน์ในระดับค่อนข้างอ่อน ประเภทโคลงสี่สุภาพ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานีนั้นมีความสามารถในระดับปานกลาง ความสามารถของนิสิตที่จะแปลและเข้าใจคำศัพท์ในบทร้อยกรองอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างอ่อน และเมื่อพิจารณาคะแนนรวมทั้งหกคะแนนความสามารถในการอ่านของนิสิตอยู่ในระดับค่อนข้างอ่อน และนอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการโคลงนี้เป็นวิธีที่ดี เพราะใช้วัดความสามารถของนิสิต

ได้อย่างแท้จริง การที่นิสิตจะตอบข้อสอบได้ถูกต้อง นิสิตต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การจดจำ การเข้าใจ การตีความ แปลความ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ การตัดสินใจ ฯลฯ

ราตรี นุกุลกิจ (2531 : 59 - 63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่าน และความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 200 คน พบว่า ความสามารถในการอ่าน และความสามารถในการเขียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงนั้น จะมีความสามารถในการเขียนสูงด้วย และยังพบว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถในการอ่านและการเขียนดีกว่านักเรียนชาย

ลำจวน นิษเปี่ยม (2535 : 78 - 79) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้เหตุผล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพรหมสาคร อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 75 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้เหตุผล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครูภาษาไทย ของกรมวิชาการ

จากการศึกษางานวิจัย จึงสรุปได้ว่า การสอนทักษะด้านการอ่าน โดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะในการอ่านอย่างต่อเนื่อง จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงจะมีความสามารถในการเขียนสูงด้วย

ด้านการเขียน

แก้วตา ไทรงาม (2520 : 43 - 46) ได้ศึกษาความยากง่ายในการเขียนสะกดคำพื้นฐานภาษาไทยที่ใช้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 96 คน พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีความสามารถในการเขียนสะกดคำพื้นฐานภาษาไทยไม่แตกต่างกัน

ดวงเดือน สุกัญญา (2522 : 108 - 112) ได้ศึกษา ความยากง่าย ในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไทรวิทยมงคล โรงเรียนวัดพันธุเชิงโรงเรียน เทศบาลบ้านป้อมเพชร และโรงเรียนสุนทรวิทยา จำนวน 134 คน พบว่า นักเรียนที่มี ความสามารถในการเขียนสะกดคำต้องรู้ความหมายของคำที่เขียน และในทำนองเดียวกันนักเรียน ที่รู้ความหมายของคำจะมีความสามารถในการเขียนสะกดคำด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษผา ชิงทุก (2524 : 101 - 107) ที่ได้ศึกษาความยากง่ายในการเขียนสะกดคำ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดราชบุรี ก็พบว่า ความสามารถในการเขียนสะกดคำกับ ความเข้าใจความหมายของคำ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

จากการศึกษางานวิจัย จึงสรุปได้ว่า การสอนทักษะด้านการเขียนนั้นนักเรียนหญิง และนักเรียนชาย มีความสามารถในการเขียนไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีความสามารถในการ เขียนต้องรู้ความหมายของคำที่เขียน นักเรียนที่มีความสามารถในการเขียนย่อเมเขียนสื่อความ ได้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามบริบท

ด้านวิธีสอน

สำเนา ศรีบุญแก้ว (2533 : 33 - 35) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยระหว่างการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยพลศึกษากระบี่ จังหวัดกระบี่ จำนวน 40 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา ที่เรียนด้วยการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสูงกว่าการเรียนด้วยการสอน แบบผู้สอนเป็นศูนย์กลาง

รัตนา สี่บุตร (2534 : 62 - 66) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของวิธีสอน ภาษาไทยในระดับประถมศึกษา โดยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ประชากรของการวิจัย เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่าง ปีพ.ศ. 2518 ถึงปัจจุบัน พบว่า วิธีสอนในกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยขนาดคหิทธิพลสูงนั้นเป็นวิธีสอนที่มีลักษณะ

เน้นการฝึกทักษะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยตรง และสามารถฝึกได้ครบทั้ง 4 ทักษะ ในตัวของมันเอง เพราะการสอนภาษาไทยนี้มีหัวใจหลักอยู่ที่ต้องสอนให้ผสมผสานกลมกลืนกันไประหว่างสารและทักษะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ไม่มุ่งสอนเพียงทักษะใดทักษะหนึ่ง ต้องพัฒนาให้เกิดทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ทักษะ ไปพร้อม ๆ กัน จึงจะช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจ และใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ

ด้านปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนของครูภาษาไทย

ราชิต สุวรรณรักษ์ (2530 : 190 - 203) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ และร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างเป็นครูสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 708 คน และจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 612 คน รวม 1,320 คน พบปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาทั่วไปในการสอนภาษาไทย คือ พื้นฐานความรู้ของนักเรียนต่างกัน ทำให้การสอนไม่ได้ผลดี
2. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร และความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย คือ จุดมุ่งหมายในหลักสูตรมีมากเกินไป ไม่อาจสอนได้สำเร็จทุกข้อ
3. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย คือ ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป
4. ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อการเรียน และการจัดกิจกรรมของครูภาษาไทย คือ ครูขาดทักษะในการผลิตอุปกรณ์การสอน
5. ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล คือ ครูไม่มีความรู้ในการออกข้อสอบที่ดี
6. ด้านความต้องการด้านวิชาการ คือ การอบรมการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน
7. ด้านความต้องการด้านแรงจูงใจ คือ ให้ผู้บริหารรักษาระเบียบและความเที่ยงตรง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1.1 ความเป็นมา

ในปีพุทธศักราช 2527 รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ติดต่อกับ ดร. ริชาร์ด วอล์คเกอร์ (Dr. Richard Walker) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยทางการเรียนรู้และการอ่านของ Brisbane College of Advanced Education แห่งประเทศออสเตรเลีย เนื่องจากสนใจโครงการสอนภาษาของเทรเกอร์พาร์ค (Traeger Park Project) ที่ได้พัฒนาการรู้หนังสือของนักเรียนพื้นเมืองของประเทศออสเตรเลีย ผู้ไม่รู้หนังสือในรัฐนอร์ทเทิร์นเทร์ริทอรี (Northern Territory) จาก 100% จนกระทั่งเหลือไม่ถึง 1%

ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ และดร.เบรนดัน บาร์ทเลต (Dr. Brendan Bartlett) ได้เดินทางมาประเทศไทย และช่วยจัดตั้งศูนย์การอ่านที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษแก่เด็กนักเรียนประถมศึกษาสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ร่วมกับ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย โดยใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters) ซึ่งประสบความสำเร็จในการพัฒนาการรู้หนังสือ แก่เด็กชาวพื้นเมืองดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าภายใน 8 คาบเรียน (คาบละ 50 นาที) นักเรียนสามารถพัฒนาการอ่าน เขียน - ฟัง - พูด ได้เป็นที่น่าสนใจพร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและการใช้ภาษาอังกฤษ จนเป็นที่น่าแปลกใจของบรรดาอาจารย์ผู้สอน และนิสิตปริญญาโทผู้ร่วมการทดลองในครั้งนี้ หลังจากนั้น รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย จึงได้ดำเนินโครงการต่อมา โดยเดินทางไปรับการอบรมกับ ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ ในประเทศออสเตรเลีย และได้กลับมาดำเนินการทดลองการสอนต่อไป จนกระทั่งได้ลองเปลี่ยนมาทดลองสอนภาษาไทยกับนักเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในระยะเวลาสั้น ๆ ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจยิ่งที่นักเรียนพัฒนาการใช้ภาษาไทย และมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน รักการอ่าน และได้ผลรวดเร็วกว่าภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นภาษาแม่

จากการรายงานผลดังกล่าวไปยัง คร.ริชาร์ด วอลส์เกอร์ คร.ริชาร์ด วอลส์เกอร์ จึงริเริ่มเสนอโครงการเพื่อขอทุนจากโรตารีสากล โดยขอความร่วมมือจากสไมสร โรตารี โซลเบอรี (Salisbury) ในประเทศออสเตรเลีย มาทดลองดำเนินโครงการพัฒนา การรู้หนังสือของเด็กไทย โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในฐานะเป็น ศูนย์กลางของการอบรมท้าววิจัยและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในฐานะเป็น แหล่งทดลองและผู้ใช้วิธีการ จากทุนจำนวนประมาณ 6 หมื่นบาทเศษ จากสไมสรโรตารี โซลเบอรี ประเทศออสเตรเลีย ได้นำมาจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาภาษาที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ดำเนินการโดย รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย และทีมงานของอาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน แผนกการประถมศึกษา โดยได้ทดลอง การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ณ โรงเรียนชายแดน (อำเภอสังขะ) จังหวัดสุรินทร์ 2 โรงเรียน ในต้นปีการศึกษา 2530

ภายหลังจากการทดลองประมาณ 6 เดือน นักเรียนสามารถพัฒนาการใช้ ภาษาไทยได้ดีขึ้นมาก ทั้ง ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนสนใจเรียนด้วย วิธีการสอนใหม่นี้เป็นอันมาก รักการอ่าน สนใจการอ่านมากขึ้น การขาดเรียนลดน้อยลง และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในวิชาอื่น ๆ ได้ดีขึ้นอีกด้วย แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีเดิม ในโรงเรียนอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

ทางโรตารีสากลได้ส่งผู้พิทักษ์ทรัพย์ (Trustee) ของโรตารีสากลเข้ามา วิเคราะห์ และพิจารณาโครงการพร้อมกับผู้เชี่ยวชาญทางการพัฒนาภาษา คือ ดร. จอห์น แชนแมน จากประเทศอังกฤษ ปรากฏว่าผลของการเรียน และความสามารถในการใช้ภาษา ของเด็ก รวมทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพเป็นที่น่าพอใจของคณะกรรมการดังกล่าว โรตารีสากลจึง อนุมัติเงินทุน 17 ล้านบาท ให้ภาค 3350 และ 3360 โรตารีสากลในประเทศไทย (ขณะนั้นยังมี อยู่เพียง 2 ภาค) ดำเนินการโครงการพัฒนาการรู้หนังสือแก่เด็กไทยขึ้น เป็นโครงการ 5 ปี (2531 - 2535) โดยทดลองกับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และศรีสะเกษ จำนวน 100 ชั้นเรียน โดยหวังที่จะให้เป็นตัวอย่างแก่การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยใน

โรงเรียนอื่น ๆ ทั่วประเทศต่อไป ปรากฏว่าในทุกปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนในโครงการ ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาไทยได้ดีขึ้นมาก แตกต่างจากที่เคยเรียนด้วยวิธีการสอน แบบเดิม โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลิกภาพ เด็ก ๆ จะรักภาษาไทย ชอบอ่าน สนใจอ่าน รู้จัก รักผิดชอบ รู้จักประชาธิปไตย และชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเรียนวิชาอื่น ๆ ดีขึ้น การขาดเรียนน้อยลงจนแทบไม่มี ผลงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้จากการวิเคราะห์และประเมินผล ทั้งจากแบบทดสอบ การสัมภาษณ์ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ ห้องเรียน และผู้ปกครอง รวมทั้งการวัดและประเมินผลจากแบบสอบถามของครูผู้สอน ทั้งหมดของโครงการ จากผลของการพัฒนาภาษาของนักเรียนที่ปรากฏ จึงทำให้โรงเรียนต่าง ๆ

โดยเฉพาะ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ สนใจ ภาค 3350 โรตารี จึงทำการขยาย ผลโครงการด้วยงบประมาณจากการบริจาคของสโมสรโรตารีในประเทศไทยไปยัง 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี สงขลา สตูล และนราธิวาส ผลปรากฏเช่นเดียวกันกับที่ ทดลองปฏิบัติในเขตอีสานใต้ ภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ อุตรดิตถ์ ลำปาง แม่ฮ่องสอน ฯลฯ จึงได้ขอทำการทดลองขยายผล และประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ โครงการพัฒนาการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เผยแพร่ไปทั่วประเทศ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2535 : 1 - 2)

1.2 แนวทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounter Approach) หลักการของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะยึดแนว ทฤษฎีหลายแบบอย่างบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการรับรู้และเรียนรู้ภาษา และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันเพื่อการสื่อสารพร้อมทั้งมีเจตคติในการเรียนภาษาที่ดี แนวทฤษฎีที่สำคัญเหล่านั้นสามารถวิเคราะห์และแยกประเด็น เพื่อการพิจารณาได้ในแต่ละแนวดังนี้

1.2.1 แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach) แนวทฤษฎีการสอนนี้จะเป็นการให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการ สื่อความหมายในชีวิตประจำวันได้ โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาในบริบท (Context) และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันใน แต่ละชุมชนที่อาจใช้ฝึกฝนแตกต่างกันไปได้ตามสภาพแวดล้อม กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้

จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นสำคัญในการสร้างกิจกรรมปฏิสัมพันธ์นั้น ผู้สอนต้องให้โอกาสผู้เรียนได้คิดและ ใช้ความพยายามของตนเอง เพื่อสื่อความหมายที่ตนต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจได้ทั้งการสื่อความหมาย ด้วยเสียง (การฟัง - การพูด) ด้วยตัวอักษร (การอ่าน - การเขียน) และด้วยการใช้ท่าทางการให้ผู้เขียนได้ลองฝึกลองดูในการปฏิบัติกิจกรรมทางภาษา โดยมีผู้สอนคอยแนะนำช่วยเหลือ และให้กำลังใจจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติในทางบวกในการใช้ภาษาได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 20)

1.2.2 แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

แนวทฤษฎีนี้จะเป็นการเข้าใจกระบวนการรับรู้และเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนเพื่อการจัดลำดับขั้นตอน ของกระบวนการให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่อเนื่อง เหมาะสมแก่ผู้เรียนตามวัย ความ สามารถ ความถนัด และความเข้าใจ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวร แก่ผู้เรียนได้ กระบวนการรับรู้และเรียนรู้ดังกล่าวจะเป็นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) แก่ผู้เรียน โดยใช้กระบวนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จ ตามที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อน หรือการพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน พร้อมทั้งคำนึงถึงจิตวิทยา ด้านการให้แรงจูงใจ การลดความเครียด และลำดับของการพัฒนาทักษะภาษาของมนุษย์ด้วย จะทำให้การสอนภาษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 21)

1.2.3 ทฤษฎีการสอนอ่าน (Teaching Reading Approach) ทฤษฎี

การสอนอ่านในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ และทฤษฎีทางจิตวิทยาซึ่งมีเป้าหมายของการสอนอ่านคล้ายคลึงกัน คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ ทารายละเอียดของเรื่อง แปลความ ตีความ ขยายความ และมีเจตคติในการอ่านทางบวกแต่ทฤษฎีทั้งสองจะมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การให้ปัจจัยป้อนแก่ผู้เรียนแตกต่างกัน คือ

กระบวนการจากล่างขึ้นบน (Bottom Up Process) เป็นกระบวนการสอนองค์ประกอบย่อยของภาษาทีละน้อย โดยเข้าใจรายละเอียดของเสียง ตัวอักษร ซึ่งได้แก่ สระ พยัญชนะ ก่อนที่จะเข้าใจความหมายของคำ และประโยค ซึ่งมีข้อดี คือ ผู้อ่านเข้าใจรายละเอียดขององค์ประกอบภาษาได้ดี เช่น พยัญชนะ สระวรรณยุกต์ แต่ข้อเสีย คือ ความน่าเบื่อหน่ายในการเรียนภาษาคด้วยวิธีวิเคราะห์และเข้าใจความหมายรวมได้ช้า

กระบวนการจากบนลงล่าง (Top Down Process) เป็นกระบวนการสอนที่เน้นการให้ความหมายโดยรวมแก่ผู้เรียน ก่อนที่จะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบย่อยของภาษาซึ่งได้แก่ พยัญชนะ สระ ไวยากรณ์ เนื่องจากพื้นฐานทางทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาจะเป็นการสื่อความหมายของมนุษย์ในการอ่าน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการในการตีความหมายจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการทางความคิด กระบวนการทางความคิดจะช่วยให้การเชื่อมโยง ความรู้ ระหว่างองค์ประกอบย่อยของภาษาในประโยค และในอนุเจต (Paragraph) หนึ่ง ๆ ให้เป็นที่เข้าใจได้

จึงสรุปได้ว่า การสอนอ่านนั้นต้องอาศัยเทคนิคหลายอย่างที่จะเน้นองค์ประกอบของกระบวนการอ่านให้แก่ผู้เรียน ซึ่งกระบวนการนั้น ๆ ย่อมต้องมาจากการให้ผู้อ่านได้ความคิดรวบยอด จับความสำคัญของเรื่องที่อ่านและหารายละเอียดของเรื่อง ได้จากประสบการณ์เดิมจากการเดาความแฉล้มจากลักษณะและชนิดของข้อความที่ผู้เขียน เขียนขึ้น ดังนั้นกระบวนการอ่านที่สมบูรณ์แบบ จะใช้การอ่านที่ต้องอาศัยการพัฒนาทั้งกระบวนการบนลงล่างโดยพิจารณาความโดยรวมของเรื่อง ลงสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาในระยะแรก และใช้กระบวนการล่างขึ้นบนหรือวิเคราะห์หน่วยย่อยพื้นฐาน โดยพิจารณาจากประโยค และโครงสร้างในระยะสุดท้าย กระบวนการอ่านแบบนี้เรียกว่า กระบวนการอ่านเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interactive)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีข้อเด่นตรงที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างทฤษฎีการสอนทั้งทางภาษาศาสตร์ และทางจิตวิทยาอยู่ในตัวอย่างบูรณาการโดยพิจารณาทั้งลักษณะของธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่มนุษย์พึงรับรู้ และมีประสบการณ์จากวัสดุที่อ่านหรือสิ่งที่อ่านในชีวิตจริง พร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์ โดยธรรมชาติเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจะทำให้ผู้อ่านมีเจตคติในการอ่านที่ดีต่อไป (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 23 - 24)

จากหลักการและทฤษฎี ดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษา ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา การจัดขั้นตอนการสอนจึงจัดให้ขั้นตอนการอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษา ไปสู่การพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ นักเรียนจะใช้บริบททางภาษาจากการอ่านเป็นปัจจัยเข้าที่มีความหมายและพัฒนาปัจจัยป้อนเข้านั้นโดยผ่านกระบวนการการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะสื่อสาร ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติ และเกิดความคล่องตัว นอกจากนั้น ยังเน้นกระบวนการอ่านที่สำคัญแก่ผู้เรียนอีกด้วย โดยพยายามให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับการใช้เทคนิคในการอ่านบางประการ เช่น การให้ความสนใจ การใช้ประสบการณ์เดิม และการระลึกเรื่องที่อ่านได้ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จรัสศรี กิจบุญติดินันต์. 2532 : 47 - 49) จึงได้กำหนดขั้นตอนการสอนตามรูปแบบที่ 1 เป็น 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.3 ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

(สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2)

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สันทนาหรืออภิปราย

เกี่ยวกับเรื่องอ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

ขั้นที่ 4 ทำหนังสือเล่มใหญ่

ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนเล่นเกม หรือกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

ขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้น จะคำนึงถึงกระบวนการของหลักการและทฤษฎี

การเรียนรู้แจ้ง (Mastery Learning) ด้วย ทั้งนี้เพราะจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนด้วย เวลาการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันไปตามวัยและสติปัญญา เด็กบางคนอาจเรียนได้ช้า บางคนเรียนได้เร็ว การจัดกระบวนการเรียนการสอนจึงต้องพิจารณาความแตกต่างในการใช้เวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ด้วย จึงทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ การใช้เวลาแก่ผู้เรียน
ในการฝึกปฏิบัติทางภาษามาก ๆ ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มาก

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะเน้นความแม่นยำในการเรียนรู้
ของผู้เรียนถึงขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ได้ และจากกิจกรรมต่าง ๆ จะสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ
แก่ผู้เรียนและผู้สอนตลอดเวลาว่าผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละขั้นตอนหรือไม่

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวม
ของเรื่อง

การประเมินผล สังเกตดูว่านักเรียนสามารถตอบคำถามง่าย ๆ
ของครูได้หรือไม่ เช่น เรื่องเกี่ยวกับอะไร มีใครบ้าง ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สั้นทวนหรืออภิปราย
เกี่ยวกับเรื่อง อ่าน ออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

จุดมุ่งหมาย 1. เพื่อฝึกการระลึกเรื่องที่อ่านได้
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายใน
รายละเอียดของเรื่องได้

การประเมินผล สังเกตความถูกต้องจากการเล่าเรื่องย้อนกลับ
ของนักเรียน การลำดับเรื่อง และการสื่อความเข้าใจเนื้อเรื่อง จากการแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

จุดมุ่งหมาย 1. เพื่อฝึกการระลึกสิ่งที่อ่านได้
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวอักษรที่ใช้แทน
ความหมายของคำต่าง ๆ ที่เคยเรียนรู้มาแล้วในขั้นที่ 1 และ 2
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจลีลาของการเขียน
ตัวอักษร และความสัมพันธ์ของเสียงตัวอักษร

4. เพื่อให้นักเรียนสื่อความหมายของภาษา
ที่เขียนได้

5. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิด
สร้างสรรค์และใช้จินตนาการในการสื่อความหมาย

การประเมินผล สังเกตผลการลำดับเรื่องของการอ่าน
ออกเสียงคำและประโยคต่าง ๆ และการจำคำในประโยคต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 ทบทวนสื่อเล่มใหญ่

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียง และแสดงออกถึง
ความเข้าใจความหมายของคำ และประโยคของเรื่องที่อ่านได้

การประเมินผล 1. สังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียน
ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม การเก็บของเข้าที่ การรู้จักแบ่งปัน และการช่วยเหลือซึ่งกัน
และกัน ให้งานเสร็จลุล่วงไปด้วยดี

2. สังเกตภาพที่สื่อความหมายของเรื่องว่า
มีความสอดคล้องกับเรื่องได้หรือไม่

ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนเล่นเกมหรือกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วย
องค์ประกอบย่อยของภาษาต่าง ๆ จนเกิดความแม่นยำสามารถอ่าน เรียบเรียงคำ เป็นประโยค
สะกดคำได้ เขียนคำ และประโยคได้ รวมทั้งเข้าใจการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่เราเรียนมาแล้วได้

การประเมินผล สังเกตความถูกต้องในการใช้บัตรคำ และการ
เล่นเกม เช่น ความถูกต้องในการเทียบคำ การเรียบเรียงคำเป็นประโยค การเขียนสะกดคำ
การจัดหรือเขียนเครื่องหมายวรรคตอนในประโยค หรือในการเล่นเกมนต่าง ๆ

1.4 สื่อวัสดุ อุปกรณ์

หนังสือเรียนที่ใช้กับวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ภาษา จะบรรจุเนื้อหาที่ผู้เรียน
สามารถจะนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์
ทางภาษาตามบริบท (Context) ทางภาษา โดยพิจารณาจากหน้าที่ของภาษา (Function)

ที่ผู้เรียนใช้ความจำเป็นในบริบทต่าง ๆ เป็นสำคัญ ตามระดับวัยและความสนใจ การจัดบทเรียน
จัดตามจุดมุ่งหมายในการอ่านของมนุษย์โดยทั่ว ๆ ไป 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อบันเทิง
2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ
3. อ่านเพื่อศึกษาและค้นคว้า

หนังสือเรียนจึงจัดเป็นเล่ม ๆ ที่มีความหมายพอประมาณตามระดับวัย
ชั้นเรียน และความสนใจของนักเรียน โดยหนังสือแต่ละเล่มเป็นหนึ่งหน่วยการเรียนรู้ และจะมี
หนังสือเรียนอยู่ 3 ประเภท ตามจุดมุ่งหมายในการอ่านดังกล่าวแล้วคือ

1. หนังสือประเภทนิทาน นิยาย (Story Book)
2. หนังสือประเภทวิธีการ (How to Book)
3. หนังสือประเภทสารคดี (Information Book)

สำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่

1. กระดาษปรีฟ
2. กระดาษชาร์ตสี
3. กาวหรือแป้งเปียกหรือกาวน้ำ
4. กรรไกร
5. คินสอสี หรือสีไม้ หรือสีเทียน
6. มีดตัดกระดาษ หรือคัตเตอร์
7. สีเมจิก หรือปากกาเคมี
8. ไม้บรรทัด
9. กระดาษโรเนียว
10. เชือกฟาง

ฯลฯ

1.5 แนวทางการประเมินผลวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ครูสามารถประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการ
การเรียนการสอนได้ดังนี้

1.5.1 การเล่าเรื่องย้อนกลับ หลังจากหังครูเล่าเรื่องจบแล้ว

(Recall)

1.5.2 การสื่อความเข้าใจเนื้อเรื่อง โดยการแสดงบทบาทสมมติและการวาดภาพประกอบเรื่อง (Communication)

1.5.3 การบอกลำดับก่อน - หลัง ของเรื่อง ในขณะที่นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องในขั้นที่ 3 (Ordering)

1.5.4 การอ่านออกเสียงคำต่าง ๆ

1.5.5 การเรียงคำเป็นประโยค

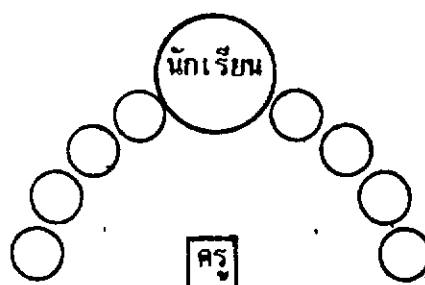
1.5.6 การสะกดคำและแต่งประโยค

1.5.7 ความร่วมมือของนักเรียนและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน กลุ่มแบบประชาธิปไตย

1.5.8 ความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่าน

1.6 การจัดชั้นเรียน

ครูควรจัดห้องเรียนให้มีบริเวณโล่งและกว้างพอควรสำหรับนักเรียนทำกิจกรรม ให้นักเรียนนั่งกับพื้น หรือบนเก้าอี้เล็ก ๆ ในลักษณะครึ่งวงกลมรอบครู ดังแผนภูมิต่อไปนี้

การจัดชั้นเรียนในลักษณะนี้ จะช่วยให้ครูและนักเรียนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ซึ่งจะง่ายต่อการสอน และการใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน นอกจากนั้นแล้ว การควบคุมวินัยก็จะง่ายขึ้นด้วย เพราะครูสามารถกวาดสายตาไปได้อย่างทั่วถึง นักเรียนจะมีความรู้สึกว่าได้เรียนอยู่ในสภาพเป็นกันเองกับครูมากขึ้น และพันบรรยากาศของห้องเรียนที่ข้าซากจาเจแบบเดิม

ที่ว่าง ๆ ในชั้นเรียนด้านหน้าหรือด้านหลังห้องเรียน จะช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การทำหนังสือเล่มใหญ่ การเล่นเกม และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ ได้สะดวกขึ้น ครูควรจัดที่เก็บของและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำกิจกรรมของนักเรียน โดยให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบ รู้จักเก็บวัสดุอุปกรณ์ ในกรณีที่ใช้เรียบร้อยแล้ว

บริเวณผนังห้องเรียน หรือบอร์ด หรือป้ายแผนภูมิในห้องเรียน อาจจะนำผลงานในชั้นตอนที่ 3 (ครูนักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง) มาติดหรือแขวนไว้สักระยะจนกว่านักเรียนจะเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปแล้ว และมีหน่วยการเรียนรู้ใหม่มาใหม่

การจัดที่สำหรับเก็บบัตรคำ และแขวนสมุดเล่มใหญ่ของนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ควรจะเป็นบริเวณที่นักเรียนจะกลับมาอ่านหนังสือเล่มใหญ่เหล่านี้ได้สะดวก เช่น หลังห้องเรียน มุมห้อง เป็นต้น บัตรคำที่ใช้แล้ว ครูควรเก็บใส่กล่องไว้เป็นชุด พร้อมทั้งเขียนชื่อเรื่อง ที่นักเรียนเขียนหนังสือเล่มใหญ่ในกลุ่มไว้ด้วย เพื่อให้นักเรียนสะดวกที่จะกลับมาเล่น และค้นคว้าได้ตามต้องการ

ในมุมหนึ่งของห้องเรียนหรือบริเวณผนังห้อง เหนือกระดานดำอาจมีแบบหรือตัวอย่างของพยัญชนะที่ถูกต้องตามแบบและสวยงามติดไว้ให้นักเรียนได้ดูเป็นตัวอย่าง อาจจะจัดเป็นกลุ่มของพยัญชนะ เป็นอักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมทางภาษาในขั้นที่ 5

1.7 เป้าหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เป้าหมายหลักของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา คือ การให้ผู้เรียนได้รู้จักเทคนิคกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางภาษา เช่น การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีเจตคติในการใช้ภาษาในทางบวก เช่น รักการอ่าน รักการเขียน

เข้าใจความรู้สึกนึกคิดจากการสื่อความหมายของภาษาพร้อมทั้งมีความรู้สึกรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การรู้จักประชาธิปไตย และมีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง

1.8 บทบาทของผู้สอน

ผู้สอนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจการสอนดังต่อไปนี้

1.8.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย หลักการและวิธีการของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในเบื้องต้น เพื่อการเตรียมตัวการวางระบบงานสอนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

1.8.2 เตรียมงานสอนได้อย่างมีระบบ ตามรูปแบบการสอนซึ่งมีขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่จัดไว้ให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน

1.8.3 ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและให้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้เรียนในบริบทภาษาต่าง ๆ

1.8.4 ทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้ โดยพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนที่ต้องการข้อมูลทางภาษา เมื่อมีปัญหาและข้อสงสัยหรือการขยายความเพิ่มเติม การให้ข้อมูลอาจจะกระทำในกลุ่มของผู้เรียนหรือแยกเดี่ยวเป็นรายบุคคล

1.8.5 ทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนและจัดกลุ่มกิจกรรมการสอน รวมทั้งการจัดชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยเข้าใจระดับความแตกต่าง ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนทุกคน

1.8.6 มีความกระตือรือร้นในการดำเนินการสอน และการติดตามผล

1.8.7 คอยให้กำลังใจแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.8.8 คอยสังเกตการพัฒนาทางภาษาของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และแสดงทักษะทางภาษาของตนเองให้มากที่สุดผู้สอนจะคอยเป็นผู้ช่วยเหลือเท่านั้น

1.8.9 พยายามช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการสื่อความหมายที่ตนต้องการทุกครั้ง ผู้สอนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็กด้วย โดยเฉพาะการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ โดยให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนเมื่อติดขัดหรือมีปัญหาในการใช้ภาษา

1.8.10 มีความอดทนและใจเย็นที่จะรอคอยการแสดงออกทางความคิด
ของผู้เรียน

1.9 บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนในชั้นเรียนที่มีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเฝ้าบทบาทเป็น
ผู้ปฏิบัติ และเป็นศูนย์กลางในการเรียนอยู่เสมอบทบาทดังกล่าว จะเป็นไปตามลำดับการพัฒนา
ภาษา ดังต่อไปนี้

1.9.1 ในระยะแรก ผู้เรียนจะตอบสนองการให้รูปแบบภาษา หรือการ
ให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายของผู้สอน โดยมีส่วนร่วมในการโต้ตอบสนทนา ใช้ความคิดหาเหตุผล
แสดงออกทางกายในระยะนี้ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะรับรู้การให้ปัจจัยป้อนของผู้สอน และใช้เวลา
ในการคิด จินตนาการ หาเหตุผล เปรียบเทียบข้อแตกต่างและคล้ายคลึงของภาษาที่ได้รับ
และสร้างความคุ้นเคยกับรูปแบบภาษาใหม่ ๆ นั้น การเรียนจะใช้กระบวนการกลุ่ม และการ
ปฏิบัติทางภาษาเป็นหลัก

1.9.2 ในระยะกลาง ผู้เรียนจะใช้ความสามารถ แสดงออกทางทักษะ
ภาษาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลือ คอยให้กำลังใจและให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้
ความพยายามในการลองฝึกลองดูทางภาษาของตนประสบความสำเร็จได้ ผลสำเร็จในการปฏิบัติ
กิจกรรมทางภาษาจะช่วยให้เกิดกำลังใจ และเป็นแรงจูงใจภายในสำหรับผู้เรียนเองที่จะให้
ความสนใจกับบทเรียนต่อ ๆ ไป ในการเรียนและการปฏิบัติทางภาษา จะใช้กระบวนการกลุ่ม
และฝึกการทำงานเชิงปฏิบัติการ

1.9.3 ในระยะสุดท้าย ผู้เรียนจะแสดงความสามารถทางทักษะของ
ตนเองได้อย่างอิสระทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน พร้อมทั้งสามารถแสดงความคิด
สร้างสรรค์ทางการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ตามความสนใจได้ เช่น แต่งประโยคปากเปล่า
เขียนเรียงความที่ตนพอใจ เขียนจดหมายโต้ตอบกับเพื่อนกับครูหรือกับคนอื่น ๆ อ่านหนังสือ
นอกเวลา รายงานข่าวที่ได้ฟังหรือได้อ่าน พอใจกับความไพเราะของภาษา เข้าใจความรู้สึกที่
สอดแทรกอยู่กับการใช้ภาษา จะใช้กระบวนการกลุ่ม และเน้นการทำงานอย่างอิสระมากขึ้น
ความรู้สึกรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเป็นผู้นำและการรู้จักประชาธิปไตย ล้วนเป็น

เจตคติที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่มของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน และประสบความสำเร็จในผลงาน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2534 : 18 - 20)

1.10 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยการใช้หนังสือประเภทวิธีการ (How to Book) การใช้หนังสือประเภทนิทาน (Story Book) หรือหนังสือประเภทสารคดี (Information Book) ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้น ไม่มีข้อแตกต่างมากนัก จะแตกต่างเพียงเล็กน้อย สำหรับหนังสือประเภทสารคดี ซึ่งจะมีตัวละครไม่มากนักหรือไม่เลย เพราะฉะนั้นในการแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนจะใช้จินตนาการในการแสดงมากกว่าการแสดงออกทางกายและอารมณ์ .

หนังสือประเภทวิธีการนั้นครูผู้สอนสามารถนำเอาเรื่องราวหรือเนื้อหาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาใช้สอนได้ เช่น การหุงข้าว การทำกับข้าว การทำขนม ของหวาน การทำความสะอาดห้องเรียน การซักเสื้อผ้า การอาบน้ำ การแปลงการเกษตร การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ การประดิษฐ์เศษวัสดุ การทำตุ๊กตา การพับกระดาษเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ การแปร่งฟัน การใช้โทรศัพท์ หรือกระทั่งการนำเพลงยอดนิยมมาใช้สอน ฯลฯ กระบวนการของกิจกรรมการเรียนการสอน ก็ยังคงยึดขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้น เพียงแต่ปรับการสอนในขั้นที่ 1 และ 2 ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยใช้หนังสือประเภทวิธีการ
เรื่อง มาทากหมวกกันเกาะ

ขั้นตอนที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
(ในขั้นตอนนี้จะเปลี่ยนแปลงดังนี้)

1.1 ครูแนะนำวัสดุต่าง ๆ ที่จะใช้ในการสอนเกี่ยวกับเรื่อง
"มาทากหมวกกันเกาะ" โดยครูนำวัสดุดังกล่าวมาเรียงไว้บนโต๊ะ แล้วแนะนำให้นักเรียนรู้จัก
ที่จะขึ้น เช่น กระดาษ - กรรไกร - สี - กาว - ที่หนีบกระดาษ ไม้บรรทัด ฯลฯ

วิธีแนะนำ ครูยกวัสดุที่จัดแสดง ชูให้นักเรียนดู อาจจะถามให้นักเรียนตอบหรือ บอกให้นักเรียนทำตาม โดยให้นักเรียนพูดหลาย ๆ ครั้ง คำเน้นการอย่างนี้
จนกว่าจะแนะนำวัสดุที่ตั้งไว้หมด

1.2 ครูลงมือสาธิตวิธีการทำ หรือขั้นตอนการทำทีละขั้นตอนอย่างช้า ๆ
ชัดเจน และให้นักเรียนทุกคนมองเห็นได้ทั่วถึง เช่น

1.2.1 วางกระดาษลงบนโต๊ะ

1.2.2 ทาบแบบกระดาษลงบนกระดาษแผ่นนี้ (ชี้ไปด้วย)

1.2.3 ใช้คินสอลากเส้นไปรอบ ๆ แบบกระดาษ

ขั้นตอนที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สันทนา หรือ อภิปราย อ่าน
ออกเสียง

เล่นบทบาทสมมติในขั้นตอนนี้ให้นักเรียนลองเล่าวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ ที่
ครูสอนไป และลองลำดับเรื่องราวครูทำอะไรบ้าง ช้า ๆ เช่น

"เมื่อกี้ ครูทำอะไรเอ่ย หนูจำได้ไหมว่าครูทำอะไร เอ้า หนูลองนึกซิ
หนึ่ง...ทำอะไร แล้วต่อไปละ" ฯลฯ จากนั้นให้นักเรียนลองพูดทำตามครูถึงขั้นตอนในการทำ
สิ่งต่าง ๆ อย่างช้า ๆ แต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน

หลังจากนั้น ครูจะให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกประมาณ กลุ่มละ 4 - 5 คน พร้อมทั้งแจกวัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้ ครูให้นักเรียนทุกคนทำสิ่งที่เรียนมาจากครู ก่อนลงมือทำครูให้นักเรียนทุกคน ลองพูดบทวน ลำดับขั้นตอนของวิธีการที่จะทำสิ่งเหล่านี้อีกครั้ง แล้วจึงให้นักเรียนลงมือทำครุคอยเดินดูช่วยเหลือแนะนำนักเรียนแต่ละกลุ่ม ให้ทำงานได้สำเร็จเรียบร้อยและเตรียมผลงานของกลุ่มไว้ พร้อมทั้งช่วยกันเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย

ขั้นตอนที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกัน

ครูให้นักเรียนช่วยกันลำดับขั้นตอน วิธีการทำสิ่งนั้นอีกครั้ง และเริ่มตกลงกันเขียนเรื่องเกี่ยวกับวิธีการทำสิ่งนั้น ๆ เป็นขั้น ๆ หรือเป็นข้อ ๆ ก็ได้ เช่นเดียวกับที่เคยกล่าวมาในขั้นตอนที่ 1 เช่น

1. วางกระดาษบนโต๊ะ
2. ...

ขั้นตอนที่ 4 และที่ 5 คาเนินการเช่นเดียวกับการสอนในขั้นตอนที่ 4 และ 5 ในการสอนหนังสือประเภทนิทาน หรือสารคดี

ขั้นตอนที่ 4 การทำหนังสือเล่มใหญ่ให้นักเรียนวาดภาพประกอบ หรือนำภาพถ่ายของกิจกรรมนั้น ๆ มาเรียงตามลำดับขั้นตอนของเรื่องนั้น ๆ ด้วย

การเสริมต่อการเรียนรู้ของเด็ก (Scaffolding)

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2533 : 34 - 35) กล่าวว่า ปัญหาสำคัญของการเรียนการสอนภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คือ ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ครูยังคงเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน โดยใช้การบรรยายให้นักเรียนนั่งฟัง และให้นักเรียนมีโอกาสน้อยมากในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนขาดความกระตือรือร้น การจัดการเรียนการสอนเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และทักษะพื้นฐานของนักเรียนยังไม่เป็นที่พอใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนไม่มีความสามารถในการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล แม้ครูจะมีวิธีการสอนมีแผนการสอนที่รัดกุม แต่บ่อยครั้งที่ครูประสบความล้มเหลวในการสอน เนื่องจากไม่มี

ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ ความไม่สามารถในการสื่อความของผู้สอน ยังก่อให้เกิดเจตคติทางการเรียนทางลบแก่ผู้เรียน อีกด้วย เช่น เกิดความเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้น ฯลฯ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เหล่านี้ อาจทำได้โดยการพัฒนากระบวนการทาง ปัญหาจากการพูดของครู ซึ่งการพัฒนาทางปัญญานั้นจะขึ้นอยู่กับกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งมีระบบเกิดขึ้น ระหว่างผู้สอน และผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การสอนโดยการใช้สื่อทางภาษาจะทำให้เกิดการ พัฒนาการทางปัญญา ภาษาจะเป็นสื่อสำคัญของการเจริญเติบโตทางเชาว์ปัญญา การพัฒนาทาง สติปัญญาที่สำคัญได้แก่ การเพิ่มปริมาณความสามารถที่จะโต้ตอบทางภาษา ของผู้เรียน (Bruner, 1960)

ปฏิสัมพันธ์ทางวาจาเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุด ในการเรียนการสอนโดยทั่วไป การตระหนักถึงการสื่อสารทางวาจาของผู้สอนและผู้เรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องศึกษา เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพจากการใช้คำพูดของผู้สอนที่จะกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ทางสมอง ซึ่งเป็นการพัฒนาความเคี้ยวบอยอด และความคิดสร้างสรรค์ การพูดของครูในการเรียน การสอนซึ่งจะทำให้เด็กเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ว่าเป็นลีลาการสอนโดยเฉพาะที่สำคัญ และจำเป็นต้องตระหนักว่าครูควรพูดลักษณะใดบ้าง ทั้งในการริเริ่มการพูด การถามคำถาม การโต้ตอบทางวาจา และสื่อเนื้อหาความซึ่งต้องพิจารณาการจัดลำดับความ และการเลือกใช้ถ้อยคำ ที่จะช่วยการพัฒนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความหมายของการเสริมต่อการเรียนรู้

การเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง การช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการ เรียนรู้โดยการต่อความ เสริมความคิด ที่ผู้เรียนต้องการพูด เขียน หรือแสดงออกทางความคิด ต่าง ๆ เพื่อการสื่อสาร รวมทั้งให้กำลังใจผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งทางวาจา และไม่ใช้ วาจา การช่วยผู้เรียนดังกล่าวจะกระทำได้โดย ผู้สอนสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นร่วมกันกับผู้เรียน หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน

การเสริมต่อการเรียนรู้ทางภาษา มิได้หมายถึง การให้รูปแบบทางภาษาแก่ผู้เรียนโดยให้ซ้ำย่ำทวน หรือถามคำถามกับผู้เรียน และให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดค้นหาคำตอบ หากจะเน้นการช่วยเหลือของครูในการใช้ภาษาไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน เมื่อนักเรียนเกิดการคิดขัด ไม่สามารถใช้ภาษาออกมาได้ เช่น ในการพูด การอ่าน การเขียน หรือการแสดงออกด้วยท่าทาง เพื่อสื่อความหมายต่าง ๆ

การเสริมต่อการเรียนรู้ทางภาษา อาจเปรียบเทียบได้กับการก่ออิฐ เพื่อการสร้างที่ละก้อน ๆ จนกระทั่งเกิดเป็นรูปร่างของการก่อสร้างนั้น ๆ ขึ้นมาได้ ผู้สอนกับผู้เรียนจะช่วยซึ่งกันและกันในการปฏิบัติทางภาษา เช่น เมื่อครูให้นักเรียนอ่านข้อความใดแล้วนักเรียนก็เริ่มอ่าน แต่เกิดการคิดขัดอ่านไม่ได้ ครูก็จะอ่านให้ และอ่านไปพร้อมกับนักเรียน และครูจะหยุดอ่านเมื่อเห็นนักเรียนอ่านได้แล้ว เป็นต้น การช่วยเหลือดังกล่าว ผู้เรียนจะเกิดความมั่นใจ และอบอุ่นใจในการเรียนและเห็นว่าการเรียนไม่ใช่ของยาก และสนุกสนานที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เนื่องจากมีสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

การเสริมต่อการเรียนรู้ จึงเป็นกลวิธีสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ในแต่ละครั้ง

วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเข้าใจหลักการของการช่วยเหลือผู้เรียนว่า การมีส่วนร่วมของผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนการสอน นั่นคือ ทุกขั้นตอนของการสอน ผู้สอนกับผู้เรียนจะต้องมีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ จึงเป็นสาเหตุให้การปฏิบัติทางภาษาของผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

ในขั้นตอนที่ 1 ผู้สอนจะช่วยเหลือผู้เรียนต่อคำพูดต่าง ๆ ที่สนทนากันเกี่ยวกับความหมายของเรื่อง

ในขั้นตอนที่ 2 ผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนเสริมต่อการเล่าเรื่องกลับของผู้เรียนที่ติดขัดนึกไม่ออก หรือใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ผู้สอนต้องเสริมคำพูด ต่อเติมคำพูดให้ผู้เรียน เมื่อมีการ

อภิปรายหรือสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง จังหวะของการเสริมต่อความหรือคำพูดต่าง ๆ ของครูต้องพิจารณาด้วยว่า เมื่อใดเราควรหยุดและให้ผู้เรียนได้พูดภาษาต่าง ๆ ของตนเอง และเมื่อใดจะช่วยเสริมต่อให้ ส่วนมากมักเป็นตอนที่ผู้เรียนเกิดความลังเลใจ ไม่แน่ใจ ไม่มั่นใจ ไม่กล้า หรือไม่สมารถจะทำได้ ผู้สอนจะใช้วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ขึ้นทันที การแสดงบทบาทสมมุติก็เช่นเดียวกัน ผู้สอนมีส่วนที่จะช่วยให้การเสริมต่อของเด็กประสบความสำเร็จและสนุกสนานขึ้นได้

ในขั้นตอนที่ 3 ผู้สอนและผู้เรียนจะช่วยกันคิดเขียนเรื่อง การเสริมต่อของผู้สอนในขั้นนี้สำคัญมากที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักถึงความหมายและเลือกคำที่พบได้ ผู้สอนจะต้องเข้าใจลักษณะและชนิดของเนื้อความที่ผู้เรียนจะเขียนและพยายามเสริมต่อการเขียนของผู้เรียนตามการดำเนินเนื้อความนั้น ๆ จากการใช้คำถามง่าย ๆ บ้าง หรือใช้การพูดให้นึกเรื่องต่าง ๆ ที่จะเขียนต่อไปได้ง่าย เช่น การเขียนนิทานผู้สอนก็จะเริ่มโดยการพูดคุยว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับใคร เกิดขึ้นที่ใด แล้วมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป ช่วยโยงลำดับของเรื่อง ผู้เรียนจะนึกถึงความหมายและหาคำถามใช้ได้ง่ายขึ้น หากนึกไม่ออกผู้สอนก็จะช่วยเสริมว่าเป็นคำใดได้บ้าง และจะใช้หรือไม่อย่างนี้เป็นต้น

ในขั้นตอนที่ 4 ผู้สอนใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ต่อผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนลองอ่านเรื่องในกลุ่มพร้อมกันจากหนังสือเล่มใหญ่ หรือเล่าให้ฟังเป็นกลุ่ม ผู้สอนช่วยอ่านไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน หรือช่วยกันเล่าเรื่องจากภาพพร้อม ๆ กับผู้เรียน เป็นต้น

ในขั้นตอนที่ 5 ผู้สอนจะมีส่วนช่วยเหลือผู้เรียนในการเล่นเกมนต่าง ๆ โดยการแนะนำและเล่นไปพร้อมกับผู้เรียนในระยะแรก หรือรอจังหวะที่ผู้เรียนคิดขัด และไม่สามารถทำกิจกรรมได้ โดยการช่วยทำกิจกรรมนั้น ๆ ไปพร้อม ๆ กับผู้เรียนทีละตอน และให้ผู้เรียนทำต่อไปจนกว่าจะประสบความสำเร็จ

การเสริมต่อการเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว จะช่วยให้ผู้เรียนมีกำลังใจและจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาการสอนที่ตรงจุดมากที่สุด เพราะผู้สอนจะเข้าใจปัญหาของผู้เรียนได้อย่างละเอียดว่า ตอนใดผู้เรียนมีปัญหาก็จะสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการใช้สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้ ในขณะเดียวกัน นับว่าเป็นการวัดและประเมินผลการสอนไปในตัวได้ด้วย

ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้

การเสริมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่ง Bruner (1983) นักจิตวิทยาทางการศึกษา ได้เน้นย้ำว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการสร้างกระบวนการที่มีพลังในการให้อิทธิพลต่อการใช้อรรถาธิบายความต่อเนื่องในชั้นเรียนของผู้เรียน และจะทำให้ผู้สอนมีบทบาทที่กระตือรือร้นได้มากขึ้น ในการช่วยจัดความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถสร้างเสริมต่อสติปัญญาได้จากการใช้ภาษา ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ Bruner ได้สังเกตเห็นได้จากธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์ในการสอนของมารดาที่มีต่อเด็ก ๆ ในการอ่าน เขียน โดยทั่วไปการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่สามารถให้อิทธิพลทางสังคมแก่เด็ก เด็กจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสนุกสนานจากปฏิสัมพันธ์ของเขาเอง

โดยสรุปแล้วจึงอาจกล่าวได้ว่าการเสริมต่อการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์นานับประการในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าคุณสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ และเห็นว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป
2. ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียนรู้ที่ตนประสบความสำเร็จมากขึ้น
3. ผู้สอนมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
4. ผู้สอนสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนได้เป็นรายบุคคลมากขึ้น และแก้ปัญหาลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างตรงจุด ปัญหาการสอนซ่อมเสริมจะน้อยลง
5. เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมและเป็นกันเองมากขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
6. เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแสวงหาแนวร่วมในการทำงานร่วมกันและสร้างความสามัคคีระหว่างกันทั้งผู้สอนและผู้เรียน นับเป็นการเสริมสร้างแนวคิดประชาธิปไตยต่อผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

การเสริมต่อการเรียนรู้จึงเป็นเทคนิคการสอนอย่างหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหการเรียนการสอน ซึ่งไม่ยากจนเกินไป สำหรับผู้สอนและจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตามเป้าหมายที่ต้องการของหลักสูตรต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

วอล์คเกอร์ (Walker. 1983 : 72) ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษในโครงการเทอร์เกอร์พาร์ค โดยใช้ Concentrated Language Encounter Teaching หรือวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยทำการทดลองกับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลียที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจ เด็กในกลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน

ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 วอล์คเกอร์ และคนอื่น ๆ (Walker and others. 1984 : 45) ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกับโปรแกรมที่เทอร์เกอร์ พาร์ค ที่โรงเรียน Napperby และ Marry Vale โดยทำการทดลองกับนักเรียนทั้งสองโรงเรียนในระดับ Junior และ Senior โดยใช้เนื้อหาในการทดลอง เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารทั้ง 2 ระดับ ใช้เวลาทดลอง 18 เดือนผลการทดลองพบว่า นักเรียนทั้งสองโรงเรียน มีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสูงมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2527 ริชาร์ด วอล์คเกอร์ เบรندن บาร์ทเลตและเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ใช้เวลาทดลอง 20 คาบ (คาบละ 20 นาที) พบว่านักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น และมีความสามารถในการจำคำศัพท์ คำพูด และบทสนทนาจากหนังสือได้นานทั้ง ๆ ที่นักเรียนไม่มีพื้นฐานทางการเรียนภาษาอังกฤษมาก่อน และนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ (Richard Walker, Brendan Bartlett and Saowalak Rattanaovich. 1984 : 58)

ในระดับก่อนประถมศึกษา

ประภาพันธุ์ นิลอรุณ (2530 : 75) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทาง การเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษาที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ ภาษากับวิธีสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนบ้านสังขะ และโรงเรียนควมวิทยาคาร อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 50 คน

พบว่า เด็กปฐมวัยที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทย สูงกว่า เด็กที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัยของ จิระภา กัณธิ์ยาภรณ์ (2532 : 68 - 70) ที่ศึกษาวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทย และคณิตศาสตร์ของเด็ก ระดับก่อนประถมศึกษา ที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็ก อายุ 5 - 6 ปี โรงเรียนบ้านใหม่เวียงหวาย และโรงเรียนบ้านยาง อำเภอฟาง จังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 30 คน พบว่า เด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ มีความสามารถในการจำแนกเสียง ความสามารถในการรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟังความสามารถในการใช้ สายตาและกล้ามเนื้อ ความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์ และมีทักษะการสังเกตและเปรียบเทียบ สูงกว่าเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

ในระดับประถมศึกษา มีงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จำนวนในแต่ละด้านดังนี้

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความสนใจในการอ่าน

นันทรัตน์ ชื่นชนม์ (2531 : 61 - 62) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 50 คน พบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา และวิธีปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ สอดคล้องกับการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการอ่าน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยสื่อหนังสือเรียนที่ใช้ ภาพเหมือนกับหนังสือเรียนที่ใช้ภาพการ์ตูน ของชยันต์ เพชรศรีจันทร์ (2533 : 92 - 93) ซึ่ง

ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประชาณีเวศน์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ก็พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม เช่นเดียวกัน

ด้านความเข้าใจในการอ่าน และการเขียน

มัลลิกา ภักดิ์ธรงค์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน วัดโคกพรมตั้งตรงจิตร จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 50 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนปกติมีความเข้าใจในการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 คือคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ ส่วนความสามารถในการเขียนของ นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ (2531 : 106 - 108), สุรศักดิ์ กาญจนการุณ (2531 : 82 - 85) ได้ทำ การทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์ (2532 : 94 - 95) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วน ชัญญู ไครบุตร (2535 : 103 - 105) และนฤมล กังวาลไกล (2534 : 73, 89 - 90) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ตามลำดับ ปรากฏว่า ได้ผลเช่นเดียวกันคือ คะแนนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่าน การเขียน ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

ด้านความคงทนในการจำ

งานวิจัยของ นันทรัตน์ ชื่นชนม์ (2531 : 62) พบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่ง
ประสบการณ์ภาษา และวิธีปกติมีความคงทนในการจำแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
คือกลุ่มที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีปกติมีความคงทนในการจำไม่แตกต่างกัน แสดงว่า
ความคงทนในการจำทั้งสองกลุ่มใกล้เคียงกัน ต่างกับงานวิจัยของ สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์
(2531 : 109) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า
ความคงทนในการจำของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับแบบปกติ แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความ
คงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์
กาญจนการุณ (2531 : 85) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ก็พบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียน
ที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ในด้านเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

มัลลิกา ภักดิ์ธรงค์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ
ค่าคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่า
กลุ่มที่ได้รับการสอนปกติสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสศรี กิจบุญตือนันต์ (2532 : 95)
และนฤมล กังวาลไกล (2534 : 91) ก็พบว่า เจตคติต่อวิชาภาษาไทย หรือต่อการเรียนภาษาไทย
ไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีเจตคติ
ต่อวิชาภาษาไทยหรือต่อการเรียนภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

ในด้านพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียน

ชัชฎา ไครบุตร (2535 : 105) ได้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่พูดภาษากะไข่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนไทยกะไข่ที่ได้รับการสอนภาษาไทย โดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียนสูงกว่านักเรียนไทยกะไข่ที่ได้รับการสอนภาษาไทย โดยวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มยุรี เกราะหี (2535 : 102 - 104) ได้เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ และเจตคติด้านร้อยกรองในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 61 คน พบว่าความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองและมีเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง สูงกว่าการสอนแบบปกติ

ในด้านภาษาอังกฤษ สุธีพร ปาละดี (2531 : 85 - 87) ได้เปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาเลือกในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ โรงเรียนสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีการระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร เกตุทอง (2534 : 75 - 77) ที่ได้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพิบูลเงิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี จำนวน

74 คน ก็ได้ผลเช่นเดียวกัน และนักเรียนยังมีทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในระดับมัธยมศึกษา

นิตดา ขจรนที (2530 : 104) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษแรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมดวิทยากรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำแตกต่างกันกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน พรพิมล ประสงค์พร (2535 : 149 - 152) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 2) ซึ่งใช้และไม่ใช้กิจกรรมการทดสอบ เชิงปฏิบัติการกับการสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า แขวงสะพานสูง เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ซึ่งใช้กิจกรรมการทดสอบเชิงปฏิบัติการกับวิธีการสอนตามคู่มือครู โดยแยกความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟัง

นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอังกฤษ รูปแบบที่ 2 ซึ่งใช้กิจกรรมการทดสอบเชิงปฏิบัติการ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 และวิธีการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการพูด

นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา รูปแบบที่ 2 ซึ่งใช้กิจกรรมการทดสอบเชิงปฏิบัติการ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 และวิธีการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการอ่าน

นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา รูปแบบที่ 2 ซึ่งใช้กิจกรรมการทดสอบเชิงปฏิบัติการวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 และวิธีการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาด้านการอ่าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการเขียน

นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษารูปแบบที่ 2 ที่ใช้กิจกรรมการทดสอบเชิงปฏิบัติการวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 และวิธีการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการใช้ภาษาด้านการเขียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน

จากเอกสารและผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว สรุปได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง ซึ่งการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถนำไปใช้ได้ผลดีกับนักเรียนทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอื่น ๆ ทั้งการเรียนการสอนที่เป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียน มีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ นอกจากนั้นยังทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคงทนในการจำ สนใจในการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย และมีความสามารถในการใช้ภาษาที่ดี ฯลฯ ซึ่งนอกจากจะเป็นผลมาจากวิธีสอนแล้ว น่าจะมาจากผลของพฤติกรรม การสอนของครูด้วยเช่นเดียวกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และสอนด้วยการสอนตามคู่มือครูจะมีพฤติกรรมการสอน แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และเรียนกับครูที่สอนด้วยการสอนตามคู่มือครู จะมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอชายแดน (อำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง อำเภอบัวเขต) จังหวัดสุรินทร์ ที่มี อาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง และอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 10 โรงเรียน และใช้การสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลอง 5 โรงเรียน กลุ่มควบคุม 5 โรงเรียน (โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน) สำหรับจำนวนนักเรียน สุ่มมาห้องเรียนละ 10 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามครูผู้สอน ดังตาราง

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียน ครู และนักเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

อันดับที่	กลุ่มทดลอง			อันดับที่	กลุ่มควบคุม		
	โรงเรียน	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน		โรงเรียน	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน
1	บ้านตรวจ	1	10	6	วิทยาราชวรันฑ์กุล	1	10
2	บ้านมหาชัย	1	10	7	จัดสรรที่ดินสงเคราะห์	1	10
3	บ้านพระแก้ว	1	10	8	บ้านสนับ	1	10
4	บ้านซาปะโต	1	10	9	บ้านอาโพน	1	10
5	บ้านโคกแสง	1	10	10	บ้านพนมดิน	1	10
	รวม	5	50		รวม	5	50

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

1. พฤติกรรมการสอนของครูที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ทั้ง 10 พฤติกรรม ประกอบด้วย
 - 1.1 การตั้งคำถามของครู แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 1
 - 1.2 การเสริมต่อการเรียนรู้ แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 2
 - 1.3 การให้แรงจูงใจ แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 3
 - 1.4 การบรรยายหรืออธิบาย แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 4
 - 1.5 การใช้ภาษากาย แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 5
 - 1.6 การใช้อารมณ์ขัน แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 6
 - 1.7 การฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 7

1.8 การใช้สื่อการเรียนการสอน แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 8

1.9 การแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในทันทีทันใด แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 9

1.10 การเสริมแรง แทนด้วยสัญลักษณ์เลข 10

2. แบบฟอร์มเครื่องมือการบันทึกการสังเกตการสอนระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา เป็นแบบฟอร์มเครื่องมือที่ใช้บันทึกความถี่ของแต่ละพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ใช้ในการสังเกต การสอนของครูแต่ละคนโดยให้ผู้สังเกต 2 คน ประกอบด้วยแบบฟอร์ม และขั้นตอนในการบันทึก ดังตัวอย่าง

แบบฟอร์มเครื่องมือการบันทึกการสังเกตการสอนเป็นช่วงเวลาที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแล้ว
มีรายละเอียดดังนี้

ชื่อครูผู้สอน _____ โรงเรียน _____

ชั้นประถมศึกษาปีที่ _____ ห้อง _____

ช่วงเวลาที่สังเกต _____ วัน เดือน ปีที่สังเกต _____

ผู้สังเกต _____ ผู้สังเกตร่วม _____

พฤติกรรมที่สังเกตต่าง ๆ

1. _____ 4. _____ 7. _____

2. _____ 5. _____ 8. _____

3. _____ 6. _____ ฯลฯ

นาทีที่ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

นาทีที่ 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

รวมพฤติกรรมที่สังเกตทั้งหมด =

จำนวนพฤติกรรมที่บันทึกตรงกัน (A) =

จำนวนพฤติกรรมที่บันทึกต่างกัน (D) =

A

พฤติกรรมที่บันทึกตรงกัน = _____ x 100 = _____ %

A + D

ความเห็นเพิ่มเติม : _____

การบันทึกพฤติกรรมในแบบฟอร์ม เริ่มบันทึกตามขั้นตอนดังนี้

1. กรอกรายชื่อครูผู้สอนที่จะสังเกต โรงเรียน ชั้นที่สอน ห้อง ก หรือ ข หรือ
 บ.1/1 ช่วงเวลาที่สังเกตตั้งแต่เวลาถึงเวลา วันเดือนปีที่สังเกต ชื่อผู้สังเกต และ
 ชื่อผู้ร่วมสังเกต
2. กรอกรายการพฤติกรรมที่จะสังเกตทั้ง 10 พฤติกรรม
3. เริ่มการสังเกต คู่วาในแต่ละ 1 นาที ครูแสดงพฤติกรรมใดออกมาเป็น
 ส่วนมาก จาก 10 พฤติกรรมที่ต้องการสังเกต เมื่อวิเคราะห์ได้ชัดเจนแล้วจะบันทึกสัญลักษณ์
 ตัวเลขของพฤติกรรมนั้นลงในช่องให้ตรงกับช่วงเวลาที่เกิดขึ้นตั้งแต่นาทีที่ 1 - 20 และพิจารณา
 พฤติกรรมที่เป็นบวกและลบด้วย
4. จากนั้นเอาแบบฟอร์มการบันทึกของผู้สังเกต 2 คน มาหาค่าความสอดคล้อง
 ของการสังเกต โดยใช้สูตร

$$\frac{A}{A + D} \times 100$$

ถ้าได้ 80% ขึ้นไป แสดงว่าข้อมูลที่บันทึกมีค่าความเชื่อมั่นใช้ได้ และนำไปหาค่าเฉลี่ยต่อไป
 แต่ถ้าได้ไม่ถึง 80% จะต้องนำเทปที่บันทึกภาพและเสียงมาวิเคราะห์ใหม่

5. นำความถี่ของแต่ละพฤติกรรมของครูแต่ละคนมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ดังนี้
ครูคนที่ 1 ในเวลา 20 นาที มีจำนวนความถี่ของพฤติกรรมที่ 1 ทั้งหมด 5 ครั้ง
 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ $\frac{5}{20} \times 100 = 25\%$
 คิดเปอร์เซ็นต์ของทุกพฤติกรรมของครูทุกคนเช่นเดียวกัน แล้วหาค่า
 ทางสถิติต่อไป

3. แผนการสอนหรือคู่มือครู กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ครูกลุ่ม
 ตัวอย่างต้องใช้มี 2 ประเภท คือ
 - 3.1 ครูกลุ่มทดลองใช้แผนการสอนเรื่องเพื่อนรัก
 - 3.2 ครูกลุ่มควบคุมใช้คู่มือครูประกอบหนังสือเรียนภาษาไทย
4. แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างและการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ต่าง ๆ ได้แก่ แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสอนของ โอเบอร์ และคนอื่น ๆ (Ober and others. 1971 : 38 - 40) กริตเนอร์ (Grittner. 1969 : 320 - 340) แพลนเคอร์ส (Flanders. 1976 : 33 - 35) Flint System ของ Gertrude Moskowitz (Saowalak. 1980 : 75 - 77 ; citing Moskowitz. 1969) ของ มหาวิทยาลัย Marburg ประเทศเยอรมัน (Freudenstein. 1977 : 79 - 83) ของ เสาวลักษณ์ เสือเพชร (1980 : 103 - 119) และของ สอาด ศศิธรรมาศ (2529 : 42 - 46)

1.2 ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา โดยปรับปรุงจากแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสอนจากงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ เสือเพชร และ สอาด ศศิธรรมาศ

1.3 นำเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านการสอน 3 ท่าน คือ รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย รศ.หทัยคันหยง และอาจารย์สนั่น มีขันหมาก เพื่อตรวจแก้ไขให้สอดคล้องกับทฤษฎี จุดประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยเลือกเอาข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เห็นสอดคล้องกันว่าเป็นข้อความที่วัดตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายของการวิจัย

1.4 ผู้วิจัยอธิบายชี้แจงทำความเข้าใจในขั้นตอนและรายละเอียดของการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมให้ผู้ช่วยผู้วิจัยฟังจนเข้าใจแจ่มแจ้งตรงกันข้อความทุก ๆ ข้อความ แล้วจึงนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับครูในชั้นเรียนจริง ในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น

1.5 หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา โดยผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัยนำเครื่องมือไปใช้ในการสังเกตการสอนของครูที่สอนภาษา

ไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย รวบรวมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สังเกต 2 คน บันทึกความถี่ของพฤติกรรมลงในแบบสังเกต แล้วนำผลไปหาความเชื่อมั่นตามวิธีของ วิลเลียม เอ. สกอตต์ (William A. Scott) โดยใช้สูตร Scott's Coefficient (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2533 : 134)

การสังเกตการสอน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบบันทึกเป็นช่วงเวลาได้ทำ 5 ครั้งกับครูผู้สอน 5 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตการสอน

จำนวนครั้งที่สังเกต	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือสังเกตบันทึกพฤติกรรม การสอนของครู
1	.8939
2	.9849
3	.9070
4	.8922
5	.8965
ค่าเฉลี่ย	.9149

ความเชื่อมั่นที่หาโดยใช้สูตร Scott's Coefficient นี้ แพลนเดอร์ส กล่าวว่า จะมีค่าแปรผันอยู่ระหว่าง 0.00 - 1.00 และสำหรับแบบสังเกตที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นการบันทึกพฤติกรรมทางวาจา นั้นควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .85 ขึ้นไป (Flanders. 1976 : 141) ส่วนโอเบอร์ (Ober. 1971 : 85) ถือว่าการบันทึกการสอนด้วยระบบ RCS (Reciprocal

Category System) ความเชื่อมั่นที่เป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไปนั้นควรมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป และในการฝึกสังเกตถ้าได้ค่าความเชื่อมั่นเพียง .60 ขึ้นไปก็นับว่ามีทักษะเพียงพอแล้ว ดังนั้นความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้จากการสังเกตดังกล่าว แสดงว่าผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมีความแม่นยำเที่ยงตรงในการสังเกตค่อนข้างสูง และสามารถใช้เครื่องมือดังกล่าวในการวิจัยได้

2. แผนการสอนหรือคู่มือครู กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ครูกลุ่มตัวอย่างจะต้องใช้ตามประเภทดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ใช้หนังสือแบบเรียนเรื่องเพื่อนรักและใช้แผนการสอนเรื่องเพื่อนรัก ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพราะเป็นหนังสือแบบเรียน และแผนการสอนที่ใช้กับโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในขณะนี้ ส่วนการเลือกใช้หนังสือแบบเรียนเรื่องเพื่อนรัก ก็เพราะว่าเป็นหนังสือแบบเรียน 1 ใน 7 เล่ม ที่ใช้กับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ใช้ภาษาเป็นที่เข้าใจง่าย เป็นคำที่เด็กได้ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องที่มีความคิดรวบยอดเดียว คือ ความรักก่อให้เกิดความอบอุ่นและไม่ทำร้ายกัน เป็นเรื่องที่น่าสนใจแล้วสนุกเข้าใจง่าย

2.2 กลุ่มควบคุม ใช้หนังสือเรียนเรื่องรถไฟ และใช้คู่มือครูหรือแนวการสอนภาษาไทย สำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพราะเป็นหนังสือเรียน และคู่มือครูที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาใช้ในระยะนี้

3. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบ ของ ชวาล แพรัตกุล (2520 : 113 - 210) และจากหนังสืออื่น ๆ ดังนี้

3.1.1 หนังสือเทคนิคการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษ สำหรับการวัดผลและประเมินผลการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของ (อัจฉรา วงศ์โสธร. 2529)

3.1.2 หนังสือ Modern Language Testing ของ แวลเล็ท (Valette. 1977 : 82 - 83) เกี่ยวกับการประเมินผลทักษะการฟัง - พูด

3.1.3 หนังสือ Language Test at School ของ Oller (Oller. 1979)

3.1.4 หนังสือ Testing Communicative Performance ของ Carroll (Carroll. 1980 : 37 - 49)

3.1.5 หนังสือ Writing English Language Test ของ Heaton (Heaton. 1977 : 105 - 144)

3.1.6 เอกสารการทดสอบทางภาษาของ เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ตามรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ทักษะด้านการฟัง และการพูด เป็นแบบทดสอบแบบปากเปล่า (Oral-Test) ในรูปของการถามตอบประโยคต่อประโยค หรือการพูดโต้ตอบประโยคที่ได้ยินในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ตามความเหมาะสม มี 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1.1 แบบทดสอบ แบบถาม - ตอบปากเปล่า หรือ การสนทนาโต้ตอบประโยคที่ได้ยิน เป็นแบบทดสอบที่มีคำถามเฉพาะเจาะจง เพื่อวัดความสามารถทางด้านการใช้ภาษาพื้นฐานทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน การใช้ภาษาที่ใช้กันอยู่ในสังคม การใช้ภาษาได้ถูกต้องตามโครงสร้าง และใช้คำศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง มีทั้งหมด 5 ข้อ

ฉบับที่ 1.2 แบบทดสอบ แบบถาม - ตอบปากเปล่า โดยใช้ ภาพประกอบ ให้เด็กดู เพื่อให้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ตอบมีเรื่อง และความคิดที่จะพูดออกมาได้ง่ายขึ้น คำถามของครูจะสร้างตามภาพ เช่น ภาพสรุปกิจกรรมในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และ กำหนดเวลาที่แน่นอนให้ผู้สอบตอบ มีทั้งหมด 5 ข้อ

การตรวจให้คะแนน การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบปากเปล่าทั้ง 2 แบบ ปรับมาจากเกณฑ์การให้คะแนนของ แวลเล็ท (Valette. 1977 : 82 - 83) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละข้อเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. Excellent (ระดับเยี่ยม) หมายถึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ชัดเจน สมบูรณ์ ให้ 3 คะแนน
2. Fair (ระดับยอมรับได้) หมายถึงคำตอบที่พอใช้ได้ ยังถูกต้องไม่ สมบูรณ์นัก แต่ก็แสดงถึงการมีความเข้าใจต่อคำถาม ให้ 2 คะแนน
3. Poor หมายถึงคำตอบที่ผิดทั้งหมด ไม่สัมพันธ์กับคำถาม ให้ 1 คะแนน
4. No Response หมายถึง ไม่มีการตอบคำถาม ให้ 0 คะแนน

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการอ่าน เป็นแบบทดสอบแบบโคลซ (Cloze Test) เป็นแบบทดสอบที่ตัดคำของเนื้อหาออกเป็นช่อง ๆ เพื่อให้ผู้สอบเขียนเติม การทดสอบแบบนี้ผู้สอบจะต้องเชื่อมโยงความหมายในการตีความจาก ประโยค มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์ภายในประโยค เป็นแบบทดสอบที่สามารถวัด ความสามารถในการใช้ภาษาได้ทั้งในระดับจุลภาค และมหภาค มีวิธีการสร้างดังนี้

1. เลือกเนื้อหา แบบทดสอบแบบโคลซสามารถใช้ได้กับเนื้อหา ทุกประเภท การเลือกเนื้อหาควรใช้วิธีสุ่มแบบเป็นสัดส่วน โดยให้สัดส่วนนั้นเป็นตัวแทนของเนื้อหา ทั้งหมด หากเนื้อหายาวมากควรแบ่งเนื้อหาเป็นช่วง ๆ ก่อน แล้วจึงสุ่ม ควรเลือกเนื้อหาที่มีขนาด ความยาวพอเหมาะสำหรับเด็กแต่ละวัย

2. การละคำในแบบทดสอบแบบโคลซ ความยาวของเนื้อหา จะเป็นเกณฑ์กำหนดตำแหน่งของคำที่ละ ในแต่ละเนื้อหาจะมีคำที่ละไว้ประมาณ 50 คำ ถ้าเนื้อหา มีความยาว 250 คำ จะต้องละทุกคำที่ 5 ถ้าเนื้อหามีความยาว 350 คำ จะละทุกคำที่ 7

3. การให้คะแนนมี 2 วิธี คือ

- 3.1 ให้คะแนนตามคำตอบที่เฉลยไว้

- 3.2 ให้คะแนนอนุโลมตามคำตอบที่เหมาะสมกับบริบท

แบบทดสอบแบบโคลซที่จะใช้วัดความสามารถในการอ่าน จะให้ผู้สอบเลือกใช้คำที่ละไว้ จำนวน 10 ข้อ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน

ฉบับที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียน เป็นแบบทดสอบการเขียนเรียงความจากภาพ อาจจะเป็นภาพจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต

ประจำวัน โดยการกำหนดเวลาที่แน่นอนในการเขียน และกำหนดความยาวของเรื่องที่เขียน
แบบทดสอบชนิดนี้สามารถประเมินผลของการเขียนที่ผู้เขียนมีความประสงค์จะเขียนสื่อสารให้ผู้อ่าน
เข้าใจ ซึ่งตรวจสอบจากความเชื่อมโยงของการเขียนแต่ละประโยค การให้ข้อมูลที่เป็เลาดับ
ต่อเนื่องกัน การใช้ภาษาถูกต้องตามบริบท และความสอดคล้องระหว่างเรื่องกับภาพวีธีการสร้าง
ดังนี้

1. เลือกภาพการ์ตูนหรือภาพหลายเส้นที่มีความชัดเจน
มีความคิดรวบยอดเดียว ตัวละครไม่มากนัก เป็นภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
หรือภาพอื่นที่มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก
2. พิจารณากำหนดหรือเลือกเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนน ซึ่ง
แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียนฉบับนี้ จะยึดหลักเกณฑ์ การตรวจ
ให้คะแนนของ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (Saowalak. 1987 : 54 - 55) ซึ่งมีวิธีการให้
คะแนนตามรายละเอียดในตารางดังนี้

ตาราง 3 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษา ด้านการเขียน

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน	คะแนน
1. การลำดับความ	5
2. ความคิด ใจความชัดเจน และสื่อความหมายได้	5
3. การใช้ภาษา ไวยากรณ์ ตัวสะกดถูกต้อง	5
4. ความสมบูรณ์ของการเขียน สามารถสื่อความหมาย ให้ผู้อื่นเข้าใจได้	5

2. กำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียน ดังนี้

2.1 มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

2.2 มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 2 ปี เมื่อสร้างแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอน 3 ท่าน คือ รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย รศ.หทัย คันหยง และอาจารย์สนั่น มีขันธ์หมาก ตรวจสอบความชัดเจนถูกต้อง เหมาะสมของภาษาที่ใช้

3.3 นำแบบทดสอบที่ได้ตรวจแก้ไขและมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านตรังค์ โรงเรียนบ้านละมั่ง โรงเรียนบ้านโคก และโรงเรียนบ้านโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการฟังและการพูด หาคุณภาพดังนี้

3.3.1.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของ Garrett แล้วนำคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมาทดสอบนัยสำคัญ โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185) แล้วคัดเลือกแบบทดสอบข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความจำแนกสูงอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

3.3.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา Alpha - Coefficient (α -Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 171) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8727

3.3.2 ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการอ่าน หาคุณภาพดังนี้

3.3.2.1 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยการวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

(ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 186 - 187) และหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยการเปิดตารางสำเร็จของ จุง เทห์ ฟาน (Fan. 1952 : 5 - 32) แล้วจึงคัดเลือกข้อสอบที่มีระดับความยากง่ายอยู่ในช่วง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ไว้จำนวน 10 ข้อ

3.3.2.2 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ตามเกณฑ์ในข้อ 3.3.2.1

มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน

(ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8473

3.3.3 ฉบับที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียน หากคุณภาพดังนี้

3.3.3.1 นำคะแนนที่ได้จากการตรวจตามเกณฑ์มาคำนวณหาค่าความยากของข้อสอบ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{S_u + S_L - (2N \times \text{คะแนนต่ำ})}{2N (\text{คะแนนสูง} - \text{คะแนนต่ำ})}$$

(อังคณา สายยศ. 2531 ; อ้างอิงมาจาก Whitney and Sabers. 1970 : 214)

3.3.3.2 คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบโดยใช้สูตร

$$D = \frac{S_u - S_L}{N (\text{คะแนนสูง} - \text{คะแนนต่ำ})}$$

(อังคณา สายยศ. 2531 ; อ้างอิงมาจาก Whitney and Sarbers. 1970 : 215)

3.3.3.3 หาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนการเขียนเรียงความของผู้ตรวจ 2 คน โดยคำนวณจากค่า Pearson Product Moment Correlation Coefficient (r) (วิเชียร เกตุสิงห์. ม.ป.ป. : 25 - 28) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7484

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนหนังสือผ่านบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกองกักกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 21 อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ได้ประสานงานแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดทราบ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถไปทำการวิจัยได้
2. ติดต่อประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ และกองกักกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 21 เพื่อขอความร่วมมือประสานงานแจ้งโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เตรียมส่งครูเข้ารับการอบรมการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ตามตารางการอบรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น
3. ผู้วิจัยจัดปฐมนิเทศผู้ช่วยผู้วิจัย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording System) การบันทึกผลจากการสังเกตลงแบบฟอร์ม การคิดคำนวณอัตราส่วนจากการสังเกต ตลอดจนแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยทั้ง 3 ฉบับ และจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยใช้เวลา 6 ชั่วโมง
4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียนเพื่อศึกษา และบันทึกพฤติกรรมครูก่อนการให้การอบรม และก่อนที่ครูจะทำการสอน (Pre-test)
5. ประชุมอบรมครูกลุ่มทดลอง 5 คน โดยใช้หลักสูตรการอบรมของศูนย์วิจัย และพัฒนาการสอนภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
6. เริ่มปฏิบัติการสอน โดยครูกลุ่มทดลองใช้หนังสือแบบเรียนเรื่องเพื่อนรัก และแผนการสอนเรื่องเพื่อนรัก ครูกลุ่มควบคุมใช้หนังสือเรียนภาษาไทยเรื่องรถไฟ และคู่มือครูของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พร้อมกับทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน (Pre-test)
7. การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ในสัปดาห์สุดท้ายเป็นการสังเกต บันทึก สรุปพฤติกรรมครู และทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียน (Post-test)

8. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครู และเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองตามแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 215 - 217) มีลักษณะการทดลองดังนี้

ตาราง 4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ₂	-	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- X คือ การจัดการกระทำ (Treatment)
- T₁ คือ การสอบก่อนที่จะจัดการกระทำทดลอง (Pretest)
- T₂ คือ การสอบหลังจากที่จัดการกระทำทดลอง (Posttest)
- R คือ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)
- C คือ กลุ่มควบคุม (Control Group)
- E คือ กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ Mann-whitney U-Test
2. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยทางด้านการฟัง - พูด อ่าน และเขียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent ในรูปของ Difference Scores

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59)

1.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนน

โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$N - 1$ แทน จำนวนตัวแปรอิสระ (Degree of Freedom)

X แทน คะแนน

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 64)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็น

ช่วงเวลาตามวิธีการของ วิลเลียม เอ สกอตต์ William A. Scott โดยใช้สูตร

$$r = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

เมื่อ r แทน ความเชื่อมั่นของการสังเกต

P_o แทน แทนอัตราส่วนของ Probability (ความน่าจะเป็น) ของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากผลต่างระหว่าง 1.00 กับค่าผลรวมของผลต่างระหว่างร้อยละของค่าสังเกตพฤติกรรมของผู้สังเกต 2 คน

Pe แทน แทนอัตราส่วนของ Probability (ความน่าจะเป็น) ของ การสังเกตพฤติกรรมได้ตรงที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากสัดส่วนของคะแนนพฤติกรรมที่มีจำนวน สูงสุดและรองลงมา โดยเลือกจากผู้สังเกตคนใดคนหนึ่ง ก็ได้ นำค่าทั้ง 2 มายกกำลัง 2 แล้วนำมารวมกัน

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2533 : 134)

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ด้านการฟังและการพูด โดยใช้เทคนิค 25% ของ Garrett แล้วนำคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำมาทดสอบนัยสำคัญ โดยใช้การแจกแจงแบบ t (t - distribution) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการฟังและการพูด ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือนี้ทั้งฉบับ

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 - 171)

2.4 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการอ่าน โดยการวิเคราะห์เป็นรายข้อ แล้ววิเคราะห์คุณภาพเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เทห์ ฟาน (Chung - Teh Fan) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 186 - 187)

2.5 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการอ่าน โดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - P$

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168)

2.6 หาค่าความยากของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียนเรียงความ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{S_u + S_L - (2N \times \text{คะแนนต่ำ})}{2N(\text{คะแนนสูง} - \text{คะแนนต่ำ})}$$

เมื่อ P แทน คำนี้นค่าความยาก

S_u แทน ผลรวมของคะแนนกลุ่มสูง

S_L แทน ผลรวมของคะแนนกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

(อังคณา สายยศ. 2531 ; อ้างอิงมาจาก Whitney and Sabers. 1970 : 214)

2.7 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียนเรียงความ โดยใช้สูตร

$$D = \frac{S_u - S_L}{N(\text{คะแนนสูง} - \text{คะแนนต่ำ})}$$

เมื่อ D แทน คำนี้นค่าอำนาจจำแนก

S_u แทน ผลรวมของคะแนนกลุ่มสูง

S_L แทน ผลรวมของคะแนนกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนนักเรียนของกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ ซึ่งได้จาก 25%
ของนักเรียนที่เข้าสอบทั้งหมด

(อังกฤษ สายยศ. 2531 ; อ้างอิงมาจาก Whitney and Sabers. 1970 : 215)

2.8 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาด้านการเขียนเรียงความ ของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน โดยคำนวณจากค่า Pearson Product Moment Correlation Coefficient (r) ดังนี้

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลที่ได้จากตัวแปร X
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของข้อมูลที่ได้จากตัวแปร Y
 $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าของตัวแปร X และ Y
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลจากตัวแปร X
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลจากตัวแปร Y
 N แทน จำนวนข้อมูลหรือจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(วิเชียร เกตุสิงห์. ม.ป.ป. : 25 - 28)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ Mann-Whitney U-Test

$$\left. \begin{aligned} U_1 &= n_1 n_2 + \frac{n_1(n_1 + 1)}{2} - R_1 \\ U_2 &= n_1 n_2 + \frac{n_2(n_2 + 1)}{2} - R_2 \end{aligned} \right\} \text{ใช้ค่า } U \text{ ที่น้อยกว่า}$$

เมื่อ n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่มีน้อยกว่า

n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่มีมากกว่า

R_1 แทน ผลบวกของอันดับที่ในกลุ่มที่มีน้อยกว่า

R_2 แทน ผลบวกของอันดับที่ในกลุ่มที่มีมากกว่า

(วิเชียร เกตุสิงห์. ม.ป.ป. : 116)

3.2 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยทางด้านการฟังการพูด การอ่าน และการเขียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติการแจกแจงของที (t - test แบบ Independent) ในรูปของ Difference Scores (Scott and Wertheimer. 1962 : 264)

$$\begin{aligned} t &= \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}} \\ S_{MD_1 - MD_2} &= \sqrt{\frac{S_D^2}{n_1} + \frac{S_D^2}{n_2}} \\ S_D^2 &= \frac{(D_1 - MD_1)^2 + (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2} \\ df &= n_1 + n_2 - 2 \end{aligned}$$

เมื่อ	t	แทน	การแจกแจงของ t -test
	S_D^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังเรียนและก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
	D_1	แทน	ผลต่างของคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง
	D_2	แทน	ผลต่างของคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม
	MD_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนเรียนและ หลังเรียนของทุกคนในกลุ่มทดลอง
	MD_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนเรียนและ หลังเรียนของทุกคนในกลุ่มควบคุม
$S_{MD_1 - MD_2}$		แทน	คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง MD_1 และ MD_2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต บันทึกพฤติกรรม และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของครู

N หมายถึง จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครู

$\bar{X}_{rank}$ หมายถึง ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง

U หมายถึง ค่าอัตราส่วนวิกฤตจาก Mann - Whitney U - Test

2. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน

N หมายถึง จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน

$\bar{X}_{rank}$ หมายถึง ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง

SD หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทย

SD_{diff} หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง

t หมายถึง ค่าสถิติแบบอิสระจากกัน จาก t - Difference Scores

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแสดงค่าสถิติพื้นฐานและค่าทดสอบความแตกต่างเพื่อเปรียบเทียบดังนี้

1. พฤติกรรมการสอนของครูก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนทางด้านการฟังการพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียน ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การแสดงค่าสถิติพื้นฐานเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูทั้ง 10 พฤติกรรมใน ตาราง 5 6 และ 7 เป็นการพิจารณาการกระจายของข้อมูลอย่างกว้าง ๆ เพื่อที่จะดูคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการสอนใดเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด สำหรับการทดสอบค่าความแตกต่างทางสถิติ ค่า t ในตาราง 5 6 และ 7 นั้นพฤติกรรมการสอนของครูในแต่ละพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

ค่าสถิติพื้นฐานที่เสนอในตาราง 5 6 และ 7 ได้แก่

1. N หมายถึง จำนวนครูผู้สอนในกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการสอนนั้น ๆ
2. $\bar{X}$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของความถี่ในแต่ละพฤติกรรมที่ครูผู้สอนในกลุ่มตัวอย่าง แสดงออก หาได้จากจำนวนความถี่ของแต่ละพฤติกรรมคูณด้วย 100 หารด้วยจำนวนเวลาที่ใช้ ในการสังเกตเห็นการสอนแต่ละครั้งคือ 20 นาที

3. $\bar{X}_{rank}$ หมายถึง ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความถี่ในแต่ละพฤติกรรม ที่ครูผู้สอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแสดงออกในเวลา 20 นาที หาได้จากการเอาคะแนนเฉลี่ยในแต่ละพฤติกรรมของครูกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการทดลองลบด้วยคะแนนเฉลี่ยในแต่ละพฤติกรรมของครูกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ค่าทดสอบความแตกต่าง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอน
ของครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

พฤติกรรมการสอน	กลุ่มทดลอง (N = 5)		กลุ่มควบคุม (N = 5)		U
	$\bar{X}$	$\bar{X}_{rank}$	$\bar{X}$	$\bar{X}_{rank}$	
1. การตั้งคำถามของครู	13.00	7.00	7.00	4.00	5.0
2. การเสริมต่อการเรียนรู้	4.00	6.90	2.00	4.10	5.5
3. การให้แรงจูงใจ	8.50	5.70	10.50	5.30	11.5
4. การบรรยายหรืออธิบาย	45.00	4.50	49.00	6.50	7.5
5. การใช้ภาษากาย	5.00	5.50	5.00	5.50	12.5
6. การใช้อารมณ์ขัน	4.50	4.90	6.00	6.10	9.5
7. การฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม	4.00	5.50	4.00	5.50	12.5
8. การใช้สื่อการเรียนการสอน	8.00	4.80	11.00	6.20	9.0
9. การแก้ไขข้อผิดพลาด ของนักเรียนในทันทีทันใด	5.00	6.10	3.00	4.90	9.5
10. การเสริมแรง	3.00	5.80	2.50	5.20	11.0

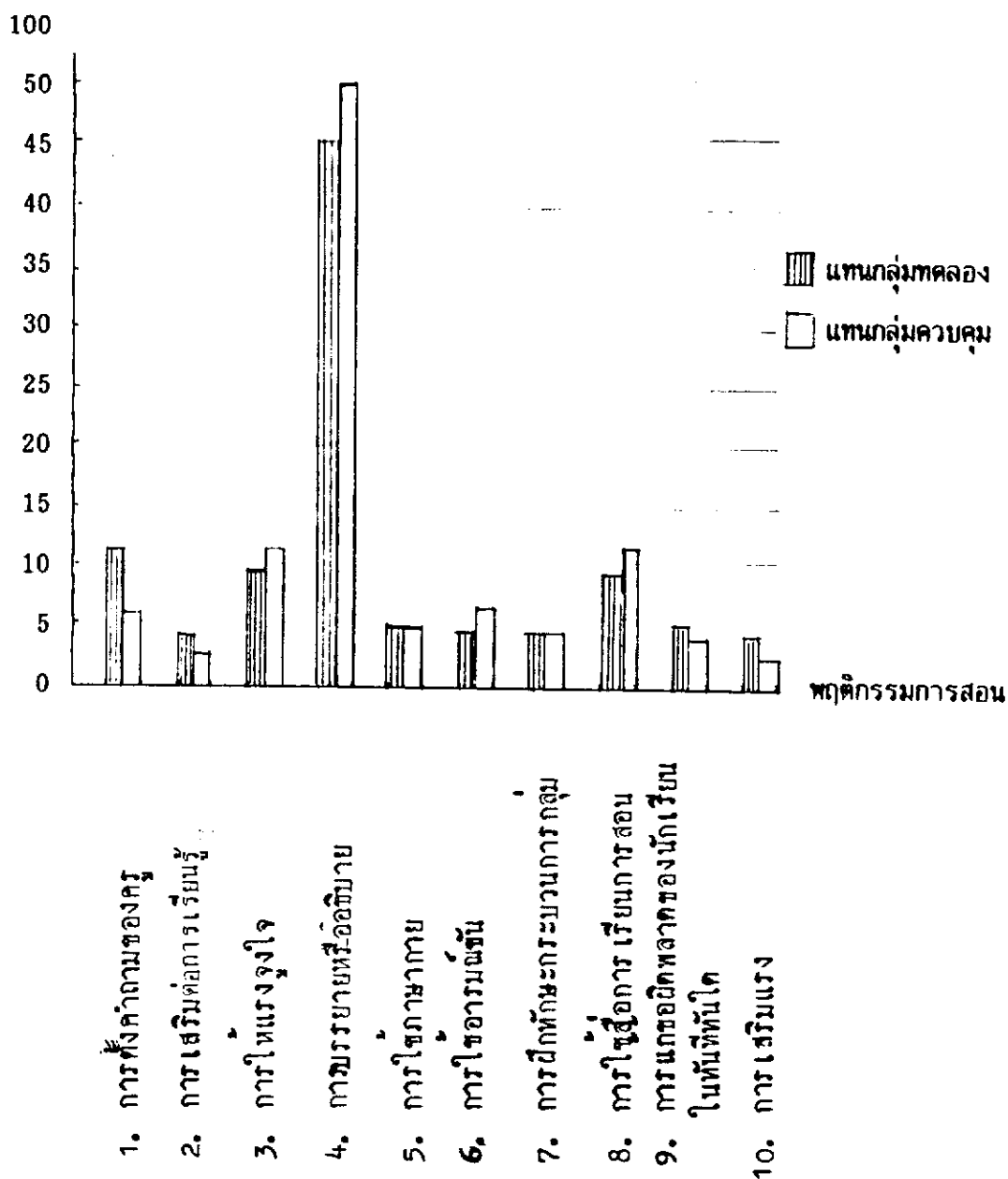
*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กราฟแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยจากตาราง 5 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครู
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

คะแนนเฉลี่ย

ภาพประกอบ 1 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูระหว่างกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

จากค่าสถิติพื้นฐานในตาราง 5 และกราฟในภาพประกอบ 1 สรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของครูทุกพฤติกรรมระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกลุ่มควบคุมที่สอนภาษาไทยตามคู่มือครู ก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ก่อนการทดลอง ครูผู้สอนในกลุ่มทดลอง และครูผู้สอนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมการสอนทุกพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ค่าทดสอบความแตกต่าง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอน
ของครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

พฤติกรรมการสอน	กลุ่มทดลอง (N = 5)		กลุ่มควบคุม (N = 5)		U
	$\bar{X}$	$\bar{X}_{rank}$	$\bar{X}$	$\bar{X}_{rank}$	
1. การตั้งคำถามของครู	5.00	3.00	15.00	8.00	.0**
2. การเสริมต่อการเรียนรู้	8.50	7.70	3.00	3.30	1.5*
3. การให้แรงจูงใจ	13.50	6.30	8.00	4.70	8.5
4. การบรรยายหรืออธิบาย	8.00	3.00	42.00	8.00	.0**
5. การใช้ภาษากาย	6.00	5.90	5.00	5.10	10.5
6. การใช้อารมณ์ขัน	8.00	6.80	4.00	4.20	6.0
7. การมีทักษะกระบวนการกลุ่ม	18.00	7.80	4.00	3.20	1.0*
8. การใช้สื่อการเรียนการสอน	21.00	6.60	14.00	4.40	7.0
9. การแก้ไขข้อผิดพลาด ของนักเรียนในทันทีทันใด	5.00	6.50	3.00	4.50	7.5
10. การเสริมแรง	7.00	7.20	2.00	3.80	4.0

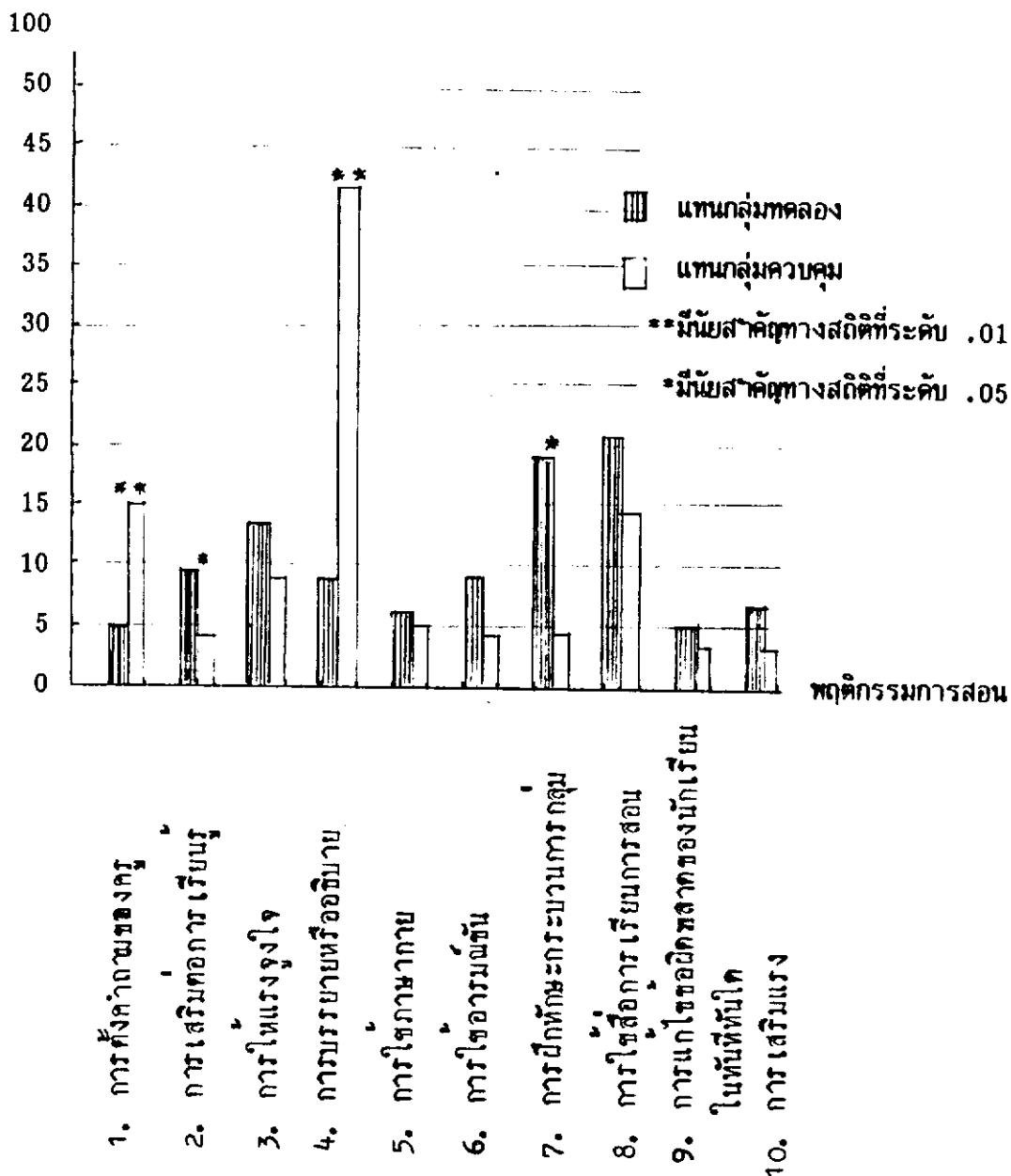
*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กราฟแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยจากตาราง 6 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

คะแนนเฉลี่ย

ภาพประกอบ 2 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

จากค่าสถิติพื้นฐานในตาราง 6 และกราฟในภาพประกอบ 2 สรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของครูทุกพฤติกรรมระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกลุ่มควบคุมที่สอนภาษาไทยตามคู่มือครู หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่พฤติกรรมด้านการตั้งคำถามของครู และด้านการบรรยายหรืออธิบาย และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่พฤติกรรมด้านการเสริมต่อการเรียนรู้ และด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม นั่นคือ หลังการทดลองครูผู้สอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน 4 พฤติกรรมได้แก่ พฤติกรรมด้านการตั้งคำถามของครู ด้านการบรรยายหรืออธิบาย ด้านการเสริมต่อการเรียนรู้ และด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

ตาราง 7 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ค่าทดสอบความแตกต่าง เพื่อเปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ย
ของพฤติกรรมการสอนของครูหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

พฤติกรรมการสอน	กลุ่มทดลอง (N = 5)		กลุ่มควบคุม (N = 5)		U
	$\bar{X}$	$\bar{X}_{rank}$	$\bar{X}$	$\bar{X}_{rank}$	
1. การตั้งคำถามของครู	-8.00	3.10	8.00	7.90	.5**
2. การเสริมต่อการเรียนรู้	4.50	6.80	1.00	4.20	6.0
3. การให้แรงจูงใจ	5.00	7.20	-2.50	3.80	4.0
4. การบรรยายหรืออธิบาย	-37.00	3.00	-7.00	8.00	.0**
5. การใช้ภาษากาย	1.00	5.40	.00	5.60	12.0
6. การใช้อารมณ์ขัน	3.50	7.10	-2.00	3.90	4.5
7. การฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม	14.00	7.70	.00	3.30	1.5*
8. การใช้สื่อการเรียนการสอน	13.00	6.80	3.00	4.20	6.0
9. การแก้ไขข้อผิดพลาด ของนักเรียนในทันทีทันใด	.00	5.50	.00	5.50	12.5
10. การเสริมแรง	4.00	7.00	-.50	4.00	5.0

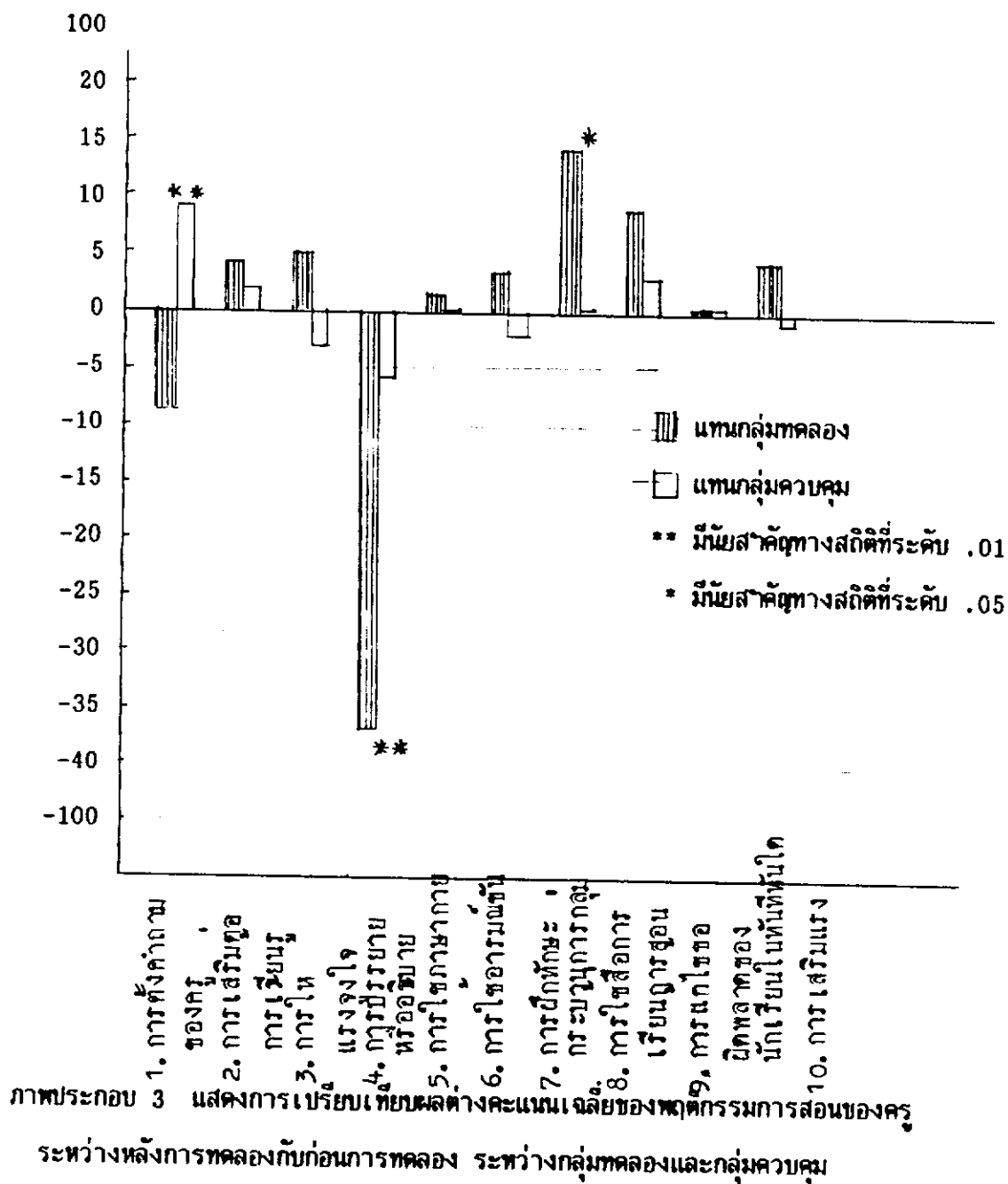
*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กราฟแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยจากตาราง 7 เพื่อเปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมการสอน
ของครูหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

คะแนนเฉลี่ย

จากค่าสถิติพื้นฐานในตาราง 7 และกราฟในภาพประกอบ 3 สรุปได้ว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการสอนของครูทุกพฤติกรรมหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกลุ่มควบคุมที่สอนภาษาไทยตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ พฤติกรรมด้านการตั้งคำถามของครู และด้านการบรรยายหรืออธิบาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม นั่นคือ ผลต่างของพฤติกรรมการสอนของครูหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่างครูผู้สอนในกลุ่มทดลองและครูผู้สอนในกลุ่มควบคุม มีผลต่างแตกต่างกัน 3 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมด้านการตั้งคำถามของครู ด้านการบรรยายหรืออธิบาย และด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

ตาราง 8 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน และค่าทดสอบความแตกต่างคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

ความสามารถในการใช้ภาษาไทย	กลุ่มทดลอง (N = 50)		กลุ่มควบคุม (N = 50)		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ฉบับที่ 1 การฟัง - การพูด	17.780	4.863	18.160	3.899	.667
ฉบับที่ 2 การอ่าน	4.280	1.679	4.760	2.006	.197
ฉบับที่ 3 การเขียน	10.960	1.087	11.040	1.068	.711
รวม	33.020	5.524	33.960	4.558	.356

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนเป็นรายด้านก็พบผลเช่นเดียวกัน นั่นคือ ก่อนการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยโดยรวม และรายด้านทางด้านการฟังการพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 แสดงค่าสถิติพื้นฐานและค่าทดสอบความแตกต่างคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

ความสามารถในการใช้ภาษาไทย	กลุ่มทดลอง (N = 50)		กลุ่มควบคุม (N = 50)		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ฉบับที่ 1 การฟัง - การพูด	27.940	3.310	18.660	3.462	13.70***
ฉบับที่ 2 การอ่าน	7.180	1.224	5.540	1.854	5.22***
ฉบับที่ 3 การเขียน	15.300	1.403	11.800	1.178	13.51***
รวม	50.420	3.923	36.000	4.223	17.69***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนเป็นรายด้านก็พบผลเช่นเดียวกัน นั่นคือ หลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยโดยรวมและรายด้าน ทางด้านการฟังการพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 คือนักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และเรียนกับครูที่สอนด้วยการสอนตามคู่มือครูจะมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงค่าสถิติพื้นฐานและค่าทดสอบความแตกต่างของผลต่างของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ความสามารถในการใช้ภาษาไทย	กลุ่มทดลอง (N = 50)		กลุ่มควบคุม (N = 50)		$\bar{X}_{dif}$	SD_{dif}	t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
ฉบับที่ 1 การฟัง - การพูด	10.160	4.117	.500	3.151	5.330	6.072	13.17***
ฉบับที่ 2 การอ่าน	2.900	.974	.780	.887	1.840	1.412	11.38***
ฉบับที่ 3 การเขียน	4.340	1.334	.760	.657	2.550	2.081	17.02***
รวม	17.400	4.286	2.040	3.464	9.720	8.638	19.71***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่าผลต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนเป็นรายด้าน ก็พบผลเช่นเดียวกัน นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มทดลอง มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองกับก่อนการทดลองด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทย โดยรวมและรายด้านทั้งด้านการฟังการพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูและความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูที่สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนกับครู ที่สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้

1. จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน เพื่อจะได้ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการนิเทศการสอนของศึกษานิเทศก์
3. จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการที่จะวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครู และปรับปรุงการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และสอนด้วยการสอนตามคู่มือครูจะมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน

2. นักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และเรียนกับครูที่สอนด้วยการสอนตามคู่มือครู จะมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอชายแดน (อำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง และอำเภอบัวเขต) จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง และอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 10 โรงเรียน และการใช้การสุ่มอย่างง่าย เพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลอง 5 โรงเรียน กลุ่มควบคุม 5 โรงเรียน (โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน) สำหรับจำนวนนักเรียนสุ่มมาห้องเรียนละ 10 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย และสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามครูผู้สอน ดังตาราง

ตาราง 11 แสดงจำนวนโรงเรียน ครู และนักเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	กลุ่มทดลอง			ลำดับที่	กลุ่มควบคุม		
	โรงเรียน	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน		โรงเรียน	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน
1	บ้านตรวจ	1	10	6	วิทยาราชบุรีกุล	1	10
2	บ้านมหาชัย	1	10	7	จัดสรรที่ดินสงเคราะห์	1	10
3	บ้านพระแก้ว	1	10	8	บ้านสนบ	1	10
4	บ้านชวปะโต	1	10	9	บ้านอาโพน	1	10
5	บ้านโคกแสง	1	10	10	บ้านพนมดิน	1	10
	รวม	5	50		รวม	5	50

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

1. แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมและวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของครู ซึ่งเป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording System) ใช้สังเกต บันทึกพฤติกรรมการสอนของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .9149

2. แผนการสอนหรือคู่มือครู

2.1 แผนการสอนของกลุ่มทดลอง ใช้แผนการสอนเรื่องเพื่อนรัก และหนังสือแบบเรียนเรื่องเพื่อนรัก ซึ่งเป็นแผนการสอนและหนังสือแบบเรียนของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ใช้กับโรงเรียนในโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในขณะนี้

2.2 แผนการสอนของกลุ่มควบคุม ใช้คู่มือครูหรือแนวการสอนภาษาไทยสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (เรื่องรถไฟ) ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนมี 3 ฉบับคือ

3.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ด้านการฟังและการพูด เป็นแบบทดสอบแบบปากเปล่า (Oral - test) มี 2 ฉบับคือ ฉบับถาม - ตอบปากเปล่า และ ฉบับถาม - ตอบปากเปล่า โดยใช้ภาพประกอบมีฉบับละ 5 ข้อ รวม 10 ข้อ ซึ่งแบบทดสอบนี้ได้ผ่านการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25x ของ Garrett แบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วใช้ t-test ทดสอบค่าอำนาจจำแนกคัดเลือกข้อที่ได้ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัคได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8727

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการอ่าน เป็นแบบทดสอบแบบโคลซ (Cloze Test) เป็นแบบทดสอบที่ตัดคำของเนื้อหาออกเป็นช่วง ๆ เพื่อให้ผู้สอบเขียนเติม จำนวน 10 ข้อ หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยการวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27x ของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ และหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยการเปิดตารางสำเร็จของ จุง เทห์ ฟาน แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีระดับความยากง่ายอยู่ในช่วง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .8473

3.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ด้านการเขียน เป็นแบบทดสอบการเขียนเรียงความจากภาพที่กำหนดให้ โดยวัดความสามารถของนักเรียนในด้านลำดับความ การแสดงความคิดเห็นได้ชัดเจนและสื่อความหมายได้ การใช้ภาษาโวหารณ์ ตัวสะกดถูกต้อง และความสมบูรณ์ของการเขียน แบบทดสอบนี้มีค่าความยากเท่ากับ .52 และมี

ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .42 และหาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนการเขียนเรียงความของผู้ตรวจ 2 คน โดยใช้ Pearson Product Moment Correlation Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7484

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวนหนังสือผ่านบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 21 อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ได้ประสานงานแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดทราบ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถไปทำการวิจัยได้
2. ติดต่อประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะและกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 21 เพื่อขอความร่วมมือประสานงานแจ้งโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างเตรียมส่งครูเข้ารับการอบรมการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ตามตารางการอบรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น
3. ผู้วิจัยจัดปรุมนิเทศผู้ช่วยผู้วิจัย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระบบการบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Interval Recording System) การบันทึกผลจากการสังเกตลงในแบบฟอร์ม การคิดคำนวณอัตราส่วนจากการสังเกตตลอดจนแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ทั้ง 3 ฉบับ และจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยใช้เวลา 6 ชั่วโมง
4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียนเพื่อศึกษา และบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูก่อนให้การอบรม และก่อนที่ครูจะทำการสอน (Pre - test)
5. ประชุมอบรมครูกลุ่มทดลอง 5 คน โดยใช้หลักสูตรการอบรม ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
6. เริ่มปฏิบัติการสอน โดยครูกลุ่มทดลองใช้หนังสือแบบเรียนเรื่องเพื่อนรัก และแผนการสอนเรื่องเพื่อนรัก ครูกลุ่มควบคุมใช้หนังสือเรียนภาษาไทยเรื่องรถไฟ และคู่มือครูของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พร้อมกับการทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนก่อนการทดลอง (Pre - test)

7. การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ในสัปดาห์สุดท้ายเป็นการสังเกต บันทึก สรุบทักษะการอ่าน และทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียน หลังเรียน (Post - test)

8. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครู โดยใช้ Mann - Whitney U - test และเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ทางด้านการฟัง การพูด ด้านการอ่านและด้านการเขียน โดยใช้ t-test แบบ Difference Scores และคำนวณค่าโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้ Mann - Whitney U-test
3. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียน ทางด้านการฟัง การพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบ Independent ในรูปของ Differenc Scores

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองพบว่าครูผู้สอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 พฤติกรรมได้แก่ พฤติกรรมด้านการตั้งคำถามของครู และด้านการบรรยายหรืออธิบาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเสริมต่อการเรียนรู้ และด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ส่วนพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ พฤติกรรมด้านการให้แรงจูงใจด้านการใช้ภาษาทางด้านการใช้อารมณ์ขัน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในทันทีทันใด และด้านการเสริมแรง

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนเป็นรายด้าน ทางด้านการฟัง การพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียน ก็พบเช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูและความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียน ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู สามารถอภิปรายผลตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูที่สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและสอนตามคู่มือครู

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูทั้ง 10 พฤติกรรม หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2 พฤติกรรมได้แก่ พฤติกรรมด้านการตั้งคำถามของครูกับด้านการบรรยายหรืออธิบาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 พฤติกรรมได้แก่ พฤติกรรมด้านการเสริมต่อการเรียนรู้ กับด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ทั้ง 4 พฤติกรรมนี้ เป็นพฤติกรรมที่กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) สูงกว่ากลุ่มควบคุมอยู่ 2 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเสริมต่อการเรียนรู้กับด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม และเป็นพฤติกรรมที่กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอยู่ 2 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมด้านการตั้งคำถามของครูกับด้านการบรรยายหรืออธิบาย ด้วยเหตุและผลดังต่อไปนี้

1.1 การที่พฤติกรรมการสอนด้านการเสริมต่อการเรียนรู้ และด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มของครูในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) สูงกว่าครูในกลุ่มควบคุมนั้นเป็นเพราะ

1.1.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนรู้หนังสือในระดับปฏิบัติการคือการคิดเป็นในสิ่งที่อ่านและเขียน สามารถนำความรู้จาก

การอ่าน การเขียน หรือการสื่อสารไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้จักหลักเบื้องต้นของประชาธิปไตย มีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง การที่ครูจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ครูผู้สอนจึงเป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่ง ครูที่สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะมีบทบาทหน้าที่เป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ให้คำแนะนำช่วยเหลือในกรณีที่ผู้เรียนพบปัญหาหรือมีข้อสงสัย และพร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ผู้สอนจะช่วยผู้เรียนเสริมต่อคำพูดต่าง ๆ ที่สนทนาเกี่ยวกับความหมายของเรื่อง ช่วยเสริมต่อการเล่าเรื่องของนักเรียนในจังหวะที่เหมาะสมโดยใช้คำพูดเท่าที่จำเป็น เมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและเป็นการช่วยเหลือในทันทีที่ผู้เรียนมีปัญหา จึงทำให้ผู้เรียนได้ทำงานทางด้านภาษาอย่างเต็มที่ การพูดของครูจะไม่เป็นการสอนแทรกหรือขัดจังหวะในการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักนึกถึงความหมายและเลือกใช้คำที่เหมาะสมในบางโอกาสผู้สอนจะช่วยอ่านไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน และช่วยเหลือผู้เรียนในการเล่นเกมนต่าง ๆ จนผู้เรียนประสบความสำเร็จด้วยตนเอง

สำหรับบทบาทของครูที่สอนตามคู่มือครูที่ได้กำหนดการสอนภาษาไทย แบบประสมประสาน 7 ขั้นตอนนั้น ประกอบไปด้วย ครูให้นักเรียนดูรูปภาพ สนทนาเกี่ยวกับภาพ ใช้คำถามแนะให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับบทเรียน อภิปรายบันทึกคำพูดของนักเรียน ลงบนกระดานดำ ให้อ่านสะกดคำเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคลทั้งอ่านในใจ และอ่านออกเสียง นำคำถามแต่งประโยค จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา และสอนซ่อมเสริม

จากพฤติกรรมการสอนของครูทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ครูที่สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะแสดงบทบาทในการชี้แนะ แนะนำช่วยเหลือผู้เรียนเป็นอย่างมาก ผู้เรียนจะเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองเป็นหลักจึงทำให้เกิดความมั่นใจ ส่วนครูที่สอนตามคู่มือครูจะแสดงบทบาทในการบอก บรรยายหรืออธิบาย มากกว่าการแสดงพฤติกรรมด้านการคอยช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในขั้นตอนที่ 3, 4 และ 5 ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนการสอนตามคู่มือครูก็พบว่ามีการทำงานกลุ่มเช่นเดียวกันแต่เป็นการรวมกลุ่มในลักษณะต่างคนต่างทำ

เช่นครูให้นักเรียนอ่านข้อความที่บันทึกบนกระดานดำหรือในแผนภูมิเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล หรือแบ่งกลุ่มนักเรียนคัดลอกข้อความจากกระดานดำลงในแผนภูมิ (กรมวิชาการ. 2535 : ข)

จึงสรุปได้ว่าการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เป็นระบบ สอดคล้องกับ หลักการ ภูมิการเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง (Mastery Learning) ตลอดจนแนวทฤษฎีการสอนภาษา (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534) มากกว่า จึงส่งผลให้ครูที่สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเกิดพฤติกรรมด้านการเสริมต่อการเรียนรู้และด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มสูงกว่าครูที่สอนตามคู่มือครู

1.2 การที่พฤติกรรมการสอนด้านการตั้งคำถามของครูและด้านการบรรยาย หรือ อธิบายของครูในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ต่ำกว่าครูในกลุ่มควบคุมกัน เป็นเพราะ

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ครูมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงทักษะทางภาษาของตนเอง ให้มากที่สุด ครูผู้สอนจะใช้คำถามมากในการสอนขั้นตอนที่ 1, 2 และ 3 เท่านั้น ประเภทของ คำถามที่ใช้ เช่น ภาพนี่คืออะไร ใครทำอะไรที่ไหน เมื่อใด อย่างไร (ขั้นตอนที่ 1) ไทลอง เล่าให้ครูฟังซิว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร มีใครบ้าง หรือมีอะไรบ้างในเรื่อง แล้วอย่างไร ต่อละ (ขั้นตอนที่ 2) มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง นักเรียนต้องการเขียนประโยคใด (ขั้นตอนที่ 3) ซึ่งเป็นคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและค้นหาคำตอบเอง เป็นคำถามที่ถามได้ชัดเจนตรงประเด็น จึงเป็นลักษณะของคำถามที่ประสบความสำเร็จ ส่วนการสอนในขั้นตอนที่ 4 และ 5 นักเรียนจะใช้การอภิปราย และการทำงานกลุ่มเป็นหลัก โอกาสในการใช้คำถามของครูในขั้นตอนดังกล่าว จึงมีค่อนข้างน้อย ด้านการบรรยายหรืออธิบายของครูก็เช่นเดียวกัน ครูที่สอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษาจะใช้การบรรยายหรืออธิบายในแง่ของการให้รูปแบบทางภาษาแก่ผู้เรียนเป็นหลัก จึงทำให้ ครูมีพฤติกรรมด้านการบรรยายหรืออธิบายน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนการสอนแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษาเน้นบทบาทที่ตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ซึ่งตรงกันข้ามกับครูในกลุ่ม ควบคุมที่สอนตามคู่มือครู จะมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ด้านการตั้งคำถามและด้านการบรรยายหรือ อธิบาย สูงเป็นเพราะครูใช้คำถามตามเนื้อหาบทเรียนเป็นหลัก เช่น ภาพนี้มีอะไรบ้าง รถไฟ มีรูปร่างคล้ายอะไร อะไรมา ใครมา ใครมารถไฟ หรือ ต่อ-อา อ่านว่าอะไร ฯลฯ ซึ่งเป็น คำถามที่ไม่ได้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นคำถาม

ประเภทการตอบโดยใช้ความจริงเป็นลักษณะของคำถามที่ไม่ประสบความสำเร็จ และเมื่อผู้เรียนจำหรือตอบไม่ได้ ครูผู้สอนก็จะทำหน้าที่อธิบายขยายความหรือบรรยายให้ผู้เรียนฟัง จึงส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมด้านการบรรยายหรืออธิบายสูงขึ้นไปด้วย ทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะครูผู้สอนเข้าไปกับทบทวนมากเกินไป ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมหรือเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง หลักในการเรียนการสอนนั้นครูต้องพยายามบอกให้น้อยที่สุด แต่ควรกระตุ้นให้เกิดความฉงนจนได้คิดเพื่อตอบสนองความอยากรู้ อยากเห็น อันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ควรสร้างบรรยากาศและเงื่อนไขเอื้ออำนวยต่อการคิดเพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และสามารถปรับตัวให้ก้าวไกลทันโลกได้ตลอดเวลา (นิรนาม วงศ์ณะชัย, 2527 : 103 ; อ้างอิงมาจาก อลงกร จันทารมย์, 2526 : 38)

2. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยแล้วจะพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับรวม และฉบับรายด้าน สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู และเมื่อวิเคราะห์คำตอบของนักเรียน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบทดสอบพบข้อที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

จากแบบทดสอบฉบับที่ 1 ที่วัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ด้านการฟัง การพูด ขอยกตัวอย่างประกอบเพียงบางข้อ คือ ข้อ 1 ที่ถามว่า เมื่อเข้านี้นักเรียนรับประทานข้าวหรือยัง นักเรียนกลุ่มทดลอง จะตอบว่า รับประทานแล้วครับหรือรับประทานแล้วค่ะ และรับประทานแล้ว เป็นส่วนมาก ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม จะตอบว่า รับประทานแล้วครับ หรือรับประทานแล้วค่ะ และรับประทานแล้ว หรือแล้วเป็นส่วนมาก จากคำถามข้อ 2 ที่ถามว่า นักเรียนรักใคร่มากที่สุด เพราะเหตุใด นักเรียนกลุ่มทดลองจะตอบพร้อมให้เหตุผลประกอบเป็นส่วนมาก เช่น รักแม่ เพราะแม่เลี้ยงเรามาตั้งแต่เล็ก รักครูเพราะครูเป็นคนสอน รักเพื่อนเพราะเพื่อนให้เล่นด้วย ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมตอบโดยไม่ให้เหตุผลประกอบหรือให้เหตุผลประกอบที่ไม่ค่อยสอดคล้อง

เช่น รักพี่เพราะรัก รักพ่อแม่เพราะให้กินข้าว แต่ส่วนมากแล้วจะให้เหตุผลประกอบไม่ได้ ส่วนแบบทดสอบฉบับที่ 2 ที่วัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการอ่าน นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถที่จะเลือกคำตอบ จากตัวเลือกที่กาหนดให้มาตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์ว่านักเรียนกลุ่มควบคุม และเช่นเดียวกัน จากแบบทดสอบฉบับที่ 3 ที่วัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียน นักเรียนกลุ่มทดลองส่วนมากใช้ภาษาได้ค่อนข้างสมบูรณ์หลากหลายและถูกต้องตามเนื้อหาบริบท เช่น จันเลี้ยงเปิดไก่หลายตัว จันเอาอาหารให้เปิดและไก่กิน ไก่กินข้าว เปิดเล่นน้ำ จันรักเปิดไก่ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม ส่วนมากจะใช้ภาษาตามรูปแบบจากตัวอย่างที่ให้ไว้ เช่น จันมีเปิด จันมีไก่ จันเลี้ยงเปิดไว้กิน จันเลี้ยงไก่ไว้กิน จันมีเปิดหลายตัว จันมีไก่หลายตัว ฯลฯ

จากตัวอย่างดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ทางด้านการฟังการพูด การอ่าน และการเขียน ดีกว่าการสอนตามคู่มือครู ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

2.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นการสอนที่ยึดหลักแนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้สอนจะให้โอกาสผู้เรียนได้คิดและใช้ความพยายามเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ทั้งการสื่อความหมายด้วยเสียง (การฟัง - การพูด) และการใช้ตัวอักษร (การอ่าน - การเขียน) โดยการให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ทางภาษาด้วยตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ประสบการณ์ในการปฏิบัติการใช้ภาษาตามที่ตนต้องการ สามารถจดจำภาษาที่ตนได้ใช้หรือมีประสบการณ์อย่างแม่นยำ เกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษาหรือทดลองใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปอย่างธรรมชาติ ผู้เรียนจะรู้สึกสนุกสนานกับการเรียน และเกิดเจตคติทางบวกในการเรียนภาษา

2.2 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ยึดหลักการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ ซึ่งเน้นการให้ปัจจัยอันที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่ผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และเกิดความคิดรวบยอดในการจับใจความสำคัญของเรื่องได้อย่างรวดเร็ว เพราะผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความคิดไปยังของจริงที่เคยพบเห็นมาก่อน เมื่อผู้เรียน

พบสัญลักษณ์เป็นตัวอักษรที่เขียนขึ้น โดยมีความหมาย ตามที่เคยฟัง เคยพูดมาก่อน จะเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ตามหลักการรับรู้ภาษาของมนุษย์โดยทั่วไป

2.3 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีขั้นตอนการสอนที่ได้รับการพัฒนาให้ มีลักษณะของการพัฒนาภาษาอย่างบูรณาการจากความหมายรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของ ภาษา เป็นขั้นตอนที่จัดขึ้นโดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ภาษาทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนโดยเริ่มจากครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง (ทั้งเรื่อง) ในขั้นตอนที่ 1 ให้นักเรียนเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง สั้นๆหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียงและเล่นบทบาทสมมติ ในขั้นตอนที่ 2 เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะด้าน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมได้มากขึ้น เพื่อจะได้เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนในขั้นตอนที่ 3 หลังจากนั้นนักเรียนจะต้องร่วมกันวางแผน และ แบ่งหน้าที่กันในการทำงานและการทำหนังสือเล่มใหญ่ในขั้นตอนที่ 4 จะทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานภายในกลุ่ม และให้นักเรียนเล่นเกมหรือกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาในขั้นตอนที่ 5 เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบย่อยของภาษาต่าง ๆ จนเกิดความแม่นยำ สามารถอ่าน เรียบเรียงคำเป็นประโยค สะกดคำ เขียนคำ และประโยคได้ จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาทั้ง 5 ขั้นตอน มีรูปแบบของกิจกรรมการปฏิบัติคือ การสอนภาษาจะต้อง มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับภาษาที่เรียนโดยตรง คือ เป็นการเรียนที่มีการใช้ภาษา ริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ลิทเทิลวูด (Littlewood, 1981 : 17) ที่ว่า การจัดกิจกรรมโดยมุ่งงานปฏิบัตินี้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในลักษณะ ที่เต็มสมบูรณ์ ช่วยเพิ่มแรงจูงใจนักเรียน ทำให้เกิดความอยากเรียนภาษามากขึ้น ช่วยให้การเรียนรู้ภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่สนับสนุนให้ผู้เรียนพยายามที่จะเรียนรู้ ภาษา

จากเหตุผลดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มี ขั้นตอนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สูงกว่า การสอนตามคู่มือครู

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะและข้อสังเกตที่อาจจะเป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนิเทศและการเรียนการสอน

1.1 ผู้มีหน้าที่ในการนิเทศการสอน จะต้องสร้างเครื่องมือสังเกตพฤติกรรม การสอนของครูที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ภายหลังการสังเกตการสอนสามารถชี้ข้อบกพร่องที่พบจากการสังเกตการสอน พร้อมทั้งให้แนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

1.2 ศึกษาวิเคราะห์ความรู้เทคนิค วิธีการสอนใหม่ ๆ เสนอแนะกับครูผู้สอน เพื่อเป็นการเสนอทางเลือกที่จะทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 สนับสนุนผู้บริหารโรงเรียนให้แสดงบทบาทและมีส่วนร่วมในการนิเทศการสอนให้มากยิ่งขึ้น

1.4 จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนความสนใจในการเรียน รักการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา จึงเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่ควรจะนำเอาการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาไปใช้ในการเรียน การสอน ภาษาและเผยแพร่ให้กับคณะครูได้นำเอาไปใช้อย่างกว้างขวางต่อไป

1.5 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นรูปแบบการสอนที่บูรณาการมาจาก ทฤษฎีการสอนภาษาหลายทฤษฎี ขั้นตอนการสอนที่กำหนดไว้จะสอดคล้องกับพัฒนาการการเรียนรู้ของมนุษย์ ฉะนั้นครูที่จะสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจใน หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ไม่ควร ปฏิบัติการใด ๆ ตามความเข้าใจหรือความคิดของตนเอง โดยไม่มีหลักการหรือทฤษฎีรองรับ

1.6 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะใช้หนังสือเรียนหรือแบบเรียนเป็นเพียงสื่อในการเรียนรู้เท่านั้น หากครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการแต่งหนังสือเรียนแล้ว ก็สามารถที่จะช่วยนักเรียนแต่งหนังสือเพื่อใช้ในการเรียนการสอนได้ ถึงแม้ว่าโรงเรียนนั้นจะไม่ได้รับหนังสือเรียนเลยก็ตาม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้อีกในระดับชั้นที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบผลว่า การวิจัยในระดับชั้นที่ต่างกันจะได้ผลแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูระหว่าง การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนแบบอื่น ๆ ในทุกกลุ่มประสบการณ์และในระดับชั้นที่สูงขึ้น

2.3 ควรมีการทดลองเปรียบเทียบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยใช้การสอนแบบกิจกรรม (How to) กับการสอนแบบอื่น ในทุกกลุ่มประสบการณ์ และในระดับชั้นที่สูงขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรณีการ์ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.

กุลวดี เรืองเดช. พฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์

การสอน. ปริทัศน์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

แก้วตา ไทรงาม. ความยากง่ายในการเขียนสะกดคำพื้นฐานภาษาไทยที่ใช้ในระดับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง. ปริทัศน์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

เขื่อน เสือคำ. การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ระหว่างวิธีแนะนำให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง ตามลัทธิวิธีแนะนำให้นักเรียน

เรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย. ปริทัศน์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มืออบรมครูแนวการใช้หลักสูตร

ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534.

..... . รายงานการประเมินความก้าวหน้าคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับ

ประเทศ ปีการศึกษา 2530. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ, 2531.

..... . รายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับประเทศ

ปีการศึกษา 2532. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการ

ประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานสรุปผลการสัมมนาเรื่อง

การกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6. กรุงเทพฯ :

กองนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2527.

จรัสศรี กิจบุญต่อนันต์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านการเขียนคำ และทัศนคติ
ต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดขอนแก่นที่ได้รับการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ. ปริฎฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

จันทร์เพ็ญ ขวศิริ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาโดยวิธี
วิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจา. ปริฎฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

จิระภา กัณธิยาภรณ์. วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียน
ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2.
ปริฎฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2532. อัดสำเนา.

ฉัตร นาวิน. "โครงการรู้หนังสือในประเทศไทยได้รับรางวัลดีเด่นจากโรตารีสากล,"
เคลนิวิสส์. 3 สิงหาคม 2535. หน้า 5.

ฉัตรดา บุญนาค, สุวรรณ อุดมผล และวรรณ พุทธทองเจริญ. ศิลปะการใช้ภาษาไทย
ในชีวิตประจำวันและทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2522.

ชยันต์ เพชรศรีจันทร์. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการอ่านของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยสื่อหนังสือ
เรียนที่ใช้ภาพเหมือนกับสื่อหนังสือเรียนที่ใช้ภาพการ์ตูน. ปริฎฐานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. ถ่ายเอกสาร.

ชวาล แพทย์กุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.

ชัญญ์ ไครบุตร. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำและ
พฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียนของนักเรียนไทยกระใช้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสกลนคร ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา
กับวิธีสอนปกติ. ปริฎฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- ระปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ. ภาษาไทยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ดวงเดือน เทศวานิช. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเขียนสะกดคำ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร, 2527.
- ดวงเดือน สุกิตย. ความยากง่ายในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินทิพจน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- เดือนเพ็ญ ฤกษ์อร่าม. ความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับพฤติกรรมการสอนของครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- ไตรเทพ ให้ง. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาไทยและความสนใจในวิธีการสอนฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียง และจากการอ่านของครู. ปรินทิพจน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. ธนบุรี : คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรี สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์, ม.ป.ป.
- ทิพย์วรรณ สัมพันธ์รัตน์. การศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูที่ผ่านการอบรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนกับครู ผู้สอนที่ได้รับการอบรมโดยใช้ชุดการฝึกอบรมระยะสั้นกับการฝึกอบรมโดยศึกษานิเทศก์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. ปรินทิพจน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ทศนา แหมมณี. "การสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์," เรื่องน่ารู้สำหรับครูภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ทีมการศึกษา. "วิธีสอนหนังสือแบบใหม่เน้นให้เด็กคิดเป็นมากกว่าท่องจำ," ไทยรัฐ. 1 กันยายน 2535. หน้า 8.

- ธงชัย คำพิมพ์. การศึกษาประวัติผลงาน และการทดลองสอนภาษาไทย ตามแนวการสอนสำเร็จรูปของศาสตราจารย์ บัณเฑาะว์ ภูวกะวัน. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- นที นิยม. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 (โรงเรียนพญาไท). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527. อัดสำเนา.
- นรา บุรณรัช. พฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- นัคดา ขจรนที. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับแนวการสอนตามคู่มือครู. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- นันทนา ขุนภักดี. การพูด. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528.
- นันทรัตน์ ชื่นชมม์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีปกติ. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- นฤมล กังวาลไกล. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- นิภา เล็กบำรุง. พฤติกรรมการสอนของครูระดับประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการกำหนดงานให้นักเรียนและการทบทวนเมื่อจบบทเรียน. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

นิรมล คงอินทร์. การศึกษาเฉพาะกรณี เกี่ยวกับพฤติกรรมในการสอนและการเรียน

ภาษาอังกฤษ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

นิรมาน วงศ์ณะชัย. กริยาร่วมทางวาทะระหว่างครูกับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่

ในการเรียนการสอนภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

↙ ไนลือ พดุกะวัน. ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2534.

_____. อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2522.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ดวงดี
การพิมพ์, 2523.

บุบผา ชังทุก. การศึกษาความยากง่ายในการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ในจังหวัดราชบุรี. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

ประคอง สุธาสาร. "สอนภาษาไทยอย่างไรจึงจะดี," เรื่องน่ารู้สำหรับครูภาษาไทย.
กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

"ประธานไรตารีสากลเยือนไทยประกาศเกียรติคุณโครงการดีเด่นโลก," ประชาชาติธุรกิจ.
27 - 29 สิงหาคม 2535. หน้า 58.

ประยูร ศรีประสาธน์. "ครูกับคุณภาพของการประถมศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ.
24(4) : เมษายน - พฤษภาคม 2533.

ปรียา หิรัญประดิษฐ์. ปัญหาการสอนทักษะการพูดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.

↙ ประภาพันธุ์ นิลอรุณ. ความพร้อมในการเรียนภาษาไทย ของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทาง
ภาษา โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ผะอับ ไพบะกฤษณะ. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง และราชาศัพท์. กรุงเทพฯ : พีระพินา, 2526.

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข. การศึกษารูปแบบการเล่านิทานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง และความคงทนในการจำวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.

ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

พจนีย์ วิริยะสุนทรภาพร. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการฟัง จากแถบบันทึกเสียง และจากการอ่าน ของครู. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

✓ พรพิมล ประสงค์พร. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 2) ซึ่งใช้และไม่ใช้กิจกรรมการทดสอบเชิงปฏิบัติการกับการสอนตามคู่มือครู. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

พรสวรรค์ เพชรแดง และนิติพร เพิ่มพูนศิลป์. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ฟิลลิปส์เซ็นเตอร์, ม.ป.ป.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2533.

ไพโรจน์ ดวงสุดา. พฤติกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนที่สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

พูนพงษ์ งามเกษม. การทดลองเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกหัด เสริมทักษะกับการสอนแบบเดิม. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

- มนัส อารีพงษ์. การใช้แบบฝึกการอ่านภาษาไทยของเด็กที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียวกับเด็กที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับในอาัยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในเขตพระโขนง สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรดิฎฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- มนัส พิสุทธิรัตนานนท์. ทัศนคติของครูผู้สอนศิลปศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ต่อพฤติกรรมการสอนศิลปศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521. ปรดิฎฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- มยุรี เคราะห์ดี. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์และเจตคติด้านร้อยกรอง ในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ. ปรดิฎฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมในห้องเรียนพฤติกรรมของครู และพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529.
- มะลิ มกรามณี. การสร้างแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาวัดบึงทองหลาง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติ ต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามปกติ. ปรดิฎฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- มาลี พันธุ์ชาตรี. การสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษา. ปรดิฎฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

- รัตนา ถิ่นขาว. การศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ การสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนกับครูที่ได้รับการนิเทศ ภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชลบุรี. ปรินทิพพาน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- รัตนา สีนุตร. การศึกษาประสิทธิภาพของวิธีสอนภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา โดยวิธีการ วิเคราะห์ห่อถัก. ปรินทิพพาน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ราจิต สุวรรณรักษ์. ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนของครูภาษาไทย ระดับ ประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ และร้อยเอ็ด. บุรีรัมย์ : คณะศึกษาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์, 2530.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2531.
- ราตรี นกุลกิจ. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่าน และความสามารถในการเขียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพพาน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- "โรตารีไทยคว้าวางวิสัยโครงการดีเด่นโลก," มติชน. 19 สิงหาคม 2535. หน้า 14.
- ลมไชย เจริญวงศ์. การนำเสนอโปรแกรมการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูด ในการเรียน การสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด, 2531.
- ลาจวน นิชเปี่ยม. การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียน และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชา ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยรูปแบบการสอน เพื่อพัฒนา ความสามารถด้านการใช้เหตุผล. ปรินทิพพาน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- วรวรรณ วสุกุล. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2533. อัดสำเนา.
- วินัย บุญไชย. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ของนักศึกษาครู ป.กศ. ที่ผ่านการเรียนวิชาวิธีสอนวิทยาศาสตร์ เบื้องต้น โดยวิธี
สถานการณ์จำลองกับวิธีสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- วิทาการ, กรม. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- _____. คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- _____. รายงานการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.
- แหวนใจ ทิพน้อย. พฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ศักดิ์ชัย นิรัทธวี. ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร.
 วิทยานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2532. อัดสำเนา.
- ศิริยุภา พูลสุวรรณ. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ ในชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ของนักศึกษาครู ป.กศ. ที่ผ่านการเรียนวิชาวิธีสอนวิทยาศาสตร์เบื้องต้น
โดยวิธีสถานการณ์จำลอง กับวิธีสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

- ศรีสมร พุ่มสะอาด. การศึกษาคณาภครปฐมศึกษา. ปริญญาโท กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- สนม ครุฑเมือง. การสอนภาษาไทย. พิชญ์โลก : ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญ์โลก, 2523.
- สนิท ตั้งทวี. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย โดยใช้และไม่ใช้บทเสริมทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- สมควร เกตุทอง. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านการเขียน การระลึกสิ่งที่อ่านได้ ในวิชาภาษาอังกฤษ และทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสงค์ภาษา และการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปริญญาโท กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. หลักการพูด. บัณฑิต : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ บัณฑิต, 2529.
- สมพร มั่นตะสุตร. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ทิระพัธนา, 2526.
- สมพิศ ชังชมแก้ว. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย (Reading Comprehension) ของนักเรียนฝึกหัดครู ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาปีที่ 2 ของวิทยาลัยครู 5 แห่ง ในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- สมสร วังข่อยน้อย. พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

- สอาด ศศิธรรมาศ. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษ ทักษะคิดของครูผู้สอนต่อการนิเทศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับ
การนิเทศภายในแบบคลีนิกกับการนิเทศภายในแบบปกติในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด
เชียงใหม่. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สำเนา ศรีบุญแก้ว. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่าง
การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมการสอนประถมศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, 2526.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย). พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, 2526.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, 2531.
- สุจิตต์ เพียรชอบ. การพัฒนาแนวการสอนภาษาไทย เอกสารคำสอนวิชา 414600 การพัฒนา
การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุจิตต์ เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุจิตรา ศรีนวล. การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- สุทัศน์ แดงทอง. พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ
และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษากับแบบปกติ. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

สุธีพร ปาละดี. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและเขียนและการระลึกสิ่งที่อ่าน
ได้ในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษาและ การสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทน
ในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาอังกฤษ เป็นภาษาแม่ที่ได้
รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2531. อัดสำเนา.

สุวดี กุประศิษฐ์. การศึกษาความสามารถในการอ่านและวิเคราะห์ปัญหาการอ่านที่ร้อยกรอง
ไทยโดยใช้แบบทดสอบแนวโคลง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. การทดสอบทางภาษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป.

_____. การนิเทศการสอน กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2531.

_____. การพัฒนาการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. กรุงเทพฯ : บริษัท
ประยูรวงศ์ จำกัด, 2533.

_____. การพัฒนาการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม 2. กรุงเทพฯ :
บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, 2534.

_____. การพัฒนาการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม 3. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป.

_____. เอกสารการสอนหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, 2531.

เสาวลักษณ์ สิงห์วงษา. พฤติกรรมการสอน : การพูด เสียง ท่าทางและแบบของภาษา
ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

- เสาวณี คล่องน้อย. เปรียบเทียบผลการฝึกความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบฝึกหัด กับเขียนสรุปความ. ปรินทูนีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- อรรวรรณ วงษ์วิทยกิจ. พฤติกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น. ปรินทูนีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- อรุณศรี แสงแก้ว. การศึกษาความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอน ซึ่งใช้แบบฝึกอ่านที่ใช้คำถามระดับต่าง ๆ กับ การสอนตามปกติ. ปรินทูนีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- อังคณา สายยศ. เอกสารประกอบการสัมมนาการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. "สอนภาษาไทยอย่างไรให้บูรณาการ," เรื่องน่ารู้สำหรับครูภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- อัจฉรา วงศ์ไสธร. เทคนิควิธีการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับวัดและประเมินผลการใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.
- อารี สัมหลวี. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยและแบบฝึกหัดซ่อมเสริม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- ฮวด บุญประเสริฐ. พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินทูนีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

- Biddle, Bruce J. "Method and Concept in classroom Research," Review Education Research, 37 : 346 - 347 ; June, 1967.
- Carroll, Brendan J. Testing Communicative Performance. Oxford : Pergamon Press, 1980.
- Dechant, Emanuel V. Improve the Teaching of Reading. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1970.
- Faast, Dorothy. An Analysis of the Effectiveness of Training Teacher Evaluation in Specific Steps in the Process of Clinical Supervision and Teacher Performance Evaluation. Doctor's Thesis. Iowa State University, 1982. Dissertation Abstracts International, 43 : 13644 A ; November, 1982.
- Fan, Chung Teh. Item Analysis Table. New Jersey : Educational Testing Service, Princeton, 1952.
- Flanders, Ned A. "Interaction Analysis and Clinical Supervision," Journal of Research and Development in Education. 9 : 47 - 48 ; winter, 1976.
- Freudenstein, Reinhold. "Interaction in the Foreign Language Class-room," Viewpoints on English as a Second Language. ed. Marina Burt, Heidi Dulay and Marry Finocchiaro. New York : Regents Publishing Company Inc., 1977.
- Grittnner, F.M. Teaching Foreign Languages. New York : Harper and Row, Publishers, 1969.
- Harris, Larry A. and Carl B. Smith. Reading Instruction : Diagnostic Teaching in the Classroom. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1976.
- Jacob, Joseph. H. "Insight Learning Through Structural Observation of Classroom Interaction," Journal of Research in Science Teaching. 10 : 213 - 220 ; March, 1973.
- Johanson, S. "Partial dictation as a test of Foreign Language Proficiency," Department of English, Lund University, Swedish English Contrastive Studies Report. Number 3. 1973.
- Krashen, Stephen D. and Tracy D. Terrell. The Natural Approach : Language Acquisition in the Classroom. Oxford : Pergamon Press, 1983.

- Kridakorn, Kittilux. Development of an observational System for Recording Verbal and non-verbal Interaction between Teacher and Supervisors During Supervisory Conference. Doctor's Thesis Auburn University, 1983. 170P. Dissertation Abstracts International, 44 : 32 - A ; July, 1983.
- Lado, Robert. Language Learning : Scientific Approach. New York : McGraw - Hill, Inc., 1964.
- _____. Language Teaching. London : Longman Green and Co.Ltd., 1961.
- Littlewood, W. Community Language Teaching An Introduction. London : Cambridge University Press, 1981.
- Ober, Richardl., Bentley Eamestl and Miller. Systematic Observation of Teaching and Interaction Analysis Instructional Strategy Approach. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice -Hall, Inc., 1971.
- Oller, John W. "Foreign Language Testing : Part 1 Ifs Breadth," in Language Assessment Seminar Chiangmai, Thailand. p. 5. 1991.
- _____. Language Test At Schools A Pragmatic Approach. London : Longman, 1979.
- _____. "Making Sence in Teaching and Testing," in Trends in Language Programme Evaluation. Papers Presented at CULI's First International Conference 9 - 11 December, 1986 Bongkok : Chulalongkorn University Language Institute. p. 63 - 64 1986.
- Patty, Water T., Dorothy C. Petty and Marjoric F. Becking. Experiences in Language; Tools and Techniques for Language arts Methods. 4 th ed. and Bacon Inc., 1985.
- Paulston, Christina Bratt and Howard R. Selekman. "Interaction Activities in the Foreign Classroom : or How to Grow The Tulip Rose," in Developing Communications Skill. 1978.
- Rivers, Wilga M. "Hearing and Comprehending," English Teaching Forum. 14 : 8 - 16 ; October, 1980.
- _____. Teaching Foreign Language Skills. 3rd ed. Singapore : Toppan Printing Co., (Singapore) Pte, Ltd., 1970.

- Roggers, Robert Earl. "Classroom Verbal Interaction As Related to Teachers' Perception of Pupils in Fifth in Fifth Grade Science Class," Doctoral Dissertation, School of Education. University of Ohio, 1970.
- Rucinski, Phillips R. "The Motivation Effect Two Reinforcement upon Lower and Middle Class Fifth Grade Children," The Journal of Educational Research. 61 : 368 - 370; 1968.
- Ryons, David G. Characteristic of Teacher. Maasha : George Bento Company, 1960.
- Scott, William A. and Micheal Wertheimer. Introduction to Psychological Research. New York : John wiley and Sons, Inc., 1962.
- Stammer, John D. Target : The Basics of Listening Language. Dubugue, Iowa : Wm.C. Brown Co., 1977.
- Suapechra, Saowalak. The Time - Interval Observational System used as a Supervisory Guide for Thai Student Teachers' Training Program in TESL. Doctor's Thesis. University of Kansas, 1980. 198 p.
- Saowalak Rattanaovich. The Effect of Using Top-Level Structure Model and Tradition Teaching Method in Teaching English Reading to Thai Student. SEAMEO Regional Language Center, Singapore, November, 1987.
- Valette, Rebecca M. Modern Language Testing. 2 nd ed. New York : Harsourt Brace Jovanovich, Inc., 1977.
- Valette, Rebecca M. and Renee M. Disick. Modern Language Performance Objective and Individualization. New York : Harsourt Brace Jovanovich, Inc., 1977.
- Walker, Richard F., S. Rattanaovich and John W. Oller. Teaching All The Children To Read. Buckingham : Open University Press, 1992.
- Walker, Richard F., B.J. Bartlett and S. Rattanaovich. Teacher's Notes on a Program of Concentrated Language Teaching. October, 1984.
- Walker, Richard F. The English Used by Entering Children at Traeger Park School. Canbera : Australian Curriculum Development Center Occasional Paper, 1983.
- _____. "Relationships between teaching and testing," in National Language Assessment Seminar, The Thailand Rotary Lighthouse Literacy Project. Chaingmai, Thailand, May, 1991. Unpaged.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แผนการสอนกลุ่มทดลอง
- แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนของกลุ่มทดลอง
(เวลา 135 คาบ)

แผนการสอนเรื่องเพื่อนรัก (เวลา 135 คาบ)

สาระสำคัญ

ความรักก่อให้เกิดความอบอุ่นและไม่ทำร้ายกัน

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง (ทั้งเรื่อง) เวลา 12 คาบ

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง
2. นักเรียนเข้าใจความคิดรวบยอดของเรื่อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อจบการเรียนรู้การสอนขั้นที่ 1 แล้วนักเรียนมีความสามารถดังนี้

1. เข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง
2. ลำดับและเล่าเรื่องที่ฟังได้
3. สนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดของเรื่องที่ฟังได้
4. มีมารยาทในการฟัง
5. สนุกสนานและเพลิดเพลินในการฟัง

เนื้อหา

เรื่องเพื่อนรัก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ครูจัดที่นั่งโดยให้นักเรียนนั่งกับพื้นหรือเก้าอี้เล็ก ๆ ในลักษณะครึ่งวงกลมรายรอบครู ตามแผนภูมิในคู่มือการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 หน้า 32

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยการนำร้องเพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อเรื่องหรือสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพปกของหนังสือเช่น

- ภาพนี้เป็นภาพอะไร
- นักเรียนรู้จักหรือเคยเห็นสัตว์ในภาพนี้ไหม
- นักเรียนเคยเห็นที่ไหน
- นักเรียนชอบไหม
- ในภาพนี้มีสัตว์กี่ตัว
- สัตว์ในภาพนี้เป็นอะไรกัน นักเรียนอยากทราบไหม
- ตั้งใจฟังนะ ครูจะอ่านให้ฟัง

2. ครูเริ่มอ่านเรื่อง (อ่านอย่างมีวิธีชี้ว่าเน้นเสียงหนักเบาตามความเหมาะสม) ที่ละหน้าตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย ในขณะที่อ่านเรื่องแต่ละหน้าครูอาจจะตั้งคำถามง่าย ๆ สลับกันได้ (แต่ไม่ควรถามหรืออธิบายให้มากนัก) หรือเมื่อเวลาจะขึ้นหน้าใหม่ครูอาจจะถามกระตุ้นให้นักเรียนเดาเหตุการณ์ของเรื่องที่จะเกิดในหน้าต่อไปก็ได้ เช่น นักเรียนคิดว่าต่อไปจะเป็นอย่างไร

เมื่อครูอ่านเรื่องรอบแรกจบแล้ว ครูทบทวนเรื่อง (อาจจะมากกว่าหนึ่งครั้ง แล้วแต่พื้นฐานความเข้าใจของนักเรียน) ในกรณีที่นักเรียนปะติดปะต่อเรื่องไม่ได้ครูควรเสริมต่อการเรียนรู้ โดยการช่วยแนะหรือช่วยลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง เช่น

ลิง (เจ้าจ๋อ) กับเสือเป็นอะไรกัน_____ตั้งแต่เมื่อไหร่_____เขาชวนกันไปไหนนะ_____แล้วเกิดอะไรขึ้น_____แล้วต่อไปเป็นอย่างไร_____... ฯลฯ (ถามจนจบเรื่อง)

3. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดของเรื่องเพื่อนรัก (เราเป็นเพื่อนกัน ควรช่วยเหลือกันและไม่ควรทำร้ายกัน)

4. ครูอาจสลับบรรยากาศการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนร้องเพลง แสดงท่าประกอบเพลง เกมสื่อกิจกรรมต่าง ๆ ก็ได้

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรื่องเพื่อนรัก
2. เนื้อเพลง

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามและการร่วมสนทนา
2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะที่ครูเล่านิทาน
3. สังเกตการร้องเพลงประกอบทำทาง

ความสัมพันธ์กับจุดประสงค์กลุ่มทักษะภาษาไทยใน ป.02

1, 2, 3, 4, 5, 6

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สันทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ เวลา 15 คาบ

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนระลึกเรื่องที่ฟังได้
2. นักเรียนเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อจบการเรียนรู้การสอนในขั้นที่ 2 แล้วนักเรียนมีความสามารถดังนี้

1. เล่าเรื่องเพื่อนรักได้ถูกต้อง
2. แสดงความคิดเห็น ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ฟังได้
3. แสดงบทบาทสมมติของตัวละครในเรื่องได้

เนื้อหา

เรื่องเพื่อนรักจากแผนภูมิ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูทบทวนเรื่องโดยตั้งคำถามหรือเสริมต่อการเรียนรู้ให้นักเรียนตอบ และช่วยกัน ลำดับเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบ เช่น

- เรื่องเพื่อนรักเริ่มเรื่องอย่างไรช่วยกันเล่าให้ครูฟังซิ _____
- ต่อไปเป็นอย่างไร _____ หลังจากนั้นเป็นอย่างไร _____
- แล้วตอนจบเป็นอย่างไร _____ ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น

2. สันทนา อภิปราย เรื่องเพื่อนรักจากหนังสือที่ละหน้าโดยเริ่มจากหน้าปก เช่น

- ลองอ่านชื่อเรื่องซิ _____ มีภาพอะไรบ้างนะ _____ หนูชอบอะไรมากที่สุด
- เรามาอ่านเรื่องด้วยกัน นักเรียนคุณภาพแล้วอ่านตามครูนะ _____

- ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงตามที่ละหน้าตั้งแต่ต้นจนจบในช่วงที่อ่านครุคร
สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ถ้านักเรียนไม่สนใจเท่าที่ควรครุครรวบรวมโดยใช้การกวาดสายตา
หรือหยุดอ่านชั่วขณะ (ไม่ควรลงโทษ) หรือเปลี่ยนโดยใช้กิจกรรมอื่นแทรก

3. ครูให้นักเรียนร้องเพลงหรือบทเพลงที่เคยร้อง พร้อมทั้งให้นักเรียนแสดง
ท่าทางประกอบตามจินตนาการ

4. ครูให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมติซึ่งทำได้โดย

- ครูเป็นคนบอกบทให้นักเรียนแสดง หรือให้นักเรียนส่วนหนึ่งเป็นคนบอกบท หรือ
อ่านบทในหนังสือ นักเรียนที่เหลือแสดงบทบาทสมมติประกอบอาจจะเริ่มที่ละชั้นดังนี้

- สมมติว่าพวกเราเป็นเจ้าจ้อ (ลิง) ไทลองแสดงท่าทางของลิงซิ ลิงมีร้อง
อย่างไร ไทลองเลียนเสียงเสือคารามซิ

- ไทใครจะอาสาออกมาเป็นเสือ _____ เป็นเจ้าจ้อบ้าง _____

(ช่วงแรกถ้านักเรียนไม่กล้าแสดงออก ครูครุครให้ออกมาแสดงเป็นหมู่ หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ต่อเมื่อ
นักเรียนมีความกล้าจึงให้แสดงเดี่ยว)

- ในช่วงที่นักเรียนกำลังแสดงบทบาทสมมติ ครูควรควบคุมกำกับให้นักเรียนบอกบท
หรือแสดงตามลำดับ หรือเหตุการณ์ของเรื่องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนสามารถลำดับขั้นตอน
ของเรื่องได้ถูกต้อง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรื่องเพื่อนรัก
2. แผนภูมิเพลง
3. ภาพหน้ากากรูปสัตว์

การวัดผล และประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถาม
2. สังเกตการร่วมกิจกรรม
3. สังเกตการแสดงบทบาทสมมติ

ความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ในป.02

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน (ทั้งเรื่อง) เวลา 30 คาบ

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนระลึกเรื่องที่ฟังจากการอ่านได้
2. นักเรียนรู้จักตัวอักษรที่ใช้แทนความหมายของคำ
3. นักเรียนเข้าใจลีลาของการเขียนตัวอักษรและความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับ

ตัวอักษรนั้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อจบการเรียนการสอนขั้นที่ 3 แล้วนักเรียนมีความสามารถดังนี้

1. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องและบอกเรื่องให้ครูเขียนได้ถูกต้อง
2. อ่านออกเสียงตามครูได้ถูกต้อง
3. วาดภาพให้สัมพันธ์ หรือสอดคล้องกับเนื้อความนั้น ๆ ได้

เนื้อหา

เรื่องเพื่อนรัก

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียนโดยการร้องเพลง หรือการทบทวนเรื่อง
2. ทำข้อตกลงในการเขียนเรื่องร่วมกัน
3. กระตุ้น ยั่วยุให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากเขียนเรื่องร่วมกับครู
4. ครูเขียนเรื่องตามที่นักเรียนบอกตามข้อตกลงที่ละประโยค โดย
 - เริ่มเขียนช้า ๆ ให้นักเรียนเห็นลีลามือ สลับกับการอ่านออกเสียงคำที่เขียน

และให้นักเรียนอ่านตาม หรือถามว่าคำนี้อ่านว่าอะไร

- ครูอ่านซ้ำๆ ทวนหลาย ๆ ครั้ง (ในการอ่านครูไม่ควรอ่านแบบแจกลูก หรือ

สะกดคำ)

- ในระยะแรก ๆ ควรเขียนข้อความ 2 - 3 ประโยค หรือ 2 - 3 บรรทัด ต่อกระดาษรูป 1 แผ่น (ครูควรวางแผนการเขียนให้ดีโดยกะช่องไฟในแต่ละบรรทัดให้เหมาะสม)
- เมื่อจะขึ้นประโยคใหม่ ครูควรใช้คำถามยั่วให้นักเรียนบอกเรื่องออกมา ในกรณีที่นักเรียนบอกเนื้อหาของเรื่องมา ไม่เหมือนกัน ครูควรประนีประนอมให้ได้ประโยคที่สมบูรณ์ แล้วจึงเขียน และให้นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน

(บันทึก.. ครูสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทางคือ

1. ช่วยกันเขียนเรื่องลงในกระดาษรูป ตั้งแต่ต้นจนจบ จะเป็นกี่แผ่นก็ได้ เสร็จแล้ว จึงเริ่มเอาแผ่นที่ 1 มาทำความเข้าใจและชี้แจงให้นักเรียนออกมาวาดให้สัมพันธ์กับเนื้อความจนครบทุกแผ่น หรือ
2. ช่วยกันเขียนเรื่องที่ละแผ่นเสร็จแล้วครูทำความเข้าใจและชี้แจงให้นักเรียนออกมาวาดภาพให้สัมพันธ์กับเนื้อความ เมื่อวาดแผ่นที่ 1 เสร็จแล้ว แฉกต่อในแผ่นที่ 2 แล้วให้วาดภาพประกอบก็ได้ ดำเนินการจนจบทั้งเรื่อง
3. ถ้านักเรียนไม่กล้าออกไปวาดภาพคนเดียวครูอาจจะให้ออกไปวาดทีละ 2 - 3 คน ก็ได้ หรือนักเรียนแย่งกันออกไปวาดภาพหลายคน ครูอาจจะทำความเข้าใจคัดเลือกตัวแทนออกไปวาด 2 - 3 คน นักเรียนที่เหลือครูควรแจกกระดาษโรเนียวให้แต่ละคนวาดแล้วใช้กรรไกรตัดรูปที่วาดไปปิดสมทบก็ได้)
5. ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องจนจบ และดำเนินการตามกิจกรรมดังกล่าว
6. แผนภูมิของเรื่องที่วาดภาพประกอบเสร็จแล้วครูอาจจะนำไปติดไว้ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้หัดอ่าน หรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป และควรมีข้อตกลงกับนักเรียนให้ช่วยกันรักษาย่าให้จักขาด

(บันทึก..1. ขณะที่ครูเขียนเรื่องพยายามอ่านซ้ำย้ำทวนคำที่เขียนบ่อย ๆ แล้วให้นักเรียนอ่านตามทั้งกลุ่มหรือเดี่ยว ขณะที่นักเรียนอ่านครูควรสังเกตนักเรียนที่อ่านไม่ได้ หรือไม่สนใจอ่าน ครูควรชี้ให้อ่าน เมื่ออ่านได้ถูกต้องควรเสริมแรงตามสมควร

2. ก่อนที่จะวาดภาพควรชี้แจงให้เข้าใจว่าควรจะวาดภาพอะไรให้สัมพันธ์กับเนื้อความ
3. ครูควรชี้คำบางคำให้เด็กอ่าน คำไหนที่อ่านไม่ได้ควรชี้ไล้มาจากต้นประโยคจะทำให้เด็กเรียนเดาศัพท์ได้
4. คำหรือประโยคในชั้นที่ 3 จะไม่เหมือนกับคำหรือประโยคในหนังสือทุกคำ เพราะเป็นคำหรือประโยคที่ได้จากความเข้าใจของนักเรียน)
7. เมื่อเขียนเรื่องได้แล้วครูควรหาเวลาว่างลอกแผนภูมิของเรื่องลงในกระดานรูปเพื่อเตรียมไว้ให้นักเรียนทบทวนหนังสือเล่มใหญ่ (Bigbook) ในชั้นที่ 4 ต่อไป จะให้ทำ Bigbook ก็ชดก็ลอกให้ครบตามจำนวน

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษรูป
2. ปากกาเคมี/สีเมจิก
3. สีเทียน/สีไม้
4. ไม้บรรทัดขนาด 24 นิ้ว
5. กระดาษกาวย่น

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตการบอกเรื่องให้ครูเขียน
2. สังเกตการอ่านออกเสียง
3. สังเกตการวาดภาพประกอบ
4. สังเกตการยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน

ความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ในป.02

1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18,

ขั้นที่ 4 ทบทวนหนังสือเล่มใหญ่ เวลา 30 คาบ

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนอ่านออกเสียงคำ/ประโยคในหนังสือเล่มใหญ่ได้
2. นักเรียนเข้าใจความหมายของคำและประโยคในหนังสือเล่มใหญ่
3. นักเรียนร่วมกันทบทวนหนังสือเล่มใหญ่ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอ่านออกเสียงคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
2. นักเรียนวางแผนการทำงานได้
3. นักเรียนทำงานร่วมกันได้
4. นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน
5. นักเรียนวาดภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องได้

เนื้อหา

เรื่องเพื่อนรักจากหนังสือเล่มใหญ่ (Bigbook)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสนทนา/ทบทวนเรื่องจากแผนภูมิในขั้นที่ 3 หรือหนังสือเล่มใหญ่ในขั้นที่ 4
2. อธิบายความสัมพันธ์ของคำ/ประโยคจากแผนภูมิขั้นที่ 3 มาเป็นคำ/ประโยคในหนังสือเล่มใหญ่ขั้นที่ 4
3. แบ่งกลุ่มทำงานตามความเหมาะสมจะเป็นกี่กลุ่มก็ได้
4. ครูแจกกระดาษบัตรที่จะทบทวนหนังสือเล่มใหญ่ให้แต่ละกลุ่มพร้อมกับสี
5. ครูอธิบายขั้นตอนการทำงาน

- ให้นักเรียนช่วยกันอ่านเรื่องจากแผ่นที่ 1 จนถึงแผ่นสุดท้ายในแต่ละแผ่นนั้น

นักเรียนควรจะวาดภาพอะไรบ้างให้นักเรียนช่วยกันคิดว่าภาพไหนควรจะวาดตรงไหน

- ให้แต่ละกลุ่มแบ่งงานให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติด้วยความตั้งใจ
- เสร็จแล้วรวบรวมผลงาน

6. ครูให้แต่ละกลุ่มทำงานโดย

- ให้เลือก/หัวหน้า/เลขานุการ กลุ่ม
- ให้หัวหน้าแบ่งงานให้สมาชิก
- วางแผนการทำงาน (วาดภาพ, ระบายสี ฯลฯ)
- ลงมือปฏิบัติงาน
- ออกแบบปกเขียนชื่อเรื่องวาดภาพประกอบ
- เขียนรายชื่อคณะทำงาน
- รวบรวมเข้ารูปเล่ม (ครูคอยช่วยเหลือ)

7. ให้แต่ละกลุ่มเสนอผลงาน/หรือประกวด/หรือครูเสริมแรง

8. เก็บให้เป็นที่ ครูควรแนะนำให้นักเรียนได้อ่านในเวลาว่าง และเมื่ออ่านแล้วควร

จัดเก็บให้เรียบร้อย

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษรูป
2. สีเทียน/สีไม้
3. ปากกาเคมี/สีเมจิก
4. กระดาษกาวย่น
5. กระดาษชาร์ตภาพ
6. เชือกฟาง
7. ไม้บรรทัดขนาด 24 นิ้ว

การวัดผลและประเมินผล

1. ตรวจผลงานใน Bigbook
2. สังเกตการอ่านออกเสียง
3. สังเกตการทำงานตามกระบวนการกลุ่ม

ความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ในป.02

1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15, 17, 18,

ขั้นที่ 5 เล่นเกมและกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา เพื่อทบทวนและฝึกความแม่นยำ
เวลา 48 คาบ

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนได้
2. นักเรียนอ่านเขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้ถูกต้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อจบการเรียนรู้การสอนขั้นที่ 5 แล้วนักเรียนมีความสามารถดังนี้

1. จ्ञาคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
2. อ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
3. เขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
4. นำคำมาแต่งประโยคปากเปล่าได้
5. อ่านและเขียนประโยคที่แต่งได้
6. แยกกลุ่มประสมคำและสะกดคำจากหนังสือเล่มใหญ่ได้
7. นำคำใหม่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้
8. อ่านและเขียนประโยคใหม่ได้
9. อ่านเรื่องจากเรื่องใหม่ได้
10. เล่าเรื่องหรือบอกรายละเอียดจากสิ่งที่อ่าน - ฟัง และพบในชีวิตประจำวันได้
11. สนทนา - โต้ตอบเรื่องต่าง ๆ ได้
12. เขียนเรื่องสั้น ๆ ได้

เนื้อหา

คำ - ประโยค - เนื้อเรื่องจากเรื่องเพื่อนรักในหนังสือเล่มใหญ่

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูใช้หนังสือเล่มใหญ่เป็นแหล่งในการเรียนรู้ โดยนำเอาคำในหนังสือเล่มใหญ่
เขียนลงในบัตรคำ แล้วพานักเรียนเล่นเกมหรือกิจกรรมทางภาษาให้ครบทั้ง 12 จุดประสงค์

ตามลำดับ ส่วนตัวอย่างของเกมหรือกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษานี้มีอยู่อย่างหลากหลายครูสามารถนำเอามาปรับใช้ได้ (มีตัวอย่างในหนังสือจุดประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 ในชั้นตอนที่ 5 เล่ม 2 ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร)

2. ขอเสนอแนะตัวอย่างของเกมฝึกทักษะทางภาษาในแต่ละจุดประสงค์ดังนี้

จุดประสงค์ที่ 1 ให้นักเรียนสามารถจำคำใน Big Book ได้

1. เกมเพลงทรงขาหาคำ

จุดประสงค์

1. ให้นักเรียนจำคำใน Big Book ได้
2. ให้นักเรียนจำคำที่เรียนไปแล้วได้

อุปกรณ์

1. เนื้อเพลง
2. ไม้เคาะจังหวะ

วิธีเล่น

1. ครูเขียนเพลงบนกระดานดำ - กระดาษชาร์ตที่เตรียมเอาไว้ ควรเลือกเพลงที่มีคำสัมผัส/สอดคล้องกับคำใน Big Book หรือครูอาจจะเลือกคำบางคำใน Big Book มาแต่งเองก็ได้
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน
3. ครู และนักเรียนร่วมกันร้องเพลง จนกว่านักเรียนส่วนมากพอจะจำคำร้อง - เนื้อร้องได้
4. ครูชี้คำใดคำหนึ่งของเนื้อเพลงของแต่ละวรรค แล้วให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาชี้คำใน Big Book ที่มีคำเหมือนกับเนื้อเพลง
5. กลุ่มที่ชี้ได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ

ข้อเสนอแนะ

1. การเล่นในช่วงแรก ๆ ควรใช้เนื้อเพลงสั้น ๆ เช่น เมื่อสอนเรื่องเพื่อนรัก จบแล้ว อาจจะใช้เพลง "เสือ เสือ เสือ หนูเคยเห็นเสือหรือเปล่า ๆ ล่า" (ทำนองเพลง ช้าง ช้าง ช้าง)

2. การร้องเพลง ครูควรเน้นเรื่องจังหวะให้ถูกต้องด้วย

ผู้คิดเกม : สมชาย กระจายศรี ศึกษาพิเศษ สบอ. สังขะ จังหวัดสุรินทร์

2. เกมแสดงท่าทางคำ

จุดประสงค์

1. ให้นักเรียนจำคำใน Big Book ได้
2. นักเรียนเข้าใจ และแปลงภาษาท่าทางเป็นสัญลักษณ์ได้

อุปกรณ์ 1. รูปภาพ 2. ตัวครู 3. นักเรียน

วิธีเล่น

1. ดำเนินการได้หลายวิธี เช่น
 - 1.1 ครูหารูปภาพ คน - สัตว์ ที่แสดงลักษณะท่าทางสอดคล้องกับคำบางคำใน Big Book
 - 1.2 ครูแสดงท่าทางประกอบเองหรือบอกให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบให้สอดคล้องกับคำใน Big Book
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน
3. ครูเลือกใช้กิจกรรมข้อใดข้อหนึ่งจาก (1.1, 1.2) หรือจะเลือกทั้ง 2 ข้อสลับกันก็ได้ พร้อมทั้งชี้ให้ดูหรือแสดงท่าทางให้ดู
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาชี้ว่า จากการแสดงท่าทางนั้น ๆ เหมือนหรือสอดคล้องกับคำใดใน Big Book บ้าง
5. กลุ่มไหนชี้คำได้ถูกต้องที่สุดเป็นผู้ชนะ

ข้อเสนอแนะ

1. คำไหนที่แสดงท่าประกอบได้ไม่ชัดเจน ไม่ควรใช้
2. สามารถออกไปเล่นนอกห้องเรียนได้

ผู้คิดเกม : สมชาย กระจายศรี ศึกษาพิเศษ สบอ. สังขะ จ. สุรินทร์

จุดประสงค์ที่ 2 ให้นักเรียนอ่านคำใน Big Book ได้

1. เกมเราพวกละแวกกัน

จุดประสงค์

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้วนักเรียนจะสามารถ

1. อ่านได้คล่อง
2. อ่านคำได้ถูกต้องรวดเร็ว

อุปกรณ์ 1. บัตรคำ

วิธีทำกิจกรรม

1. แจกบัตรคำให้นักเรียนถือคนละ 1 บัตร (เลือกคำจาก Big Book)
2. นักเรียนดูคำที่ถือว่าเป็นคำอะไร
3. พังคำสั่งจากครูหรือผู้นำ ครูหรือผู้นำจะออกคำสั่ง "หาเพื่อน"
4. นักเรียนที่ถือบัตรคำจะวิ่งไปหาคำที่เหมือนกันแล้วหันคำให้เพื่อนกลุ่มเดียวกัน

อ่านเพื่อตรวจสอบว่าเป็นพวกละแวกกัน

5. ให้นักเรียนอ่านคำที่ถืออยู่พร้อมกันทีละกลุ่ม

การประเมินผล

สังเกตการอ่านคำและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน

จากหนังสือกิจกรรมทางภาษา หน่วยศึกษานิเทศก์ สปจ. สุรินทร์

2. เกมคาบหน้า

จุดประสงค์

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนอ่านคำได้รวดเร็ว

อุปกรณ์ที่ต้องเตรียม

บัตรคำใหม่ 5 - 10 ชุด (จาก Big Book)

วิธีทำกิจกรรม

1. แจกบัตรคำให้นักเรียนถือคนละ 1 บัตร
2. นักเรียนดูคำที่ถือว่าเป็นคำอะไร
3. พังครูปด คำใดถ้าตรงกับคำที่นักเรียนถือให้วิ่งมาที่หน้าชั้นแล้วหันคำให้เพื่อน ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้วกลับที่เดิม
4. คำอื่น ๆ ปฏิบัติเช่นเดียว

การประเมินผล

สังเกตการแสดงออกของนักเรียน

จากหนังสือกิจกรรมทางภาษา หน่วยศึกษานิเทศก์ สบจ. สุรินทร์

จุดประสงค์ที่ 3 ให้นักเรียนเขียนคำใน Big Book ได้

1. เกมส์ดอกไม้

จุดประสงค์

1. เขียนคำใน Big Book ได้
2. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

อุปกรณ์/วัสดุที่ผลิต

1. กระดาษแข็งทำบัตรคำ	2. สีเมจิก
3. นกหวีด	4. ดอกไม้
5. เพลงส่งดอกไม้	

วิธีทำ ตัดกระดาษแข็งทำบัตรคำ เลือกคำจาก Big Book

วิธีเล่น

1. นักเรียนนั่งเป็นวงกลมร้องเพลงส่งดอกไม้
2. ครูแจกดอกไม้พร้อมบัตรคำ ให้นักเรียนส่งต่อให้เพื่อน
3. ครูเป่านกหวีด นักเรียนหยุดส่งบัตรคำและดอกไม้ บัตรคำและดอกไม้อยู่ที่ใคร ให้นักเรียนหยุดส่งบัตรคำให้เพื่อนทุกคนอ่าน
4. นักเรียนคนที่ได้ดอกไม้และบัตรคำ ออกไปเขียนคำที่กระดาน
5. ครูเปลี่ยนบัตรคำ แล้วเล่นวิธีเดิม
6. เมื่อเล่นจบเกมครูให้นักเรียนเขียนคำตามคำบอก

ข้อเสนอแนะ

1. ครูจะเป่านกหวีดหยุดที่ใครก็ได้ เพื่อนนักเรียนจะได้อ่านและเขียนคำทุกคน
 2. เกมนี้อาจจะเล่นที่ละกลุ่ม หรือเล่นทั้งชั้นก็ได้
- เพลงที่ใช้ ส่งดอกไม้แล้วก็ส่งยืม เธอจยืมแล้วรับดอกไม้ ไบรคตอนมอย่ำให้ลวงหล่น
เราทุกคนรักษาให้มัน ยืม ยืม ยืม แล้วส่งดอกไม้ ได้ดอกไม้แล้วก็จยืม

2. เกมจับคู่เขียนคำ

จุดประสงค์

1. เขียนคำใน Big Book ได้
2. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

อุปกรณ์/วัสดุที่ผลิต

1. กระดาษบัตรคำ	2. สีเมจิก
3. เพลง	4. นกหวีด

วิธีทำ

ตัดกระดาษเขียนบัตรคำ ๆ ละ 2 ใบ เลือกคำจาก Big Book

วิธีเล่น (เกมจับคู่เขียนคำใช้เล่นได้ทั้งห้องเรียน)

1. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนทุกคน
2. นักเรียนเดินเป็นวงกลม พร้อมทั้งร้องเพลง
3. ครูเป่านกหวีด หรือให้สัญญาณหยุด นักเรียนจับคู่กับเพื่อนที่มีบัตรคำ เหมือนกัน

พร้อมทั้งอ่าน

4. นักเรียนออกไปเขียนคำที่กระดานที่ละคู่ตามที่ครูบอก
5. ครูเก็บบัตรคำจากนักเรียน แล้วแจกบัตรคำให้นักเรียนใหม่
6. เล่นเหมือนวิธีเดิม
7. เล่นจบเกม ครูให้นักเรียนเขียนคำจากบัตรคำลงในสมุด

ข้อเสนอแนะ

1. จำนวนบัตรคำควรเท่ากับจำนวนนักเรียน
 2. ขณะเล่นเกม ครูจะเป่านกหวีดหรือให้สัญญาณหยุดการร้องเพลงตรงไหนก็ได้
- เพลงที่ใช้ ใบมะม่วงใบยาว มะกรูด มะนาวนั้นใบสั้น ๆ ใบอะไรคล้ายกันรีบเร็วพลัน

เข้าพวกให้ถูกเอ๋ย

จุดประสงค์ที่ 4 ให้นักเรียนนำคำมาแต่งประโยคปากเปล่าได้

1. เกมแมวจับหนู

จุดประสงค์ เมื่อทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนจะสามารถ

1. อ่านและเขียนคำใหม่และคำที่เรียนมาแล้วได้
2. แต่งประโยคจากคำได้

อุปกรณ์ - บัตรคำ

วิธีทำกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเป็นแมวอีกกลุ่มหนึ่งเป็นหนู (อาจจะเป็นคำซ้ำหรือไม่ซ้ำกันก็ได้) ให้แต่ละกลุ่มปรึกษากันว่า คำที่ได้รับมาอ่านอย่างไร ครูแนะให้อ่านโดยใช้ความรู้จากการแจกลูก
 2. แมวยกบัตรคำให้หนูอ่าน 1 บัตร ถ้าฝ่ายหนูอ่านไม่ได้ ให้สมาชิกฝ่ายหนู 1 คน มาเป็นฝ่ายแมวถ้าอ่านได้ก็ไม่ต้องไปเป็นฝ่ายของแมว
 3. เปลี่ยนฝ่ายหนูเป็นผู้ยกบัตรคำให้แมวอ่าน ถ้าแมวอ่านไม่ได้ ฝ่ายหนูที่โดนจับตัวไปจะได้กลับคืนมาอยู่ฝ่ายของตน ถ้าแมวอ่านได้ก็เปลี่ยนให้ฝ่ายหนูอ่าน พวกของคนที่ถูกจับไปก็จะยังไม่ได้รับกลับคืนมา ดำเนินการไปอย่างนี้
- หมายเหตุ คำที่ฝ่ายหนึ่งอ่านไม่ได้ ให้ฝ่ายที่ยกบัตรคำเป็นผู้เฉลยคำอ่านทันที

การประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษา
2. ตรวจสอบผลการแต่งประโยคจากคำ

จากหนังสือกิจกรรมทางภาษา หน่วยศึกษานิตศก์ สบจ. สุรินทร์

2. เกมตกปลา

จุดประสงค์ หลังจากทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. อ่านและเขียนคำใหม่และคำที่เรียนมาแล้วได้
2. แต่งประโยคจากคำใหม่และคำที่เรียนมาแล้วได้

อุปกรณ์ที่ต้องเตรียม

1. บัตรคำที่เรียนมาแล้ว และบัตรคำใหม่จากหนังสือเล่มใหญ่ ตัดเป็นรูปปลา หรือสัตว์น้ำอื่น ๆ ใช้ที่หนีบกระดาษหนีบัตรละอัน
2. คันเบ็ด ปลายติดแม่เหล็ก (ไม้ยาวธรรมดา)

วิธีทำกิจกรรม

1. ครูวางบัตรคำที่เรียนมาแล้วและบัตรคำใหม่บนพื้นหน้าชั้นเรียน ซึ่งสมมติว่าเป็นสระน้ำ
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม (กลุ่มละ 5 - 6 คน) แต่ละกลุ่มผลัดกันออกมา ตกปลาทีละคน คนละ 1 ตัว (1 บัตรคำ) เมื่อนักเรียนกลุ่ม 1 ตกปลาแล้ว 1 คน ก็ผลัดให้นักเรียนในกลุ่ม 2, 3, 4 ตามลำดับจนหมดทุกกลุ่ม แล้วจึงขึ้นคนที่ 2 ในกลุ่มที่ 1 สลับกันไปเช่นนี้ แต่ละคนเมื่อตกปลาขึ้นมาแล้ว ก็อ่านบัตรคำนั้นให้เพื่อนฟัง อ่านถูกต้อง 1 คะแนน กลุ่มใดได้คะแนนมากเป็นฝ่ายชนะ
3. ให้นักเรียนเอาคำที่ตกได้แต่งประโยค

การประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและครูกับนักเรียน

2. ตรวจสอบผลงาน

จากหนังสือ กิจกรรมทางภาษา หน่วยศึกษานิเทศก์ สบจ. สุรินทร์

จุดประสงค์ที่ 5 ให้นักเรียนอ่านและเขียนประโยคที่แต่งได้

1. เกมประโยคฉันนั้นเป็นอย่างไ

จุดประสงค์

1. ให้นักเรียนอ่านประโยคที่แต่งได้
2. ให้นักเรียนเขียนประโยคที่แต่งได้

อุปกรณ์

1. กระดาษเทาขาว หรือกระดาษชาร์ด หรือกระดาษจากลังกระดาษมีขนาด 3×10 นิ้ว (ให้นักเรียนเตรียมมาคนละ 1 อัน)
2. ปากกาเคมี/สีเมจิก
3. กระดาษรูป
4. หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร

วิธีทำ

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนไปหาประโยคที่ตัวเองชอบจากหนังสือพิมพ์ หรือวารสารมาคนละ 1 ประโยค และให้เขียนประโยคนั้นลงในบัตรประโยคขนาด 3×10 นิ้วที่เตรียมมา และให้อ่านประโยคนั้นให้ได้ (หรืออาจจะให้นักเรียนแต่งประโยคก็ได้)
2. ด้านหลังของบัตรประโยค เขียนชื่อ - ชื่อสกุล ของเจ้าของประโยคไว้

วิธีเล่น

1. ให้นักเรียนนั่งประจำที่ หรือออกไปยืนเป็นรูปวงกลมหันหน้าเข้าหากัน หน้าชั้นเรียน หรือให้ยืนแถวตอนเป็นกลุ่มก็ได้
2. ครูเก็บรวบรวมบัตรประโยคแล้วคละบัตรประโยคเข้าด้วยกัน
3. ให้นักเรียนร้องเพลงใดเพลงหนึ่งก็ได้ขณะที่นักเรียนร้องเพลงครูแจกบัตรประโยคให้นักเรียนคนละ 1 บัตร หรือใช้การส่งต่อก็ได้

4. เมื่อแจกบัตรประโยคครบทุกคนแล้ว ครูให้แต่ละคนอ่านประโยคที่ได้รับ
ให้เพื่อนฟัง ให้เพื่อนอ่านตาม และออกไปเขียนกับกระดานรูปจวนครบทุกคน
5. ให้นักเรียนคัดลอกประโยคทุกประโยคลงในสมุด
6. ครูคัดเลือกประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดเขียนไว้กับบัตรประโยค และคิดไว้
กับแผนภูมิในห้องเรียนให้นักเรียนอ่าน

ผู้คิดเกม

สมชาย กระจายศรี ศน. สปอ. สังขะ จ. สุรินทร์

2. เกมเห็นปั๊บแต่งปั๊บ

จุดประสงค์

1. นักเรียนอ่านประโยคที่แต่งได้
2. นักเรียนเขียนประโยคที่แต่งได้

อุปกรณ์

1. รูปภาพต่าง ๆ เช่น ภาพคน สัตว์ พืช และสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ
ขนาดไม่น้อยกว่า 5 x 6 นิ้ว
2. กระดาษรูป/กระดาษแข็ง
3. ปากกาเคมี/สีเมจิก

วิธีทำ

ครูเตรียมรูปภาพ และฝึกเข้ากับกระดาษจากลังกระดาษหรือปกของสมุดปกแข็ง
ที่ทิ้งแล้วให้ครบตามจำนวนเด็ก

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน
2. ให้กลุ่มที่ 1 จับคู่กับกลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3 จับคู่กับกลุ่มที่ 4 แต่ละกลุ่มหันหน้าเข้าหากัน
3. เริ่มเล่นทีละคู่
4. ครูติดกระดาษรูปไว้หน้าชั้นเรียน
5. ครูแจกบัตรภาพให้ผู้เข้าแข่งขันคนละ 1 บัตร และให้นักเรียนปิดคว่ำไว้
ไม่ให้คู่แข่งเห็น
6. ให้สัญญาณเริ่มเล่น คนที่ 1 ของกลุ่มที่ 1 ชูภาพให้กลุ่มที่ 2 ดู เมื่อดูภาพแล้ว
ให้กลุ่มที่ 2 ช่วยกันแต่งประโยคให้สัมพันธ์กับภาพที่กลุ่มที่ 1 ชูให้ดู

7. ขณะที่แตงนั้นให้ช่วยกันอ่านประโยคที่แตงคัง ๆ และให้นักเรียนทุกคนในห้อง
อ่านตาม

8. เมื่อแตงประโยคเสร็จให้กลุ่มที่ 2 ออกไปเขียนประโยคกับกระดาษรูป
9. คำนึงการสลับกันไปมาจนครบทุกคน
10. ครูตรวจประโยคของแต่ละกลุ่ม แล้วช่วยกันปรับแต่งให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
11. ให้นักเรียนคัดลอกประโยกลงในสมุด หรือแผ่นภูมิ

ผู้คิดเกม

สมชาย กระจายศรี ศน. สบอ. สังขะ จ. สุรินทร์

จุดประสงค์ที่ 6 ให้นักเรียนเจอลูกประสมคำจากคำใน Big Book ไปสู่คำใหม่ได้

1. เกมลมเพลมพัดตัวสะกด

จุดประสงค์ เมื่อเล่นเกมนี้ นักเรียนจะสามารถ

1. สะกดคำใหม่ได้ถูกต้อง
2. เขียนและอ่านคำใหม่ในบทเรียนได้ถูกต้อง

อุปกรณ์

1. บัตรคำในบทเรียนระดับ ป.2 จำนวน 20 - 40

วิธีเล่น

1. ครูแจกบัตรคำมีตัวสะกดละกันทุกแม่
2. ผู้เล่นแต่ละคนคิดบัตรที่กระเป๋าสื่อคนละ 1 บัตร
3. เลือกผู้เล่นคนหนึ่งเป็นผู้นำเกม ที่เหลือนั่งล้อมวงหันหน้าเข้ากลางวง ผู้นำ

เกมยืนอยู่ตรงกลาง

4. ผู้นำเกมกล่าว "ลมเพลมพัด" ผู้เล่นถามพร้อมกัน "พัดอะไร" ผู้นำเกมกล่าว "พัดคำที่มีตัวสะกดในแม่กง" ผู้เล่นที่มีคำ ก เป็นตัวสะกดต้องรีบลุกเปลี่ยนที่นั่ง ในขณะเดียวกัน ผู้นำเกมจะ ชำนั้งแทนผู้ที่เล่นคนหนึ่งที่ผู้เล่นที่ไม่มีที่นั่งจะต้องออกมาเป็นผู้นำเกมโดยกล่าวถึง ตัวสะกดในแม่อื่น ๆ

5. เมื่อเห็นว่าผู้เล่นได้เล่นกันทุกคนแล้วจึงยุติการเล่น

การประเมินผล สังเกตผู้นำเกม และผู้เล่น เข้าใจเรื่องตัวสะกดทุกแม่หรือไม่

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนานให้แก่ผู้เล่น ผู้นำเกมอาจเพิ่มคำสั่ง เช่น

1. พัดศัควบกล้ำ
2. พัดพยัญชนะต้น อักษรต่ำ, กลาง, สูง
3. พัดศัคนำ
4. พัดศัที่ไม่ประวิสรรชนีย์ เป็นต้น

จากหนังสือกิจกรรมทางภาษา หน่วยศึกษานินเทศก์ สบจ. สุรินทร์

2. เกมประสมคำ

จุดประสงค์ เมื่อนักเรียนเล่นเกมนี้จะสามารถ

1. อ่านคำที่เรียนในบทเรียนได้
2. เขียนคำยาก ๆ ในบทเรียนได้

อุปกรณ์

1. บัตรอักษรและสระทุกตัวในอักษรไทยขนาด 2 x 3 เป็นชุดเท่าจำนวนกลุ่มของนักเรียนในชั้น
2. บัตรค่านาคเท่าบัตรคำที่ใช้สอน
3. กระเป๋าหนัง

วิธีเล่น

1. นักเรียนนั่งล้อมวงเป็นกลุ่ม เท่าจำนวนกลุ่มของนักเรียนในห้อง
2. ครูแจกบัตรพยัญชนะ และสระให้ทุกกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มวางสระและพยัญชนะเรียงไว้
3. ครูหยิบบัตรคำที่ต้องการเน้นให้เด็กจำ ใส่ในกระเป๋าหนัง
4. นักเรียนหาพยัญชนะและสระมาวางเรียงกันให้เหมือนคำของครูกลุ่มไหนเสร็จก่อนได้คะแนน 2 คะแนน เสร็จหลังได้คะแนน 1 คะแนน และ 0 คะแนนตามลำดับ
5. ให้นักเรียนอ่านคำที่เรียงไว้
6. ปฏิบัติเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะหมดคำที่ครูต้องการเน้น
7. รวมคะแนนของแต่ละกลุ่ม กลุ่มไหนได้คะแนนมากกว่าเป็นผู้ชนะและที่ 2, 3 ตามลำดับ

ประเมินผล สังเกตการเรียงคำและการอ่านของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ควรควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด หลังจากการเล่นเกมนี้นี้ควรให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดเขียนคำบอก

จากหนังสือกิจกรรมทางภาษา หน่วยงานพิเศษ สบจ. สุรินทร์

จุดประสงค์ที่ 7 ให้นักเรียนนำคำไปแต่งประโยคปากเปล่าได้

1. เกมแต่งประโยคจากภาพ

จุดประสงค์ ภายหลังการทำกิจกรรมนี้ นักเรียนจะสามารถ

1. แต่งประโยคจากรูปภาพได้
2. ระบายสีภาพได้
3. อ่านประโยคได้

อุปกรณ์

1. รูปภาพ
2. สี

วิธีทำกิจกรรม

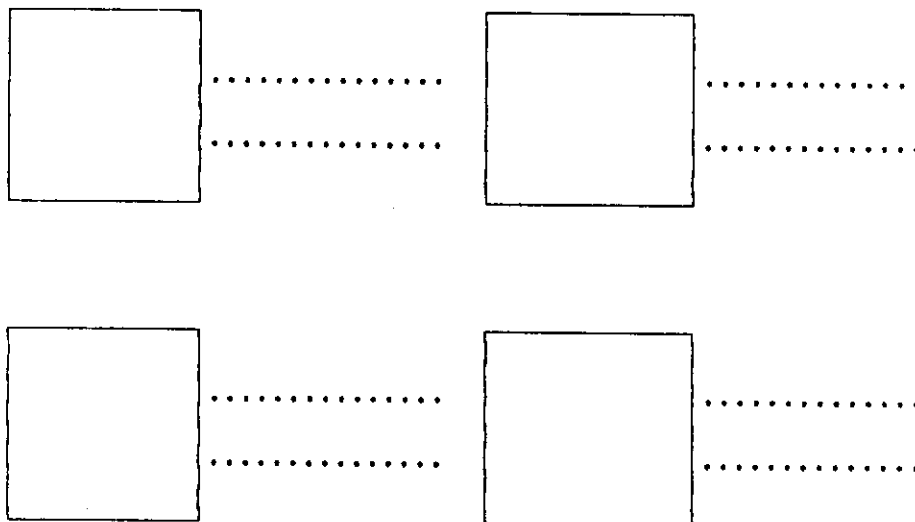
1. วาดภาพ หรือหาภาพที่ต้องการ
2. ให้นักเรียนดูภาพที่เตรียมไว้ แล้วให้นักเรียนลองแต่งประโยคจากภาพ

ด้วยปากเปล่า

3. แจกกระดาษให้นักเรียนแล้วให้นักเรียนแต่งประโยคจากภาพ
4. เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วจึงให้ระบายสีภาพ
5. ส่งผลงานให้ครูตรวจ ถ้านักเรียนเขียนผิดครูชี้ให้เห็นในข้อผิดแล้วให้นำ

กลับไปแก้ไขใหม่โดยคิดว่าจากหนังสือเล่มใหญ่

ให้นักเรียนดูภาพแล้วแต่งประโยค

การประเมินผล

1. สังเกตการแต่งประโยค การระบายสีภาพและการอ่านประโยค
2. ตรวจผลงาน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ครูอาจจะให้นักเรียนกำหนดภาพขึ้นเองก็ได้
2. อาจจะให้เขียนคำแล้วแต่งประโยคก็ได้

จากหนังสือกิจกรรมทางภาษา หน่วยศึกษานิเทศก์ สบจ. สุรินทร์

2. เกมตายแน่แน่แล้ว

จุดประสงค์ เมื่อเล่นเกมนี้แล้วนักเรียนจะสามารถ

1. อ่านคำได้
2. แต่งประโยคจากคำได้

อุปกรณ์

1. บัตรคำ ตายแน่ แน่แล้ว จำนวน 4 ใบ
2. บัตรคำในเรื่องที่กำลังเรียนอยู่ หรือคำที่ต้องการจะทบทวน
3. นกหวีด หรือกริ่งสัญญาณ
4. เทปเพลง หรือเพลงที่นักเรียนร้องได้

วิธีการเล่น

1. นักเรียนนั่งเป็นวงกลมประมาณ 20 - 40 คน นำบัตรคำมาวางไว้กลางวง (คว่ำไว้)
2. แจกบัตรคำตายแน่แน่แล้ว ให้นักเรียนทั้ง 4 ใบ ส่งต่อ ๆ กันไป แล้วเปิดเพลง หรือให้นักเรียนร้องเพลงก็ได้
3. เมื่อครูให้สัญญาณ ให้นักเรียนหยุดส่ง บัตรคำตายแน่แน่แล้วอยู่กับใครให้ออกมาในวงกลม แล้วเปิดบัตรคำอ่านพร้อมแต่งประโยคจากคำนั้น ถ้าอ่านได้และแต่งประโยคถูก ก็ให้บัตรคำนั้น แก่นักเรียนไป แต่ถ้าอ่านไม่ได้หรือแต่งประโยคไม่ได้ก็ให้ไปนั่งที่เดิม
4. ปฏิบัติเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนบัตรคำหมด ถ้าใครได้บัตรคำมากกว่าผู้อื่นเป็นผู้ชนะ

การประเมินผล

สังเกตการอ่านและการแต่งประโยคเพื่อปรับปรุงซ่อมเสริมนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

หลังจากเล่นเกมนี้แล้ว ควรให้เด็กทำแบบฝึกหัดการแต่งประโยคเพื่อทบทวน
ความจำของนักเรียน

จากหนังสือกิจกรรมทางภาษา หน่วยศึกษานิทศก์-สพจ. สุรินทร์

จุดประสงค์ที่ 8 ให้นักเรียนอ่าน และเขียนประโยคใหม่ได้

1. เกมแต่งประโยคต่อกัน

จุดประสงค์

1. ฝึกทักษะในการอ่าน
2. ฝึกทักษะในการเขียน
3. แต่งเรื่องสั้นได้
4. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

อุปกรณ์/วัสดุที่ผลิต

1. กระดาษคำ
2. ชอล์ค
3. ฉลากหมายเลข 1 - 5

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม
2. ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาจับฉลาก ตัวแทนกลุ่มใดได้หมายเลข 1 ให้ออกไปเขียนประโยคแรก สำหรับประโยคต่อไป ตามด้วยสมาชิกในกลุ่มจนครบทุกคน
3. กลุ่มใดได้หมายเลข 2 - 5 ก็ออกมาเขียนประโยคต่อกันไปเรื่อย ๆ จนครบทุกกลุ่มให้เป็นเรื่องที่ต่อเนื่องกัน
4. ให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่องราวที่ช่วยกันเขียนบนกระดานพร้อมกัน
5. ให้นักเรียนแต่ละคนลอกข้อความเหล่านั้นลงสมุด พร้อมทั้งวาดรูปประกอบ

ข้อเสนอแนะ

- อาจจะให้นักเรียนทำเป็นหนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมไว้ที่มุมหนังสือในห้องเรียน

2. เกมขายคำ

จุดประสงค์

1. อ่านคำในบทเรียนได้
2. เขียนประโยคจากคำได้

อุปกรณ์

1. กระดาษโรเนียว ชุดละ 1 แผ่น
2. กระดาษโรเนียวตัดขนาด 2×2 นิ้ว
3. ดินสอคำ/ปากกา
4. กระป๋อง - กล่องกระดาษ

วิธีทำ

1. เลือกคำใหม่/คำยากจาก Big Book ตัดไว้เป็นชุด ๆ ละ 10 คำ
2. ตัดกระดาษทำเป็นเงินจำลองเอาไว้ แบ่งเป็นธนบัตรใบละ 10 - 20 - 50 - 100 บาท
3. กำหนดข้อตกลงเอาไว้ ถ้าซื้อ 10 บาท ถูกแล้วจะจ่ายเงินเท่าไร
4. เอาคำที่เลือกเอาไว้ เขียนลงในกระดาษโรเนียวทางด้านซ้ายมือ แผ่นละ 10 คำ

วิธีเล่น

1. ให้คนหนึ่งออกไปขายคำให้เพื่อนใครซื้อคำไหนให้เขียนชื่อคนนั้นลงตรงช่องของคำที่ซื้อแล้วเขียนคำที่ซื้อลงในกระดาษที่ตัดไว้ขนาด 2×2 นิ้ว ส่งให้คนซื้อ
2. ใครจะซื้อคำไหนจะต้องอ่านคำที่ซื้อนั้นให้ได้ ถ้าอ่านไม่ได้ให้ถามคนขาย
3. ค่าเงินการขายตามความเหมาะสม
4. เขียนคำทั้ง 10 คำ ลงในกระดาษที่ตัดไว้ขนาด 2×2 นิ้ว ม้วนใส่ลงในกระป๋อง

5. ให้ตัวแทนของนักเรียนออกมาจับสลากในกระป๋องได้ค่าไหน คนที่ซื้อถูกให้ไป
รับเงินจากคนขายตามข้อตกลง

6. คนขายเอาค่าทั้ง 10 ค่าเขียนลงกระดาน แล้วให้แต่งประโยค

ผู้คิดเกม

สมชาย กระจายศรี ศน. สปอ. สังขะ จ. สุรินทร์

จุดประสงค์ที่ 9 ให้นักเรียนอ่านเรื่องจากเรื่องใหม่ได้

1. เกมเรื่องของฉันทันจริง ๆ

จุดประสงค์

1. นักเรียนอ่านเรื่องจากเรื่องใหม่ได้
2. นักเรียนเขียนเรื่องจากเรื่องใหม่ได้

อุปกรณ์

1. กระดาษโรเนียว
2. ปากกา/ดินสอ
3. หนังสือเล่มใหญ่

วิธีทำ/วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มเท่า ๆ กันให้แต่ละกลุ่มนั่งเป็นวงกลม
2. ครูแจกหนังสือเล่มใหญ่เรื่องใดเรื่องหนึ่งให้กลุ่มละ 1 เล่มพร้อมทั้งกระดาษโรเนียว และเครื่องเขียน
3. เริ่มเล่น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งเรื่อง กลุ่มละหนึ่งเรื่อง โดยเอาคำจากหนังสือเล่มใหญ่เท่านั้น
4. กลุ่มใดที่แต่งเสร็จแล้วนำเสนอสรุปตามลำดับ
5. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกไปอ่านเรื่องที่แต่งค้าง ๆ ให้เพื่อนฟัง
6. ครูตั้งคณะกรรมการของห้องเรียนพิจารณาคัดเลือกเรื่องที่แต่งได้ดีที่สุดตามลำดับ
7. คัดลอกเรื่องที่ได้อันดับที่ 1 - 2 - 3 - 4 ติดบอร์ดไว้
8. ให้นักเรียนในห้องทุกคนคัดลอกเรื่องลงในสมุด หรือในหนังสือรวมนิทานของนักเรียนก็ได้

ผู้คิดเกม สมชาย กระจายศรี สน. สปอ. สังขะ

2. เกมนักข่าว มปก

จุดมุ่งหมาย

1. อ่านเรื่องจากข่าวได้
2. ฝึกนิสัยให้รักการอ่าน
3. นำข่าวมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

อุปกรณ์ วัสดุที่ผลิต

1. ข่าวจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์
2. เรื่องสั้นหรือนิทาน

วิธีทำ

1. ตัดลอกข่าวจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เรื่องสั้น หรือนิทาน ลงใน

กระดาษตามจำนวนกลุ่มที่กำหนด

2. "ตัวอย่าง"

เรื่องศพเด็กไม่เน่า	อากาศหนาวจัด	ภาคใต้น้ำท่วม
.....		
.....		

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม
2. ส่งตัวแทนมาจับฉลากว่า กลุ่มใดจะได้อ่านเรื่องอะไร
3. นำเข้าสู่เกม โดยให้นักเรียนร้องเพลงสัปดาห์ 1 หรือ 2 เพลง

4. ให้ทุกคนในกลุ่มอ่านเรื่องของตนก่อนและสรุปเนื้อเรื่องด้วย
5. ส่งตัวแทนออกมาอ่านและสรุป กลุ่มละ 2 คน คือ
 - อ่าน 1 คน และ
 - สรุป 1 คน
6. เมื่ออ่านและสรุปทุกกลุ่มแล้ว ครูรวบรวมคะแนนและประกาศผลการตัดสิน

ข้อเสนอแนะ

1. เรื่องที่นำมาให้นักเรียนอ่านนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงวัย ความรู้ และความสามารถของนักเรียนด้วย

รวบรวมโดย

อาจารย์จำเนียร ผ่องอำไพ โรงเรียนบ้านต้นยางลูโละ อ.เมือง จ.ปัตตานี

จุดประสงค์ที่ 10 ให้นักเรียนเล่าเรื่องหรือบอกรายละเอียดจากสิ่งที่อ่าน - ฟัง และพบใน
ชีวิตประจำวัน

1. เกมเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์

1. จุดประสงค์

1. เล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ได้
2. เขียนเรื่องแต่งเรื่องจากภาพเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันได้

2. อุปกรณ์

1. กระดาษโรเนียว
2. ปากกา/ดินสอ

3. วิธีทำ

ครูจัดเตรียมภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันจากหนังสือพิมพ์ 4 - 5 ภาพ
ผนึกกับกระดาษแข็งก็ได้

4. วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม เท่า ๆ กันให้แต่ละกลุ่มนั่งเป็นวงกลม
2. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาหยิบภาพที่ครูวางคว่ำไว้กลุ่มละ 1 ภาพ
3. กลุ่มใดได้ภาพใดให้ช่วยกันแต่งเรื่องของเหตุการณ์นั้นภายในเวลาที่กำหนด
4. ให้กลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องที่กลุ่มช่วยกันแต่ง
5. ครูตั้งคณะกรรมการของห้องพิจารณาเรื่องที่แต่ง
6. คัดลอกเรื่องปัดบอร์ดไว้ให้นักเรียนอ่าน และให้คัดลอกลงสมุด

ผู้คิดเกม สมชาย กระจายศรี สน. สบอ สังขะ จ. สุรินทร์

2. เกมครึ่งหนึ่งในชีวิต

1. จุดประสงค์

1. เล่าเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้
2. เล่าเรื่องที่เคยพบเห็นในชีวิตประจำวันได้

2. อุปกรณ์

1. กระดาษโรเนียว/ปากกา/ดินสอคำ
2. นกหวีด
3. ลูกปิงปอง หรือก้อนหิน หรือวัสดุอย่างอื่นที่มีลักษณะกลม ๆ

3. วิธีเล่น

1. ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมหรือนั่งเป็นแถวหน้ากระดาน
 2. เริ่มเล่นให้นักเรียนร้องเพลงอะไรก็ได้ ขณะที่ร้องเพลง ครูส่งลูกปิงปองหรือก้อนหิน ให้กับนักเรียนคนที่ 1 และให้นักเรียนคนที่ 1 ส่งต่อให้คนที่ 2 คนที่ 2 ส่งต่อให้คนที่ 3 ส่งไปเรื่อย ๆ
 3. ครูเป่านกหวีด หยุดการร้องเพลง ใครที่มีลูกปิงปอง หรือก้อนหินอยู่ในมือให้ยืนขึ้น และเล่าเรื่องที่เคยเกิดขึ้นกับตนเอง หรือตนเองเคยพบมาให้เพื่อนฟัง
 4. เมื่อเล่าจบ ขึ้นเพลงและส่งลูกปิงปองต่อ เมื่อได้ยินเสียงนกหวีด คนที่มีอุปกรณ์อยู่ในมือยืนขึ้นเล่าเรื่อง
 5. ดำเนินการไปสัก 4 - 5 คน ยุติการเล่นชั่วคราวให้นักเรียนแต่ละคนช่วยกันเขียนเรื่องที่ได้ฟังลงในกระดาษ
 6. ดำเนินการเล่นเกมต่อไปเรื่อย ๆ ตามความเหมาะสม
- ผู้คิดเกม สมชาย กระจายศรี สน. สบอ สังขะ จ. สุรินทร์

จุดประสงค์ที่ 11 ให้นักเรียนสนทนา - พูดโต้ตอบได้

1. เกมฮัลโหลคนเก่ง

1. จุดประสงค์

1. พูดโทรศัพท์จำลองโต้ตอบกันได้
2. พูดคำคล้องจองได้

2. อุปกรณ์

1. กระป๋องนม 2 ใบ
2. ด้ายยาว 4 - 5 เมตร
3. ก้านมะพร้าวยาว 1 นิ้ว 2 ก้าน

3. วิธีทำ

1. นำกระป๋องนมที่ใช้แล้วเปิดฝาด้านบนออกแล้วล้างให้สะอาด
2. เจาะรูตรงกลางกันกระป๋องทั้ง 2 ใบ
3. เอาด้ายผูกก้านมะพร้าวสอดเข้าไปในกระป๋องที่เจาะรูไว้โดยให้ก้านมะพร้าว

วางขวางอยู่ด้านใน

4. วิธีเล่น

ก่อนเล่น ครูให้นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการพูดโทรศัพท์

1. เล่นบทบาทสมมติพูดโทรศัพท์จำลองโต้ตอบกัน
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ส่งหัวหน้าจับฉลากหากกลุ่มเริ่มพูดก่อน

เช่น

กลุ่มที่ 1 โรงเรียน

กลุ่มที่ 2 ต้องต่อด้วยคำคล้องจอง 2 พยางค์เหมือนกันและต้องเริ่มพูด

3. ให้นักเรียนจับคู่กับกลุ่มอื่น พูดต่อคำคล้องจอง คูจำนวนครึ่งตามความเหมาะสม

4. เมื่อยุติการเล่น ช่วยกันรวมคะแนนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดเป็นกลุ่มชนะ

5. ข้อเสนอแนะ ครูให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมติ พูดโทรศัพท์ติดต่อกัน

2. เกมสนทนาพาที

1. จุดประสงค์

ฝึกสนทนาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

2. อุปกรณ์

บัตรคำต่อไปนี้ (ใช้กระดาษ เทา - ขาว ขนาด 4 x 7 นิ้ว)

ใคร อะไร ทำไม เมื่อไร ที่ไหน อย่างไร

3. จำนวนคนที่เล่น

นักเรียนทุกคน

4. วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน

2. ให้แต่ละกลุ่มสลับกันจับบัตรคำทีละคน

3. เมื่อจับบัตรคำได้แล้ว ถามคำถามให้อีกกลุ่มหนึ่งตอบเกี่ยวกับเรื่อง จันรักต้นไม้ ที่ได้เรียนมาแล้ว โดยใช้คำที่อยู่ในบัตรคำนั้นแต่งประโยคคำถาม

4. ให้คะแนนจากความถูกต้องของคำถาม และคำตอบหากถามถูกต้องให้ 1 คะแนน และตอบถูกต้องให้ 1 คะแนน เช่นกัน

ผู้ชนะ

5. เมื่อหมดเวลาที่ครูกำหนดแล้ว ให้นักคะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนมากกว่าเป็น

หมายเหตุ นักเรียนสลับกันจับบัตรคำทีละคน แต่การถามและตอบนั้นให้ช่วยกันทั้งกลุ่ม

จุดประสงค์ที่ 12 ให้นักเรียนเขียนเรื่องสั้น ๆ ได้

1. เกมทายคำเพื่อเธอ

1. จุดประสงค์

1. นักเรียนคิดเรื่องได้
2. นักเรียนเขียนเรื่องสั้น ๆ ได้

2. อุปกรณ์

1. ฉลากเท่ากับจำนวนกลุ่มของนักเรียน
2. ดินสอ, ปากกา, กระดาษ

3. วิธีเล่น

1. เขียนชื่อสัตว์ปีกลงในฉลากเช่น เป็ด ไก่ นกเขา หรือเขียนชื่อพืชดอกก็ได้ เช่น ดาวเรือง บานไม่รู้โรย บานชื่น
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ไม่ควรเกินกลุ่มละ 5 คน
3. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาจับฉลากกลุ่มละ 1 ใบ
4. ครูให้สัญญาณเปิดอ่านฉลาก กลุ่มใดจับได้ชื่ออะไรให้แต่ละคนแต่งเรื่องนั้น คนละประมาณ 5 นาที เมื่อหมดเวลาคนที่สอง - สาม - สี่ - ห้า แต่งเรื่องต่อจนจบ ภายในเวลา 5 นาที เช่นเดียวกัน
5. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเรียบเรียงเรื่องที่ช่วยกันแต่ง แล้วเขียนลงกระดาษเอามาส่งครู
6. กลุ่มใดแต่งเรื่องได้ใจความสมบูรณ์ที่สุดจะเป็นฝ่ายชนะ

ผู้คิดเกม

นายสมชาย กระจายศรี ศึกษาพิเศษ สบอ. สังขะ สป จ. สุรินทร์

2. เกมปาเป้าเล่าเรื่อง

1. จุดประสงค์

1. ฝึกการคิดเรื่อง
2. ฝึกการเล่าเรื่องและเขียนเรื่อง

2. อุปกรณ์

1. เป้า 1 แผ่น (ทำจากโพง, ลังกระดาษ, หรือกระดาษขาน้อย)
2. ลูกดอก (ใช้เชือกพันบนสั้วติดกับตะปูก็ได้)
3. กระดาษ, ดินสอ, ปากกา

3. วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มก็ได้ตามความเหมาะสม
2. ดำเนินการแข่งขันเฉพาะภายในกลุ่ม
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาปาเป้าที่ละคน ใครที่ปาไม่เข้าเป้าเลย ให้เล่าเรื่องให้เพื่อนฟังหนึ่งเรื่อง เรื่องอะไรก็ได้ (ใช้เวลาเล่าไม่เกิน 4 - 5 นาที)
4. ให้นักเรียนทุกคนเขียนเรื่องที่ได้ฟังลงในกระดาษส่งครู ใครเขียนเรื่องได้ใจความ - ใช้ภาษาถูกต้อง ครูให้การเสริมแรง

ผู้คิดเกม

นายสมชาย กระจายศรี ศึกษาพิเศษ สบอ. สังขะ สปจ. สุรินทร์

3. เกมที่จำช่วยที่

1. จุดประสงค์

1. ฝึกการเขียนเรื่อง
2. ฝึกการใช้ภาษา

2. อุปกรณ์

1. กระดาษโรเนียว
2. เครื่องเขียน

3. วิธีเล่น

1. ครูแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้เขียนชื่อกำกับไว้
2. ให้นักเรียนไปหารุ่นพี่ (นักเรียนที่เรียนชั้นสูงกว่า) แล้วแจ้งความจำนงค์ว่าให้รุ่นพี่เล่าเรื่องให้ฟังหนึ่งเรื่อง (ไม่ควรยาวนาน) เมื่อเล่าจบแล้ว นักเรียนก็เขียนเรื่องที่ได้ฟังลงในกระดาษแล้วนำมาส่งครู
3. ครูตรวจแก้ไขและประกาศผล แล้วให้การเสริมแรง
4. นำเรื่องที่ดีที่สุดติดบอร์ดให้นักเรียนอ่าน และให้คัดลอกลงสมุด

ผู้คิดเกม

นายสมชาย กระจายศรี ศึกษาพิเศษ สบอ. สังขะ สบจ. สุรินทร์

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเล่มใหญ่ (Big Book)
2. ตัวอย่างเกมฝึกทักษะทางภาษา
3. แบบทดสอบทางภาษา

การวัดผล และประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม/เกมทางภาษา
2. สังเกตการอ่าน - เขียน
3. ตรวจผลงาน
4. สังเกตการใช้ภาษาทางด้านการฟัง, พูด, อ่าน, เขียน
5. สังเกตการทำงานกลุ่ม

ความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ใน ป.02

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

กิจกรรมเสนอแนะการจัดชั้นเรียน

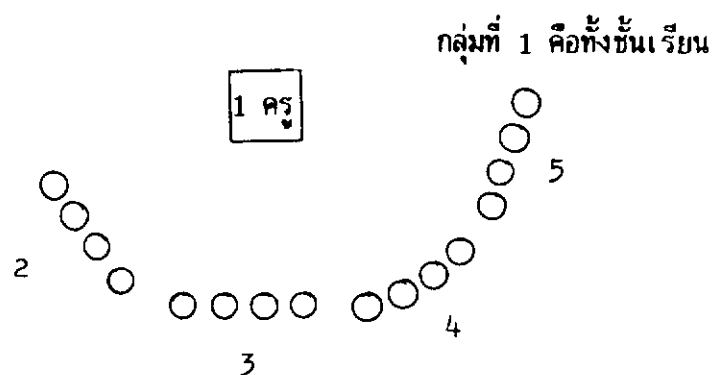
ในกรณีที่นักเรียนเป็นจำนวนมาก ๆ หรือมีกลุ่มเรียนซ้ำ และครูต้องสอนนักเรียนจำนวนน้อยในชั้นที่ 1, 2

การอ่านเชิงเล่าเรื่อง (ชั้นที่ 1)

- ให้นักเรียนบอกเรื่องได้ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวม

การจัดชั้นเรียน

- จัดแบบศูนย์กิจกรรมโดยจัดกิจกรรมตามแผนผัง

ศูนย์ที่ 1 ครูอ่านเชิงเล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง

ศูนย์ที่ 2 ครูนำรูปภาพที่คัดลอกจากหนังสือมาให้นักเรียนจากภาพระบายสีหรือให้วาดภาพด้วยจินตนาการของตนเองตามเนื้อเรื่อง

ศูนย์ที่ 3 นำรูปภาพมาให้เรียงลำดับให้ถูกต้องกับเนื้อเรื่อง

ศูนย์ที่ 4 เล่นเกมต่อภาพตามเรื่องราว

หมายเหตุ แต่ละศูนย์จะเปลี่ยนกับทำกิจกรรมก็ได้

ตัวอย่างแผนการสอนของกลุ่มควบคุม

นำเสนอเพียง 2 บท ๑ ละ 27 คาบ

บทที่ 1

รถไฟ (เวลา 27 คาบ)

จุดประสงค์ของบทเรียน

1. ฟังเรื่อง รถไฟ แล้วตอบคำถาม เล่าเรื่อง และอ่านแผนภูมิได้
2. ฟังอย่างตั้งใจและสนใจ
3. อ่าน เขียนคำใหม่ และบอกความหมายได้
4. อ่านในใจเรื่อง รถไฟ แล้วตอบคำถามได้
5. อ่านสระอา และพยัญชนะ ต ถ ฟ ม ร ได้ถูกต้อง
6. อ่านสะกดคำ และแจกลูกคำที่ประสมสระอาได้
7. อ่านออกเสียงเรื่อง รถไฟ ได้ถูกต้อง
8. คัดตัวบรรจงเต็มบรรทัดได้ถูกต้อง
9. แต่งประโยคโดยใช้คำใหม่ได้ถูกต้อง

เนื้อหาของบทเรียน

1. บทเรียนเรื่องรถไฟ
2. คำใหม่ในบทเรียน มี 3 คำ : ตา มา รถไฟ
3. แบบฝึกอ่าน
 - 3.1 อ่านสระอา
 - 3.2 อ่านพยัญชนะ ต ถ ฟ ม ร
 - 3.3 อ่านสะกดคำและแจกลูกคำที่ประสมสระอา
 - 3.4 อ่านเป็นคำ
 - 3.5 อ่านเสริมบทเรียนเรื่อง ตามารถไฟ

แนวคิดของเรื่อง

รถไฟเป็นพาหนะอย่างหนึ่งที่ใช้ในการเดินทาง

แนวการสอนบทเรียน

1. การสร้างประสบการณ์ทางภาษาในบทเรียน

1.1 การสร้างประสบการณ์ทางเนื้อหา

สร้างประสบการณ์ทางเนื้อหา สามารถฟังเรื่อง ตอบคำถามเล่าเรื่อง และอ่านแผนภูมิจากเรื่องที่เล่า

1. ครูให้นักเรียนดูภาพจากบทเรียนและสนทนาเกี่ยวกับภาพ เช่น

1.1 ในภาพมีอะไรบ้าง

1.2 รถไฟมีรูปร่างคล้ายอะไร

ฯลฯ

ครูควรเน้นการยatatในการฟังและการพูด

2. ครูอ่านบทเรียนเรื่อง รถไฟ ให้นักเรียนฟัง

3. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับรถไฟและให้นักเรียนตอบคำถาม เช่น

3.1 อะไรมา

3.2 ใครมา

3.3 ใครมารถไฟ

3.4 ถ้าตาไม่มารถไฟ ตาจะมาทางใดได้อีกบ้าง

4. ให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องในบทเรียนด้วยภาษาของตนเอง และครูเขียนข้อความที่นักเรียนเล่าบนกระดานดำ

5. นักเรียนอ่านข้อความที่ครูเขียนบนกระดานดำจนคล่อง

6. ครูเขียนแผนภูมิให้นักเรียนอ่านและคิดไว้ในชั้นเรียน

รถไฟ มา

ตา มา

ตา มา รถไฟ

7. ครูนำแถบประโยคและบัตรคำให้นักเรียนฝึกอ่านและให้นำไปเทียบกับคำในแผนภูมิให้ถูกต้องเพื่อฝึกการจำคำ

8. ทาบแบบฝึกหัดที่ 1 ข้อ 1

1.2 การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้การสะกดคำ

อ่านสระอา พยัญชนะ ค ม และสะกดคำ

1. ครูนำบัตรคำ ตา มาให้นักเรียนอ่าน

2. ครูเขียนสระอา บนกระดานดำ หรือบัตรสระให้นักเรียนออกเสียงสระอาให้ถูกต้อง

3. ครูเขียนพยัญชนะ ค ม บนกระดานดำให้นักเรียนออกเสียงว่า

คอ มอ

4. ครูให้นักเรียนดูคำ ตา มา แล้วอ่านสะกดคำจนคล่องดังนี้

ตา ____ คอ ____ อา ____ ตา

มา ____ มอ ____ อา ____ มา

5. ฝึกสะกดคำโดยใช้บัตรสระและบัตรพยัญชนะ ครูวางพยัญชนะ ค บนกระดานดำให้นักเรียน อ่าน คอ ครูนำบัตรสระมาวางท้ายพยัญชนะนักเรียนสะกด คอ - อา - ตา จนคล่อง คำว่า มา ก็สะกดวิธีเดียวกัน จนคล่อง

6. ทาบแบบฝึกหัดที่ 1 ข้อ 2 - 3

2. การอ่านในใจบทเรียนเรื่อง รถไฟ

อ่านคำใหม่และอ่านในใจบทเรียน แล้วตอบคำถาม

1. อ่านออกเสียงบัตรคำ ตา มา รถไฟ จนคล่อง

2. ฝึกการเปิดหนังสือและการรักษาหนังสือให้ถูกวิธี

3. อ่านออกเสียงคำและประโยคได้ภาพในบทเรียน

4. อ่านออกเสียงคำใหม่ในบทเรียนจนคล่อง
5. อ่านในใจบทเรียนเรื่อง รถไฟ
6. ชักถามเรื่องที่อ่านโดยตั้งคำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า
 - 6.1 อะไรมา
 - 6.2 ใครมา
 - 6.3 ใครมารถไฟ
 - 6.4 ทำแบบฝึกหัดที่ 1 ข้อ 4 - 6

3. การอ่านสะกดคำและแจกลูกในบทเรียน

ฝึกสะกดคำและแจกลูกจากแบบฝึกอ่านในบทเรียน

1. อ่านสระอา และอ่านพยัญชนะ ค ถ ฟ ม ร โดยครูเขียนสระและพยัญชนะบนกระดานคำให้นักเรียนอ่าน การอ่านพยัญชนะให้อ่านออกเสียง คอ ถอ ฟอ มอ รอ

2. การอ่านสะกดคำจากบทเรียน

2.1 อ่านสระอา และอ่านพยัญชนะ

2.2 อ่านสะกดคำและแจกลูก คำ อ่านว่า คอ - อา - คำ

และสะกดคำ คำ มา รา จนคล่อง

2.3 อ่านเป็นคำ คำ มา รา โดยไม่สะกดคำ

2.4 อ่านวลีและประโยค ตามา มาตา จนคล่อง

2.5 คัดคำ คำ มา ตามา มาตา ลงสมุด ด้วยบรรจงเต็มบรรทัด

4. การอ่านออกเสียงบทเรียนเรื่องรถไฟ

ฝึกอ่านออกเสียงบทเรียนได้คล่องแคล่วถูกต้องและแม่นยำ

1. อ่านออกเสียงบัตรคำใหม่ คำ มา รถไฟ

2. อ่านออกเสียงคำและประโยคได้ภาพในบทเรียน และอ่านออกเสียง

คำใหม่ในบทเรียน

3. นักเรียนอ่านออกเสียงบทเรียนด้วยตนเอง ถ้าอ่านคำใดไม่ได้ให้ถามครูหรือเพื่อน

4. ฝึกอ่านกับครูเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล
5. ฝึกอ่านกับเพื่อนโดยจับคู่กันอ่าน
6. อ่านบทเรียนแล้วคัดลงสมุด
7. ทบทวนแบบฝึกหัดที่ 1 ข้อ 7

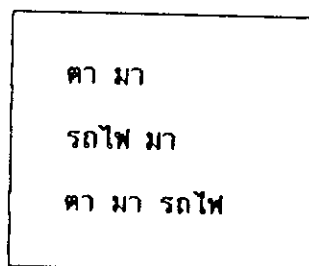
5. การใช้ภาษา

ฝึกการพูด การฟัง และการแต่งประโยค

1. การเรียงคำเป็นประโยค

1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนให้แต่ละกลุ่มนำบัตรคำ คำ มา รถไฟเรียงให้เป็นประโยค แล้วเขียนลงแผนภูมิ และฝึกอ่านแผนภูมิ

ตัวอย่างแผนภูมิ

1.2 ทบทวนแบบฝึกหัดที่ 1 ข้อ 8 - 9

2. การแต่งประโยค

ให้นักเรียนฝึกฟังและพูดจากประโยคที่กำหนดให้ดังนี้

2.1 ครูเขียนประโยคบนกระดานคำให้นักเรียนอ่าน

คำ มา

คำ มา รถไฟ

2.2 ครูให้นักเรียนใช้ชื่อตัวเองแต่งประโยคโดยใช้ชื่อตัวเอง

แทนคำว่า ตา แล้วคัดลงสมุด พร้อมกับวาดภาพประกอบ เช่น

คารา มา

คารา

มา

รถไฟ

6. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล

1. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา

เสริมสร้างทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน

การเขียน และการใช้ภาษา

1.1 การเล่นเกม

เกมรถไฟ

จุดประสงค์ เพื่อฝึกอ่านและเขียนคำ รถไฟ ด้วยความสนุกสนาน

อุปกรณ์

1. ภาพรถไฟ
2. บัตรคำ รถไฟ

วิธีเล่น

1. ให้นักเรียนดูภาพรถไฟ หรือรถไฟจำลอง และอ่านคำ รถไฟ
2. นักเรียนเข้าแถวเป็นขบวนรถไฟขบวนละ 5 - 6 คน โดยจับไหล่คนข้างหน้า และมีบัตรคำว่ารถไฟ ติดที่อกเสื้อนักเรียนคนแรก ขณะที่รถไฟแต่ละขบวน เดินไปยังที่หมายให้ทำเสียง ปู๊น ๆ ชัก ชัก ชัก ชัก รถไฟ ขบวนใดถึงที่หมายก่อนโดยไม่แตกขบวนกลุ่มนั้นชนะ และให้นักเรียนอ่านบัตรคำ

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวาดภาพรถไฟ แล้วระบายสี และเขียนคำ รถไฟ ได้ภาพ พร้อมทั้งเขียนชื่อสมาชิกในกลุ่ม นำมาติดที่ป้ายประกาศ แล้วหัดอ่านคำและชื่อเพื่อนของแต่ละกลุ่ม
4. นักเรียนแต่ละคนคิดว่า รถไฟลงสุดและวาดภาพประกอบ

เกมหยิบบัตรคำ

จุดประสงค์ เพื่อฝึกอ่านและเขียนคำ

อุปกรณ์ กระดาษขนาด 2 x 3 นิ้ว ดินสอ

วิธีเล่น

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน แจกกระดาษกลุ่มละ 3 แผ่น
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านคำว่า ตา มา รถไฟ จากบทเรียนแล้วช่วยกันเขียนคำลงในกระดาษแผ่นละ 1 คำ กลุ่มใดเขียนไม่ได้ให้ครูช่วยเขียนให้
3. ครูบอกให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหยิบบัตรคำที่ตรงกับที่ครูอ่านขึ้นมาอ่านและนำมาให้ครูดูให้ถูกต้องทุกคำ กลุ่มนั้นชนะ

1.2 การทบทวนนิประสการอ่าน

ให้นักเรียนทบทวนนิประสการอ่านสำหรับอ่านในชั้น ดังนี้

1. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องบุคคลในครอบครัวว่ามีใครบ้าง แล้วครูเขียนคำบนกระดานคำ เช่น

พ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า

ตา ยาย น้า อา ป้า ลุง

2. นักเรียนอ่านคำบนกระดานคำจนคล่อง

3. แบ่งกลุ่มนักเรียนทำแผนภูมิโดยเลือกคำกลุ่มละ 2 คำไม่ซ้ำกัน เขียนคำบนกระดาษ และช่วยกันวาดภาพประกอบคำ ถ้านักเรียนกลุ่มใดเขียนไม่ได้ครูช่วยเขียนให้

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำแผนภูมิมานเสนอและอ่านให้เพื่อนฟัง แล้วให้เพื่อนอ่านตาม นำแผนภูมิของแต่ละกลุ่มติดไว้หน้าชั้นเพื่อฝึกอ่าน

5. นักเรียนแต่ละคนคัดคำใหม่ลงสมุดและฝึกอ่าน

1.3 การทำแผ่นภาพ

ให้นักเรียนทำแผ่นภาพหัดอ่านสำหรับกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลดังนี้

1. นักเรียนแต่ละคนหรือกลุ่มติดกระดาษขนาด 3 x 4 นิ้ว
2. นักเรียนวาดภาพและเขียนคำได้ภาพหรือประโยคได้ภาพ เช่น รถไฟ ตา ตามา รถไฟมา พ่อ แม่ พี่ น้อง ซึ่งเป็นคำหรือประโยคที่เรียนมาแล้ว

3. นักเรียนเก็บแผ่นภาพไว้ในกล่องของแต่ละบุคคล หรือกล่องของกลุ่มแต่ละกลุ่ม เพื่อนำมาฝึกอ่าน ฝึกเขียน เมื่อมีเวลาว่าง ครูควรตรวจแผ่นภาพว่านักเรียนเขียนคำถูกต้อง แล้วจึงให้เก็บไว้ฝึกอ่านและฝึกเขียน

1.4 การอ่านจากบทเพลงและร้องเพลง

อ่านและร้องเพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียน โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. ครูเขียนเนื้อเพลงบนกระดานคำหรือใช้แผนภูมิเพลง ติดที่กระดานคำหน้าชั้น
2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงตามครู
3. ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง 1 เที่ยว
4. ครูให้นักเรียนร้องเพลงตามที่ละวรรค
5. ครูและนักเรียนร้องเพลงพร้อมกัน พร้อมทั้งปรบมือให้ถูกจังหวะ
6. นักเรียนฝึกร้องเพลงจนคล่องและทำท่าทางประกอบ
7. ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเพลง
8. คัดเนื้อเพลงลงสมุดและฝึกอ่าน

เพลงรถไฟ

เนื้อร้อง ประคอง สุธาสาร ทำนอง ฌรุฌ สุธาจิตต์

ปิ่น ปิ่น ปิ่น ชักชัก ชักชัก ชักชัก

ปิ่น ปิ่น ปิ่น ชักชัก ชักชัก ชักชัก

รถไฟ รถไฟ แล่นมา

รถไฟ รถไฟ แล่นมา

คือใจที่จะได้พบตา

คือใจที่จะได้พบตา

รถไฟแล่นมา พาตามาหาพวกเรา (ซ้ำตั้งแต่ต้น)

ปิ่น ปิ่น ปิ่น ชักชัก ชักชัก ชักชัก ปิ่น ปิ่น ปิ่น

6.2 การอ่านรายบุคคลโดยอ่านเสริมบทเรียนเรื่อง ตา มา รถไฟ

ฝึกอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนเรื่อง ตา มา รถไฟ ให้ถูกต้อง คล่องแคล่ว

1. ครูให้นักเรียนทบทวนคำอ่านจากบัตรคำจนคล่อง

2. นักเรียนอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนเรื่อง ตา มา รถไฟที่บ้าน แล้วคัด

ส่งครูเป็นการบ้าน

3. นักเรียนอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนกับครูเป็นรายบุคคลเมื่อมีเวลาว่าง หรือเวลาที่ครูกับนักเรียนนัดหมายกัน

4. นักเรียนอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนกับเพื่อนโดยสลับกันอ่านให้ฟัง ถ้าใครอ่านผิดช่วยกันแก้ไข

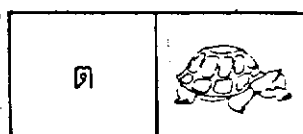
7. การสอนซ่อมเสริม

การซ่อมให้นักเรียนที่ยังอ่านและเขียนไม่ได้และเสริมนักเรียนที่เรียนดี

1. จำชื่อพยัญชนะและสระไม่ได้

1.1 เล่นทายอะไรเอ๋ยจากบัตรพยัญชนะประกอบภาพ ให้นักเรียนหาบัตรให้ถูกต้อง

อะไรเอ๋ยสี่ตีนเดินมาหลังคามุงกระเบื้อง

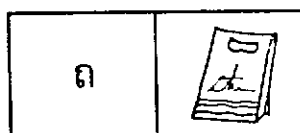
อะไรเอ๋ยสี่ตีนเดินมาเสียงดังกุกกัก

อะไรเอ๋ยเล่นไปมาในแม่น้ำลาลอง

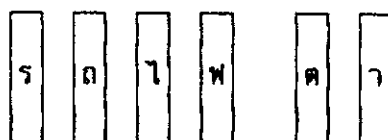
อะไรเอ๋ยใช้ใส่ของ ขวนให้น่ามอง ของก็ไม่หล่น

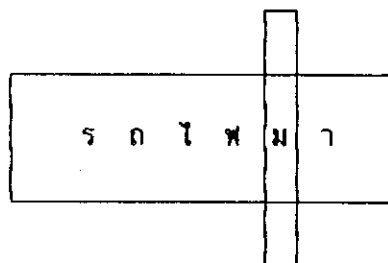
1.2 คูบัตรสระอา แล้วเลือกคำที่มีสระอาจากบัตรคำอื่น ๆ ให้ถูกต้องแล้วอ่าน

2. อ่านและประสมคำไม่ได้

2.1 นั้บัตรสระ พยัญชนะ ให้นักเรียนประสมคำประกอบภาพ โดยนำภาพรถไฟ ตา ให้นักเรียนดู แล้วนั้บัตรพยัญชนะ สระ มาประกอบคำ แล้วอ่านออกเสียง ถ้าอ่านไม่ได้ ครูช่วยแนะนำ แล้วคัดลงสมุด เช่น

2.2 ครูทาบแถบเลื่อนประสมคำ ให้นักเรียนฝึกอ่าน

2.3 เล่นเกมเก็บดอกไม้สระอา โดยครูตัดกระดาษเป็นรูปดอกไม้ แล้วเป็นรูปดอกไม้ แล้วเขียนคำให้มีจำนวนเพียงพอให้นักเรียน เช่น ตา มา รา ถา ฟา ให้นักเรียนมัลดกันเก็บดอกไม้คนละดอก ใครอ่านคำที่มีอยู่ในดอกไม้ได้จะเป็นเจ้าของดอกไม้ ดอกนั้น นักเรียนที่เก็บดอกไม้ได้มากที่สุดจะเป็นผู้ชนะ

3. อ่านและเขียนคำไม่ได้

3.1 อ่านคำจากบัตรคำกับครู แล้วคัดคำสั่งสมคำใหม่ เพื่อสะสมคำอ่าน นักเรียนคนใดวาดภาพประกอบคำได้ให้วาดภาพประกอบ

3.2 เขียนคำตามรอยจากบัตรคำโดยใช้นิ้วเขียนตามรอยพร้อมกับบอกชื่อพยัญชนะและสระ แล้วอ่านคำ

3.3 ร้องเพลงสระอา ตามขั้นตอนการสอนเพลง ดังที่กล่าวมาแล้ว

เพลงสระอา

เนื้อร้อง ประครอง สุทธสาร ทำนอง เพลงมาเลเชีย RASA SAYANG หรือขอเป็นเพื่อนกัน

สวัสดีเธอจำ มา มา เรียนคำสระอา

อาจจะอยู่คู่พยัญชนะ ไม่ลละเคินเคียงรู้ไป

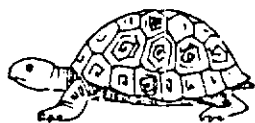
บ้า ตา อา ฟา น้ำ ใช้สระอาทุกคำใช้ไหม

ถ้าสระอาอยู่หลังตัวใด ออกเสียงไปว่า พอ - อา - ฟา(ซ้ำ)

(อาจเปลี่ยนคำในวรรคสุดท้ายของเพลงเป็น ตอ - อา - คา

มอ - อา - มา พอ - อา - ฟา ฯลฯ)

3.4 เขียนคำจากภาพ เช่น

ด

ม

4. อ่านไม่คล่อง

4.1 นักเรียนที่อ่านไม่ได้หรืออ่านไม่คล่องให้อ่านบัตรคำกับครู เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ขณะที่นักเรียนคนอื่นทำแบบฝึกหัดหรืออ่านตามลำพัง

4.2 นักเรียนที่อ่านไม่ได้หรืออ่านไม่คล่อง เล่นทายคำในบทเรียนกับครู

4.3 นักเรียนที่อ่านได้แล้วจำคำได้แม่นยำแล้ว เล่นทายบัตรคำกับเพื่อนที่ยังจำคำไม่ได้

5. นักเรียนที่อ่านคล่อง เขียนคล่องเขียนคำปริศนาคำทาย โดยใช้คำที่มีสระอา แล้ววาดภาพประกอบ

5.1 สิ่งที่เราใช้ดู (ตา)

5.2 สิ่งที่เราใช้เดิน (ขา)

6. ทำสมุดภาพประกอบคำที่ออกเสียงสระอา โดยเขียนคำและวาดภาพประกอบ

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิประสมการณ์เนื้อหา
2. บัตรคำ : รถไฟ ตา มา
3. บัตรสระอา สระไอ บัตรพยัญชนะ ร ถ ฟ ต ม บัตรพยัญชนะประกอบภาพ
4. แผนภูมิเรียงคำเป็นประโยค แผนภูมิประสมการณ์การอ่าน แผ่นภาพฝึกอ่าน
5. เกม : เกมรถไฟ เกมหยิบบัตรคำ เกมเก็บดอกไม้สระอา

6. เพลงรถไฟ
7. แถบเลื่อนประสมอักษร
8. แบบฝึกหัดภาษาไทย : แบบฝึกหัดที่ 1

การประเมินผล

ประเมินผลด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบ ปฏิบัติ แล้วแต่กรณีในเรื่องต่อไปนี้

1. การฟัง
 - ความสนใจ ความตั้งใจ และมารยาทในการฟัง
2. การพูด
 - 2.1 ตอบคำถาม
 - 2.2 แต่งประโยค
 - 2.3 เล่าเรื่อง
3. การอ่าน
 - 3.1 อ่านพยัญชนะ สระ ในบทเรียน
 - 3.2 อ่านคำใหม่ในบทเรียน
 - 3.3 อ่านในใจบทเรียนเรื่อง รถไฟ
 - 3.8 อ่านสะกดคำและแจกลูก
 - 3.9 อ่านออกเสียงบทเรียนเรื่อง รถไฟ
4. การเขียน
 - 4.1 คัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด
 - 4.2 เขียนคำใหม่
 - 4.3 ทาแบบฝึกหัด
5. การคิด
 - การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

บทที่ 2

คู รุทไฟ (เวลา 27 คาบ)

จุดประสงค์ของบทเรียน

1. ฟังเรื่อง คูรุทไฟ แล้วตอบคำถาม เล่าเรื่องและอ่านแผนภูมิได้
2. ฟังอย่างตั้งใจและสนใจ
3. อ่าน เขียนคำใหม่ และบอกความหมายได้
4. อ่านในใจเรื่อง คูรุทไฟ แล้วตอบคำถามได้
5. อ่านสระอู และพยัญชนะ ก ข ค น ล ว ท ได้
6. อ่านสะกดคำและแจกลูกคำที่ประสมสระอูได้
7. อ่านออกเสียงเรื่อง คูรุทไฟ ได้ถูกต้อง
8. คัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด ได้ถูกต้อง
9. แต่งประโยคโดยใช้คำใหม่ได้ถูกต้อง

เนื้อหาของบทเรียน

1. บทเรียนเรื่อง คูรุทไฟ
2. คำใหม่ในบทเรียน มี 5 คำ คือ หา กล้า แก้ว ขึ้น
3. แบบฝึกอ่าน
 - 3.1 อ่านสระอู และอา
 - 3.2 อ่านพยัญชนะ ก ค ต ข ถ ท น พ ม ร ล ว
 - 3.3 อ่านสะกดคำและแจกลูกคำที่ประสมสระอา
 - 3.4 อ่านเป็นคำ
 - 3.5 อ่านเสริมบทเรียนเรื่อง มาคูรุทไฟ

แนวคิดของเรื่อง

ตาและหลานย่อมมีความรักและมีความผูกพันกัน

แนวการสอนบทเรียน

1. การสร้างประสบการณ์ทางภาษาในบทเรียน

1.1 การสร้างประสบการณ์ทางเนื้อหา

สร้างประสบการณ์ทางเนื้อหา โดยแสดงบทบาทสมมติ สันทนา

เกี่ยวกับภาพและอ่านแผนภูมิ

1. ครูให้นักเรียนดูภาพในบทเรียน แล้วสนทนาเกี่ยวกับภาพ
2. ครูอ่านบทเรียนหรือเล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง โดยใช้รูปภาพประกอบ
3. ครูให้นักเรียนตอบคำถามปากเปล่า เช่น
 - 3.1 แก้วมาทำอะไร
 - 3.2 กล้ามาทำอะไร
 - 3.3 ตาขึ้นรถอะไรมา
 - 3.4 ตามาหาใคร
 - 3.5 ทำไมตาจึงมาหาแก้วกับกล้า

นักเรียนตอบคำถาม ครูเขียนคำตอบบนกระดานดำแล้วให้นักเรียน

อ่านข้อความบนกระดานดำจนคล่อง

4. การทำแผนภูมิประสบการณ์เนื้อหา

- 4.1 ครูเขียนแผนที่ที่นักเรียนตอบคำถาม ให้นักเรียนอ่าน

จนคล่องและติดไว้ในชั้นเรียน แล้วนักเรียนคัดแผนภูมิลงสมุด

ตัวอย่าง

กล้า ดู รถไฟ

แก้ว ดู รถไฟ

ตา ขึ้น รถไฟ

ตา ขึ้น รถไฟ มา หา กล้า

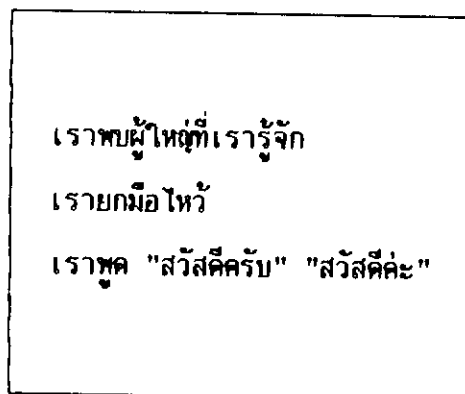
ตา ขึ้น รถไฟ มา หา แก้ว

4.2 นักเรียนฝึกอ่านคำในบทเรียนจากบัตรคำจนจำคำได้แม่นยำ
ฝึกอ่านคำควบกล้ำ กล้ำ ให้ชัดเจน

5. ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็น ตา กล้ำ แก้ว และรถไฟ
ผู้เล่นแต่ละคนมีบัตรคำบทบาทของตนติดเอาไว้

วิธีเล่น รถไฟแล่นมา มีตามากับรถไฟ รถไฟเล่นทำเสียงปื้น ๆ ชัก
ชัก กล้ำกับแก้วยืนดูรถไฟ เมื่อรถไฟจอด ตาลงรถไฟมาหากล้ำกับแก้ว กล้ำกับแก้วยกมือไหว้ตา
ตาก็ยกมือไหว้ล้ำกับแก้ว และล้ำกับแก้วทักทายคำว่า "สวัสดีครับคุณตา" "สวัสดีค่ะ คุณตา"
ตาก็ทักทายหลานว่า "สวัสดี แก้ว" "สวัสดี กล้ำ"

เมื่อการเล่นบทบาทสมมติจบแล้วให้นักเรียนอภิปรายเรื่องการปฏิบัติตัว
เมื่อพบผู้ใหญ่ แล้วช่วยกันสรุปเขียนเป็นแผนภูมิ เช่น

6. ทาแบบฝึกหัดที่ 2 ข้อ 1

1.2 การสร้างประสบการณ์การสะกดคำ

อ่านสระอู พยัญชนะ ค ห ถ ร และ สะกดคำ

1. ครูเขียนสระอู บนกระดานดำให้นักเรียนออกเสียง อู
2. ครูเขียนพยัญชนะ ค ห ถ ร บนกระดานดำ นักเรียน

อ่านพยัญชนะ คอ หอ ถอ รอ

3. นักเรียนสะกดคำปากเปล่าตามครู โดยครูเขียนสระอูใต้พยัญชนะ
ให้นักเรียนสังเกตเหตุการณ์การวางสระอูใต้พยัญชนะ ครูเขียนที่ละคำและฝึกสะกดคำทีละคำ

คอ - อู - คู หอ - อู - หู

ถอ - อู - ตู รอ - อู - รู

4. เมื่อนักเรียนสะกดคำคล่องแล้วจึงให้อ่านแจกลูก โดย
ไม่สะกดคำ คู หู ฎ ฑ จนคล่องและจำคำได้แม่นยำ

5. อ่านคำ คู หู ฎ ฑ โดยสะกดคำไปด้วยพร้อมกับเขียนลงสมุด

6. ทบทวนแบบฝึกหัดที่ 2 ข้อ 2 - 3

2. การอ่านในใจบทเรียนเรื่อง คุรุณไฟ

อ่านคำใหม่และอ่านในใจบทเรียนแล้วตอบคำถาม

2.1 คำใหม่มาฝึกอ่านออกเสียงจากบัตรคำหรือคำที่ครูเขียนบน
กระดานดำ ได้แก่ กล้า แก้ว ขัน คู หา

2.2 อ่านออกเสียงบทพจนานุกรมที่เรียนมาแล้วจากบทที่ 1 โดยครูให้อ่านจากบัตร
หรือครูเขียนบนกระดานดำ ได้แก่ ตา มา รถไฟ

2.3 ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำได้ภาพและคำใหม่ในบทเรียน

2.4 ครูให้นักเรียนอ่านในใจบทเรียนเรื่อง คุรุณไฟ

2.5 นักเรียนตอบคำถามปากเปล่า ดังนี้

1. กล้าคืออะไร

2. แก้วคืออะไร

3. ตามาหาใคร

4. ตามาอย่างไร

5. ถ้านักเรียนเป็นแก้วกับกล้า นักเรียนจะทำอย่างไรเมื่อพบตา

6. ทบทวนแบบฝึกหัดที่ 2 ข้อ 4 - 7

3. การอ่านสะกดคำและแจกลูกในบทเรียน

ฝึกสะกดคำและแจกลูกจากแบบฝึกอ่านในบทเรียน

3.1 ครูเขียนสระอู และอา บนกระดานดำ นักเรียนออกเสียงสระให้ถูกต้อง

3.2 ครูเขียนพยัญชนะ ก ค ต ข ถ ห น ฟ ม ร ล ว นักเรียนออกเสียงพยัญชนะ กอ คอ ตอ ขอ ถอ หอ นอ ฟอ มอ รอ ลอ วอ จนคล่องแล้ว จึงให้บอกชื่อพยัญชนะภายหลัง เช่น กอ - ไก่ คอ - เด็ก ตอ - เต่า

3.3 ครูเขียนคำบนกระดานดำทีละคำให้นักเรียนสะกดคำตามครูจนคล่อง
เช่น กอ - อู - กู คอ - อู - คู

กู คู ฟู รู ภู หู

กา ตา นา มา รา ลา วา ขา हा

3.4 นักเรียนฝึกสะกดคำโดยอ่านสะกดคำจากบทเรียน

3.5 นักเรียนอ่านเป็นคำจากบทเรียน

1. อาจจัดกิจกรรมการอ่านโดยอ่านคนละคำ อ่านคนละ 3 คำ
อ่านคนละ 3 บรรทัด

2. อ่านเป็นคำโดยไม่สะกดคำตั้งแต่ กา ขา ถึง ลา รู

3. อ่านคำได้ภาพเพื่อรู้ความหมายของคำ

4. อ่านคำและประโยคในบทเรียนตั้งแต่คำ กามา ตามา ถึงคารา

มา हा ता

การสอนอ่านถ้านักเรียนคนใดยังจำคำไม่ได้ให้อ่านสะกดคำก่อนก็ได้
แต่เมื่ออ่านและจำคำได้แล้วไม่ควรส่งเสริมให้สะกดเพราะจะทำให้อ่านช้าและจะไม่รู้ความหมาย
ของคำ

3.6 คัดคำที่อ่านลงในสมุด

3.7 ทาบแบบฝึกหัดที่ 2 ข้อ 8 - 9

4. การอ่านออกเสียงบทเรียนเรื่อง คุรุณไฟ

ฝึกอ่านออกเสียงให้คล่องและจำคำได้แม่นยำ

1. อ่านคำใหม่จากบัตรคำและอ่านบทพจนานุกรมในบทที่ 1

2. อ่านคำได้ภาพ และคำใหม่ในบทเรียน

3. ครูอ่านบทเรียนเรื่อง คุรุณไฟ ให้นักเรียนอ่านตามที่ละกลุ่ม

4. ให้นักเรียนฝึกอ่านเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

เน้นการอ่านให้ถูกต้องตามจังหวะ วรรคตอนและไม่ลากเสียง

5. ฝึกอ่านด้วยตนเอง คำใดอ่านไม่ได้ให้ถามครูหรือเพื่อน หรือใช้การ

สะกดคำช่วยการอ่าน

6. ฝึกอ่านเป็นกลุ่ม ดังนี้

6.1 จับคู่กันอ่านให้เพื่อนฟัง

6.2 แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 - 6 คน ผลัดกันอ่านให้เพื่อนฟังจนครบทุกคน

คนใดอ่านผิดให้เพื่อนบอกให้อ่านให้ถูกต้อง

6.3 อ่านกับครูเป็นกลุ่มและทดสอบการอ่านเป็นรายบุคคล

6.4 เด็กอ่านไม่คล่องให้จับคู่กับเพื่อนที่อ่านคล่อง แล้วอ่านด้วยกัน

7. คัดบทเรียนลงสมุดหลังจากอ่านบทเรียนแล้ว

5. การใช้ภาษา

ฝึกการฟัง การพูด และการแต่งประโยค

1. การแต่งประโยค

ให้นักเรียนแต่งประโยคที่เรียนมาแล้ว ดังนี้

ครูเขียนประโยคบนกระดานคำหรือใช้แถบประโยคให้นักเรียนอ่าน

กล้า คุ รุณไฟ ตา มา หา กล้า

2. นักเรียนพูดประโยค กล้าคุรุณไฟ แล้วใช้ชื่อตนเองแทนคำว่า กล้า

3. นักเรียนหาคะประโยชน์ ตามาหากลับ แล้วนำชื่อตนเองและชื่อเพื่อน
แทนคำว่าตาและกล้า เช่น

วินัย มาหา สมัย

คารามาหา มาลี

ให้นักเรียนที่ชื่อ วินัย คารา เคนไปหา สมัย มาลี เพื่อให้รู้ความหมาย

4. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนและเขียนประโยคลงสมุดโดยใช้ชื่อตนเองและชื่อเพื่อน

___คู รถไฟ

___มา หา___

5. ทบทวนฝึกหัดที่ 2 ข้อ 10 - 11

การทำบัตรอ่านของกลุ่ม

ให้นักเรียนแต่งประโยคและทำบัตรอ่าน ดังนี้

5.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน

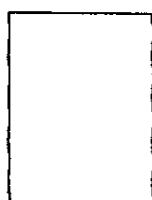
5.2 แจกกระดาษขนาด 3×4 นิ้ว ให้กลุ่มละ 1 แผ่น

5.2 นักเรียนช่วยกันหาชื่อเพื่อนเติมในประโยคต่อไปนี้ แล้ววาดภาพ

ประกอบลงในกรอบ

___คู รถไฟ

___มา หา___

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำมาอ่านให้เพื่อนฟังและเก็บไว้อ่านในชั้น

6. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล

1. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา

เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาในการอ่านและการเขียน

1.1 การเล่นเกม

เกมได้รับรางวัล

จุดประสงค์ เพื่อฝึกอ่านคำและส่งเสริมการจำคำ

อุปกรณ์ บัตรคำ

วิธีเล่น

1. นักเรียนนั่งเป็นวงกลม
2. นักเรียนอ่านบัตรคำก่อนจากนั้นส่งบัตรคำให้นักเรียนที่นั่งล้อมวง
3. ขณะที่นักเรียนส่งบัตรคำ ครูอาจจะเปิดเพลงหรือให้นักเรียนร้องเพลงพร้อม ๆ กัน แล้วปรบมือให้เข้ากับจังหวะ
4. เมื่อครูปิดเพลงหรือให้สัญญาณหยุด นักเรียนที่มีบัตรคำอยู่ที่มือจะต้องลุกขึ้น แล้วอ่านบัตรคำ ถ้าอ่านถูกต้องครูจะเขียนชื่อนักเรียนผู้นั้นบนแผนภูมิ
5. ถ้ามีเวลาให้เล่นต่อไปตามความเหมาะสม

1.2 จับฉลากสะกดคำ

ให้นักเรียนอ่านคำเพื่อส่งเสริมการจำคำและการสะกดคำ

1. ครูเขียนคำบนกระดานคำหรือแผนภูมิสะกดคำ ดังนี้

1) ตา มา หา คู หู
2) คู ตา มา หา หู
3) มา หา คู หู ู ตา
4) ู หู ตา มา หา คู
5) หา หู คู ตา มา ู

2 นักเรียนจับฉลากเลขที่ 1 2 3 4 5 คนละแผ่น ใครจับได้เลขใดให้อ่านคำในบัตรคำนั้น ถ้านักเรียนอ่านคำใดไม่ได้ให้สะกดคำช่วยการอ่าน

1.3 การทำแผนภูมิการอ่าน

ให้นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับภาพ แล้วทำแผนภูมิอ่าน ดังนี้

1. ให้นักเรียนดูภาพในบทเรียนและให้บอกภาพที่เห็น 3 อย่าง ครูเขียนคำที่นักเรียนบอกบนกระดานดำ แล้วให้อ่านคำนั้น
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 - 6 คน ให้นักเรียนนำชื่อตนเองหรือชื่อเพื่อน แต่งประโยคที่ใช้คำว่า ดู เช่น วินัย ดู รถไฟ วินัย ดู ต้นไม้ เป็นต้น แล้วครูเขียนคำบนกระดานดำ

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มคัดลอกข้อความลงแผนภูมิแล้ววาดภาพประกอบ (กลุ่มใดเขียนไม่ได้ ครูเขียนให้แต่นักเรียนวาดภาพ) นักเรียนแต่ละกลุ่มจะฝึกอ่านแผนภูมิของตนจนคล่อง และฝึกอ่านบ่อย ๆ แต่ละคนคัดลงสมุด "สมุดอ่านคำใหม่"

(สมุดอ่านคำใหม่เป็นสมุดที่ครูให้นักเรียนมีไว้ประจำตัว สำหรับเขียนคำใหม่ หรือประโยคใหม่เพื่อใช้ฝึกอ่าน)

1.4 การอ่านจากบทเพลงและร้องเพลง

เพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนได้แก่ เพลงสระอู และเพลงบ้านของเรา สอนตามขั้นตอนการสอนเพลงเหมือนบทเรียนที่แล้วมา หรือครูจะนำบทเพลงใดมาสอนก็ได้ แต่ต้องมีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียน

เพลงสระอู

เนื้อร้อง ประคอง สุทธสาร ทำนอง เพลงจีน

คูขี่ปูคูนู	ปู่ขี้คูนูอยู่ในรู
สระอูนั้นอยู่ที่ใด	สระอูนั้นอยู่ล่างไถ
เร็วคิดเกิดคูนู	สระอูมีอยู่มากมาย
จาไว้เสียงยาวสระอู	จาไว้เสียงยาวสระอู

เพลงบ้านของเรา

เนื้อร้อง ประคอง สุทธสาร ทำนอง ลาวเซ็งหรือสร้อยแสงแดง

บ้านของเราน่าอยู่
ปู่และย่าอุ้มชูดูแลลูกหลาน
พ่อและแม่รักกัน น้องและพี่เบิกบาน
อยู่สุขสำราญในบ้านของเรา

6.2 การอ่านรายบุคคลโดยอ่านเสริมบทเรียนเรื่อง มาตรฐานไฟ

ฝึกอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนเรื่อง มาตรฐานไฟ ให้ถูกต้องคล่องแคล่ว และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

1. นักเรียนอ่านบททวนคำใหม่และบททวนคำที่เรียนมาแล้ว
2. นักเรียนอ่านเสริมบทเรียนเรื่อง มาตรฐานไฟ เป็นการบ้านแล้วให้ตัดคำ

ลงสมุด

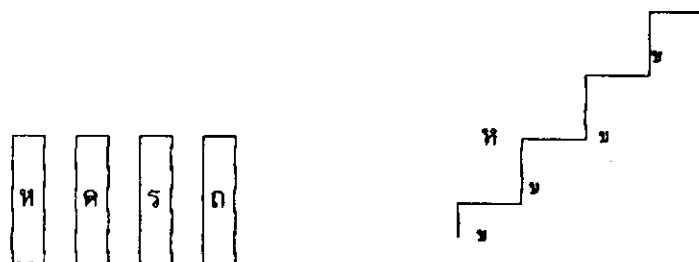
3. ฝึกอ่านกับเพื่อนหรืออ่านกับครู

7. การสอนซ่อมเสริม

เพื่อซ่อมนักเรียนที่มีข้อบกพร่องในการเรียนและเสริมนักเรียนที่เรียนเก่ง

1. นักเรียนที่อ่านไม่คล่องหรืออ่านยังไม่ได้
 - 1.1 ให้นักเรียนที่ยังอ่านไม่คล่องจับคู่กับเพื่อนที่อ่านเก่ง
 - 1.2 แยกนักเรียนที่อ่านไม่ได้ อ่านกับครูโดยใช้บัตรคำหรือบัตรภาพ
 - 1.3 เล่นเกมบันไดกระดาน โดยครูวาดรูปบันไดกระดานบนกระดาน

ให้นักเรียนนำบัตรพยัญชนะไปวางแล้วอ่าน โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกใครอ่านได้จะได้ขึ้นบันได ใครขึ้นบันไดได้สูงที่สุดจะเป็นผู้ชนะ ตัวอย่างเช่น

1.4 เล่นเกมลมเพลมพัด

เกมลมเพลมพัด

อุปกรณ์ บัตรคำต่าง ๆ ที่ใช้สระ อู เจาะ ผูก เชือกสำหรับห้อยคอผู้เล่นแต่ละคน

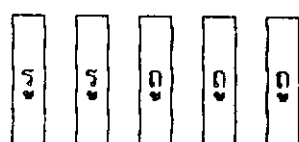
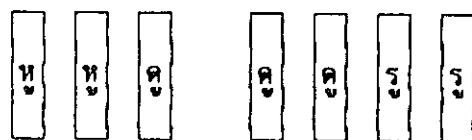
วิธีเล่น

1. ครูให้นักเรียนทั้งหมดนั่งล้อมเป็นวงบนเก้าอี้
2. แจกบัตรคำที่เขียนคำที่ใช้สระอูให้นักเรียนห้อยคอไว้
3. ครูเริ่มการเล่นโดยพูดว่า "ลมเพลมพัด" นักเรียนจะถามว่า "พัดอะไร"

ครูก็จะบอกสิ่งที่ครูต้องการโดยชูบัตรคำให้ดูแล้วพูดว่า "พัดคำว่า 'หู'" ผู้ที่มีบัตรคำว่า หู (2 - 3 คน) ต้องวิ่งเปลี่ยนที่กัน ใครนั่งที่ซ้ำที่สุดต้องออกมาเดินระบำ แล้วฝึกเขียนและอ่านคำนั้น

4. ดำเนินการเล่นต่อไปเรื่อย ๆ จนนักเรียนได้ฝึกอย่างคล่องแคล่วและทั่วถึงโดยอาจสลับเปลี่ยนบัตรคำกันในแต่ละรอบด้วยจะดียิ่งขึ้น

ตัวอย่างคำต่าง ๆ ในบัตร

หมายเหตุ เกมลมเพลมพัดนี้อาจนำมาใช้กับเด็กที่อ่านและเขียนได้คล่องโดยเปลี่ยนพยัญชนะต้นจาก ห ค ร อ ไปเป็นพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ก็อาจเพิ่มเติมกติกาอีกว่าผู้ที่นั่งที่ได้เข้าให้มาเขียนคำที่ใช้สระอูแล้วอ่าน

2. นักเรียนที่จำคำไม่ได้

ให้เล่นทายคำในบทเรียนกับเพื่อน หรือทายคำในบัตรคำ

3. นักเรียนที่เขียนคำไม่ได้

ให้ใช้นิ้วเขียนคำตามรอยจากบัตรคำแล้วอ่านไปด้วย จากนั้นจึงเขียนคำลงในสมุดโดยดูตัวอย่างจากบัตรคำพร้อมกับอ่านไปด้วย

4. นักเรียนที่อ่านเก่ง

ให้อ่านแผนภูมิและอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนคัดคำและเขียนภาพประกอบทำเป็นหนังสืออ่านในชั้นเรียนหรือฝึกร้องเพลงสระอู

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิประสบการณ์เนื้อหา
2. บัตรคำใหม่ : ค ห แก้ว กล้า ขึ้น
3. บัตรพยัญชนะ : ค อ ร ห บัตรสระ อา และ อู
4. เกม : เกมได้รับรางวัล เกมบันไดสระอู เกมลมเพลมพัด

5. แผนภูมิสะกดคำ แผนภูมิการอ่าน
6. เพลง : เพลงสระ อู และเพลงบ้านของเรา
7. แบบฝึกหัดภาษาไทย : แบบฝึกหัดที่ 2

การประเมินผล

ประเมินผลด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบ ปฏิบัติ แล้วแต่กรณีในเรื่องต่อไปนี้

1. การฟัง
 - ความสนใจ ความตั้งใจ และมารยาทในการฟัง
2. การพูด
 - 2.1 ตอบคำถาม
 - 2.2 เล่าเรื่อง
 - 2.3 แต่งประโยค
3. การอ่าน
 - 3.1 อ่านสระ พยัญชนะ ในบทเรียน
 - 3.2 อ่านคำใหม่ในบทเรียน
 - 3.3 อ่านสะกดคำและแจกลูก
 - 3.4 อ่านในใจบทเรียนเรื่องชุดไฟ
 - 3.5 อ่านออกเสียงบทเรียนเรื่อง ชุดไฟ
 - 3.6 อ่านแบบฝึกอ่านและอ่านเสริมบทเรียน
4. การเขียน
 - 4.1 คัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด
 - 4.2 เขียนคำใหม่
 - 4.3 ทำแบบฝึกหัด
5. การคิด
 - การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนด้านการฟังการพูด
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนด้านการอ่าน
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนด้านการเขียน

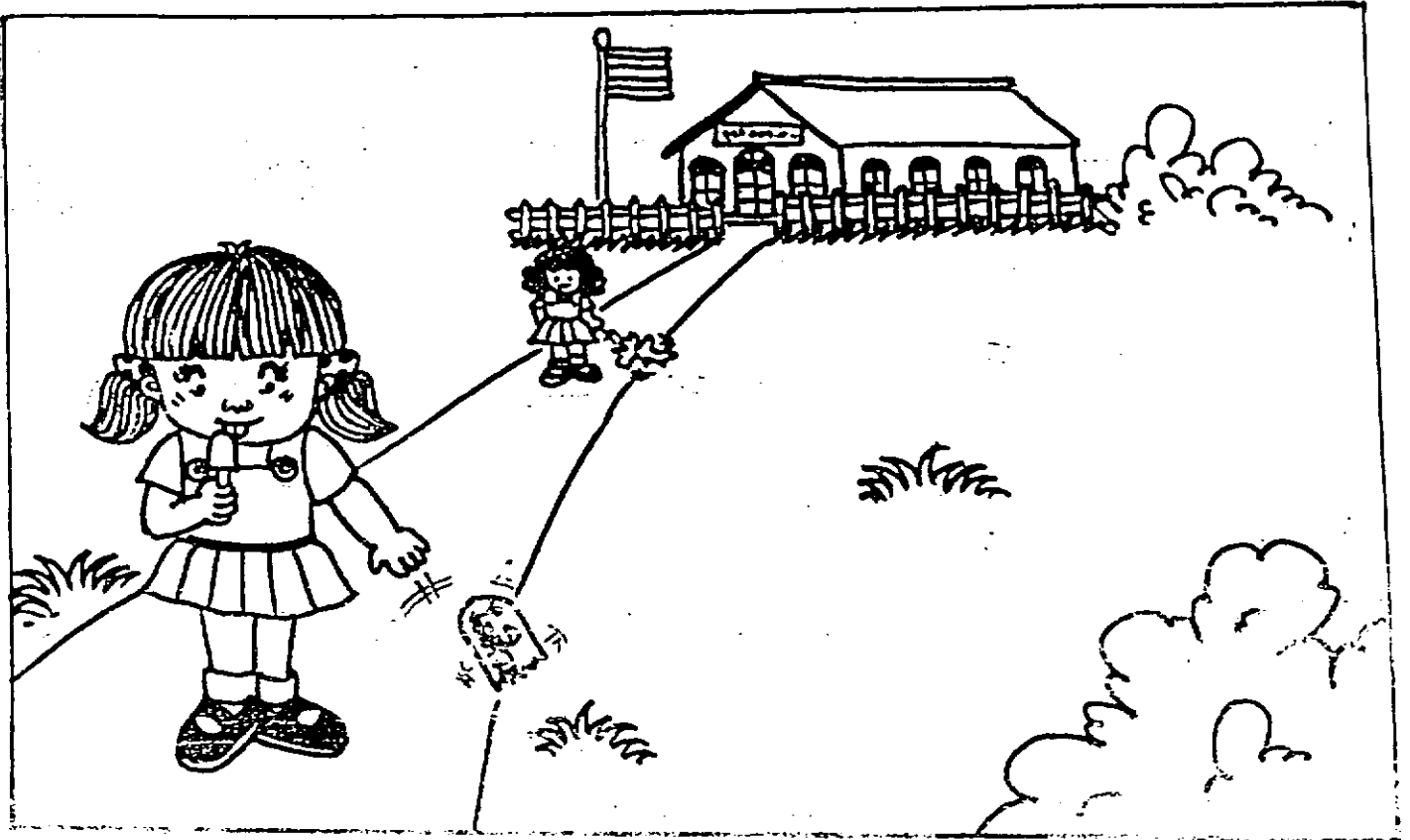
แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

ฉบับที่ 1 วัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการฟัง - การพูด

ฉบับที่ 1.1 คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามที่ได้ฟังอย่างรวดเร็ว

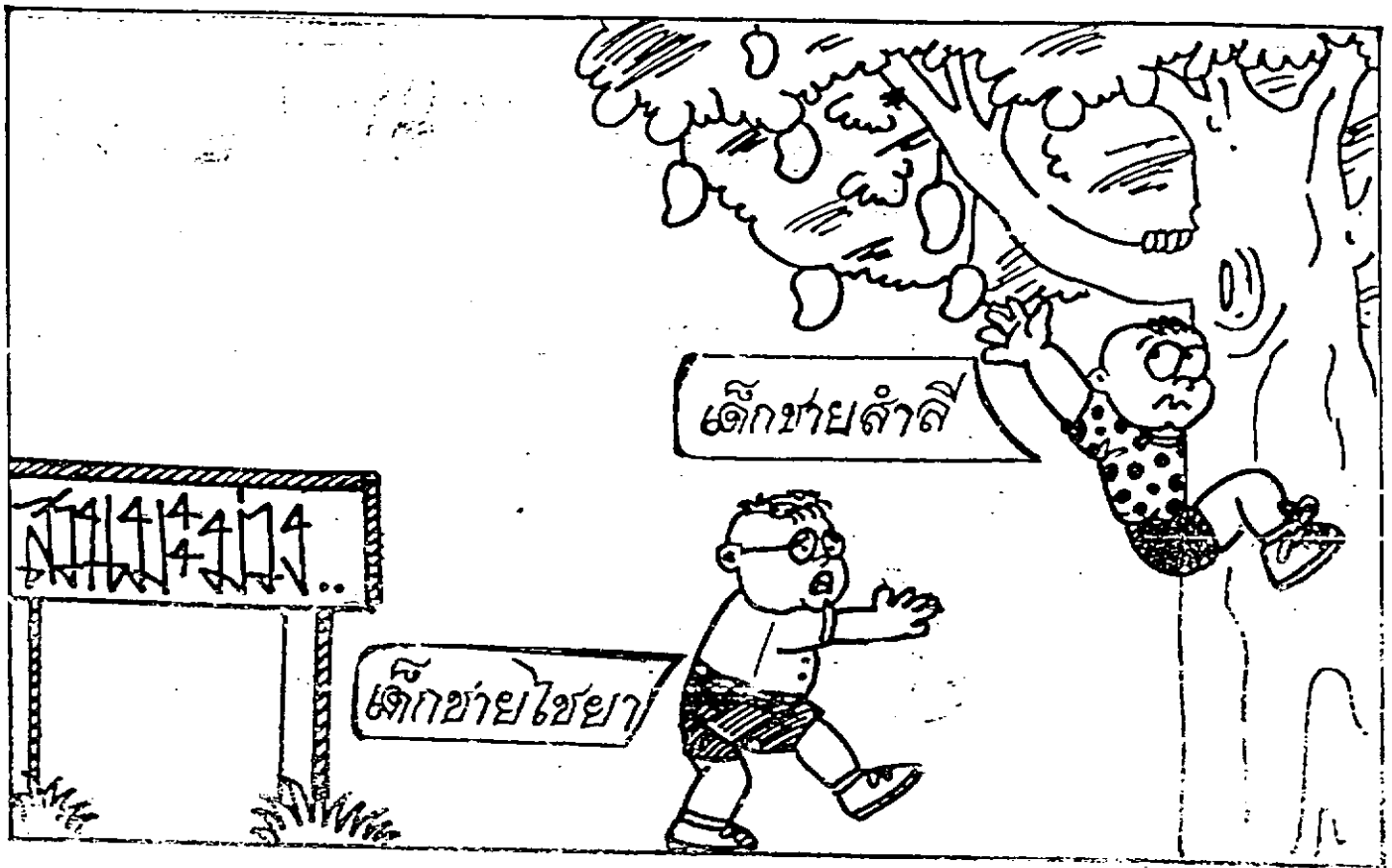
1. ครู : เมื่อเข้านี้นักเรียนรับประทานข้าวหรือยัง
นักเรียน : _____
2. ครู : นักเรียนรักใคร่มากที่สุด เพราะเหตุใด
นักเรียน : _____
3. ครู : คุณป้าซื้อเสื้อให้นักเรียน 1 ตัว นักเรียนควรพูดอย่างไร
นักเรียน : _____
4. ครู : ถ้านักเรียนคันขนคุดครูโดยไม่ตั้งใจ นักเรียนควรพูดอย่างไร
นักเรียน : _____
5. ครู : นักเรียนเก็บเงินได้และนำไปมอบให้ครู นักเรียนควรพูดอย่างไร
นักเรียน : _____

ฉบับที่ 1.2 คำชี้แจง : ให้นักเรียนดูภาพต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามของครูอย่างรวดเร็ว

6. ครู : นักเรียนเห็นเด็กทิ้งขยะตามถนนแล้ว นักเรียนควรพูดแนะนำเขาอย่างไร

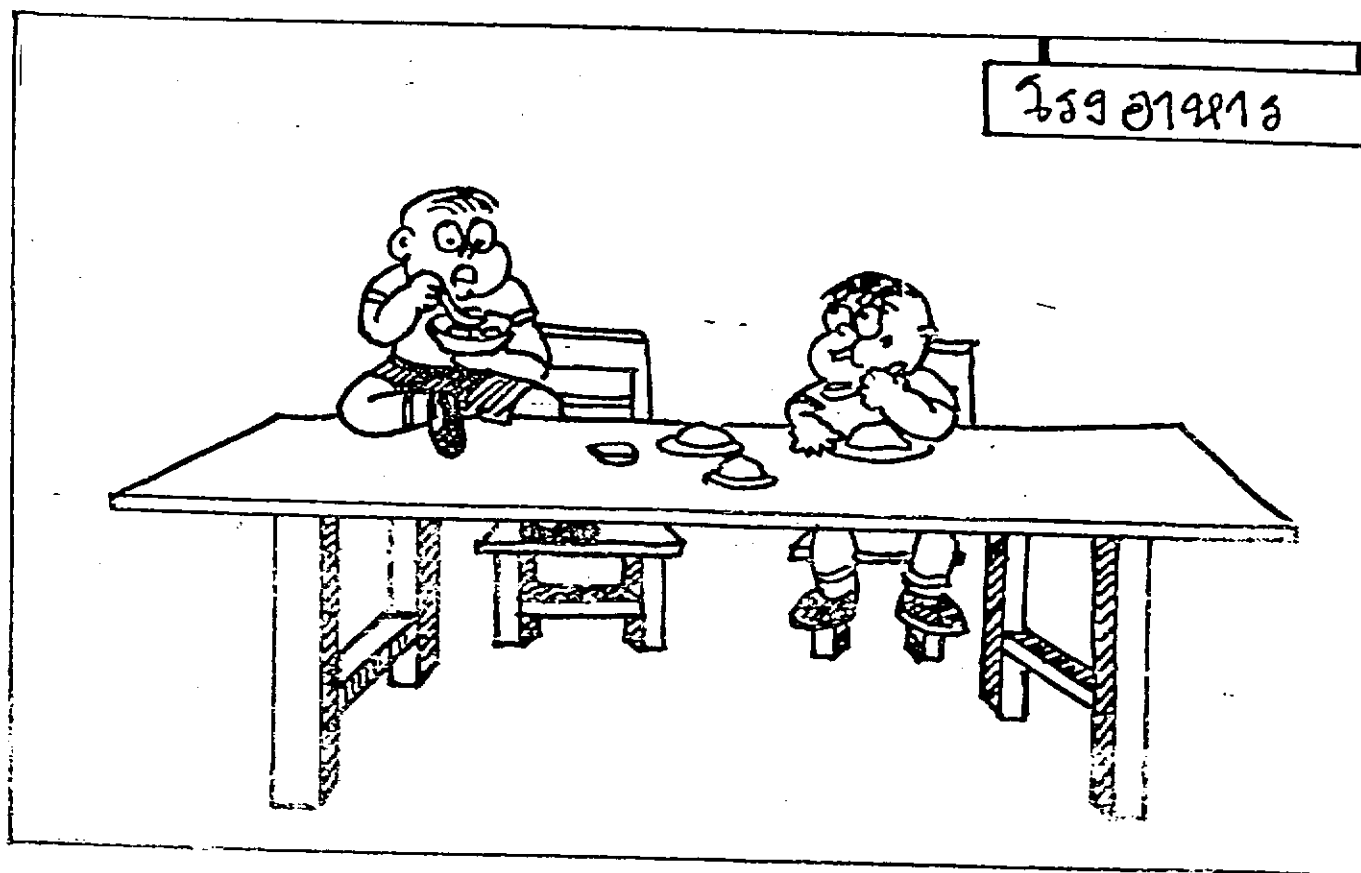
นักเรียน : _____

7. ครู : เด็กชายไฮยา ถามเด็กชายสำลีว่า "นี่สำลี ทำอะไรอยู่นะ"

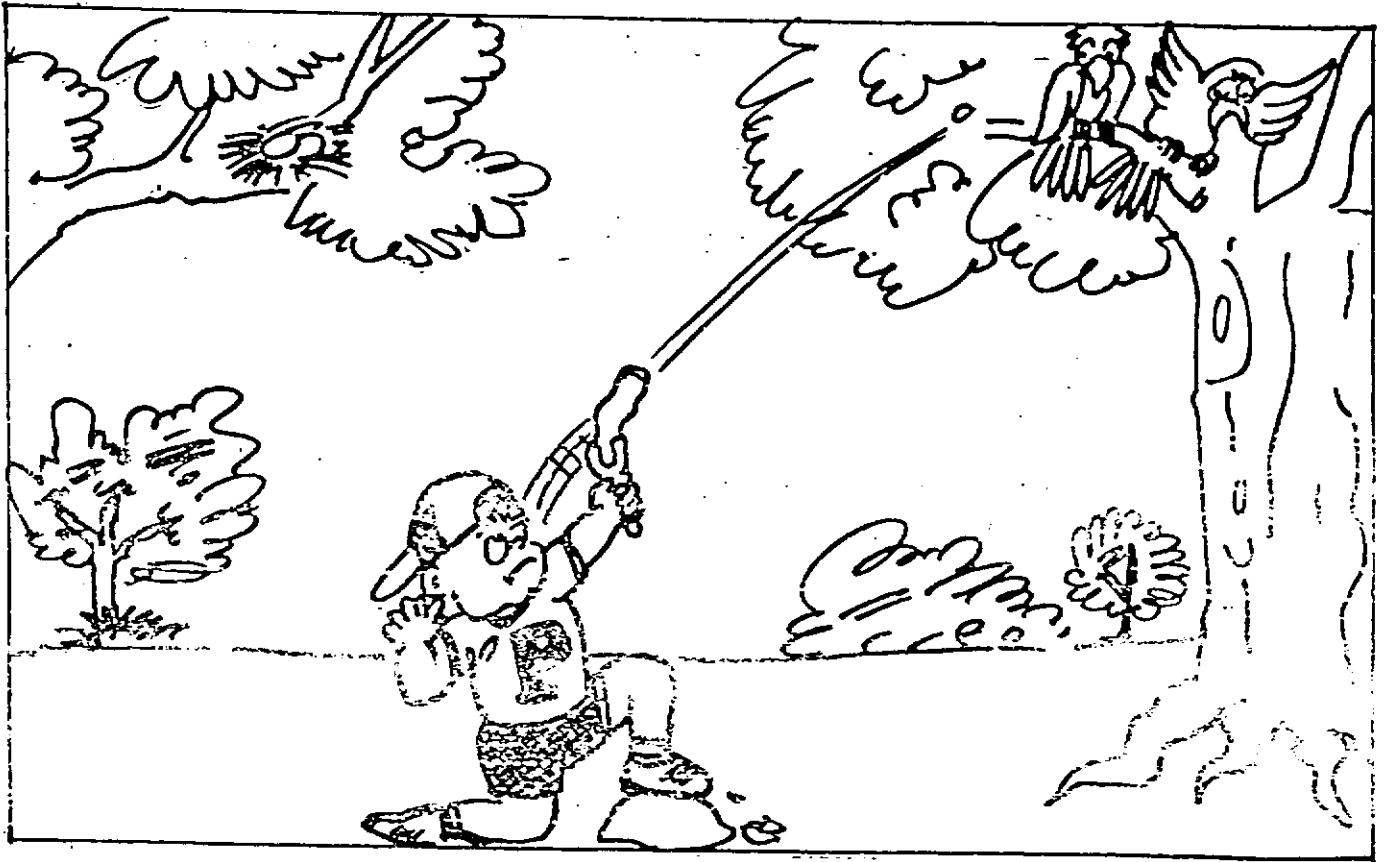
ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายสำลี นักเรียนควรตอบอย่างไร

นักเรียน : _____

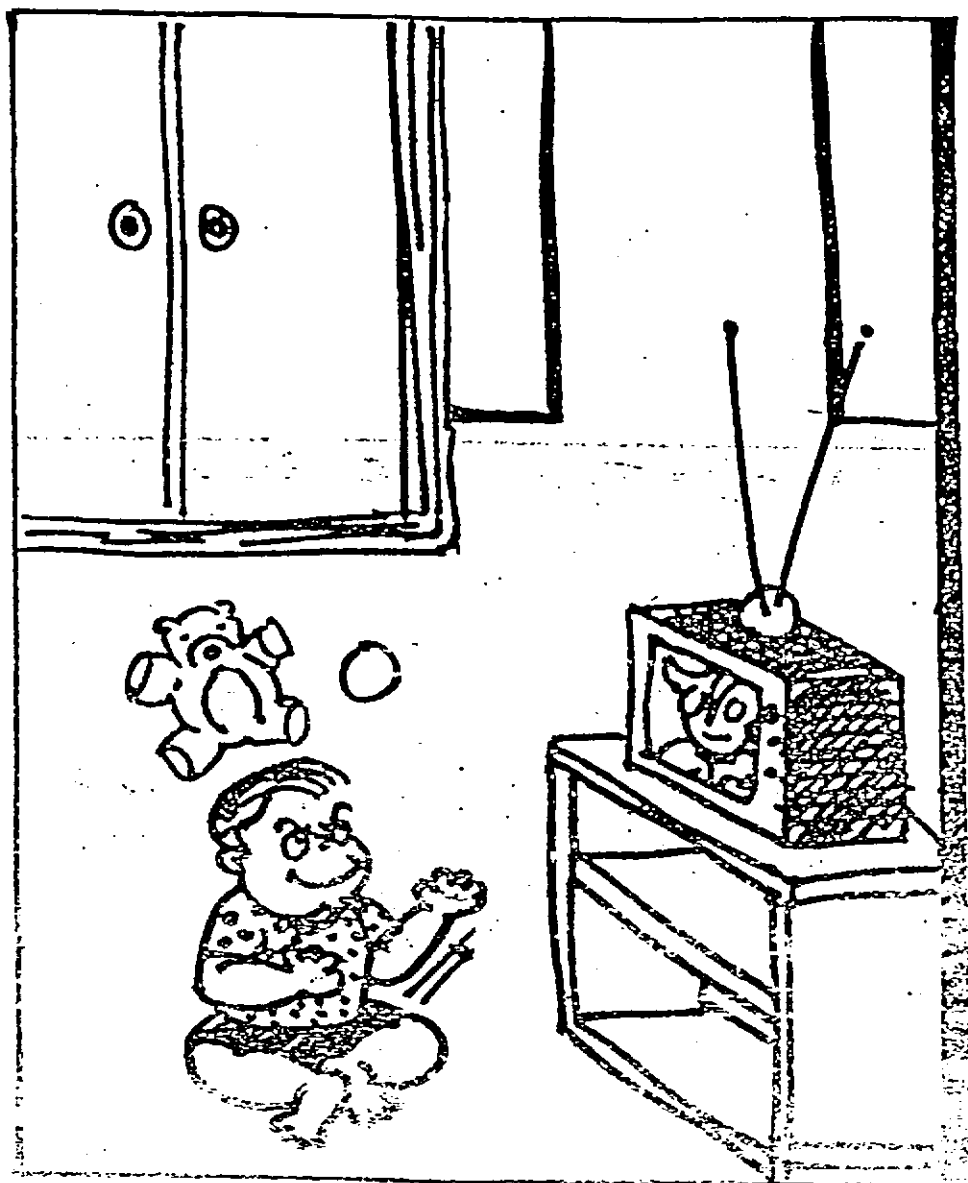
8. ครู : ถ้าไม่อยากให้เขานั่งรับประทานอาหารบนโต๊ะ นักเรียนควรพูดแนะนำ
เขาอย่างไร

นักเรียน : _____

9. ครู : นักเรียนเห็นเพื่อนกำลังยิงนก นักเรียนไม่อยากให้เขาทำบาป นักเรียนควรพูดอย่างไร

นักเรียน : _____

10. ครู : นักเรียนกำลังนั่งดูภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ด้วยความสนุกสนาน ถ้านักเรียน
 อยากจะชวนเพื่อน ๆ มาดูด้วย นักเรียนควรพูดอย่างไร

นักเรียน : _____

ชื่อ. _____ ชั้น ป.1 ฉบับที่ 2
 โรงเรียน. _____ 10 คะแนน

คำชี้แจง 1 : จงอ่านเรื่องต่อไปนี้ และกาเครื่องหมาย (x) ทับลงบนข้อ ก ข หรือ ค ที่เอา
 คำในข้อนั้น ๆ มาเติมในช่องว่างแล้ว จะได้ใจความสมบูรณ์ที่สุด

วันหนึ่ง แกละตื่นนอนแต่เช้า เห็นแม่ไก่กำลังนอน 1. _____ (ก. อยู่ ข. ใต้
 ค. ที่) ใกล้ต้นไม้ จึงร้อง 2. _____ (ก. พูด ข. คุย ค. ถาม) ว่า "แม่ไก่ท่านเป็น
 3. _____ (ก. เมื่อไร ข. อะไร ค. อย่างไร) ไบหรือจ๊ะ" แม่ไก่ 4. _____
 (ก. เกือบ ๆ ข. ลอง ๆ ค. ค่อย ๆ) ลืมตาขึ้นแล้วก็ 5. _____ (ก. ทำ ข. ตอบ
 ค. กล่าว) ด้วยเสียงแหบ ๆ ว่า 6. " _____ (ก. วันนั้น ข. วันโน้น ค. วันนี้)
 ฉันไม่ค่อยสบาย" พอ 7. _____ (ก. แกละ ข. ฉัน ค. เรา) ได้ยินดังนั้นแล้ว
 8. _____ (ก. เขา ข. เรา ค. เธอ) ตกใจมาก จึงรีบ 9. _____ (ก. ไปดู
 ข. ไปใช้ ค. ไปตาม) คุณหมอให้มาช่วย 10. _____ (ก. ฝ้า ข. รักษา ค. แก่)
 ทันทีจนแม่ไก่หายป่วย แม่ไก่ ขอบคุณเป็นอย่างมาก.

ชื่อ _____ ชั้น ป.1 ฉบับที่ 3
โรงเรียน _____ 20 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพข้างล่างนี้ ความยาวไม่เกิน 5 บรรทัด (เวลา 30 นาที)

1. จันเลี้ยงเป็ด ไก่ หลายตัว

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ภาคผนวก ค.

- ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือสังเกตบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู
- ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยทางการฟังและการพูด
- ตารางแสดงค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ทางด้านการอ่าน
- ตารางแสดงค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (D) และค่าความเชื่อมั่นของการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียน

ตาราง 12 แสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือสังเกต บันทึกพฤติกรรมการสอนของครู
การสังเกตครูคนที่ 1

พฤติกรรมที่ สังเกต	คะแนนแต่ละพฤติกรรมในเวลา 20 นาที					หมายเหตุ
	ผู้สังเกต คนที่ 1	%	ผู้สังเกต คนที่ 2	%	ผลต่าง	
1. การตั้งคำถาม ของครู	11	18.33	12	19.35	1.02	$r = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$ $P_o = 1.00 - 0.0998$ $= 0.9002$ $P_e = (0.1935)^2 + (0.1452)^2$ $= 0.0585$ $= \frac{0.9002 - 0.0585}{1.00 - 0.0585}$ $= \frac{0.8417}{0.9415} = .8939$
2. การเสริมต่อ การเรียนรู้	10	16.67	9	14.52	2.15	
3. การให้ แรงจูงใจ	6	10.00	6	9.68	0.32	
4. การบรรยาย หรืออธิบาย	6	10.00	6	9.68	0.32	
5. การใช้ ภาษากาย	3	5.00	3	4.84	0.16	
6. การใช้อารมณ์ขัน	3	5.00	3	4.84	0.16	
7. การฝึกทักษะ กระบวนการ กลุ่ม	4	6.67	5	8.06	1.39	
8. การใช้สื่อ การเรียน การสอน	5	8.33	4	6.45	1.88	

ตาราง 12 (ต่อ)

พฤติกรรมที่ สังเกต	คะแนนแต่ละพฤติกรรมในเวลา 20 นาที					หมายเหตุ
	ผู้สังเกต คนที่ 1	%	ผู้สังเกต คนที่ 2	%	ผลต่าง	
9. การแก้ไข ข้อผิดพลาด	5	8.33	6	9.68	1.35	
10. การเสริมแรง	7	11.67	8	12.90	1.23	
	60	100	62	100	9.98	

การสังเกตครูคนที่	ค่าความเชื่อมั่น	หมายเหตุ
1.	.8939	* เอาข้อมูลพื้นฐานจากการสังเกตครูคนที่ 2, 3, 4, 5 หาค่าความเชื่อมั่นเหมือนกับครูคนที่ 1
2.	.9849	
3.	.9070	
4.	.8922	
5.	.8965	
ค่าเฉลี่ย	.9149	

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้
ภาษาไทยทางการฟังและการพูด

ข้อที่	t	ค่าความเชื่อมั่น
1	9.23**	.8727
2	5.61**	
3	6.37**	
4	7.76**	
5	15.06**	
6	6.76**	
7	6.42**	
8	6.21**	
9	6.15**	
10	7.38**	

**มีค่าอำนาจจำแนกที่ระดับ .01

ตาราง 14 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของ
แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ทางด้านการอ่าน

ข้อที่	p	r	ค่าความเชื่อมั่น
1	.58	.48	.8473
2	.57	.62	
3	.46	.62	
4	.40	.81	
5	.59	.50	
6	.62	.59	
7	.43	.43	
8	.48	.63	
9	.31	.55	
10	.37	.44	

ตาราง 15 แสดงค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (D) และค่าความเชื่อมั่นของการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยทางการเขียน

ข้อที่	p	r	ค่าความเชื่อมั่น
1	.52	.42	.7484**

**มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .01

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสมชาย ชื่อสกุล กระจายศรี

เกิดวันที่ 27 เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2490

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 237 หมู่ที่ 1 ถนนเพชรช่อ ตำบลสังขะ อำเภอสังขะ
จังหวัดสุรินทร์ 32150

ตำแหน่งปัจจุบัน ศึกษาพิเศษ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2509 ป.ศ. จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. 2513 พ.ม. เรียนด้วยตนเอง

พ.ศ. 2524 ค.บ. (วิชาเอกสังคมศึกษา) จากวิทยาลัยครูสุรินทร์
อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

พ.ศ. 2530 ศษ.บ. (วิชาเอกการบริหารการศึกษา)
จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2536 กศ.ม. (วิชาเอกการประถมศึกษา)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูและความสามารถในการใช้ภาษาไทย
ของนักเรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
สมชาย กระจายศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

ธันวาคม 2536

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูและความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และ การสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง และอำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยครู 5 คน และนักเรียน 10 คน ดำเนินการทดลองใช้แผนการวิจัยเชิงทดลองตามแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design กลุ่มทดลองสอนภาษาไทยด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กลุ่มควบคุมสอนภาษาไทยตามคู่มือครู ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมและวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ครู และแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. Mann - Whitney U - Test ใช้เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครู
2. t - test แบบ Independent ในรูปของ Difference Scores

ใช้เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ผลของการทดลองพบว่า

1. พฤติกรรมการสอนของครูทั้ง 10 พฤติกรรม ระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกลุ่มควบคุมที่สอนภาษาไทยตามคู่มือครูหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 2 พฤติกรรม ได้แก่พฤติกรรมการตั้งคำถามของครู และด้านการบรรยายหรืออธิบาย และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อยู่ 2 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเสริมต่อการเรียนรู้ และด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม นั่นคือภายหลังการทดลองครูผู้สอนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน 4 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมด้านการตั้งคำถามของครู ด้านการบรรยายหรืออธิบาย ด้านการเสริมต่อการเรียนรู้ และด้านการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

2. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนเป็นรายด้านก็พบผลเช่นเดียวกัน นั่นคือหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยโดยรวมและรายด้านทั้งด้านการฟังการพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียน สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARATIVE STUDY OF TEACHERS' TEACHING BEHAVIORS AND STUDENTS'
PERFORMANCE IN THAI LANGUAGE STUDY THROUGH INSTRUCTIONS
BASED ON THE CONCENTRATED LANGUAGE ENCOUNTER
AND ON THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

SOMCHAI GRAJAYSRI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Educational degree in Primary Education
at Srinakharinwirot University

December 1993

The purpose of this study was to compare the teachers' teaching behaviors and the students' Thai performance through the instruction based on the Concentrated Language Encounter and the structure in the Teacher's Manual.

Ten teachers and twenty students of Prathomsuksa 1 in Sangkha, Karbcherng and Buached Districts, Surin Province, during the first semester of 1992 academic year, were randomly selected into the experimental and control groups with 5 teachers and 10 students in each. The randomized control group pretest - posttest design was used in the experiment. The experimental group was taught through the instruction based on the Concentrated Language Encounter ; whereas the control group was taught through the instruction based on the Teacher's Manual. Each group was taught for 8 weeks.

The instruments used were the Time Interval Recording System and the Thai Language Performance Test in Listening, Speaking, Reading and Writing administered by the researcher.

The statistical techniques used in this study were as follows:

1. Mann - Whitney U - Test for comparing the teaching behaviors.
2. The t - test Independent Difference Scores for comparing the students' Thai Language Performance in listening, speaking, reading and writing.

The Findings revealed that :

1. Two out of ten teaching behaviors of the teachers, Concerning the behaviors in Making questions and Explanation or

Describing, between the experimental and Control groups after the treatment, were significantly different at the .01 level. The teachers' teaching behaviors in Scaffolding and Practicing in group dynamic skill, between the experimental group and groups were significantly different at the .05 level. In conclusion, there were 4 significantly different teaching behaviors between the experimental and control groups after the treatment. Those 4 behaviors were Making questions, Explanation or describing, Scaffolding and Practicing.

2. The students' Thai performance in listening, speaking reading and writing, between the experimental and control groups was significantly different at the .001 level.